tim4pin magazin

SPECIJALIZIRANI ČASOPIS CENTRA ZA RAZVOJ JAVNOG I NEPROFITNOG SEKTORA

2024 | 12

Godišnji popis | **Prigodna darivanja** | **Izborna promidžba** | **Plan javne nabave**

NAKLADNIK - TIM4PIN
Gajeva ulica 51 -1, 10 000 Zagreb | centar@tim4pin.hr
TISKANICA - poštarina plaćena u HP-u d.d. u sortirnici 10 200 Zagreb

ISSN 1848-7610

Najavljujemo!

5. 12. 2024.
Novine u obračunu plaća i poreznim propisima, obvezne odluke gradova i općina i uvođenje poreza na nekretnine od 1. 1. 2025.

6. 12. 2024.
Planiranje nabave za 2025. godinu; Aktualna pitanja iz prakse u izradi te pregledu i ocjeni troškovnika

13. 12. 2024.
Primjena novog Pravilnika o računovodstvu i računskom planu

Dragi čitatelji, u tijeku su pretplate za 2025. godinu!

Odaberite jednu od ponuđenih opcija:

ONLINE IZDANJE ..... 180 €
TISKANO IZDANJE..... 220 €
ONLINE + TISKANO IZDANJE..... 285 €

* u cijenu je uključen PDV

Zatražite pretplatu putem naše web-stranice tim4pin.hr ili nam se obratite mailom na centar@tim4pin.hr !

PRETPLATA UKLJUČUJE:

Mjesečno tiskano i/ili on-line izdanje
Aktualne poslovne informacija TIM4PIN INFO
Neograničen broj pisanih savjeta
Jednokratni popust za webinar/seminar 20%
Informiranje o novinama putem web stranice T4P newsletter-a

Riječ glavnog urednika

Poštovane čitateljice i čitatelji!

Evo nas pri kraju još jedne godine. Ovu „superizbornu“ godinu ćemo, u blagdanskom ozračju, završiti „izborno“. Prvi, a možda i jedini izborni krug za novoga predsjednika ili predsjednicu odvijat će se blještavoj atmosferi ukrašenih ulica, trgova i naših domova. Predizborni „folklor“ počeo je već davno, a sada će se svakim danom povećavati.

Ovim, posljednjim ovogodišnjim brojem časopisa stigli smo i do konca još jedne godine naše suradnje. U njemu smo, uz neke aktualne informativne teme, obradili i najavljene novine u poreznom sustavu i obračunu plaća, prigodna darivanja, planiranje i novosti u sustavu javne nabave, priprema za godišnji popis... Vjerujemo da će vam objavljeni prilozi biti korisni i olakšati vam uspješno izvršavanje, uvijek zahtjevnih i opsežnih obveza na prijelazu u novu poslovnu godinu.

Konac godine uobičajeno je vrijeme kada se sagledava dokle smo stigli i promišljaju koraci za buduće razdoblje. U našoj uredničkoj politici nastojali smo sadržajem časopisa ne propustiti najaktualnije teme koje su ujedno važne za vašu praktičnu primjenu. To svakako ne bismo uspjeli bez naših brojnih ekspertnih suradnika, koji svojim prilozima i savjetima čine temelj našega djelovanja. Uz njihovu pomoć i suradnju nastavljamo i u 2025. godini, uz tiskano, objavljivati i elektroničko izdanje časopisa te vam svojim savjetima biti na usluzi.

Naši poslovni planovi i nadalje su usmjereni na podizanje razine usluga i intenziviranje izdavačke djelatnosti. Njihova će realizacija biti uspješna samo uz vašu suradnju i povjerenje.

Mnogi od vas su s nama od samih početaka, od već pomalo davne 2012. godine. Na tome vam se posebno zahvaljujemo, a zahvaljujemo se i svima koji su nam se u međuvremenu pridružili.

Na aktualna globalna događanja kao i aktualnosti s naše ekonomsko-političke scene, s obzirom na „energiju koju donose“, nećemo se osvrtati u ovom predbožićnom broju. Tim smo vijestima u svim medijima „obasuti“ iz dana u dan.

I stoga, na kraju ovoga kratkog uvodnog obraćanja, u ime uredništva i svoje osobno, želim vam dobro zdravlje, poslovnu sigurnost te sretne i blagoslovljene nadolazeće blagdane.

S poštovanjem!

Glavni urednik

Prof. dr. sc. Davor Vašiček

Impressum

TIM4PIN MAGAZIN
Časopis Centra za razvoj javnog i neprofitnog sektora

Nakladnik:
TIM4PIN d.o.o. za savjetovanje
Zagreb, Gajeva ulica 51/1
tel: 01/5531 755
E-pošta: centar@tim4pin.hr
OIB 83718300522; **MBS** 2929236;
www.tim4pin.hr
Adresa uredništva:
Ulica kneza Trpimira 7, Zagreb

Glavni urednik:
prof.dr.sc. Davor Vašiček

Urednik:
Jan Vašiček, mag.psych, mag.oec.

Uredništvo:
Prof.dr.sc. Nives Botica – Redmayne; doc.dr.sc. Ivan Čevizović; doc.dr.sc. Josip Čičak; prof.dr.sc. Saša Drezgić; dr.sc. Damir Juričić; mr.sc. Mirjana Mahović-Komljenović; Ivana Barbieri, mag.oec.; Ante Loboja, mag.iur.; doc.dr.sc. Brankica Remenarić; mr.sc. Nediljka Rogošić; mr.sc. Gorana Roje; dr.sc. Desanka Sarvan; doc.dr.sc. Ana Marija Sikirić; Danijela Stepić, mag.oec.; Ivana Vargašević Čonka, dipl.oec.; prof.dr.sc. Vesna Vašiček; Hana Zoričić, dipl.oec.

Lektura i korektura:
TIM4PIN d.o.o. za savjetovanje

Slike: TIM4PIN d.o.o. za savjetovanje

Grafička priprema:
Sveučilišna tiskara d.o.o.

Tisak: Sveučilišna tiskara d.o.o.,
Trg Republike Hrvatske 14, Zagreb

Sadržaj

FINANCIJE I FINANCIJSKO POSLOVANJE

Jesenske ekonomske prognoze Komisije 2024: skroman rast EU gospodarstva u uvjetima dezinflacije i rasta nesigurnosti
3 Davor Galinec

Financiranje izborne promidžbe na izborima za predsjednika Republike Hrvatske
7 Maja Žeravica

Državni proračun Republike Hrvatske za razdoblje 2025. – 2027.
14 Ivana Kunić Matković

RAČUNOVODSTVO

Godišnji popis imovine i obveza u sustavu proračuna
18 Martina Štefković

Evidentiranje nabave i distribucije cjepiva kod HZJZ-a, HZZO-a i županijskih zavoda za javno zdravstvo
Katarina Nesterović
22 Martina Štefković

POREZI I DOPRINOSI

Porez na nekretnine prema prijedlogu Zakona o lokalnim porezima
27 Mirjana Mahović Komljenović

Godišnji obračun poreza na dohodak od nesamostalnog rada za 2024. godinu
34 Mirjana Mahović Komljenović

PLAĆE I NAKNADE

44 **Božićnica i druga prigodna darivanja**

PRAVO

Novi Zakon o upravnim sporovima
49 Bernard Iljazović

Sudska zaštita u postupcima imenovanja i razrješenja ravnatelja javnih ustanova
54 Dragan Zlatović

Materijalna prava zaposlenika u okviru projekata i programa – slučaj Programa „Zaželi“
58 Gordana Muraja

JAVNA NABAVA

Planiranje javne nabave za 2025. godinu
61 Ivica Pranjić

71 **Praksa Državne komisije za kontrolu postupaka javne nabave**

POSLOVANJE NEPROFITNIH ORGANIZACIJA

Podsjetnik na obvezu izrade programa rada i financijskog plana neprofitnih organizacija za 2025. godinu
73

Pripreme za provođenje godišnjeg popisa kod neprofitnih organizacija
76 Davor Vašiček

79 **ODGOVORI NA VAŠA PITANJA**

TIM4PIN INFO

Neoporezivi iznosi naknada, potpora, nagrada, dnevnica i otpremnina
83

85 **Naknade korisnika državnog proračuna**

87 **Plaće**

Naknada plaće zbog bolovanja i druge nesposobnosti za rad
90

91 **Drugi dohodak**

92 **Primici izuzeti od ovrhe**

93 **Financijske obavijesti**

93 **Ostale informacije**

WEBINARI U PRIPREMI!

* 05.12.2024. Novine u obračunu plaća i poreznim propisima, obvezne odluke gradova i općina i uvođenje poreza na nekretnine od 1. 1. 2025.
* 06.12.2024. Stručno usavršavanje: Planiranje nabave za 2025. godinu; Aktualna pitanja iz prakse u izradi te pregledu i ocjeni troškovnika
* 13.12.2024. Primjena novog Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu

Informacije i prijave:
https://tim4pin.hr/edukacije

Jesenske ekonomske prognoze Komisije 2024: skroman rast EU gospodarstva u uvjetima dezinflacije i rasta nesigurnosti

Davor Galinec *

Europska Komisija objavila je na konferenciji za tisak održanoj 15. studenog 2024. Jesenske ekonomske prognoze 2023. Gospodarstvo Unije nakon duljeg razdoblja stagnacije ponovo bilježi skroman rast u uvjetima smanjenja inflacije. Smatra se da će domaća potražnja i dalje poticati gospodarski rast, a izvoz i uvoz bi se tijekom 2025. i 2026. trebao povećavati jednakom dinamikom. Cjenovni pritisci prisutni su kod usluga, a nezaposlenost je smanjena na rekordno nisku razinu. Fiskalni deficiti će se i dalje smanjivati, međutim povećani su nesigurnost i negativni rizici za prognozirane izglede uslijed dugotrajnih sukoba u nekim dijelovima svijeta. Daljnje jačanje protekcionističkih mjera trgovinskih partnera moglo bi poremetiti globalnu trgovinu, što bi negativno utjecalo na izrazito otvoreno gospodarstvo EU-a. U nastavku slijedi prikaz glavnih nalaza Jesenske ekonomske prognoze 2024., s naglaskom na prognoze hrvatskog gospodarstva.

Jesenske ekonomske prognoze Komisije 2024. objavljene su 15. studenoga 2024. i obuhvaćaju vremensko razdoblje 2024.-2026. za EU kao cjelinu (EU-27N), Europodručje (EP-20) i pojedinačno za svaku državu članicu[1]. Na prigodnoj tiskovnoj konferenciji[2] povodom objave prognoza, g. Valdis Dombrovskis, izvršni potpredsjednik Komisije zadužen za gospodarstvo u interesu građana, izjavio je da bi se gospodarski rast sljedeće godine trebao ubrzati zahvaljujući povećanoj kupovnoj moći, i dalje rekordno niskoj nezaposlenosti i očekivanom intenziviranju ulaganja. No, obzirom na današnju veliku geopolitičku nesigurnost i brojne rizike, Dombrovskis smatra da se ne smijemo opustiti, odnosno da moramo rješavati dugotrajne strukturne izazove, povećati produktivnost i pobrinuti se da šire gospodarstvo EU-a ostane globalno konkurentno. Pri tome je bitno da države članice provedu sve reforme i ulaganja iz svojih planova za oporavak i otpornost te da smanje javni dug u skladu s novim fiskalnim pravilima.

Povjerenik za gospodarstvo g. Paolo Gentiloni izjavio je da se Europsko gospodarstvo polako oporavlja, da se inflacija i dalje smanjuje, privatna potrošnja i ulaganja rastu, a stopa nezaposlenosti rekordno je niska te da će stoga rast u iduće dvije godine biti sve brži. Naglašava i da na buduće izglede negativno utječu strukturni izazovi i geopolitička nesigurnost te da će države članice morati balansirati između smanjenja duga i potpore rastu, a u tome će im pomagati novi okvir gospodarskog upravljanja i nastavak provedbe instrumenta NextGenerationEU. U cilju povećanja potencijalnog rasta i prebrođivanja sve većih geopolitičkih rizika, Gentiloni smatra da će biti najvažnije ojačati konkurentnost ulaganjima i strukturnim reformama.

Jesenske ekonomske prognoze 2024.-2026. za EU-27N i EP-20

Nakon duljeg razdoblja stagnacije gospodarstvo EU-a ponovno bilježi skroman rast, a nastavlja se i proces dezinflacije. Početak rasta zabilježen je u prvom tromjesečju 2024., nakon čega je gospodarstvo EU-a nastavilo stabilno, iako sporije, rasti i u drugom i u trećem tromjesečju 2024. Rast zaposlenosti i oporavak realnih plaća pozitivno su se odrazili na porast raspoloživog dohotka, ali je razina potrošnje kućanstava suzdržana. Uslijed i dalje visokih troškova života i povećane nesigurnosti nakon izloženosti brojnim ekstremnim šokovima, uz financijske poticaje za štednju u kontekstu visokih kamatnih stopa, kućanstva su mogla uštedjeti sve veći dio dohotka. Istovremeno, ulaganja su podbacila: u prvoj polovini 2024. došlo je do općeg smanjenja u većini država članica i gotovo svih kategorija imovine. U ovom trenutku čini se da suzdržanost u potrošnji kućanstava popušta: uz postupni oporavak kupovne moći zbog porasta plaća i smanjenje kamatnih stopa, očekuje se njezin daljnji rast. Oporavak ulaganja očekuje se zahvaljujući snažnim korporativnim bilancama, oporavku dobiti i poboljšanju uvjeta kreditiranja. S druge strane, Mehanizam za oporavak i otpornost i drugi fondovi EU-a potaknut će i rast javnih ulaganja u razdoblju obuhvaćenom prognozom. Rast domaće potražnje i dalje će poticati gospodarski rast tijekom 2025. i i 2026., kada će i očekivane stope rasta izvoza i uvoza biti podjednake, što upućuje

* Doc.dr.sc. Davor Galinec, direktor Direkcije, Direkcija za opću ekonomsku statistiku i statističke informacijske sustave, Hrvatska narodna banka. Stavovi autora izneseni u ovom radu isključivo su osobni i stručni stavovi autora i ne odražavaju nužno stavove institucije u kojoj je zaposlen niti drugih institucija koje se spominju u radu, niti ih na bilo koji način obvezuju.

[1] Dostupno na engleskom jeziku na: https://economy-finance.ec.europa.eu/document/download/7173e7c9-3841-4660-8d6a-a80712932f81_en?filename=ip296_en.pdf

[2] Priopćenje s tiskovne konferencije dostupno je na hrvatskom jeziku na: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/api/files/document/print/hr/ip_24_5787/IP_24_5787_EN.pdf

na neutralan doprinos neto salda vanjske trgovine gospodarskom rastu.

Shodno tome, u Jesenskoj prognozi 2024 predviđa se rast BDP-a u 2024. od 0,9 % u EU-u i 0,8% u europodručju (Tablica 1), što je na razini EU-27N za -0,1 postotni bod niže u odnosu na predviđanja iz Proljetne prognoze Komisije iz travnja 2024., dok je prognoza rasta za europodručje ostala nepromijenjena. Predviđa se da će u 2025. BDP EU-a porasti na 1,5 %, što je za -0,1 postotni bod niže u odnosu na Proljetne prognoze Komisije iz travnja 2024. Isto tako, predviđa se da će rast BDP-a u europodručju biti nešto niži i iznositi 1,3 %. (smanjenje za -0,1 p.b. u odnosu na prethodne proljetne prognoze). Očekivani gospodarski rast u 2026. trebao bi se povećati na 1,8 % u EU-u i 1,6 % u europodručju.

Dezinflacijski proces koji je počeo krajem 2022. nastavlja se unatoč blagom porastu inflacije u listopadu, ponajviše zbog cijena energije. Cjenovni pritisci u području usluga i dalje su visoki, ali se predviđa da će se od početka 2025. ublažiti zbog usporavanja rasta plaća i očekivanog povećanja produktivnosti te zbog negativnog učinka baznog razdoblja. Time se priprema teren za pad inflacije krajem 2025. u europodručju, a 2026. u EU-u. Ukupna inflacija u europodručju trebala bi se u 2024. u odnosu na 2023. više nego prepoloviti, s 5,4 % u 2023. na 2,4 %, u 2024., a zatim se postupno smanjiti na 2,1 % u 2025. i 1,9 % u 2026. Što se tiče inflacije u EU-27N, proces dezinflacije u 2024. biti će još izraženiji: ukupna inflacija će s 6,4 % u 2023. pasti na 2,6 % u 2024. te će se nastaviti smanjivati na 2,4 % u 2025. i 2,0 % u 2026.

Stanje na tržištima rada u Uniji solidno se je držalo u prvoj polovini 2024., a očekuje se da i dalje ostane snažno. Očekuje se nastavak rasta zaposlenosti u EU-u, iako nešto sporiji: u 2024. je bio 0,8 % (0,9 % u europodručju), a u 2026. se očekuje da bude 0,5 % (0,6 % u europodručju). U listopadu je stopa nezaposlenosti u EU-u dosegnula novu povijesno nisku razinu od 5,9 %. Predviđa se da će za 2024. biti 6,1 % (6,5 % u europodručju), a da će nakon toga polako pasti na 5,9 % u 2025. i 2026. (6,3 % u europodručju).

Pozitivan saldo tekućeg računa platne bilance EU-27N trebao bi se povećati s 2,6% BDP-a u 2023. na 3,6% BDP-a u 2024., nakon čega bi slijedilo smanjenje na 3,4% u 2025. te 3,3% u 2026. Očekivani suficit salda tekućeg računa platne bilance u odnosu na BDP na razini europodručja povećat će se s 2,5% u 2023. na 3,8% u 2024., nakon čega bi slijedilo smanjenje na razinu od 3,6% u 2025. i 2026.

Tablica 1: Jesenske ekonomske prognoze Komisije za EU-27N i EP-20 za razdoblje 2024.-2026.

Međugodišnje stope rasta* i u % BDP-a**	Ostvarenje			Jesenska prognoza EK		
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
EU-27N						
Realni BDP*	6,3	3,5	0,4	0,9	1,5	1,8
Stopa nezaposlenosti***	7,1	6,2	6,1	6,1	5,9	5,9
Inflacija (HICP)*	2,9	9,2	6,4	2,6	2,4	2,0
Saldo tekućeg računa platne bilance**	3,2	0,9	2,6	3,6	3,4	3,3
Saldo konsolidirane opće države (ESA 2010)**	-4,6	-3,2	-3,5	-3,1	-3,0	-2,9
Proračunski prihodi	46,5	46,0	45,5	46,1	46,3	46,2
Proračunski rashodi	51,1	49,2	49,0	49,2	49,3	49,1
Izdaci za kamate (opća država)**	1,4	1,6	1,7	1,9	2,0	2,0
Izdaci za investicije (opća država)**	3,4	3,3	3,5	3,7	3,8	3,8
Dug konsolidirane opće države (ESA 2010)**	88,3	83,9	82,1	82,4	83,0	83,4
EP-20						
Realni BDP*	6,3	3,5	0,4	0,8	1,3	1,6
Stopa nezaposlenosti***	7,8	6,8	6,6	6,5	6,3	6,3
Inflacija (HICP)*	2,6	8,4	5,4	2,4	2,1	1,9
Saldo tekućeg računa platne bilance**	3,6	1,1	2,5	3,8	3,6	3,6
Saldo konsolidirane opće države (ESA 2010)**	-5,1	-3,5	-3,6	-3,0	-2,9	-2,8
Proračunski prihodi	46,9	46,5	45,9	46,5	46,7	46,6
Proračunski rashodi	52,0	50,0	49,5	49,5	49,6	49,4
Izdaci za kamate (opća država)**	1,4	1,7	1,7	1,9	2,0	2,1
Izdaci za investicije (opća država)**	3,2	3,1	3,3	3,5	3,5	3,5
Dug konsolidirane opće države (ESA 2010)**	95,7	91,2	88,9	89,1	89,6	90,0

***- u % ukupne radne snage

Izvor: Jesenske ekonomske prognoze Komisije 2024

U sferi javnih financija, mnoge države članice nastoje smanjiti svoj udio duga države u BDP-u, što se najuspješnije postiže smanjenjem tekućih državnih deficita jer se se smanjuje potreba za novim zaduživanjem države. Stoga se očekuje da će se udio deficita opće države u BDP-u na razini EU-27N smanjiti s 3,5% u 2023., na 3,1 % u 2024., odnosno na 3,0 % u 2025. Predviđa se da će u 2026. pozitivan gospodarski zamah dodatno smanjiti taj deficit na 2,9%. Udio fiskalnog deficita u BDP-u u europodručju smanjit će se s 3,0% u 2024. na 2,9% u 2025., odnosno 2,8% u 2026.

S druge strane, predviđa se da će ukupni udio duga u BDP-u EU-27N ipak porasti s 82,1% u 2023. na 83,4% u 2026. Povećanje tog udjela (koji je od 2020. do 2023. smanjen za gotovo 10 postotnih bodova) odraz je učinka i dalje visokih primarnih deficita i rastućih rashoda za kamate, koji se zbog smanjenja inflacije više ne kompenziraju visokim rastom nominalnog BDP-a. Predviđa se da će u europodručju državni dug porasti s 88,9 % BDP-a u 2023. na

90 % BDP-a u 2026. U razdoblju 2024.-2026. predviđa se blago povećanje udjela proračunskih prihoda u BDP-u na razini EU-27N (s 45,5% u 2023. na 46,1% u 2024. te 46,3% u 2025. i 46,2% u 2026.) i EP-20 (s 45,9% u 2023. na 46,5% u 2024. te 46,7% u 2025. i 46,6% u 2026.), uz istovremeno blago smanjenje udjela proračunskih rashoda u BDP-u za EU-27N (s 49,2% u 2024. na 49,1% u 2026.) i EP-20 (s 49,5% u 2024. na 49,4% u 2026.), što u konačnici pozitivno utječe na smanjenje fiskalnog deficita. Na rashodnoj strani je u razdoblju 2024.-2026. vidljivo blago povećanje udjela u BDP-u kod pozicije izdataka za plaćanja kamata na državni dug (za 0,1 postotni bod u EU, odnosno za 0,2 postotna boda u europodručju) te rashoda za državne investicije (za 0,1 postotni bod u EU, dok će udio kod europodručja ostati nepromijenjen na razini 3,5% BDP-a).

Na gospodarske izglede Europske unije i europodručja tijekom razdoblja prognoze i dalje utječu povećana nesigurnost i negativni rizici za izglede. Dugotrajni agresivni rat Rusije protiv Ukrajine i intenziviranje sukoba na Bliskom istoku povećavaju geopolitičke rizike i opasnost za europsku energetsku sigurnost. Daljnje jačanje protekcionističkih mjera trgovinskih partnera moglo bi poremetiti globalnu trgovinu, što bi negativno utjecalo na izrazito otvoreno gospodarstvo EU-a. Na unutarnjem planu bi se zbog političke nesigurnosti i strukturnih izazova u proizvodnom sektoru moglo nastaviti slabljenje konkurentnosti, što bi opteretilo rast i tržište rada. Nadalje, kašnjenje u provedbi Mehanizma za oporavak i otpornost ili učinak fiskalne konsolidacije veći od očekivanog mogli bi još više otežati nastavak rasta. Naposljetku, nedavne poplave u Španjolskoj pokazuju dramatične posljedice koje sve češće i veće prirodne opasnosti mogu imati za okoliš i pogođene ljude, ali i za gospodarstvo.

Jesenske ekonomske prognoze 2024.-2026. za Republiku Hrvatsku

Komisija je u sklopu Jesenskih ekonomskih prognoza objavila i poglavlje koje se odnosi na makroekonomske prognoze koje se odnose na Republiku Hrvatsku[3]. Predviđa se snažan rast hrvatskog BDP-a od 3,6% u 2024., 3,3% u 2025. i 2,9% u 2026., koji je uglavnom potaknut snažnom potrošnjom kućanstava i ulaganjima (Tablica 2). Prognozirane stope rasta za 2024. i 2025. više su za 0,3 i 0,4 postotna boda u odnosu na stope koje je Komisija objavila u proljetnim prognozama 2024. iz travnja ove godine. Prema procjenama Komisije, s očekivanom rastom realnog BDP-a od 3,6% u 2024. Hrvatska će biti drugorangirana među državama s najvećim rastom u Europskoj uniji: najveći rast će biti ostvaren u Nizozemskoj (5%), dok će Hrvatska i Cipar ostvariti rast od po 3,6%.

Predviđanje da će BDP Hrvatske u 2024. porasti za 3,6% temelji se na spoznajama i očekivanjima da će rast uglavnom biti potaknut privatnom potrošnjom, snažnim rastom realnih plaća i zaposlenosti te održivim ulaganjima. Očekuje se rast državne potrošnje, uglavnom zbog sveobuhvatne reforme plaća u javnom sektoru kojom su se znatno uskladile javne plaće u institucijama i sektorima, ali je došlo i do velikog jednokratnog povećanja plaća. Očekuje se da će ulaganja ostati snažna, među ostalim zahvaljujući dodatnom ubrzanju rashoda koji se financiraju iz Mehanizma za oporavak i otpornost, pri čemu se očekuje da će se apsorpcija sredstava u okviru višegodišnjeg financijskog okvira (VFO) za razdoblje 2021.-2027. ubrzati krajem razdoblja prognoze. Predviđa se snažan oporavak robnog izvoza unatoč relativno slabom rastu potražnje u gospodarstvima glavnih hrvatskih vanjskotrgovinskih partnera. Međutim, predviđa se da će se izvoz usluga, uglavnom turizma, realno smanjiti, uglavnom zbog kontinuiranog znatnog povećanja cijena turističkih usluga. Općenito, očekuje se da će doprinos neto izvoza rastu u 2024. postati negativan u kontekstu snažnog rasta domaće potražnje. Nakon toga, predviđa se usporavanje rasta BDP-a na 3,3% u 2025. i 2,9% u 2026. jer se pretpostavlja usporavanje rasta potrošnje zbog sporijeg povećanja plaća. Daljnjim povećanjem apsorpcije sredstava EU-a, u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost i VFO-a za razdoblje 2021.-2027. trebao bi se poduprijeti kontinuirani rast ulaganja, iako sporijim tempom. Očekuje se da će se izvoz robe u 2025. i 2026. nastaviti povećavati u skladu s vanjskom potražnjom, a izvoz usluga trebao bi nastaviti rasti u realnim vrijednostima kako se rast cijena bude smanjivao. Budući da se uvoz usporava s domaćom potražnjom, doprinos vanjskog sektora (tj. neto izvoza) rastu trebao bi postati neutralan krajem razdoblja prognoze. Rizici koji utječu na ostvarenje tih prognoza uključuju veća povećanja plaća od očekivanih u kombinaciji s mogućim ograničenjima ponude u turizmu, što bi moglo povećati cjenovne pritiske i naštetiti konkurentnosti izvoznika. Osim toga, potencijalna uska grla u opskrbi u građevinarstvu mogla bi odgoditi apsorpciju sredstava EU-a.

Očekuje se da će zaposlenost u Hrvatskoj nastaviti rasti, a stopa nezaposlenosti dosegnuti nove rekordno niske razine. Rast zaposlenosti u 2024. će se ubrzati na 3,1% zbog snažne gospodarske aktivnosti, zbog čega bi se stopa nezaposlenosti trebala smanjiti na 5,1%. Manjak radne snage i dalje je prisutan unatoč sve većem priljevu radnika iz trećih zemalja. Sveukupni rast plaća počeo je slabjeti unatoč snažnom povećanju plaća u javnom sektoru. Predviđa se da će se tijekom razdoblja obuhvaćenog prognozom rast zaposlenosti usporiti, dok će se stopa nezaposlenosti nastaviti smanjivati, iako sporijim tempom. Zbog toga se predviđa da će se rast plaća dodatno usporiti i ostati stabilan.

Za ukupnu inflaciju (mjerenu Harmoniziranim indeksom potrošačkih cijena – HICP) predviđa se smanjenje s 8,4% u 2023. na 4% u 2024. U 2025. slijedi blaže usporavanje na razinu od 3,4%, uglavnom zbog predviđenog povećanja cijena energije, unatoč nižem porastu cijena usluga i hrane. Očekuje se da će inflacija 2026. dosegnuti referentnu vrijednost od 2% (sukladno kriteriju cijena definiranom odredbama maastrichtškog sporazuma). Temeljna inflacija (inflacija koja ne uključuje kategorije energije i hrane) trebala bi se smanjiti s 8,8% u 2023. na 4,7% u 2024. Pred-

[3] Izvor: Jesenske ekonomske prognoze Komisije 2024., str. 100. – 101.

viđa se da će se 2025. temeljna inflacija dodatno smanjiti na 2,9 % (niže od ukupne inflacije za tu godinu) te da će 2026. iznositi 2,2% (nešto više od ukupne inflacije za tu godinu).

Saldo tekućeg računa platne bilance zabilježio je suficit od 0,8% BDP-a u 2023. godini, no predviđa se da će njegova vrijednost u 2025. biti prepolovljena (0,4% BDP-a), nakon čega slijedi postupni rast na razine od 0,5% BDP-a u 2025. i 0,6% BDP-a u 2026.

Očekuje se da će se u 2024. deficit opće države povećati na 2,1 % BDP-a, s 0,9 % u 2023. To se može pripisati novom zakonu o plaćama u javnom sektoru i mjerama socijalne pomoći kojima se vrši pritisak na rashode, pri čemu je strukturno pogoršanje uglavnom prikriveno snažnim rastom prihoda. Očekuje se da će se prihodi od neizravnih poreza povećati u uvjetima stabilnog rasta nominalnog BDP-a, dok se očekuje da će kretanje zaposlenosti i plaća povoljno utjecati na izravne poreze.

U domeni javnih financija, predviđa se da će 2025. udio deficita ostati na istoj razini kao i u 2014. (-2,1% BDP-a). Očekuje se da će rast nominalnog BDP-a i planirane promjene u oporezivanju nekretnina i dohotka od najma i dalje podupirati rast budućih proračunskih prihoda. Isto tako, predviđa se daljnji rast tekućih i kapitalnih rashoda. Vlada je produljila neke mjere za ublažavanje učinka visokih cijena energije do ožujka 2025., pri čemu bi se očekivani proračunski trošak provedbe tih mjera smanjio s 0,9% BDP-a u 2024. na 0,1% BDP-a u 2025., što bi dovelo do poboljšanja strukturnog salda. Daljnje smanjenje fiskalnog deficita na razinu od -1,9% BDP-a predviđeno je za 2026. jer će rast fiskalnih rashoda (uglavnom rashodi za plaće i ulaganja koja financira država) biti sporiji od rasta fiskalnih prihoda. Predviđa se smanjenje udjela državnog duga u BDP-u sa 61,8% u 2023. na 57,3% u 2024. zbog snažnog rasta BDP-a i prilagodbi stanja i tokova kojima se utječe na smanjenje duga. Dodatno smanjenje duga na razinu od 56% BDP-a predviđa se u 2025. i 2026.

Tablica 2: Jesenske ekonomske prognoze Komisije za Hrvatsku 2024.-2026.

međugodišnje stope rasta* i u % BDP-a**	Ostvarenje			Jesenska prognoza EK		
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Republika Hrvatska						
Realni BDP*	12,6	7,3	3,3	3,6	3,3	2,9
Stopa nezaposlenosti***	7,5	6,8	6,1	5,1	4,7	4,6
Inflacija (HICP)*	2,7	10,7	8,4	4,0	3,4	2,0
Saldo tekućeg računa platne bilance**	0,4	-3,4	0,8	0,4	0,5	0,6
Saldo konsolidirane opće države (ESA 2010)**	-2,6	0,1	-0,9	-2,1	-2,1	-1,9
Proračunski prihodi	45,5	45,0	45,8	45,4	46,3	46,4
Proračunski rashodi	48,1	44,9	46,6	47,6	48,4	48,4
Izdaci za kamate (opća država)**	1,5	1,4	1,7	1,5	1,5	1,5
Izdaci za investicije (opća država)**	4,8	4,0	5,6	5,7	5,9	5,8
Dug konsolidirane opće države (ESA 2010)**	78,2	68,5	61,8	57,3	56,0	56,0

***- u % ukupne radne snage

Izvor: Jesenske ekonomske prognoze Komisije 2024

Poštovani čitatelji!

Narudžbenicu za pretplatu na časopis tim4pin magazin, kao i brojne druge informacije o djelovanju našeg Centra, možete pronaći na internet stranici

www.tim4pin.hr

Financiranje izborne promidžbe na izborima za predsjednika Republike Hrvatske

Maja Žeravica *

Kako se približava kraj 2024. godine, a time i izbori za predsjednika Republike Hrvatske, u ovom članku se pojašnjavaju obveze kandidata i onih koji to možda neće postati. Obrađuju se obveze koje se odnose na financiranje izborne promidžbe i regulirane su odredbama Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referenduma (u daljnjem tekstu: Zakon o financiranju).

1. Uvod

Državno izborno povjerenstvo Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Državno izborno povjerenstvo) je tijelo nadležno za provedbu nadzora financiranja i pravilnosti izborne promidžbe. Sve osobe koje se namjeravaju kandidirati za predsjednika Republike Hrvatske i otvore poseban račun za financiranje izborne promidžbe (u daljnjem tekstu: poseban račun) dužni su financiranje svoje izborne promidžbe voditi u skladu s odredbama spomenutog Zakona o financiranju. Financiranjem se, u smislu Zakona o financiranju, smatra stjecanje financijskih sredstava te primanje proizvoda i usluga bez obveze plaćanja, u svrhu potpore i promicanja političkog djelovanja te trošenje financijskih sredstava odnosno korištenje proizvoda i usluga za političko djelovanje.

Odredbama Zakona o financiranju uvodi se jednako političko natjecanje za sve osobe koje se namjeravaju kandidirati te se sprječava netransparentnost financiranja izborne promidžbe. Obveze svih osoba koje se namjeravaju kandidirati, između ostalih, su otvaranje posebnog računa putem kojega se obavljaju sve transakcije povezane s izbornom promidžbom i dostavljanje financijskih izvještaja s propisanim prilozima u propisanim rokovima.

Financijska izvješća kandidata javnosti će biti dostupna na mrežnoj stranici Državnog izbornog povjerenstva www.izbori.hr.

2. Izborna promidžba

Izborna promidžba je skup radnji koje poduzimaju sudionici izborne promidžbe, a koje se odnose na vlastito javno predstavljanje te javno predstavljanje i obrazlaganje vlastitih izbornih programa, a sve u svrhu uvjeravanja birača da za njih glasuju.

Sudionici izborne promidžbe na izborima za predsjednika Republike Hrvatske su kandidati za predsjednika Republike Hrvatske.

3. Osnovne obveze kandidata za predsjednika Republike Hrvatske

Temeljni pravni okvir kojim su regulirana prava i obveze kandidata je već spomenuti Zakon o financiranju, potom Pravilnik o načinu vođenja evidencija, izdavanja potvrda te unosa izvješća o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referenduma u informacijski sustav za nadzor financiranja[1] (u daljnjem tekstu: Pravilnik) te Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija[2].

Radi lakšeg snalaženja među zakonskim propisima, u nastavku se prikazuje kratki pregled osnovnih obveza kandidata za predsjednika Republike Hrvatske.

Osnovne obveze:

- otvoriti poseban račun
- voditi izbornu promidžbu u skladu s propisima o vođenju računovodstva neprofitnih organizacija
- provjeriti primljene donacije (datum uplate, iznos, dopuštenost, izjavu donatora, ugovor i sl.)
- voditi evidenciju o primitku donacija
- izdavati potvrde o primitku donacija
- uplatiti vlastita sredstva na poseban račun
- voditi evidenciju o uplaćenim vlastitim sredstvima
- provjeriti dopuštenost i ograničenje troškova izborne promidžbe
- dostaviti financijska izvješća unosom u informacijski sustav za nadzor financiranja u propisanim rokovima
- rasporediti neutrošena sredstva na posebnom računu

* Maja Žeravica, mag. oec., savjetnica Državnog izbornog povjerenstva Republike Hrvatske u Službi za nadzor financiranja. Stajališta autorice iznesena u ovom radu osobna su i stručna stajališta autorice i ne odražavaju nužno stajališta institucije u kojoj je zaposlena, niti ju na bilo koji način obvezuju.

[1] Pravilnik o načinu vođenja evidencija, izdavanja potvrda te unosa izvješća o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referenduma u informacijski sustav za nadzor financiranja (Nar. nov., br. 71/19)

[2] Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija (Nar. nov., br. 121/14 i 114/22)

- zatvoriti poseban račun
- obavijestiti Državno izborno povjerenstvo o zatvaranju posebnog računa
- upisati u informacijski sustav za nadzor financiranja datum zatvaranja posebnog računa.

4. Poseban račun za financiranje izborne promidžbe

Poseban račun dužni su otvoriti kandidati za predsjednika Republike Hrvatske, neovisno o tome jesu li ih predložile političke stranke ili birači.

Krajnji rok za otvaranje posebnog računa je najkasnije s danom podnošenja kandidature, a najranije se može otvoriti šest mjeseci prije roka predviđenog za održavanje izbora.

Osobe koje se namjeravaju kandidirati za predsjednika Republike Hrvatske dužne su Državnom izbornom povjerenstvu, u roku od tri dana od otvaranja posebnog računa, dostaviti pisanu obavijest s podacima o otvorenom računu, nakon čega im Državno izborno povjerenstvo dostavlja korisničke podatke za pristup informacijskom sustavu za nadzor financiranja. Korisnički podaci dodijelit će prilikom predaje prijedloga kandidature putem propisanog obrasca Obavijesti o otvaranju posebnog računa. Navedeni obrazac bit će objavljen na mrežnoj stranici Državnog izbornog povjerenstva www.izbori.hr, kada odluka o raspisivanju izbora stupi na snagu.

Poseban račun je račun građana za posebne namjene, koja je u ovom slučaju - financiranje izborne promidžbe, a koji se otvara u izabranoj banci, na način i u postupku prema općim pravilima bankarskog poslovanja. Na poseban račun mogu se primati samo uplate vlastitih sredstava, donacija i naknade troškova izborne promidžbe, te eventualno uplate političke stranke koja je kandidata predložila. Slijedom navedenog, na poseban račun se ne smiju primati uplate koje se ostvaruju po nekim drugim osnovama, a sredstva s posebnog računa smiju se koristiti samo za podmirenje troškova izborne promidžbe. Navedeno izričito zabranjuje korištenje sredstava s posebnog računa za podmirenje osobnih troškova kandidata (primjerice troškova za osobnu odjeću, otplatu dugovanja, osobnih troškova članova obitelji te drugih troškova koji nisu izravno povezani s izbornom promidžbom).

Nadalje, za potrebe izborne promidžbe zabranjeno je koristiti sredstva državnog proračuna ili proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave koja kandidati kao dužnosnici Republike Hrvatske ili izabrani dužnosnici lokalne i područne (regionalne) samouprave koriste u obavljanju svojih dužnosti, zatim uredskih prostorija, službenih vozila i uredske opreme državnih tijela i jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, osim osobama na koje se odnose posebni propisi o štićenim osobama.

Kandidati su dužni dovršiti sve transakcije na posebnom računu te isti zatvoriti najkasnije u roku od 60 dana od isteka roka za isplatu naknade troškova izborne promidžbe, odnosno najkasnije u roku od 135 dana od dana objave konačnih rezultata izbora. U roku od osam dana od zatvaranja posebnog računa, dužni su Državnom izbornom povjerenstvu dostaviti potvrdu banke o zatvaranju te datum zatvaranja upisati u informacijski sustav za nadzor financiranja.

5. Izvori sredstava za financiranje izborne promidžbe

Kandidati za predsjednika Republike Hrvatske svoju izbornu promidžbu mogu financirati iz vlastitih sredstava, sredstava političke stranke koja je kandidata predložila, odnosno sredstava političkih stranaka ako je kandidata predložilo više političkih stranaka, te donacija fizičkih i pravnih osoba.

Vlastita sredstva

Vlastita sredstva kandidata za predsjednika Republike Hrvatske su osobna sredstva kandidata.

Vlastita sredstva koja kandidati namjeravaju utrošiti za izbornu promidžbu moraju biti uplaćena na poseban račun, a mogu se uplaćivati do dana zatvaranja navedenog računa. Kandidati su dužni voditi evidenciju o uplaćenim vlastitim sredstvima za financiranje izborne promidžbe. Način vođenja evidencije i obrazac evidencije o uplaćenim vlastitim sredstvima za financiranje izborne promidžbe propisan je Pravilnikom.

Sredstva političke stranke koja je kandidata predložila

Sredstva za financiranje izborne promidžbe za kandidata koja osigurava politička stranka koja je predložila kandidata, politička stranka je dužna uplatiti na poseban račun koji je kandidat otvorio u svrhu financiranja izborne promidžbe, a mogu se uplaćivati do dana zatvaranja posebnog računa.

Na iznos sredstava koja politička stranka uplaćuje na poseban račun kandidata, kao i na sredstva u proizvodu ili usluzi koje osigurava politička stranka, ne odnose se odredbe Zakona o financiranju o ograničenju iznosa donacija, ograničenju roka prikupljanja donacija te o zabrani financiranja od strane političkih stranaka kao neprofitnih organizacija.

Donacije

Donacije su povremene ili redovite uplate kojima fizičke i pravne osobe dobrovoljno daju novac, odnosno pružaju usluge ili daju proizvode bez naplate kandidatu za financiranje izborne promidžbe. Fizičke i pravne osobe mogu davati donacije kandidatu jednokratno ili više puta tijekom kalendarske godine.

Donacije u novcu za financiranje izborne promidžbe donator je dužan uplatiti isključivo na poseban račun kandidata.

Kandidati su dužni voditi evidenciju o primitku donacija te izdavati potvrde o primitku donacija. Način vođenja evidencija i obrazac Potvrde o primitku donacija za financiranje izborne promidžbe propisan je Pravilnikom. Potvrde o primitku donacija potrebno je izdavati na način koji pru-

ža dokaz da je potvrda zaista i poslana (primjerice putem elektroničke pošte, povratnice i sl.).

U slučaju uplata donacija putem naloga za uplatu, kandidati trebaju dati uputu donatorima da, uz podatke koji se odnose na ime i prezime odnosno naziv donatora i adresu, u dijelu „Poziv na broj odobrenja“ upišu svoj OIB, kako bi mogli donatorima izdati valjanu Potvrdu o primitku donacija.

Posebno treba voditi računa o tome da se *donacije mogu prikupljati najkasnije do završetka izborne promidžbe, odnosno 24 sata prije dana održavanja izbora*.

Nadalje, izuzev navedenih obveza, kandidati su i dužni provjeriti imaju li za svaku primljenu donaciju izjavu donatora da se protiv njih ne vodi postupak naplate dospjelih nepodmirenih obveza prema državnom proračunu odnosno proračunu jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave ili zaposlenicima, jesu li za sve donacije čija je vrijednost veća od 663,61 eura zaključili ugovor s donatorom, imaju li za svaku primljenu donaciju u obliku proizvoda ili usluga potvrdu donatora na kojoj je naznačena tržišna vrijednost darovanog proizvoda ili usluge te koja glasi na kandidata.

Ukupna dopuštena vrijednost donacija fizičke osobe kandidatu ne smije prelaziti iznos od 3.981,68 eura, te ukupna dopuštena vrijednost donacija pravne osobe kandidatu ne smije prelaziti iznos od 26.544,56 eura.

Donacije čija je vrijednost veća 663,61 eura, a za koje nije zaključen ugovor te vrijednosti donacija fizičkih i pravnih osoba koje prelaze dopuštene iznose, kandidati su dužni prijaviti Državnom izbornom povjerenstvu, te doznačiti u korist državnog proračuna, najkasnije u roku od 15 dana od dana primljene uplate (broj računa za uplatu: *HR1210010051863000160, model 68, u dijelu „Poziv na broj primatelja“ upisati: 7692, te OIB uplatitelja*).

Ako je ukupna vrijednost primljenih donacija veća od dopuštenog iznosa troškova izborne promidžbe, kandidati su dužni vrijednost donacija koja prelazi dopušteni iznos troškova izborne promidžbe vratiti uplatiocima razmjerno vrijednosti primljenih donacija, i to najkasnije do roka za dostavu financijskog izvještaja o financiranju izborne promidžbe, dakle najkasnije u roku od 30 dana nakon održanih izbora.

6. Zabrana financiranja

Kandidati su dužni provjeriti dopuštenost svake primljene donacije za financiranje izborne promidžbe. Potrebno je obratiti pozornost da se odredbama Zakona o financiranju zabranjuje financiranje kandidata od strane:

- stranih država, stranih političkih stranaka, stranih pravnih osoba
- stranih fizičkih osoba, osim državljana drugih država članica Europske unije, koji imaju prebivalište ili privremeni boravak u Republici Hrvatskoj prema Zakonu o strancima
- državnih tijela, javnih poduzeća, pravnih osoba s javnim ovlastima, trgovačkih društava i drugih pravnih osoba u kojima Republika Hrvatska, prema Registru državne imovine, ima više od 5% udjela ili dionica te javnih poduzeća, pravnih osoba s javnim ovlastima, trgovačkih društava i drugih pravnih osoba u kojima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave ima više od 5% udjela ili dionica te javnih i drugih ustanova čiji je osnivač Republika Hrvatska ili jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave ili su u vlasništvu Republike Hrvatske, odnosno jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave *(sljedeće mrežne stranice mogu poslužiti za provjeru: Ministarstva prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine* - Središnji registar državne imovine - ISUDIO (gov.hr)*, Centra za restrukturiranje i prodaju* - Centar za restrukturiranje i prodaju - Dionice i poslovni udjeli (cerp.hr)*, sudskog registra Ministarstva pravosuđa, uprave i digitalne transformacije - https://sudreg.pravosudje.hr/registar/f?p=150:1 te putem portala www.fininfo.hr)*
- udruga radnika i poslodavaca
- udruga, zaklada i fundacija koje zastupaju ili predstavljaju državni dužnosnici ili izabrani dužnosnici lokalne i područne (regionalne) samouprave
- vjerskih zajednica, humanitarnih te drugih neprofitnih udruga i organizacija
- fizičkih i pravnih osoba protiv kojih se vodi postupak naplate dospjelih nepodmirenih obveza prema državnom proračunu, odnosno proračunu jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave ili zaposlenicima
- jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, osim u slučajevima i na način propisan Zakonom o financiranju
- neimenovanih (anonimnih) izvora. Donacijama iz neimenovanih (anonimnih) izvora smatraju se donacije za koje u trenutku uplate donacije nisu poznati podaci o donatoru, i to: ime, prezime i OIB fizičke osobe, odnosno naziv i OIB pravne osobe.
- trećih osoba (posrednika), bilo u novcu ili u obliku proizvoda.

Eventualne primljene nedopuštene donacije, kandidati su dužni prijaviti Državnom izbornom povjerenstvu, te doznačiti u korist državnog proračuna, najkasnije u roku od 15 dana od dana primljene uplate (broj računa za uplatu: *HR1210010051863000160, model 68, u dijelu „Poziv na broj primatelja“ upisati: 7692, te OIB uplatitelja*).

Ako kandidati ne žele zadržati donaciju koja je uplaćena na njihov poseban račun, a za koju nije zaključen ugovor, mogu je odbiti na način da primljenu donaciju doznače u korist državnog proračuna, najkasnije u roku od osam dana od dana primljene uplate.

Eventualne primljene donacije nakon završetka izborne promidžbe, kandidati su dužni prijaviti Državnom izbornom povjerenstvu, a donacije vratiti donatorima najkasnije u roku od 15 dana od dana primljene uplate. Ako povrat nije moguć ili je donacija iz nedopuštenog izvora, dužni su u istom roku primljenu donaciju doznačiti u korist državnog proračuna.

7. Troškovi izborne promidžbe

Troškovima izborne promidžbe smatraju se troškovi koji su nastali u svrhu javnog predstavljanja izbornih sudionika i njihovih izbornih programa te pozivanja birača da za njih glasuju, kao i ostali troškovi koji su izravno povezani s izbornom promidžbom, i to od dana otvaranja do dana zatvaranja posebnog računa.

Ukupni dopušteni iznos troškova izborne promidžbe po kandidatu ne smije prelaziti iznos od 1.061.782,47 eura. Navedeni iznos se može povećati najviše do 20% od ukupno dopuštenog iznosa za kandidate koji su prešli u drugi krug izbora, odnosno može se povećati za isti postotak za svaki sljedeći krug izbora, dakle najviše za 212.356,49 eura.

8. Dostava financijskih izvještaja

Financijska izvješća o financiranju izborne promidžbe s ažuriranim podacima do dana podnošenja izvješća, kandidati su dužni Državnom izbornom povjerenstvu dostavljati unosom u informacijski sustav za nadzor financiranja, u propisanim rokovima, i to:

7 DANA PRIJE ODRŽAVANJA IZBORA

- *Obrazac IZ-D-IP* - Izvješće o primljenim donacijama za financiranje izborne promidžbe
- *Obrazac IZ-T-IP* - Izvješće o troškovima (rashodima) izborne promidžbe
- *Obrazac IZ-MO-IP* - Izvješće o iznosu cijene i iznosu ostvarenog popusta u cijeni za medijsko oglašavanje izborne promidžbe

30 DANA NAKON ODRŽANIH IZBORA

Obrazac FIN-IZVJ-IP - Financijski izvještaj o financiranju izborne promidžbe s podacima o ostvarenim primicima za financiranje izborne promidžbe, izvorima financiranja te o troškovima za financiranje izborne promidžbe, s propisanim sastavnim dijelovima:

- *Obrazac IZ-D-IP* - Izvješće o primljenim donacijama za financiranje izborne promidžbe
- *Obrazac IZ-T-IP* - Izvješće o troškovima (rashodima) izborne promidžbe
- *Obrazac IZ-MO-IP* - Izvješće o iznosu cijene i iznosu ostvarenog popusta u cijeni za medijsko oglašavanje izborne promidžbe

Informacijski sustav za nadzor financiranja, Zakonom o financiranju, definiran je kao računalni program putem kojega kandidati, između ostalih, dostavljaju nadležnim tijelima financijske izvještaje i druga propisana izvješća i podatke te putem kojega se propisana izvješća objavljuju na mrežnoj stranici Državnog izbornog povjerenstva.

Državno izborno povjerenstvo kandidatima će dodijeliti korisničke podatke (korisničko ime, lozinku i poveznicu) za pristup informacijskom sustavu za nadzor financiranja, prilikom predaje prijedloga kandidature putem propisanog obrasca Obavijesti o otvaranju posebnog računa.

U nastavku je prikazan kratki pregled o načinu pristupa informacijskom sustavu za nadzor financiranja, a ujedno i napominjemo da je Državno izborno povjerenstvo izradilo *Korisničku uputu za rad u informacijskom sustavu*, kako bi se kandidatima olakšalo korištenje informacijskog sustava za nadzor financiranja.

9. Prijava korisnika u informacijski sustav za nadzor financiranja

Prvi korak pristupa informacijskom sustavu za nadzor financiranja je prijava korisnika unosom korisničkog imena i lozinke na sučelju „Prijava korisnika“, te odabirom opcije „Prijava“. U slučaju poteškoća s prijavom, potrebno je odabrati opciju „Upute za prijavu“, odnosno „Zaboravili ste lozinku?“.

Poveznica i korisnički podaci za pristup informacijskom sustavu za nadzor financiranja dostavljaju se na adresu elektroničke pošte koja je navedena na Obrascu obavijesti o otvaranju posebnog računa koji se dostavlja prilikom predaje prijedloga kandidature. Navedeni obrazac, kako je već ranije spomenuto, bit će dostupan na mrežnoj stranici Državnog izbornog povjerenstva kada odluka o raspisivanju izbora stupi na snagu.

Informacijskom sustavu za nadzor financiranja se može pristupiti s osobnog stolnog računala ili laptopa, a ne može se pristupiti s mobilnog uređaja.

10. Unos podataka u informacijski sustav za nadzor financiranja

U daljnjem tekstu pojasnit će se unos podataka u informacijski sustav nadzora financiranja te generiranje obrazaca financijskih izvješća.

Nakon uspješne prijave u informacijski sustav za nadzor financiranja, otvara se sučelje „Odabir izbora“ na kojem je potrebno odabrati vrstu izbora, nakon čega će se na ponuđenim sučeljima s lijeve strane ekrana moći unositi podaci.

Kandidati će u navedeni sustav unositi podatke o primicima (uplaćenim vlastitim sredstvima, primljenim donacijama odnosno uplaćenim sredstvima političke stranke koja je kandidata predložila) i troškovima izborne promidžbe. Unosom podataka u informacijski sustav za nadzor financiranja kreirat će se obrasci koji su propisani Pravilnikom i isti će biti objavljeni na mrežnoj stranici Državnog izbornog povjerenstva, prvi radni dan od dana dostave.

Opći podaci

Opći podaci će se generirati putem informacijskog sustava za nadzor financiranja i sustava kandidature.

Dio koji se odnosi na razdoblje izvješća, informacijski sustav za nadzor financiranja će bilježiti od dana otvaranja posebnog računa do dana dostave izvješća.

Unos vlastitih sredstva/ostalih primitaka

Na sučelju „Vlastita sredstva/ostali primici“ potrebno je unijeti vlastita sredstva, sredstva političke stranke koja je predložila kandidata i ostale primitke.

Vlastitim sredstvima smatraju se osobna sredstva kandidata.

U slučaju da je kandidata predložila jedna politička stranka, u padajućem izborniku u polju „Politička stranka/Kandidat“, bit će prikazana ona politička stranka koja ga je predložila.

Ako su kandidata predložile dvije ili više političkih stranaka, u padajućem izborniku u polju „Politička stranka/Kandidat“, bit će prikazane sve političke stranke te je potrebno odabrati onu političku stranku koja je uplatila sredstva odnosno osigurala proizvod ili uslugu.

Unos donacija

Na sučelju „Donacije“ redom se unosi:

- *Vrsta donacije*, iz padajućeg izbornika odabire se donacija od pravnih osoba u novcu, od pravnih osoba u obliku proizvoda ili usluga, od fizičkih osoba u novcu ili od fizičkih osoba u obliku proizvoda ili usluga.
- *Donacija dozvoljena/nedozvoljena,* iz padajućeg izbornika odabire se je li donacija dozvoljena odnosno o kojoj vrsti nedozvoljene donacije se radi.
- *OIB donatora*, u polje upisati OIB donatora. Ako je riječ o stranoj donaciji, potrebno je maknuti kvačicu „domaća donacija“ te u polje upisati broj putovnice/identifikacijskog dokumenta donatora.
- *Ime i prezime/Naziv donatora*
- *Mjesto donatora*
- *Adresa donatora*
- *Datum donacije*
- *Iznos/vrijednost donacije*

Donacije u obliku proizvoda ili usluga (od pravne ili fizičke osobe) je, osim u Obrascu IZ-D-IP (Izvješće o primljenim donacijama za financiranje izborne promidžbe), potrebno prikazati i u Obrascu IZ-T-IP (Izvješće o troškovima (rashodima) izborne promidžbe). Kako bi se izbjegao dupli unos podataka, u slučaju odabira donacije u obliku proizvoda ili usluga, prikazat će se dodatna polja koja se odnose na trošak, i to: naziv dobavljača, vrsta dobavljača, OIB dobavljača, mjesto dobavljača, adresa dobavljača, vrsta troška, broj ponude/ugovora/računa, datum ponude/ugovora/računa, datum plaćanja, datum korištenja od i datum korištenja do.

Nakon unosa podataka i odabira opcije „Spremi“, donacija će biti vidljiva u tablici na sučelju „Donacije“, ispod polja za unos podataka, ali i u tablici na sučelju „Unos troškova“, također ispod polja za unos podataka. Tablicu je moguće preuzeti u excel formatu odabirom opcije „Ispis donacija“.

Nadalje, u tablici ispod polja za unos podataka, u stupcu „Povrat“ evidentiraju se donacije koje su uplaćene u korist državnog proračuna, odnosno koje su vraćene donatoru, dok je u stupcu „Potvrda“ dostupan obrazac Potvrde o primitku donacije za svaku pojedinačnu donaciju. Ispis svih povrata koji su evidentirani kroz opciju „Povrat“ moguće je preuzeti u excel formatu odabirom opcije „Ispis povrata“.

Sve donacije unesene na sučelju „Donacije“ bit će prikazane obrascu IZ-D-IP (Izvješće o primljenim donacijama za financiranje izborne promidžbe), a donacije u obliku proizvoda ili usluga, bit će dodatno prikazane i u obrascu IZ-T-IP (Izvješće o troškovima (rashodima) izborne promidžbe).

Navedene obrasce moguće je pregledati, preuzeti i dostaviti na sučelju „Predaja i pregled izvještaja“.

Unos troškova

Na sučelju „Unos troškova“ potrebno je unijeti sve troškove izborne promidžbe, neovisno o tome jesu li troškovi plaćeni ili ne.

Polje „Domaći dobavljač“ inicijalno je označeno zbog pretpostavke da je većina dobavljača iz Republike Hrvatske.

U slučaju da se radi o stranom dobavljaču, potrebno je maknuti kvačicu u polju „Domaći dobavljač“, nakon čega će umjesto OIB-a biti potrebno upisati identifikacijski broj stranog dobavljača.

Osim spomenutih polja, potrebno je unijeti ostale obavezne podatke:

- *Vrsta dobavljača*
- *Naziv dobavljača*
- *Mjesto dobavljača*
- *Adresa dobavljača*
- *Datum ponude/ugovora/računa*
- *Broj ponude/ugovora/računa*
- *Datum plaćanja*
- *Razdoblje korištenja*
- *Iznos/vrijednost*
- *Odabir troška,* u padajućem izborniku je potrebno odabrati vrstu troška (primjerice trošak služenog putovanja, trošak oglašavanja na radiju, trošak uredskog materijala, i sl.).

Odabirom jednog od troškova medijskog oglašavanja (oglašavanje na televiziji, oglašavanje na radiju, oglašavanje u tiskanim novinama ili oglašavanje na elektroničkim portalima), dodatno će se pojaviti polja koja je potrebno popuniti, a specifična su za troškove medijskog oglašavanja: naziv pružatelja medijskih usluga, mjesto pružatelja medijskih usluga, adresa pružatelja medijskih usluga, ostvareni popust %, količina/broj usluga te je li dobavljač u sustavu PDV-a.

Odabirom troška društvene mreže u polju „Odabir troška“ dodatno će se pojaviti polje „Naziv društvene mreže“. Navedeno polje je obavezno za unos.

Nakon unosa podataka i odabira opcije „Spremi“, troškovi će biti vidljivi u tablici ispod polja za unos podataka. Tablicu je moguće preuzeti u excel formatu odabirom opcije „Ispis troškova“.

www.tim4pin.hr

Svi troškovi uneseni na sučelju „Unos troškova“ bit će prikazani u obrascu IZ-T-IP (Izvješće o troškovima (rashodima) izborne promidžbe), a oni troškovi koji se odnose na medijsko oglašavanje bit će dodatno prikazani i u obrascu IZ-MO-IP (Izvješće o iznosu cijene i iznosu ostvarenog popusta u cijeni za medijsko oglašavanje izborne promidžbe.

Navedene obrasce moguće je pregledati, preuzeti i dostaviti na sučelju „Predaja i pregled izvještaja“.

Predaja i pregled izvještaja

Pregled, preuzimanje i dostava financijskih izvješća obavlja se na sučelju „Predaja i pregled izvještaja“. Ovisno o tome je li kandidat postao izborni sudionik ili nije, bit će mu prikazan odgovarajuće sučelje „Predaja i pregled izvještaja“.

Kandidat koji je postao izborni sudionik dostavlja propisana izvješća u propisanim rokovima, 7 dana prije održavanja izbora i 30 dana nakon održanih izbora.

Kandidat koji nije postao izborni sudionik dostavlja propisana izvješća u propisanom roku, 20 dana nakon objave liste kandidata.

Pregled i preuzimanje izvješća prije dostave istih moguće je odabirom željenog obrasca u polju „Pregled izvještaja“. Na obrascima tada neće biti popunjeni datumski podaci te će biti vidljiv vodeni žig „RADNO“.

Financijska izvješća dostavljaju se odabirom opcije „Predaj“, u dijelu sučelja „7 dana prije izbora“ i „30 dana nakon izbora“.

U polju „Potvrda o predaji“, kandidat može preuzeti potvrdu o predaji izvješća s naznačenim datumom i vremenom dostave.

11. Obveze u slučaju nepodnošenja, nepravodobnosti, nepravovaljanosti ili odustanka od kandidature

Osobe koje su otvorile poseban račun, a nisu postale kandidati, dužne su:

- vratiti uplatiocima neutrošena sredstva koja preostanu na posebnom računu, razmjerno uplaćenom iznosu ili donirati za opće društvene potrebe
- zatvoriti poseban račun u roku od 15 dana od dana objave liste kandidata
- dostaviti Državnom izbornom povjerenstvu, u roku od osam dana od dana zatvaranja navedenog računa, putem elektroničke pošte potvrdu banke o zatvaranju
- sastaviti financijski izvještaj o financiranju izborne promidžbe, s danom zatvaranja posebnog računa te ga dostaviti Državnom izbornom povjerenstvu u roku od 20 dana od dana objave liste kandidata, unosom u informacijski sustav za nadzor financiranja.

Navedeni financijski izvještaj se ne objavljuje na mrežnoj stranici Državnog izbornog povjerenstva.

12. Objava financijskih izvještaja

Financijski izvještaji o financiranju izborne promidžbe dostavljeni unosom u informacijski sustav za nadzor financiranja objavljuju se na mrežnoj stranici Državnog izbornog povjerenstva www.izbori.hr, i to prvog radnog dana od dana dostave.

Podatak o adresi fizičke osobe donatora i primatelja se ne objavljuje.

Kandidati su dužni financijske izvještaje o financiranju izborne promidžbe s propisanim prilozima trajno čuvati u izvorniku.

13. Naknada troškova izborne promidžbe

Pravo na naknadu troškova izborne promidžbe iz državnog proračuna Republike Hrvatske imaju kandidati koji na izborima za predsjednika Republike Hrvatske dobiju najmanje 10% važećih glasova birača.

Naknada troškova izborne promidžbe isplaćuje se na poseban račun kandidata u roku od 15 dana od dana objave izvješća Državnog izbornog povjerenstva o nadzoru poštivanja odredbi Zakona o financiranju koje se odnose na izbornu promidžbu, odnosno u roku od 75 dana od dana objave konačnih rezultata izbora.

Visinu naknade troškova izborne promidžbe utvrđuje Vlada Republike Hrvatske odlukom, koja se objavljuje u Narodnim novinama, i to najkasnije sedam dana od dana objave odluke o raspisivanju izbora.

Naknada troškova izborne promidžbe ne smije se isplatiti kandidatima u iznosu većem od ostvarenih troškova izborne promidžbe.

14. Raspoređivanje neutrošenih sredstava preostalih na posebnom računu

Ukoliko na posebnom računu kandidata, nakon završetka svih transakcija, preostanu neutrošena sredstva (vlastita sredstva, donacije i sredstva naknade troškova izborne promidžbe), do dana zatvaranja posebnog računa, kandidati su dužni preostali iznos:

- vlastitih sredstava vratiti uplatiocima razmjerno uplaćenom iznosu
- donacija i sredstava naknade troškova izborne promidžbe uplatiti na središnji račun političke stranke koja ih je predložila (*kandidati koji su predloženi od strane političke stranke*). Navedena uplata političkoj stranci se ne smatra donacijom.
- donacija i sredstava naknade troškova izborne promidžbe donirati za opće društvene potrebe, a ako sredstva nisu donirana, vraćaju se uplatiocima razmjerno uplaćenom iznosu, (*kandidati koji su predloženi od strane birača*).

15. Sankcije

Za kršenje odredbi Zakona o financiranju koje se odnose na financiranje izborne promidžbe propisane su administrativne sankcije odnosno prekršajne sankcije.

Administrativne sankcije mogu biti:

- *potpuni gubitak naknade troškova izborne promidžbe*, izreći će se u slučaju kada se sredstva izborne promidžbe koriste u nedopuštene svrhe te kada se za financiranje izborne promidžbe koriste sredstva državnog ili lokalnog proračuna, prostorije, službena vozila i oprema državnih tijela ili tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.
- *djelomični gubitak naknade troškova izborne promidžbe*, izreći će se u slučaju kada se prekorači ukupno dopušteni iznos troškova izborne promidžbe, te u slučaju ako se donatorima ne vrati ukupan iznos primljenih donacija koji prelazi dopušteni iznos troškova izborne promidžbe. Ako je prekoračeni iznos troškova izborne promidžbe veći od iznosa naknade troškova izborne promidžbe, izreći će se sankcija potpunog gubitka naknade troškova izborne promidžbe.
- *obustava isplate naknade troškova izborne promidžbe*, izreći će se u slučaju kada se propisana izvješća u propisanom roku i sadržaju i na propisani način ne dostave Državnom izbornom povjerenstvu.

Obustava isplate naknade troškova izborne promidžbe traje do urednog ispunjenja propisanih obveza, a najkasnije do isteka roka za zatvaranje posebnog računa. Ako se obveza ne ispuni u navedenom roku, izreći će se sankcija potpunog gubitka naknade troškova izborne promidžbe.

Odluku o administrativnoj sankciji donosi Državno izborno povjerenstvo i ista se objavljuje na mrežnoj stranici Državnog izbornog povjerenstva www.izbori.hr.

Zakonom o financiranju su propisane novčane kazne za prekršaje u iznosu od 265,45 eura do 2.654,46 eura.

Državno izborno povjerenstvo u okviru svog djelokruga obavještava nadležno državno odvjetništvo o svim utvrđenim povredama Zakona o financiranju.

Pregledajte našu ponudu edukacija iz područja financija, računovodstva, revizije, prava i menadžmenta u javnom i neprofitnom sektoru na internet stranici

www.tim4pin.hr

Poštovani čitatelji!

Narudžbenicu za pretplatu na časopis, kao i brojne druge informacije o djelovanju našeg Centra, možete pronaći na internet stranici

www.tim4pin.hr

tim4pin magazin

Državni proračun Republike Hrvatske za razdoblje 2025. – 2027.

Ivana Kunić Matković *

Na sjednici održanoj 14. studenog 2024. Vlada Republike Hrvatske usvojila je Nacrt prijedloga državnog proračuna Republike Hrvatske za 2025. godinu i projekcija za 2026. i 2027. godinu (dalje u tekstu: Prijedlog proračuna za razdoblje 2025. – 2027.). Isti je upućen Hrvatskom saboru na usvajanje koje se očekuje 06. prosinca 2024. U članku autorica sažeto predstavlja elemenat novoga proračuna.

1. Uvod

Prijedlogom proračuna za razdoblje 2025. – 2027. ukupni prihodi planirani su u 2025. godini u iznosu od 33 milijarde eura, dok su za 2026. projicirani u iznosu od 34,8 milijardi eura, a za 2027. u iznosu od 35,1 milijardu eura. Prihodna strana proračuna u 2024. određena je očekivanim rastom BDP-a od 3,6%, cjelogodišnjim učincima prihodnih mjera Vladinih paketa za zaštitu kućanstava i gospodarstva od rasta cijena te učincima porezne reforme.

U isto vrijeme, ukupni rashodi državnog proračuna planirani su u 2025. godini iznosu od 37,0 milijardi eura, što je 10,2% ili 3,4 milijarde eura više u odnosu na tekući plan za 2024. godinu. U 2026. godini ukupni rashodi planirani su na razini od 38,2 milijarde eura, a u 2027. projiciraju se na razinu od 36,8 milijardi eura. Dinamika kretanja rashoda obilježena je provedbom reformskih napora u područjima sustava rada i plaća u državnoj i javnoj upravi, aktivnostima usmjerenim ka zaštiti kućanstava i gospodarstva od cjenovnih pritisaka i pružanja potpore najosjetljivijim skupinama društva te nastavkom obnove područja oštećenih potresom, kao i jačanjem infrastrukture i obrambene sigurnosti.

Nakon ostvarenog manjka proračuna opće države od 0,9% BDP-a u 2023., fiskalna kretanja u 2024. rezultirat će novom projekcijom ostvarenja proračunskog manjka od 2,1% BDP-a (iako je rebalansom za 2024. planiran na razini od 2,6% BDP-a), dok će u 2025. godini isti iznositi 2,3% BDP-a. Nadalje, udio javnog duga u nominalnoj vrijednosti bruto domaćeg proizvoda smanjit će se sa 61,8% u 2023. godini na 57,4% u 2024., dok će u 2025. godini iznositi 56%.

2. Prihodi u prijedlogu proračuna za razdoblje 2025. – 2027.

Prijedlogom proračuna za razdoblje 2025. – 2027., kao što je već navedeno, u 2025. godini ukupni prihodi planirani su u iznosu od 33 milijarde eura, dok su za 2026. projicirani u iznosu od 34,8 milijardi eura, a za 2027. u iznosu od 35,1 milijardu eura. Najznačajniji udio u prihodima državnog proračuna, kao i do sada, čine porezni prihodi, doprinosi i pomoći.

Porezni prihodi su u 2025. godini projicirani u iznosu od 18,5 milijardi eura. U narednim godinama, očekuje se njihov daljnji rast pa su tako u 2026. projicirani u iznosu od 19,5 milijardi eura, odnosno uz međugodišnji rast od 5,3%, dok se u 2027. godini očekuju u iznosu od 20,4 milijardi eura i bilježe rast od 4,8%. Na ovu razinu porezni prihoda prvenstveno su utjecali:

- Prihodi od poreza na dodanu vrijednost koji se u 2025. planiraju ostvariti na razini od 12,5 milijardi eura prihoda od PDV-a, dok projekcije za 2026. iznose 13,3 milijardi eura, odnosno 14 milijardi eura za 2027. godinu. Projekcija ovih prihoda temeljena je na makroekonomskim pretpostavkama, koje uključuju rast osobne potrošnje, turističkih usluga, rashoda države za intermedijarnu potrošnju, investicije te socijalne transfere u naravi.
- Prihodi od posebnih poreza i trošarina koji se u projiciranom srednjoročnom razdoblju očekuje na razini od oko 3 milijarde eura godišnje, a temelje se na očekivanom intenzitetu prometa i potrošnje trošarinskih proizvoda.
- Prihodi od poreza na dobit koji je za 2025. planiran u iznosu od 2,8 milijardi eura, dok je u 2026. i 2027. godini projiciran u iznosu od 2,9 odnosno 3 milijarde eura. Plan kretanja prihoda od poreza na dobit za 2025. te projekcije za 2026. i 2027. godinu rađen je temeljem procjene poslovanja gospodarskih subjekata i očekivanih učinaka makroekonomskih kretanja.

Doprinosi su u Prijedlogu proračuna za razdoblje 2025. – 2027. projicirani temeljem očekivanog kretanja rasta nominalnih bruto plaća i zaposlenosti, uključujući izmjene u sustavu doprinosa. U 2025. godini u državni proračun planira se prikupiti 5,6 milijardi eura prihoda od doprinosa za mirovinsko osiguranje, dok projekcija za 2026. iznosi 5,9 milijardi eura, a za 2027. godinu 6,2 milijarde eura.

Prihodi od pomoći najvećim dijelom odnose se na prihode vezane uz projekte financirane iz EU proračuna odnosno iz Višegodišnjeg financijskog okvira 2021. – 2027. te Mehanizma za oporavak i otpornost, a u 2025. iznose 3,7 milijardi eura, dok u 2026. i 2027. godini iznose 3,9 odnosno 2,6 milijardi eura. Prihodi pomoći od međunarodnih organizacija te institucija i tijela EU od 2025. godine na dalje planirani su u skladu s očekivanom naplatom te u visini rashoda financiranih iz EU izvora za koja su sredstva osigurana iz naplaćenih predujmova ili iz unaprijed naplaćenog prihoda.

* Ivana Kunić Matković, mag. oec., Ministarstvo financija RH, Zagreb

Prihodi državnog proračuna za razdoblje 2023. – 2027.god.

Prihodi državnog proračuna EUR		"Ostvarenje 2023."	"PLAN 2024. (rebalans)"	" PLAN 2025."	"Indeks 2025./ 2024."	"PROJEKCIJA 2026."	"Indeks 2026./ 2025."	"PROJEKCIJA 2027."	"Indeks 2027./ 2026."
UKUPNO		**27.366.288.523**	**30.332.415.325**	**32.952.988.889**	**108,6**	**34.766.290.166**	**105,5**	**35.059.799.019**	**100,8**
6	**PRIHODI POSLOVANJA**	**27.294.022.359**	**30.151.538.968**	**32.862.508.919**	**109,0**	**34.674.636.135**	**105,5**	**34.964.058.958**	**100,8**
61	**Prihodi od poreza**	**15.495.126.574**	**17.256.469.233**	**18.499.548.549**	**107,2**	**19.486.426.356**	**105,3**	**20.417.670.096**	**104,8**
612	Porez na dobit	2.351.288.918	2.573.698.472	2.761.380.870	107,3	2.907.021.239	105,3	3.043.722.133	104,7
614	Porezi na robu i usluge	13.064.518.885	14.602.486.683	15.639.824.960	107,1	16.480.628.885	105,4	17.274.686.417	104,8
6141	- Porez na dodanu vrijednost	10.268.635.346	11.374.465.907	12.542.778.674	110,3	13.286.065.497	105,9	13.988.557.870	105,3
6142	- Porez na promet	239.642	25.069	0	#	0	#	0	#
6143	- Posebni porezi i trošarine	2.407.884.410	2.789.330.406	2.907.996.846	104,3	2.995.921.037	103,0	3.077.815.302	102,7
6146	- Ostali porezi na robu i usluge	81.804.157	97.118.692	103.258.498	106,3	109.164.166	105,7	115.217.850	105,5
6147	- Porez na dobitke od igara na sreći i ostali porezi od igara na sreću	75.006.602	80.719.054	85.790.942	106,3	89.478.185	104,3	93.095.395	104,0
6148	- Naknade za priređivanje igara na sreću	230.948.728	260.827.555	0	#	0	#	0	#
615	Porezi na međunarodnu trgovinu i transakcije	79.312.329	80.282.096	83.342.719	103,8	83.776.232	100,5	84.261.546	100,6
616	Ostali prihodi od poreza	6.442	1.982	15.000.000	#	15.000.000	100,0	15.000.000	100,0
62	**Doprinosi**	**4.385.296.647**	**5.004.414.141**	**5.553.898.885**	**111,0**	**5.912.465.670**	**106,5**	**6.223.885.530**	**105,3**
622	Doprinosi za mirovinsko osiguranje	4.384.075.736	5.003.766.906	5.553.898.885	111,0	5.912.465.670	106,5	6.223.885.530	105,3
623	Doprinosi za zapošljavanje	1.220.911	647.235	0	#	0	#	0	#
63	**Pomoći**	**4.065.881.568**	**3.241.798.730**	**3.678.289.462**	**113,5**	**3.860.517.740**	**105,0**	**2.612.940.661**	**67,7**
64	**Prihodi od imovine**	**730.131.997**	**605.976.924**	**570.919.196**	**94,2**	**574.488.068**	**100,6**	**573.031.763**	**99,7**
65	**Prihodi od upravnih i administrativnih pristojbi, pristojbi po posebnim propisima i naknada**	**732.112.152**	**864.819.971**	**1.184.792.642**	**137,0**	**1.201.823.060**	**101,4**	**1.215.007.618**	**101,1**
66	**Prihodi od prodaje proizvoda i roba te pruženih usluga i prihodi od donacija**	**222.082.390**	**236.315.168**	**232.453.810**	**98,4**	**236.737.975**	**101,8**	**235.034.752**	**99,3**
67	**Prihodi iz nadležnog proračuna i od HZZO-a temeljem ugovornih obveza**	**1.543.131.231**	**2.680.301.792**	**2.978.755.093**	**111,1**	**3.234.024.313**	**108,6**	**3.513.453.396**	**108,6**
68	**Kazne, upravne mjere i ostali prihodi**	**120.259.800**	**261.443.009**	**163.851.282**	**62,7**	**168.152.953**	**102,6**	**173.035.142**	**102,9**
7	**PRIHODI OD PRODAJE NEFINANCIJSKE IMOVINE**	**72.266.165**	**180.876.357**	**90.479.970**	**50,0**	**91.654.031**	**101,3**	**95.740.061**	**104,5**

Izvor: Ministarstvo financija

3. RASHODI U PRIJEDLOGU PRORAČUNA ZA RAZDOBLJE 2025. – 2027.

Sljedećom tablicom prikazani su rashodi državnoga proračuna od 2023. godine i njihov plan do 2027.godine.

Kretanje ukupnih rashoda državnog proračuna u razdoblju 2023. – 2027.

Ukupno svi izvori		"Izvršenje 2023. "	"Tekući plan 2024. "	Indeks 24./23.	"Prijedlog 2025. "	Indeks 25./24.	Projekcija 2026.	Indeks 26./25.	Projekcija 2027.	Indeks 27./26.
UKUPNO		**28.095.373.152**	**33.586.593.252**	**119,5**	**37.007.454.757**	**110,2**	**38.224.316.928**	**103,3**	**36.793.384.772**	**96,3**
- 3	Rashodi poslovanja	26.579.295.470	31.717.486.429	119,3	34.250.487.159	108,0	35.677.553.797	104,2	34.465.981.405	96,6
31	Rashodi za zaposlene	3.897.081.833	5.719.058.502	146,8	6.143.521.724	107,4	6.261.728.862	101,9	6.379.188.779	101,9
32	Materijalni rashodi	2.820.311.099	3.365.184.955	119,3	3.732.466.495	110,9	3.790.541.380	101,6	3.880.287.917	102,4
34	Financijski rashodi	973.601.071	1.157.042.058	118,8	1.207.201.585	104,3	1.210.622.572	100,3	1.225.422.623	101,2
35	Subvencije	1.624.882.403	2.399.735.727	147,7	1.772.230.579	73,9	1.270.577.617	71,7	1.247.321.693	98,2
36	Pomoći dane u inozemstvo i unutar općeg proračuna	6.632.577.017	6.956.944.002	104,9	7.887.651.125	113,4	8.852.332.345	112,2	7.887.248.341	89,1
37	Naknade građanima i kućanstvima na temelju osiguranja i druge naknade	8.814.528.615	10.429.347.061	118,3	11.206.035.870	107,4	11.859.821.262	105,8	12.286.510.973	103,6
38	Rashodi za donacije, kazne, naknade šteta i kapitalne pomoći	1.816.313.431	1.690.174.124	93,1	2.301.379.781	136,2	2.431.929.759	105,7	1.560.001.079	64,1
- 4	Rashodi za nabavu nefinancijske imovine	1.516.077.682	1.869.106.823	123,3	2.756.967.598	147,5	2.546.763.131	92,4	2.327.403.367	91,4

Izvor: Ministarstvo financija

U 2025. godini ukupni rashodi državnog proračuna planirani su u iznosu od 37,0 milijardi eura, što je 10,2% ili 3,4 milijarde eura više u odnosu na tekući plan za 2024. godinu. U 2026. godini ukupni rashodi planirani su na razini od 38,2 milijarde eura, a u 2027. projiciraju se na razinu od 36,8 milijardi eura. Najznačajniji udio u rashodima državnog proračuna, kao i do sada, čine naknade građanima i kućanstvima na temelju osiguranja i druge naknade, pomoći dane u inozemstvo i unutar općeg proračuna i rashodi za zaposlene.

Naknade građanima i kućanstvima se u 2025. godini planiraju u iznosu od 11,2 milijarde eura što čini povećanje od 776,7 milijuna eura u odnosu na tekući plan 2024. godine. Ovo povećanje prvenstveno je rezultat povećanih izdvajanja za mirovine (778,5 milijuna eura) uslijed redovnog usklađivanja mirovina i mirovinske reforme, odnosno očekivanog stupanja na snagu Izmjena i dopuna Zakona o mirovinskom osiguranju (očekivano stupanje na snagu 1. srpnja 2025.) kojima će se propisati promjena formule usklađivanja mirovina, povećati dodani staž po djetetu, redefinirati bonifikacija mirovina nakon ispunjavanja uvjeta dobi za odlazak u starosnu mirovinu i uvesti godišnji dodatka s primjenom od 2026. godine. U okviru ove kategorije rashoda, povećavaju se i izdvajanja za dodatni rodiljni dopust za 83,7 milijuna eura zbog planiranih Izmjena i dopuna Zakona o rodiljnim i roditeljskim potporama kojim se predviđa povećanje iznosa naknade plaće za vrijeme roditeljskog dopusta za sve zaposlene i samozaposlene roditelje te udvostručenje jednokratne novčane potpore za novorođeno dijete sa 309 eura na 618 eura. U 2026. godini ovi rashodi bilježe daljnji rast i projicirani su na razini od 11,9 milijardi eura, dok se u 2027. očekuju na razini od 12,3 milijarde eura.

Pomoći državnog proračuna dane u inozemstvo i unutar opće države u 2025. godini planirane su u iznosu od 7,9 milijardi eura te se povećavaju za 930,7 milijuna eura u odnosu na tekući plana 2024. godine. Ovo povećanje najvećim dijelom je rezultat povećanih izdvajanja za ulaganja u vodno komunalne projekte (200,1 milijun eura), sredstva za sanaciju šteta od potresa (137,8 milijuna eura), ulaganja u sektor prometa (97,4 milijuna eura), rashode za zaposlene u sektoru školstva (90,6 milijuna eura), ulaganja u području odgoja i obrazovanja (70,7 milijuna eura), energetsku obnovu zgrada u javnom i privatnom sektoru (67,9 milijuna eura) i razvoj turizma i sporta (66,9 milijuna eura). Nadalje, povećavaju se i izdvajanja za doprinos

Republike Hrvatske proračunu Europske unije za 47,0 milijuna eura. U 2026. godini ukupne pomoći projicirane su na razini od 8,9 milijardi eura budući da se očekuju intenzivna ulaganja u području obrazovanja vezana uz osiguranje uvjeta za jednosmjenski rad i cjelodnevnu nastavu. U 2027. godini se ova kategorija rashoda planira na razini od 7,9 milijardi eura.

Rashodi za zaposlene u 2025. godini planiraju se u iznosu od 6,1 milijardu eura (ne uključujući rashode za zaposlene u osnovnom i srednjem školstvu) i u odnosu na tekući plan 2024. godine bilježe rast od 424,4 milijuna eura. Do povećanja ove kategorije rashoda dolazi ponajprije uslijed pune godišnje primjene cjelovite reforme sustava plaća, odnosno novih koeficijenta složenosti poslova utvrđenih uredbama Vlade donesenim na sjednici održanoj 22. veljače 2024. Naime, Uredbe su stupile na snagu 1. ožujka 2024., a prvi fiskalni učinci istih bili su vidljivi u isplati plaće za mjesec ožujak 2024. godine koja je isplaćena u mjesecu travnju 2024. godine. Sredstva u 2025. i narednim godinama planirana su na osnovu pune godišnje primjene novih koeficijenata složenosti slijedom čega su i osigurana dodatna sredstva u okviru ove kategorije rashoda. U 2026. i 2027. godini ovi rashodi planirani su na razini od 6,3 milijarde eura, odnosno 6,4 milijarde eura.

4. PROCJENA UKUPNOG MANJKA/VIŠKA OPĆE DRŽAVE

Opći proračun prema nacionalnoj metodologiji za razdoblje 2023.-2027.

(u mil. EUR)	2023.	"Novi plan 2024."	"Projekcija 2025."	"Projekcija 2026."	"Projekcija 2027."
DRŽAVNI PRORAČUN					
Ukupni prihodi	**27.366**	**30.332**	**32.953**	**34.766**	**35.060**
% BDP-a	*35,1*	*35,2*	*35,7*	*35,7*	*34,3*
Ukupni rashodi	**28.095**	**33.587**	**37.007**	**38.224**	**36.793**
% BDP-a	*36,0*	*38,9*	*40,0*	*39,2*	*36,0*
Ukupni manjak/višak	**-729**	**-3.254**	**-4.054**	**-3.458**	**-1.734**
% BDP-a	*-0,9*	*-3,8*	*-4,4*	*-3,5*	*-1,7*
IZVANPRORAČUNSKI KORISNICI					
Ukupni manjak/višak	**350**	**22**	**-161**	**-9**	**218**
% BDP-a	*0,4*	*0,0*	*-0,2*	*-0,01*	*0,20*
KONSOLIDIRANA LOKALNA DRŽAVA					
Ukupni manjak/višak	**414**	**312**	**520**	**439**	**379**
% BDP-a	*0,5*	*0,4*	*0,6*	*0,5*	*0,4*
OPĆI PRORAČUN, nacionalna metodologija					
Ukupni manjak/višak	**35**	**-2.920**	**-3.696**	**-3.028**	**-1.137**
% BDP-a	*0*	*-3,4*	*-4,0*	*-3,1*	*-1,1*
OSTALE PRAVNE OSOBE U SEKTORU OPĆE DRŽAVE					
Ukupni manjak/višak	**101**	**67**	**63**	**61**	**52**
% BDP-a	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
OSTALE PRILAGODBE	**-803**	**638**	**1468**	**1082**	**-806**
% BDP-a	*-1,0*	*0,7*	*1,7*	*1,1*	*-0,8*
KONSOLIDIRANA OPĆA DRŽAVA, ESA 2010 metodologija	**-667**	**-2.214**	**-2.165**	**-1.885**	**-1.890**
% BDP-a	*-0,9*	*-2,6*	*-2,3*	*-1,9*	*-1,8*

Izvor: Ministarstvo financija

U 2025. godini manjak općeg proračuna prema nacionalnoj metodologiji projiciran je na razini od 3,7 milijardi eura ili 4% BDP-a. U 2026. isti se projicira u iznosu od 3 milijarde eura ili 3,1% BDP-a, a u 2027. godini u iznosu od 1,1 milijarde eura ili 1,1% BDP-a. Pritom je manjak državnog proračuna u 2025. planiran na razini od 4,4% BDP-a, u 2026. i 2027. na razini od 3,5% BDP-a odnosno 1,7% BDP-a. Izvanproračunski korisnici će u promatranom razdoblju bilježiti manjak i to od 0,2% BDP-a u 2025 i 0,01% u 2026., dok će u 2027. godini ostvariti višak od 0,2% BDP-a. Višak jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u 2025. projiciran je u iznosu od 0,6% BDP-a, a u 2026. i 2027. u iznosu od 0,5% odnosno 0,4% BDP-a.

Kada se ovim veličinama pridodaju prilagodbe nacionalne metodologije računskog plana metodologiji ESA 2010 te projekcije manjka/viška trgovačkih društava i ostalih pravnih osoba koje su statistički uključene u sektor opće države, očekuje se da će planirani manjak opće države iznositi 2,3% BDP-a u 2025. godini. U 2026. isti je projiciran na razini od 1,9% BDP-a, a u 2027. godini očekuje se manjak proračuna opće države od 1,8% BDP-a.

U skladu s kretanjem salda proračuna opće države očekuje se smanjenje udjela javnog duga u BDP-u po prosječnoj stopi od 1,1 postotnih bodova u nadolazećem trogodišnjem razdoblju, odnosno s 56% BDP-a u 2025. na 55% BDP-a u 2026. te 54,2% BDP-a u 2027. godini.

Godišnji popis imovine i obveza u sustavu proračuna

Martina Štefković *

Uoči popisa imovine i obveza za 2024. godinu, koji su svi proračuni, proračunski i izvanproračunski korisnici obvezni obaviti prije sastavljanja i predaje financijskih izvještaja za proračunsku 2024. godinu, daje se osvrt na specifičnosti popisa sa stanjem na 31. prosinca 2024. godine, uz osvrt na odredbe novog Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu kojima je definiran način provođenja te knjigovodstvene evidencije rezultata godišnjeg popisa imovine i obveza.

1. Uvod

Obveza provođenja popisa imovine i obveza proračuna, proračunskih i izvanproračunskih korisnika te postupci koje je potrebno izvršiti kod provođenja popisa imovine i obveza definirani su u **poglavlju VI. *novog Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu***[1] (dalje u tekstu: Pravilnik), člancima 221. do 229. U odnosu na *prethodno važeći Pravilnik o proračunskom računovodstvu i Računskom planu*[2] (dalje u tekstu: prethodno važeći Pravilnik), novim su *Pravilnikom* detaljnije definirani obveznici i rokovi provođenja popisa, predmet popisa, sadržaj odluke o provođenju godišnjeg popisa imovine i obveza, sastav i zadaće povjerenstva za obavljanje popisa imovine i obveza te sadržaj izvještaja o obavljenom popisu imovine i obveza. Također, dane su i knjigovodstvene evidencije rezultata godišnjeg popisa imovine i obveza.

S obzirom na to da je u prijelaznim i završnim odredbama *Pravilnika* definirano da će se knjigovodstvene evidencije sukladno *Pravilniku* provoditi u poslovnim knjigama od 1. siječnja 2025., **knjigovodstveno evidentiranje razlika utvrđenih popisom imovine i obveza propisano člancima 227. do 229. provodit će se nakon obavljenog popisa imovina i obveza sa stanjem na 31. prosinca 2025. godine**. Preostale **odredbe *Pravilnika* koje definiraju postupak provedbe popisa primjenjuju se kod popisa imovine i obveza sa stanjem na 31. prosinca 2024.**

2. Obveza provođenja popisa imovine i obveza

Člankom 221. *Pravilnika* obveza provođenja popisa imovine i obveza definirana je **na početku poslovanja** jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (dalje u tekstu: JLP(R)S), proračunskih i izvanproračunskih korisnika, ali i **na kraju svake proračunske godine sa stanjem na datum bilance**. Popis se obavlja i **kod statusnih promjena**, pa slijedom navedenog, a u skladu s čl. 19., st. 3. i 4. *Pravilnika o financijskom izvještavanju u proračunskom* računovodstvu[3], kod statusne promjene spajanja i podjele, svaki od proračuna odnosno proračunskih korisnika koji se spajaju ili dijele sastavlja financijske izvještaje za proračunsku godinu s datumom koji prethodi datumu spajanja ili podjele. Novi subjekti koji nastaju nakon statusne promjene podjele, otvaraju poslovne knjige sa stanjima koja ovise o međusobno izvršenoj podjeli imovine i obveza, dakle temeljem provedenog popisa imovine i obveza te diobene bilance.

Popis imovine i obveza provodi se i **u slučaju nepredviđenih okolnosti** (požar, krađa, elementarne nepogode), a djelomičan popis obavlja se **kod primopredaje dužnosti** osobe zadužene za određeni dio imovine (blagajnika, skladištara i slično).

Člankom 221. st. 3. *Pravilnika* definirane **su iznimke za subjekte koji obavljaju muzejsku i knjižničnu djelatnost te za ministarstvo nadležno za obranu**.

Tako je propisano da subjekti koji obavljaju muzejsku djelatnost, popis građe mogu obaviti u roku koji nije duži od roka za provođenje obvezne redovne revizije muzejske građe utvrđenog posebnim podzakonskim aktom. Podzakonski akt koji navedeno uređuje je *Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja dokumentacije o muzejskoj građi i muzejskoj djelatnosti te načinu ostvarivanja uvida u muzejsku građu i dokumentaciju*[4]. Njime je definiran postupak revizije muzejske građe u kojem se sravnjivanjem podataka o muzejskim predmetima u muzejskoj dokumentaciji sa stvarnim stanjem utvrđuje stanje muzejskog fundusa. Sukladno čl. 27. tog *Pravilnika* revizija muzejske građe, a samim time i popis imovine, provodi se:

- za zbirke do 10.000 predmeta svakih pet godina
- za zbirke od 10.001 do 50.000 predmeta svakih sedam godina
- za zbirke od 50.001 do 100.000 predmeta svakih deset godina
- za zbirke s više od 100.001 predmeta svakih 12 godina.

* Martina Štefković, mag.oec., Ministarstvo financija RH, Zagreb

[1] Nar. nov., br. 158/23

[2] Nar. nov., br. 124/14, 115/15, 87/16, 3/18, 126/19 i 108/20

[3] Nar. nov., br. 37/22

[4] Nar. nov., br. 21/23

Istovjetno, i za subjekte općeg proračuna koji obavljaju knjižničnu djelatnost popis knjižnične građe definirano je da popis mogu obaviti u roku koji nije duži od roka za provođenje obvezne redovne revizije knjižnične građe utvrđenog posebnim podzakonskim aktom, što je za knjižničnu građu *Pravilnik o zaštiti, reviziji i otpisu knjižnične građe*[5].

Popis vojnih nekretnina kojima upravlja odnosno raspolaže ministarstvo nadležno za obranu može se obaviti u roku koji nije duži od tri godine.

Subjekti koji su za određeni dio imovine izuzeti od obveza iz stavka čl. 221., st. 2. *Pravilnika*, svu ostalu imovinu i obveze dužni su popisati krajem svake godine, sa stanjem na dan 31. prosinca.

Popis imovine i obveza je mjera usklađenja stvarnog i knjigovodstvenoga stanja, koja između ostaloga osigurava i vjerodostojnost godišnjih financijskih izvještaja.

Godišnji popis nema propisan rok do kojeg se mora izvršiti, međutim, uzimajući u obzir odredbe *Pravilnika o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu* prema kojima **proračunski korisnici financijski izvještaj za proračunsku godinu dostavljaju do 31. siječnja tekuće za prethodnu godinu, a JLP(R)S i izvanproračunski korisnici do 15. veljače tekuće za prethodnu godinu, jasno je kako se popis treba obaviti do navedenih rokova** te se u poslovnim knjigama moraju evidentirati rezultati popisa.

3. Predmet popisa

Popisom je potrebno utvrditi stvarno stanje vlastite nefinancijske i financijske imovine (dugotrajne i kratkotrajne nefinancijske imovine (zaliha materijala, proizvoda i robe), financijske imovine (novčanih sredstava, depozita, jamčevnih pologa, vrijednosnih papira, dionica i udjela u glavnici, potraživanja), obveza i izvanbilančnih zapisa.

- **Nefinancijska imovina**

Svaka pojedinačna nefinancijska imovina u pravilu ima svoj popisni ili inventurni broj pod kojim je upisana u evidenciju dugotrajne imovine. Na temelju provedenog popisa i utvrđenog stvarnog stanja potrebno je uskladiti analitičke evidencije i/ili pomoćne poslovne knjige o svim pojavnim oblicima imovine. Na posebne popisne liste potrebno je popisati imovinu koja je dana na korištenje drugom subjektu, imovinu koja je dana u zakup ili je na popravku, imovinu koju su zaposlenici dobili na korištenje (primjerice mobilni uređaj, tableti ili prijenosna računala), imovinu u pripremi (ako se radi o izgradnji objekata trebalo bi provjeriti stupanj dovršenosti imovine sukladno primljenoj dokumentaciji, najčešće privremenim situacijama), imovinu koja je oštećena ili neupotrebljiva (imovinu od koje se ne mogu očekivati buduće koristi u obavljanju djelatnosti pa povjerenstvo za popis daje prijedlog za rashod takve imovine), tuđu imovinu dobivena na korištenje koja se vodi u izvanbilančnoj evidenciji, sitni inventar.

Popis nematerijalne nefinancijske imovine koja se ne može fizički popisati (licence, koncesije, ulaganja u tuđu imovinu radi prava korištenja, računalni programi i sl.) obavlja se temeljem dobivenih knjigovodstvenih kartica i uvida u pravnu osnovu njenog stjecanja kako bi se utvrdila utemeljenost iskaza u poslovnim knjigama.

- **Potraživanja**

Ministarstvo financija je *Uputom o obavljanju popisa imovine i obveza*[6] propisalo obvezu usklađenja potraživanja i obveza s dužnicima i vjerovnicima prilikom obavljanja redovnog godišnjeg popisa sa stanjem na dan 31. prosinca.

Popis potraživanja obavlja se prema stanju u poslovnim knjigama na dan 31. prosinca nakon što su provedene sve knjigovodstvene evidencije koje se odnose na poslovne događaje proračunske godine.

Usklađivanje sa stvarnim stanjem na dan 31. prosinca obavlja povjerenstvo za popis na način da provjeri je li za svako pojedino potraživanje, za koju postoji pravni temelj, ispostavljen dokument i jesu li svi poslovni događaji iz dokumenata knjigovodstveno evidentirani. Obveza povjerenstva je u posebne popisne liste popisati dugoročna i kratkoročna potraživanja, utvrditi stvarno stanje i razlike između stvarnog stanja utvrđenog popisom i knjigovodstvenog stanja usklađivanjem podataka s dužnicima. Nadalje, Izvještaj o obavljenom popisu treba, između ostalog, sadržavati mišljenje o sumnjivim i spornim potraživanjima, kao i nenaplativim te zastarjelim potraživanjima, prijedlog o otpisu nenaplativih i zastarjelih potraživanja i obveza, mjerama protiv osoba odgovornih za neusklađenost knjigovodstvenog i stvarnog stanja, zastaru i nenaplativost potraživanja i slično.

Važno je napomenuti kako provedenim usklađivanjem potraživanja s dužnicima s danom 31. listopada definiranim *Upitnikom o fiskalnoj odgovornosti* kroz pitanje 50. nije ispunjena obveza usklade potraživanja sa stanjem na dan 31. prosinca proračunske godine. Naime, u razdoblju od 1. studenog do 31. prosinca stvaraju se dodatna potraživanja, od kojih će dio biti podmiren do 31. prosinca, a dio će ostati nepodmiren i bit će sastavni dio stanja potraživanja na 31. prosinac. S druge strane, dio potraživanja utvrđenih na dan 31. listopada do 31. prosinca će se naplatiti, stoga ta potraživanja neće biti sadržana u stanju potraživanja na 31. prosinca.

Stoga se sve promjene od dana popisa pa do 31. prosinca moraju se pridodati ili odbiti od iskazanog stanja u popisnim listama, ovisno o poslovnim događajima i transakcijama tako da se dobije stvarno stanje na dan 31. prosinca.

- **Obveze**

Popis obveza provodi se nakon isteka proračunske godine, nakon što su primljeni svi ulazni računi te proknjižene sve temeljnice koje uključuju obveze. U popis se uključuju sve obveze kojih pretežiti dio je povezan s ulaznim računima

[5] Nar. nov., br. 27/23

[6] KLASA:400-01/15-01/112, URBROJ: 513-05-02-15-2

kao i druga dokumentacija koja je pristigla do krajnjeg roka za obavljanje popisa obveza koji je definiran u odluci o obavljanju popisa imovine i obveza.

- **Izvanbilančni zapisi**

Obveza uključivanja **izvanbilančnih evidencija** (navedenih u čl. 109. *Pravilnika*) u popis imovine i obveza definirana je čl. 222., st. 2.

Pravilnik **proširio je obvezu vođenja izvabilančnih evidencija** za proračune i proračunske korisnike, pa je tako uz dosadašnju obvezu vođenja izvanilančnih evidencija za:

- tuđu imovinu dobivenu na korištenje,
- potencijalne obveze po danim jamstvima,
- dana kreditna pisma,
- instrumente osiguranja plaćanja,
- potencijalne obveze po sudskim sporovima,

novim *Pravilnikom* uvedena obveza vođenja izvanbilačne evidencije i to za:

- **preuzete obveze po ugovorima**,
- **obveze po osnovi kapitala na poziv**,
- **potraživanja po ugovorima o dodijeljenim bespovratnim sredstvima iz EU fondova**.

Knjigovodstveno evidentiranje izvanbilančnih zapisa uvedenih novim *Pravilnikom* provodit će se od 1. siječnja 2025. te će oni zajedno s prethodno propisanim izvanbilančnim evidencijama biti predmet popisa na 31. prosinca 2025. godine.

Izvanbilančne evidencije preuzetih obveze po ugovorima uključuju obveze proračuna te proračunskih i izvanproračunskih korisnika koje proizlaze iz sklopljenih ugovora za nabavu roba, radova i usluga, izuzev obveza iz ugovora za rashode za redovito poslovanje koji nastaju kontinuirano. Izvanbilančna evidencija preuzetih obveza ugovora uključuje i evidencije obveza koje proizlaze iz sklopljenih ugovora za dodjelu bespovratnih sredstava iz fondova Europske unije (dalje u tekstu: EU fondova). Proračunski korisnici državnog proračuna koji u sustavu upravljanja EU fondovima imaju ulogu programskog tijela nadležnog za ugovaranje i isplatu sredstava obvezni su sukladno odredbama *Pravilnika*, ali i *Pravilnika o korištenju sredstava Europske unije*[7] u izvanbilančnim evidencijama voditi evidenciju ugovorenih obveza iz ugovora o dodjeli bespovratnih EU sredstava. Proračunski korisnici koji su i korisnici EU projekata obvezni su u skladu s odredbama *novog Pravilnika*, ali i *Pravilnika o korištenju sredstava Europske unije* u izvanbilančnim evidencijama voditi evidenciju ugovorenih potraživanja za ukupno dodijeljena bespovratna EU sredstva na temelju ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava.

Izvanbilančne evidencije obveza **po osnovi kapitala na poziv** uključuju obveze proračuna i proračunskih te izvanproračunskih korisnika koje proizlaze iz akata o stjecanju udjela u kapitalu međunarodnih institucija koje obvezuju na uplatu dijela udjela u kapitalu temeljem poziva za uplatu. Ove su izvanbilančne evidencije prvenstveno važne za državni proračun, a vezano za stjecanje udjela Republike Hrvatske u kapitalu raznih međunarodnih institucija i organizacija. Članstvo Republike Hrvatske u Europskoj uniji, eurozoni i ostalim međunarodnim asocijacijama povećava i sudjelovanje Republike Hrvatske u udjelima u kapitalu međunarodnih organizacija pa su ove evidencije važne za praćenje financijskih učinaka navedenih aktivnosti.

4. Odluka o provođenju godišnjeg popisa imovine i obveza

Člankom 223. *Pravilnika* utvrđena je obveza donošenja odluke o provođenju godišnjeg popisa imovine i obveza. Odluku donosi čelnik proračunskog i izvanproračunskog korisnika odnosno JLP(R)S najkasnije do 31. prosinca godine za koju se popis provodi. Iznimno od ovog roka, na početku poslovanja, kod statusnih promjena i promjena ustrojstava te kod primopredaje dužnosti blagajnika ili skladištara odluka o provođenju popisa se donosi u roku koji je primjeren za obavljanje svih radnji vezanih uz popis imovine i obveza u navedenim poslovnim okolnostima.

Odlukom se:

- **osniva povjerenstvo za obavljanje popisa** te određuju predsjednik/ca i članovi/ce povjerenstva,
- postavlja se plan provedbe popisa, definira obuhvat popisa, utvrđuje datum popisa, definira razdoblje provođenja popisa, utvrđuje rok izrade izvještaja o rezultatima obavljenog popisa s popisnim listama te zaduženja osoba odnosno ustrojstvenih jedinica vezano uz provođenje popisa.

5. Povjerenstvo za obavljanje popisa imovine i obveza

Povjerenstvo za popis osniva čelnik tijela, a sastoji se od predsjednika/ce i članova/ca povjerenstva. Povjerenstvo za popis bi trebalo imati predsjednika i najmanje dva člana ako je navedeno objektivno moguće, međutim konačan broj članova povjerenstva utvrđuje se ovisno o broju zaposlenih s kojima čelnik raspolaže te o obuhvatu popisa.

Čelnik tijela, kod velikih subjekata, u slučaju kada je za sveobuhvatno i pravovremeno obavljanje popisa nužno postojanje više povjerenstava za popis, može osnovati i **središnje povjerenstvo za popis imovine i obveza** koje koordinira i nadzire rad ostalih povjerenstava.

U povjerenstvo se ne mogu imenovati osobe koje su materijalno ili financijski zadužene za sredstva koja se popisuju, osobe koje su zadužene za kontrolu i nadzor, osobe neposredno zadužene za knjigovodstveno evidentiranje predmeta popisa te voditelji ustrojstvenih jedinica tijela zaduženih za knjigovodstvene evidencije u glavnoj knjizi proračuna odnosno proračunskog i izvanproračunskog korisnika.

Predsjednik i članovi povjerenstva **odgovorni su** za:

- točnost stanja utvrđenog popisom,
- pravilno sastavljanje popisnih lista,
- pravodobno obavljanje popisa,

[7] Nar. nov., br. 44/24

- vjerodostojnost i točnost izvještaja o obavljenom popisu,
- pravodobnu dostavu izvještaja o obavljenom popisu.

Zadaci povjerenstva su:

- pribavljanje popisnih lista,
- izradu plana rada popisa u kojemu se definiraju poslovi i rokovi njihova obavljanja,
- utvrđivanje stvarnog stanja predmeta popisa,
- unošenje utvrđenog stanja pojedinačno u novčanim i naturalnim izrazima u popisne liste,
- vrijednosno uspoređivanje stvarnog stanja s knjigovodstvenim stanjem,
- utvrđivanje popisnih razlika – viškova i manjkova,
- sastavljanje izvješća o obavljenom popisu,
- potpisivanje popisnih lista.

6. Provođenje popisa

Postupci provođenja popisa imovine i obveza obuhvaćaju obavljanje cjelovitog popisa imovine i obveza, usklađivanje stanja iskaznog u poslovnim knjigama sa stanjem utvrđenim popisom, utvrđivanje razlika između knjigovodstvenog i stvarnog stanja, odlučivanje o popisnim razlikama te u skladu s time knjigovodstveno evidentiranje nastalih razlika.

Provođenje popisa se obavlja fizičkim utvrđivanjem stvarnog stanja imovine i obveza na licu mjesta koristeći uobičajene metode brojanja, mjerenja, vaganja, procjenjivanja, obračunavanja i slično. Popisno povjerenstvo podatke o popisu utvrđuje u naturalnim izrazima – količini i vrijednostima te za provođenje popisa koristi svoje radne materijale ili pomoćne liste.

Nakon fizičkog popisa imovine, stvarno stanje se s pomoćnih lista ili radnih materijala upisuje u za to predviđene popisne liste. Knjigovodstveno stanje se uspoređuje sa popisanim stanjem te iskazuje razlika između stvarnog i knjigovodstvenog stanja, u količini i vrijednosti

Temeljem pripremljenih popisnih lista utvrđuju se popisni viškovi ili manjkovi, u naturalnim i novčanim izrazima.

7. Izvještaj o obavljenom popisu imovine i obveza

Nakon provedenog cjelovitog popisa, unosa u popisne liste i utvrđivanja razlika između stvarnog i knjigovodstvenog stanja, povjerenstvo je obvezno sastaviti izvještaj o obavljenom popisu na temelju popisnih lista i svojih zapažanja te ga u roku utvrđenom u odluci o popisu dostaviti čelniku. U slučaju osnivanja više povjerenstava za popis imovine, središnje povjerenstvo prikuplja i objedinjava sve izvještaje o obavljenom popisu imovine i obveza u cjeloviti izvještaj. Uz izvještaj se prilažu popisne liste.

Izvještaj povjerenstva o obavljenom popisu u skladu s čl. 225. *Pravilnika* treba sadržavati:

- sastav povjerenstva za provođenje popisa,
- ovjerene popisne liste u prilogu Izvještaja,
- potpise članova povjerenstva za provođenje popisa,
- mišljenja o utvrđenom manjku odnosno višku s naznačenim razlozima nastanka popisnih razlika,
- prijedlog načina knjiženja popisnih razlika,
- mišljenje o sumnjivim i spornim potraživanjima kao i nenaplativim te zastarjelim potraživanjima,
- mišljenje o načinu likvidacije trajno neupotrebljive dugotrajne nefinancijske imovine i obustavljenih investicija,
- primjedbe i izjave zaposlenika koji rukuju novčanim vrijednostima o ustanovljenim razlikama i eventualne druge primjedbe,
- prijedlog mjera za otklanjanje nedostataka.

8. Odluka o postupanju s rezultatima godišnjeg popisa imovine i obveza

Čelnik tijela u okviru svojih ovlasti, razmatra dostavljen mu izvještaj o obavljenom popisu i u predviđenom roku donosi odluku o:

- načinu likvidacije utvrđenih manjkova,
- načinu knjiženja utvrđenih viškova,
- otpisu nenaplativih i zastarjelih potraživanja i obveza,
- rashodovanju sredstava, opreme i sitnog inventara,
- mjerama protiv osoba odgovornih za manjkove, oštećenja, neusklađenost knjigovodstvenog i stvarnog stanja, zastaru i nenaplativost potraživanja i dr.

Odluka o rezultatima popisa dostavlja se na evidentiranje u poslovnim knjigama ustrojstvenoj jedinici nadležnoj za financije i računovodstvo.

Rezultati godišnjeg popisa imovine i obveza odnosno manjkovi, viškovi, rashodovanje imovine, otpis obveza i potraživanja, na temelju odluke čelnika moraju se knjigovodstveno evidentirati u godini na koju se godišnji popis odnosi, odnosno s 31. prosinca, danom u godini s kojim je popis obavljen.

WEBINARI U PRIPREMI!

* 05.12.2024. Novine u obračunu plaća i poreznim propisima, obvezne odluke gradova i općina i uvođenje poreza na nekretnine od 1. 1. 2025.
* 06.12.2024. Stručno usavršavanje: Planiranje nabave za 2025. godinu; Aktualna pitanja iz prakse u izradi te pregledu i ocjeni troškovnika
* 13.12.2024. Primjena novog Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu

Informacije i prijave: https://tim4pin.hr/edukacije

Evidentiranje nabave i distribucije cjepiva kod HZJZ-a, HZZO-a i županijskih zavoda za javno zdravstvo

Katarina Nesterović
Martina Štefković *

Prijenosi imovine između nekoliko različitih subjekata općeg proračuna zahtijevaju visoku razinu usklađenosti postupanja kroz poslovne knjige kako bi svaki subjekt koji daje ili prima imovinu u svojim poslovnim knjigama iskazao točne informacije, a kako bi se iskazani prihodi i rashodi, potraživanja i obveze kod svakog subjekta uspješno eliminirali na svim razinama konsolidacije financijskih izvještaja. Prijenos cjepiva nabavljenih od strane Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo prema županijskim zavodima za javno zdravstvo te dalje prema krajnjim provoditeljima cijepljenja primjer je takvog prijenosa imovine. Ministarstvo financija je, s ciljem osiguravanja ujednačenog postupanja, svim sudionicima u nabavi i distribuciji cjepiva dalo uputu za postupanje kod vođenja analitičkih evidencija te evidencija u poslovnim knjigama.

1. Uvod

Temeljem Pravilnika o načinu provođenja imunizacije, seroprofilakse, kemoprofilakse protiv zaraznih bolesti te o osobama koje se moraju podvrgnuti toj obvezi (Narodne novine, br. 103/13., 144/20., 133/22.) ministar zdravstva donio je *Trogodišnji program obveznog cijepljenja u Republici Hrvatskoj u 2019.-2021. godini protiv difterije, tetanusa, hripavca, dječje paralize, ospica, zaušnjaka, rubeole, tuberkuloze, hepatitisa B, bolesti izazvanih s haemophilus infl. tipa B i pneumokokne bolesti* (KLASA: 011-02/21-02/33, URBROJ: 534-07-1-1/10-21-7) od 3. studenoga 2021. te *Trogodišnji program imunizacije, seroprofilakse i kemoprofilakse za posebne skupine stanovništva i pojedince pod povećanim rizikom od: tuberkuloze, hepatitisa A i B, bjesnoće, žute groznice, kolere, trbušnog tifusa, tetanusa, ospica, teške bolesti donjeg dišnog sustava prouzrokovane infekcijom respiratornim sincicijskim virusom, krpeljnog meningoencefalitisa, vodenih kozica, rotavirusnog gastroenterokolitisa, malarije, streptokokne bolesti (uključujući invazivnu pneumokoknu bolest, haemophilus influenzae – invazivne bolesti, invazivne meningokokne bolesti, HPV infekcije i bolesti Covid-19 i bolesti Majmunskih boginja uzrokovane virusom majmunskih boginja u 2022. – 2024. godini* (KLASA:011-02/21-02/34, URBROJ: 534-07-1-1/10-21-7 od 3. studenoga 2021. i KLASA: 500-01/22-04/02, URBROJ: 534-07-01-1/10-22-5 od 8. prosinca 2022.)[1].

Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje (u daljnjem tekstu: HZZO), temeljem Odluke Vlade RH o davanju prethodne suglasnosti ravnatelju HZZO-a za sklapanje sporazuma s Hrvatskim zavodom za javno zdravstvo (u daljnjem tekstu: HZJZ) za nabavu, pohranu i distribuciju cjepiva, te Odluke Upravnog vijeća HZZO-a o utvrđivanju sredstava za nabavu, pohranu i distribuciju cjepiva za provedbu trogodišnjeg programa cijepljenja, sklapa s HZJZ-om Sporazum o osiguranju financijskih sredstava za nabavu, pohranu i distribuciju cjepiva (u daljnjem tekstu: Sporazum). Sporazum se sklapa u skladu s Trogodišnjim programima i temeljem njih donesenim *Provedbenim programom imunizacije, seroprofilakse i kemoprofilakse za posebne skupine stanovništva i pojedince pod povećanim rizikom od: tuberkuloze, hepatitisa A i B, bjesnoće, žute groznice, kolere, trbušnog tifusa, tetanusa, ospica, teške bolesti donjeg dišnog sustava prouzrokovane infekcijom respiratornim sincicijskim virusom, krpeljnog meningoencefalitisa, vodenih kozica, rotavirusnog gastroenterokolitisa, malarije, streptokokne bolesti (uključujući invazivnu pneumokoknu bolest), Haemophilus influenzae – invazivne bolesti, invazivne meningokokne bolesti, HPV infekcije, bolesti COVID-19 i bolesti Majmunskih boginja uzrokovane virusom majmunskih boginja* te *Provedbenim programom obveznog cijepljenja u Republici Hrvatskoj protiv difterije, tetanusa, hripavca, dječje paralize, ospica, zaušnjaka, rubele, tuberkuloze, hepatitisa B, bolesti izazvanih s Haemophilus influenzae tipa B i pneumokokne bolesti*, koji se donose za svaku godinu.

Temeljem sklopljenog Sporazuma sklapa se jednogodišnji Ugovor kojim se uređuju međusobna prava i obveze u provedbi nabave, pohrane i distribucije cjepiva za provedbu programa obveznog cijepljenja i programa imunizacije, seroprofilakse i kemoprofilakse što uključuje provođenje postupka nabave cjepiva sa strateškim planiranjem i upravljanjem, poslovnu podršku programskog rješenja i materijalne troškove, te međusobna prava i obveze u odnosu na prenesene neizvršene obveze iz prethodnih godina.

* Katarina Nesterović, mag. oec. i Martina Štefković, mag. oec., Ministarstvo financija RH, Zagreb

[1] Trenutno su na snazi Trogodišnji programi za razdoblje 2022.-2024., programi se donose za određene vremenske periode.

HZJZ, sukladno provedenim postupcima nabave, s dobavljačima sklapa okvirne sporazume ili ugovore o provedbi nabave cjepiva. Ukoliko se sukladno provedenom postupku nabave sklopi okvirni sporazum temeljem Poziva za dopunu ponuda, sklapaju se jednogodišnji ugovori s dobavljačem u skladu sa Sporazumom i jednogodišnjim Ugovorom između HZZO-a i HZJZ-a.

Računi za nabavu cjepiva glase na HZJZ i po zaprimanju evidentiraju se u poslovnim knjigama HZJZ. Kopije zaprimljenih računa, dostavnice, ugovori i ostala prateća dokumentacija (o zaprimanju cjepiva na, od strane HZJZ-a, ugovoreno (centralno) skladište) dostavljaju se HZZO-u koji zatim vrši direktno plaćanje dobavljačima sukladno Odluci Vlade Republike Hrvatske, Sporazumu i jednogodišnjem Ugovoru između HZJZ-a i HZZO-a.

Financijska sredstva za nabavu cjepiva osigurana su u financijskom planu HZZO-a, a podmirenje obveza za nabavu cjepiva prema dobavljačima vrši se temeljem ugovora o preuzimanju duga. Sukladno provedenom postupku nabave cjepivo se skladišti u ugovorenom (centralnom) skladištu veledrogerije koja također vrši i distribuciju prema županijskim zavodima za javno zdravstvo (u daljnjem tekstu: ŽZJZ). ŽZJZ cjepivo drže u skladištima te ih dalje distribuiraju liječnicima primarne zdravstvene zaštite u domovima zdravlja, bolnicama i drugim zdravstvenim radnicima koji sudjeluju u procesu cijepljenja.

Knjigovodstvene evidencije u postupku nabave i distribucije cjepiva

Primjena modificiranog računovodstvenog načela nastanka događaja sukladno odredbama Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu (Narodne novine, br. 158/23.) kod rashoda za utrošak kratkotrajne nefinancijske imovine znači da se rashodi priznaju i iskazuju kao rashodi u trenutku nabave i u visini nabavne vrijednosti. Iznimno od navedenog, u djelatnosti zdravstva i u obavljanju vlastite trgovačke i proizvođačke djelatnosti rashodi za kratkotrajnu nefinancijsku imovinu priznaju se i iskazuju kao rashodi u trenutku utroška i prodaje. Slijedom navedenog, kod zdravstvenih ustanova nabava lijekova i potrošnog medicinskog materijala evidentira se povećanjem vrijednosti zaliha kratkotrajne nefinancijske imovine i povećanjem obveza. U trenutku utroška lijekova i potrošnog medicinskog materijala zdravstvene ustanove evidentiraju smanjenje vrijednosti zaliha i nastanak rashoda.

U Računskom planu Pravilnika, radi veće transparentnosti i boljeg praćenja zaliha, obveza te rashoda za lijekove i potrošni medicinski materijal kod zdravstvenih ustanova, otvorene su nove podskupine, odnosno odjeljak računa u Računskom planu kako slijedi:

- 065 *Zalihe lijekova i potrošnog medicinskog materijala kod zdravstvenih ustanova*,
- 2325 *Obveze za nabavu lijekova i potrošnog medicinskog materijala kod zdravstvenih ustanova*,
- 325 *Rashodi lijekova i potrošnog medicinskog materijala kod zdravstvenih ustanova*.

Od 1. siječnja 2025. zdravstvene ustanove nabavu lijekova i potrošnog medicinskog materijala evidentirat će povećanjem vrijednosti zaliha lijekova i potrošnog medicinskog materijala na odgovarajućem osnovnom računu u podskupini 065 *Zalihe lijekova i potrošnog medicinskog materijala kod zdravstvenih ustanova* i zaduženjem obveza na nabavu lijekova i potrošnog medicinskog materijala na odgovarajućem osnovnom računu u odjeljku 2325 *Obveze za nabavu lijekova i potrošnog medicinskog materijala kod zdravstvenih ustanova*. Utrošak lijekova i potrošnog medicinskog materijala, otpis lijekova ili donaciju zdravstvene ustanove evidentirat će smanjenjem vrijednosti zaliha lijekova i potrošnog medicinskog materijala i evidentiranjem rashoda lijekova i potrošnog medicinskog materijala na odgovarajućem osnovnom računu u podskupini 325 *Rashodi lijekova i potrošnog medicinskog materijala kod zdravstvenih ustanova*.

2. Knjigovodstvene evidencije u 2024. godini

HZJZ je **do kraja 2024.** u svojim poslovnim knjigama nabavu cjepiva evidentirao kao **rashod u trenutku nabave i u visini nabavne vrijednosti**:

– zaduženjem osnovnog računa 32221 *Osnovni materijal i sirovine*
– odobrenjem osnovnog računa 23222 *Materijal i sirovine*,

a ne kao zalihu:

– zaduženjem osnovnog računa 06139 *Zalihe ostalih materijala za redovne potrebe* odnosno 06121 *Zalihe za preraspodjelu drugima*
– odobrenjem osnovnog računa 23222 *Materijal i sirovine*,

te rashod po stvarnom utrošku zaliha:

– zaduženjem osnovnog računa 32221 *Osnovni materijal i sirovine*
– odobrenjem osnovnog računa 06139 *Zalihe ostalih materijala za redovne potrebe* odnosno 06121 *Zalihe za preraspodjelu drugima*.

Budući da je HZJZ nabavu cjepiva evidentirao kao rashod u trenutku nabave, a ne kao zalihe cjepiva u trenutku nabave i rashod po utrošku cjepiva, distribuciju cjepiva prema ŽZJZ nije evidentirao u svojim poslovnim knjigama. Istovremeno, ŽZJZ koji dobivaju cjepiva od HZJZ, u svojim poslovnim knjigama nisu evidentirali zaprimljena cjepiva od HZJZ, utrošak i otpise zaliha zaprimljenih cjepiva, te isto tako nisu vodili analitičko knjigovodstvo kratkotrajne nefinancijske imovine (po vrsti, količini i vrijednosti).

Kako bi sudionici nabave i distribucije cjepiva provodili knjigovodstvene evidencije sukladno odredbama Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu (Narodne novine, 158/23.), u nastavku se daju upute za knjigovodstveno evidentiranje cjepiva kod svih sudionika nabave i distribucije cjepiva **od 1. siječnja 2025.**

3. Knjigovodstvene evidencije od 1. siječnja 2025.

3.1. Knjigovodstvene evidencije kod HZJZ

Tijek poslovnog događaja nabave cjepiva kod HZJZ-a i njegove distribucije ŽZJZ odnosno njegova utroška:

1. HZJZ je nabavio cjepivo i cjepiva su zaprimljena u centralno skladište veledrogerije. Temeljem primopredajnog zapisnika i ulaznog računa evidentira ulaz cjepiva kroz materijalno knjigovodstvo:
   – zaduženjem osnovnog računa 06511 *Zalihe lijekova kod zdravstvenih ustanova*
   – odobrenjem osnovnog računa obveza 23251 *Obveze za nabavu lijekova kod zdravstvenih ustanova*.

Opis	Iznos	Račun	
		Duguje	Potražuje
Zaprimljen račun za nabavu cjepiva (račun glasi na HZJZ)	100	06511	23251

2. HZJZ temeljem ugovora o preuzimanju duga sklopljenim sa HZZO-om evidentira potraživanje i obračunati prihod od HZZO-a za sredstva koja osigurava HZZO za podmirenje obveza prema dobavljačima cjepiva:
   – zaduženjem osnovnog računa 16731 *Potraživanja za prihode od HZZO-a na temelju ugovorenih obveza*
   – odobrenjem osnovnog računa 96731 *Prihodi od HZZO-a na temelju ugovorenih obveza*.

Opis	Iznos	Račun	
		Duguje	Potražuje
HZJZ evidentira potraživanje od HZZO-a temeljem ugovora o preuzimanju duga	100	16731	96731

3. HZZO nakon podmirenja obveza prema dobavljačima cjepiva obavještava HZJZ o provedenom plaćanju, a HZJZ slijedom obavijesti u svojim poslovnim knjigama zatvara obvezu prema dobavljačima cjepiva i potraživanje od HZZO-a za sredstva koja osigurava HZZO za podmirenje obveza prema dobavljačima cjepiva te zatvara obračunati prihod i priznaje prihod od HZZO-a:
   – zaduženjem osnovnog računa 23251 *Obveze za nabavu lijekova kod zdravstvenih ustanova*
   – odobrenjem osnovnog računa 16731 *Potraživanja za prihode od HZZO-a na temelju ugovorenih obveza*
   – zaduženjem osnovnog računa 96731 *Prihodi od HZZO-a na temelju ugovorenih obveza*
   – odobrenjem osnovnog računa 67311 *Prihod od HZZO-a na temelju ugovornih obveza*.

Opis	Iznos	Račun	
		Duguje	Potražuje
HZJZ zatvara obvezu prema dobavljačima temeljem obavijesti HZZO-a o i potraživanje prema HZZO-u te zatvara obračunati prihod i priznaje prihod od HZZO-a	100	23251	16731
	100	96731	67311

4. HZJZ dio cjepiva koristi u svojoj ambulanti. Centralno ugovoreno skladište veledrogerije, po nalogu Odjela za cijepljenje HZJZ-a, a na temelju narudžbenice Odjela za putničku medicinu s ambulantom HZJZ-a, Službe za epidemiologiju zaraznih bolesti izdaje cjepivo Odjelu za putničku medicinu s ambulantom HZJZ-a. Potpisana izdatnica od strane veledrogerije dostavlja se Odjelu za cijepljenje koji istu uz otpremnicu s navedenom količinom i cijenom dostavlja Odjelu za nabavu HZJZ-a temeljem koje se evidentira smanjenje zaliha cjepiva i rashod za utrošeno cjepivo u ambulanti HZJZ:
   – zaduženjem osnovnog računa 32511 *Rashodi po osnovi utroška lijekova*
   – odobrenjem osnovnog računa 06511 *Zalihe lijekova kod zdravstvenih ustanova*.

Opis	Iznos	Račun	
		Duguje	Potražuje
HZJZ je utrošio dio cjepiva u svojoj ambulanti	20	32511	06511

5. ŽZJZ dostavljaju narudžbenicu za cjepivo Odjelu za cijepljenja HZJZ-a. Centralno ugovoreno skladište veledrogerije, po nalogu Odjela za cijepljenje HZJZ-a, a na temelju narudžbenice ŽZJZ izdaje cjepivo. Potpisana izdatnica od strane veledrogerije dostavlja se Odjelu za cijepljenje, a koji istu uz otpremnicu s navedenom količinom i cijenom dostavlja Odjelu za nabavu HZJZ-a temeljem koje HZJZ u visini naručenih cjepiva od strane ŽZJZ-a smanjuje zalihe cjepiva evidentirane na osnovnom računu 06511 *Zalihe lijekova kod zdravstvenih ustanova* te ih prenosi na zalihe za preraspodjelu drugima:
   – zaduženjem osnovnog računa rashoda 06121 *Zalihe za preraspodjelu drugima*
   – odobrenjem osnovnog računa 06511 *Zalihe lijekova kod zdravstvenih ustanova*.

Opis	Iznos	Račun	
		Duguje	Potražuje
HZJZ dio nabavljenih cjepiva na zalihama koja će preraspodijeliti ŽZJZ prenosi na zalihe za preraspodjelu drugima temeljem narudžbenice ŽZJZ	80	06121	06511

Temeljem narudžbenice i otpremnice Odjela za cijepljenja HZJZ-a te izdatnice s ugovorenog centralnog skladišta veledrogerije, kojom se izvršila isporuka cjepiva ŽZJZ, HZJZ u svojim poslovnim knjigama evidentira rashod za danu pomoć ŽZJZ te smanjuje zalihe za preraspodjelu drugima:

– zaduženjem osnovnog računa 36611 *Tekuće pomoći proračunskim korisnicima drugih proračuna*
– odobrenjem osnovnog računa rashoda 06121 *Zalihe za preraspodjelu drugima*.

Opis	Iznos	Račun	
		Duguje	Potražuje
Za cjepiva distribuirana ŽZJZ, HZJZ smanjuje zalihe za preraspodjelu drugima i evidentira rashod za danu pomoć	80	36611	06121

3.2. Knjigovodstvene evidencije kod HZZO-a

HZZO temeljem vjerodostojne dokumentacije dostavljene od strane HZJZ-a (kopije zaprimljenih računa, dostavnice, ugovori i ostala prateća dokumentacija o zaprimanju

cjepiva na ugovoreno centralno skladište) evidentira rashod za naknade građanima i kućanstvima:

– zaduženjem osnovnog računa 37143 *Naknade građanima i kućanstvima za farmaceutske proizvode – putem ustanova u javnom sektoru*
– odobrenjem osnovnog računa 23714 *Obveze za naknade građanima i kućanstvima u naravi – putem ustanova u javnom sektoru*.

Opis	Iznos	Račun	
		Duguje	Potražuje
Nastali rashod za nabavu cjepiva kod HZZO-a	100	37143	23714

HZZO vrši direktno plaćanje dobavljačima sukladno Odluci Vlade Republike Hrvatske, Sporazumu i jednogodišnjem Ugovoru između HZJZ i HZZO-a i o navedenom izvještava HZJZ:

– zaduženjem osnovnog računa 23714 *Obveze za naknade građanima i kućanstvima u naravi – putem ustanova u javnom sektoru*
– odobrenjem osnovnog računa 11111 *Novac na žiro-računu kod Hrvatske narodne banke*.

Opis	Iznos	Račun	
		Duguje	Potražuje
HZZO je podmirio račun prema dobavljaču temeljem ugovora s HZJZ o preuzimanju duga	100	23714	11111

3.3. Knjigovodstvene evidencije kod županijskih zavoda (ŽZJZ)

Odjel za cijepljenje HZJZ-a dostavlja ŽZJZ otpremnicu s naznačenim nazivom cjepiva, količinom i cijenom, a veledrogeriji nalog za distribuciju cjepiva. Veledrogerija koja fizički dostavlja cjepivo, dostavlja županijskom zavodu izdatnicu pri fizičkoj isporuci cjepiva. Temeljem izdatnice od strane veledrogerije te otpremnice od strane HZJZ-a ŽZJZ u svojim poslovnim knjigama evidentiraju zaprimljena cjepiva na zalihe (u svoje skladište) te priznaju prihod za primljenu pomoć iz državnog proračuna:

– zaduženjem osnovnog računa 06511 *Zalihe lijekova kod zdravstvenih ustanova*
– odobrenjem osnovnog računa 63612 *Tekuće pomoći iz državnog proračuna proračunskim korisnicima proračuna JLP(R)S*.

Opis	IF	Iznos	Račun	
			Duguje	Potražuje
Primljena cjepiva od HZJZ	Pomoći	80	06511	63612

Po izdavanju cjepiva sa skladišta liječnicima u domovima zdravlja, bolnicama i drugim zdravstvenim radnicima koji sudjeluju u procesu cijepljenja, ŽZJZ evidentira rashod za utrošak cjepiva i smanjuje zalihe cjepiva:

– zaduženjem osnovnog računa 32511 *Rashodi po osnovi utroška lijekova*
– odobrenjem osnovnog računa 06511 *Zalihe lijekova kod zdravstvenih ustanova*.

Opis	IF	Iznos	Račun	
			Duguje	Potražuje
ŽZJZ izdaje cjepivo sa skladišta domovima zdravlja	Pomoći	80	32511	06511

Dodatno napominjemo kako je važno da ŽZJZ zalihe koje se odnose na lijekove i potrošni medicinski materijal razlikuju od zaliha koje drže u svrhu redovnog poslovanja kako ne bi došlo do pogrešnih knjigovodstvenih evidencija. Naime, za razliku od lijekova i potrošnog medicinskog materijala koji se kao rashod evidentiraju u trenutku utroška smanjenjem vrijednosti zaliha i nastankom rashoda za utrošak lijekova u okviru podskupine 325 *Rashodi lijekova i potrošnog medicinskog materijala kod zdravstvenih ustanova*, zalihe za potrebe redovnog poslovanja evidentiraju se kao rashod u trenutku njihove nabave u okviru podskupine 322 *Rashodi za materijal i energiju* te istovremeno kao zalihe u okviru podskupine 061 *Zalihe za obavljanje djelatnosti* i skupine 91 *Vlastiti izvori i ispravak vlastitih izvora*.

4. Prihodi i rashodi vezani uz distribuciju cjepiva u postupku konsolidacije općeg proračuna

HZJZ u svojim poslovnim knjigama:

- utrošak cjepiva u svojoj ambulanti evidentira na osnovnom računu 32511 *Rashodi po osnovi utroška lijekova*
- distribuciju cjepiva ŽZJZ evidentira na osnovnom računu 36611 *Tekuće pomoći proračunskim korisnicima drugih proračuna*
- u visini plaćenog iznosa dobavljačima za nabavu cjepiva, a temeljem zaprimljene obavijesti od HZZO-a da je izvršeno plaćanje obveze (rashoda za nabavljena cjepiva), HZJZ evidentira prihod od HZZO-a na osnovnom računu 67311 *Prihodi od HZZO-a na temelju ugovornih obveza*

HZZO u svojim poslovnim knjigama:

- temeljem vjerodostojne dokumentacije dostavljene od strane HZJZ-a (kopije zaprimljenih računa, dostavnice, ugovori i ostala prateća dokumentacija o zaprimanju cjepiva na ugovoreno centralno skladište) evidentira rashod za naknade građanima i kućanstvima na osnovnom računu 37143 *Farmaceutski proizvodi*

ŽZJZ u svojim poslovnim knjigama:

- evidentiraju prihod u vrijednosti zaprimljenih cjepiva na osnovnom računu 63612 *Tekuće pomoći iz državnog proračuna proračunskim korisnicima proračuna JLP(R)S*
- po izdavanju cjepiva sa skladišta domovima zdravlja evidentiraju rashod na osnovnom računu 32511 *Rashodi po osnovi utroška lijekova*

Ministarstvo financija kod izrade konsolidiranog financijskog izvještaja općeg proračuna sučeljava i eliminira:

RAČUN			RAČUN	
HZJZ	67311	◀ ELIMINACIJA ▶	HZZO	37123 37143
HZJZ	36611	◀ ELIMINACIJA ▶	ŽZJZ	63612
HZJZ	16731	◀ ELIMINACIJA ▶	HZZO	23714

Nakon provedenih eliminacija u konsolidiranom financijskom izvještaju općeg proračuna ostaje iskazan rashod na osnovnom računu 32511 *Rashodi po osnovi utroška lijekova* i to u vrijednosti utrošenih cjepiva kod HZJZ i ŽZJZ.

Kako bi se osiguralo da se rashodi za dane pomoći za cjepiva te prihodi od primljenih pomoći za cjepiva u postupku konsolidacije sučele i eliminiraju u ukupnim iznosima prihoda i rashoda, Ministarstvo financija može za potrebe izrade konsolidiranog financijskog izvještaja općeg proračuna zatražiti dodatne analitičke podatke od subjekata koji iskazuju prihode i rashode koji proizlaze iz nabave i distribucije cjepiva.

5. Primjena upute o knjigovodstvenim evidencijama

Knjigovodstvene evidencije nabave i distribucije cjepiva prema ŽZJZ, kako je navedeno u točkama 3.1. i 3.3., **HZJZ i ŽZJZ u svojim poslovnim knjigama primjenjivat će od 1. siječnja 2025.** HZJZ do trenutka primjene Upute u poslovnim knjigama nema evidentirane zalihe cjepiva. Stoga u poslovnim knjigama ima iskazano više rashoda s obzirom na to da u trenutku nabave evidentira cjelokupan rashod umjesto zaliha cjepiva.

Slijedom navedenog, **HZJZ mora u poslovnim knjigama s 1. siječnja 2025. u visini cjepiva koje nije utrošeno za vlastite potrebe odnosno distribuirano ŽZJZ ispraviti rezultat poslovanja za rashode iz 2024. i prethodnih godina** koji su trebali biti evidentirani kao zalihe cjepiva. **Otpis cjepiva** koje HZJZ i ŽZJZ imaju evidentirana na zalihama u svojim poslovnim knjigama evidentirat će kao rashod i smanjenje zaliha cjepiva:

- zaduženjem odgovarajućeg osnovnog računa u podskupini 325 *Rashodi lijekova i potrošnog medicinskog materijala kod zdravstvenih ustanova*
- odobrenjem odgovarajućeg osnovnog računa u podskupini 065 *Zalihe lijekova i potrošnog medicinskog materijala kod zdravstvenih ustanova*

sukladno članku 199. Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu.

tim4pin magazin

Poštovani čitatelji!

Narudžbenicu za pretplatu na časopis tim4pin magazin, kao i brojne druge informacije o djelovanju našeg Centra, možete pronaći na internet stranici

www.tim4pin.hr

pitajcentar@tim4pin.hr

Porez na nekretnine prema prijedlogu Zakona o lokalnim porezima

Mirjana Mahović Komljenović *

U novom krugu porezne reforme Vlada RH je putem e-Savjetovanja u listopadu 2024. godine, predstavila novi porezni paket kojim se mijenja 6 zakonskih propisa. U predloženom paketu su i izmjene Zakona o lokalnim porezima (Nar. nov., br. 115/16. – 114/23.) kojim se uređuje obveza utvrđivanja i plaćanja poreza na nekretnine, čije bi odredbe trebale stupiti na snagu 1. siječnja 2025. godine. Naime, osnovni cilj izmjena svih poreznih propisa je smanjivanje poreznog opterećenja rada te prebacivanje tereta oporezivanja na imovinu kao i na dohotke ostvarene po osnovi imovine. U RH već postoji porez na imovinu pod nazivom porez na kuće za odmor, radi čega je prijedlogom izmjena Zakon o lokalnim porezima, uređena promjena postojećeg naziva poreza na kuće za odmor u novi naziv porez na nekretnine. Osim izmjena u nazivu a prema predloženim zakonskim izmjenama, sve jedinice lokalne samouprave dužne su uvesti porez na nekretnine kojeg će porezni obveznici plaćati godišnje u novo određenom rasponu od 0,60 do 8,00 € po m2 korisne površine nekretnine.

Više o utvrđivanju poreza na nekretnine prema predloženim izmjenama Zakona o lokalnim porezima, može se pročitati u nastavku članka.

1. Uvod

U novom krugu porezne reforme koji će početi 1. siječnja 2025. godine, predloženim izmjenama svih poreznih propisa nastoji se rasteretiti gospodarstvo, povećati životni standard građana na način da se povećaju njihove plaće osobito one najniže te poveća kupovna moć građana kao i smanje nejednakosti u raspodjeli ostvarenog dohotka te očuva gospodarski rast. Poreznom reformom **želi** se povećati i pravednost poreznog sustava te nastoji **porezno opterećenje prebaciti s rada na druge izvore gospodarske snage, i to na imovinu odnosno nekretnine.**

Predložene izmjene šest zakonskih propisa u novom krugu porezne reforme, odnose se na sve poduzetnike koji samostalno obavljaju gospodarsku djelatnost u RH, pravne i fizičke osobe, te na građane.

Izmjene zakona koji se mijenjaju od 1. siječnja 2025. godine su:

1. Zakon o lokalnim porezima
2. Zakon o porezu na dohodak
3. Zakon o doprinosima
4. Opći porezni zakon
5. Zakon o porezu na dodanu vrijednost
6. Zakon o Poreznoj upravi

2. Zakon o lokalnim porezima koji ostaje na snazi do 31. prosinca 2024. – ocjena stanja

Zakonom o lokalnim porezima (Nar. nov., br. 115/16., 101/17. i 114/22., u daljnjem tekstu: Zakon), uređen je sustav i naplata lokalnih poreza, kao jednog od izvora financiranja jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, koji je donijet u sklopu porezne reforme krajem 2016. godine, na način da je većina odredbi o lokalnim porezima preuzeta iz Zakona o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (Nar. nov., br. 117/93. - 100/15.). Jedinice lokalne samouprave (dalje: JLS) su općine i gradovi, dok su jedinice područne (regionalne) samouprave županije, a Grad Zagreb, kao glavni grad RH je posebna i jedinstvena teritorijalna i upravna cjelina kojoj se ustrojstvo uređuje Zakonom o Gradu Zagrebu (Nar. nov., br. 62/01. – 144/20.).

Prema izmijenjenim odredbama krajem 2022. godine, Zakon je prilagođen uvođenju eura kao službene valute u RH, na način da su iznosi u kunama primjenom srednjeg tečaja konverzije (1 euro = 7,53450 kn) uz primjenu općih pravila za preračunavanje i zaokruživanje, pretvoreni u eure.

Prema posljednjim izmjenama Zakona o lokalnim porezima (Nar. nov., br. 114/23.) koji se primjenjuje od 1. siječnja 2024. godine, smanjuje se porezno opterećenja rada te prebacuje teret oporezivanja na imovinu kao i na dohotke ostvarene po osnovi imovine.

Stoga je prema izmijenjenim zakonskim odredbama:

- ukinut prirez porezu na dohodak te je dana ovlast JLS da u granicama propisanim Zakonom o porezu na dohodak (Nar. nov., br. 115/16. – 114/23.) svojim odlukama propišu nižu i višu stopu poreza za godišnje dohotke (nesamostalni rad, samostalnu djelatnost i drugi dohodak), na koji se način povećala porezna autonomija JLS za prikupljanje prihoda koji su im potrebni radi ostvarivanja planiranih zadaća. Ako predstavničko tijelo JLS ovisno o broju stanovnika, ne donese odluku o visini niže i više stope poreza na godišnji dohodak, na propisanu poreznu osnovicu primjenjuju se stope poreza na dohodak od 20% i 30%,

* Mr. sc. Mirjana Mahović Komljenović,dipl.oec, Ministartsvo financija -Porezna uprava, Novi Zagreb

- proširen je raspon za plaćanje poreza na kuće za odmor od 0,60 eura do 5,00 eura /m2 korisne površine kuće za odmor,
- dodana je nova odredba prema kojoj obveza plaćanja poreza na dohodak na dohodak s osnove obavljanja djelatnosti iznajmljivanja stanova, soba i postelja putnicima i turistima te organiziranja kampova prema odredbama posebnog propisa o porezu na dohodak, nema utjecaja na utvrđivanje statusa kuće za odmor[1],
- propisana je obveza JLS da svoje odluke o lokalnim porezima usklade s izmjenama Zakona o lokalnim porezima, do 15. prosinca 2023. godine, radi primjene od 1. siječnja 2024. godine.

Zakonom o lokalnim porezima propisani su:

- porezi jedinica područne (regionalne) samouprave, te
- porezi jedinica lokalne samouprave.

Prema čl. 3. Zakona o lokalnim porezima, vrste poreza koje mogu vlastitim odlukama propisivati jedinice područne (regionalne) samouprave su:

1. porez na nasljedstva i darove
2. porez na cestovna motorna vozila
3. porez na plovila
4. porez na automate za zabavne igre.

Vrste lokalnih poreza koje mogu vlastitim odlukama propisivati JLS - općine i gradovi, utvrđeni su čl. 20. st. 1. Zakona i to su:

1. porez na potrošnju,
2. porez na kuće za odmor te
3. porez na korištenje javnih površina.

Porezi JLS su **opcijski porezi** što znači da svaka JLS samostalno odlučuje o uvođenju obveze plaćanja lokalnih poreza u granicama koje su zakonski određene, te ih svojim odlukama može ali i ne mora uvesti.

3. Razlozi za izmjenu zakona o lokalnim porezima

Kako bi se povećala fiskalna autonomija JLS u RH, a kakvu ima većina zemalja u svijetu, zakonskim odredbama treba biti uređeno da lokalne jedinice mogu samostalno svojim odlukama, upravljati visinom lokalnih poreza koje mogu propisati iz svoje nadležnosti. Navedeno je u skladu s čl. 9. toč. 3. **Europske povelje o lokalnoj samoupravi**, prema kojoj najmanje dio prihoda lokalnih jedinica mora proizlaziti iz lokalnih poreza i naknada, čije stope, u granicama utvrđenim zakonom, određuju same lokalne jedinice.

Nadalje, prema analizi tržišta stambenih nekretnina i stambenog najma u RH, uočeni su problemi značajnog rasta cijena nekretnina, neprijavljenog najma stambenih jedinica, nemogućnosti trajnog rješavanja stambenog pitanja mladih i mladih obitelji radi ugovaranja kratkotrajnog najma (osobito na područjima koja se značajnije bave turizmom), dok u isto vrijeme prema podacima iz Popisa stanovništva 2021. godine, postoji više od 600.000 stambenih jedinica koje su prazne i nisu nastanjene.

Kako bi se potaknulo broj reguliranih odnosa u području iznajmljivanja te prijavljivanje i ugovaranje dugoročnog najma radi stvaranja stabilnijih stambenih uvjeta za obitelj i zaposlene građane, programom Vlade RH za razdoblje 2024.-2028. godine, određeno je da će se donijeti Nacionalni plan stambene politike, kojim će biti omogućeno kvalitetno i održivo stanovanje svim hrvatskim građanima. Navedeno se namjerava postići nizom mjera, pri čemu je jedna od njih usmjerena na izmjenu poreznih zakona. Stoga se s ciljem otklanjanja negativnih trendova na tržištu nekretnina, instrumentima fiskalne politike, težište oporezivanje prebacuje na oporezivanje imovine.

4. Prijedlog izmjena zakon o lokalnim porezima od 1. siječnja 2025. godine

Prema Zakonu o lokalnim porezima, u RH se već utvrđuje porez na imovinu pod nazivom porez na kuće za odmor, kojeg plaćaju pravne i fizičke osobe koje su vlasnici kuća za odmor koje se koriste povremeno ili sezonski.

No, prijedlogom izmjena Zakon o lokalnim porezima koji treba stupiti na snagu 1. siječnja 2025. godine, uređena je:

- promjena postojećeg naziva poreza na kuće za odmor u novi naziv porez na nekretnine,
- uvedena je obveza JLS da u svojim odlukama moraju uvesti porez na nekretnine,
- jasnije je određena definicija što se smatra nekretninom kao predmetom oporezivanja,
- propisan je viši raspon plaćanja poreza na nekretnine u kojim zakonskim granicama JLS trebaju uskladiti vlastite odluke.

4.1. Obveza uvođenja poreza na nekretnine

Prema važećem Zakonu o lokalnim porezima, porez na kuće za odmor je opcijski porez što znači da je JLS dana mogućnost da same odlučuju o uvođenju tog poreza u zakonski propisanim granicama. Međutim, takvim zakonskim određenjem dolazi do neujednačenosti u poreznom opterećenju onih poreznih obveznika koji su vlasnici kuća za odmor u gradovima i općinama koje su uvele porez, od onih poreznih obveznika koji su vlasnici kuća za odmor u JLS koje taj porez nisu uvele.[2]

Radi sprječavanja različitog poreznog opterećenja te ujednačavanja položaja poreznih obveznika koji su vlasnici nekretnina na područjima svih JLS, predlaže se ukinuti opcionalnost poreza te uvesti **obvezu utvrđivanja poreza na nekretnine**. Stoga su JLS u svojim odlukama, od 1. siječnja 2025. godine dužne uvesti porez na nekretnine, pri čemu mogu ako žele uvesti i druge poreze iz svoje nadležnosti, a to su porez na potrošnju i porez na korištenje javnih površina, za koje je i dalje propisano da su opcijski porezi.

[1] Pravilnikom o paušalnom oporezivanju djelatnosti iznajmljivanja i organiziranja smještaja u turizmu (Nar. nov., br. 1/19 – 1/24) propisane su odredbe o pružanju ugostiteljskih usluga u domaćinstvu

[2] Prema dostupnim podacima sa e-Savjetovanja o prijedlogu Zakona o lokalnim porezima, 95 JLS nisu u svojim odlukama, uvele obvezu utvrđivanja i plaćanja poreza na kuće za odmor za 2024. godinu.

4.2. Rok za usklađenje odluke o lokalnim porezima općina i gradova

Prema prijelaznim i završnim odredbama Zakona o lokalnim porezima, predlaže se obveza JLS da usklade vlastite odluke u kojima je propisana visina poreza na kuće za odmor, sa odredbama prijedloga Zakona u kojima će se propisati obveza utvrđivanja poreza na nekretnine, **najkasnije do 28. veljače 2025. godine, za primjenu tijekom 2025. godine**.

Međutim, ako JLS ne usklade odluku do navedenog roka, postojeće odluke JLS u kojima je propisana visina poreza na kuće za odmor primjenjivu u 2024. godini, za potrebe utvrđivanja i naplate poreza na nekretnine u 2025. godini, i dalje se primjenjuju u visini poreza na kuće za odmor, ali samo u dijelovima koji nisu u suprotnosti s odredbama prijedloga Zakona o lokalnim porezima. U tom se slučaju smatra da je **odluka o visini poreza na nekretnine za 2025. godinu donesena, a u visini poreza na kuće za odmor koji je u odlukama JLS utvrđen za primjenu u 2024. godini.**

Nadležno porezno tijelo za utvrđivanje i naplatu poreza na nekretnine može biti JLS ili PU.

U slučaju kada JLS kao nadležno porezno tijelo za utvrđivanje i naplatu poreza na nekretnine odredi PU, tada su JLS za obračun poreza na nekretnine za 2025. godinu, dužne dostaviti podatke PU, najkasnije do 30. lipnja 2025. godine.

5. Što se smatra nekretninom kao predmetom oporezivanja porezom na nekretnine

U odnosu na definiciju poreza na kuće za odmor, u čl. 2. st. 1. točka 12. prijedloga Zakona o lokalnim porezima, dana je jasnija definicija pojma nekretnine koja je predmet oporezivanja.

Nekretnina je svaka stambena zgrada ili stambeni dio stambeno-poslovne zgrade ili stan te svaki drugi samostalni funkcionalni prostor namijenjen stanovanju.

Nekretninom se ne smatraju gospodarstvene zgrade koje služe samo za smještaj poljoprivrednih strojeva, oruđa i drugog pribora te nekretnine za koje se prema odluci o komunalnoj naknadi određuje koeficijent namjene za proizvodni ili neproizvodni poslovni prostor.

Na opisani način, definicija nekretnine kao predmeta oporezivanja, ne odstupa značajnije od definicije kuće za odmor, ali u praktičnoj primjeni to znači da će se u postupku utvrđivanja i naplate poreza na nekretnine u 2025. godini, obuhvatiti **cijeli stambeni fond nekretnina te da će se polazeći od njega, utvrđivati nekretnine koje podliježu oporezivanju.**

Prema tome, predloženo zakonsko definiranje nekretnine kao predmeta oporeziva, zahtijeva da se obuhvati ukupan stambeni fond nekretnina te da se vlasnicima stambenih nekretnina na cijelom području RH, utvrđuje obveza plaćanja poreza na sve nekretnine u njihovu vlasništvu, osim za nekretninu koja se koristi za stalno stanovanje vlasnika.

Iz navedenog proizlazi da se porez na nekretnine ne plaća na prvu nekretninu, te da se nekretninom ne smatraju gospodarstvene i poslovne zgrade.

6. Obveznici plaćanja poreza na nekretnine

Poreznim obveznikom za potrebe utvrđivanja i plaćanja poreza na nekretnine, smatraju se:

- domaće i strane, pravne i fizičke osobe koje su vlasnici nekretnina na dan 31. ožujka godine za koju se utvrđuje porez,
- korisnici nekretnine koji su određeni prema odredbama propisa kojim se uređuje komunalno gospodarstvo,
- osoba koja je u zemljišnim knjigama upisana kao nositelj prava upravljanja, korištenja ili raspolaganja tom nekretninom.

Prema čl. 25. st. 1. prijedloga Zakona o lokalnim porezima propisano je da se **poreznim obveznicima smatraju domaće i strane, pravne i fizičke osobe koje su vlasnici nekretnina na dan 31. ožujka, godine za koju se utvrđuje porez.**

Pitanje vlasništva nad nekretninama na cijelom području RH, utvrđuje se prema zemljišnim knjigama. Međutim, u slučaju nekretnina koje su u zemljišnim knjigama još uvijek upisane kao *„društveno vlasništvo"*, vlasnikom nekretnine u društvenom vlasništvu smatra se osoba koja je u zemljišnim knjigama upisana kao **nositelj prava upravljanja, korištenja ili raspolaganja** tom nekretninom.

Budući još uvijek nisu riješena pitanja vlasništva svih nekretnina, odredbama se navodi i **izuzetak** prema kojem će se poreznim obveznikom smatrati **korisnik nekretnine** utvrđen prema odredbama propisa kojim se uređuje komunalno gospodarstvo, ako vlasnika nije moguće odrediti.

Prema tome, korisnik nekretnine u ovom slučaju određuje se prema odredbama Zakona o komunalnom gospodarstvu. Stoga se korisnik nekretnine smatra poreznim obveznikom, ako je na njega pisanim ugovorom prenesena obveza plaćanja komunalne naknade, ako nekretninom raspolaže i koristi je bez pravne osnove ili ako se ne može utvrditi vlasnik.

6.1. Porez na nekretnine za novoizgrađene nekretnine

Prema čl. 25. st. 3. prijedloga Zakona o lokalnim porezima, za **novoizgrađene nekretnine** obveza plaćanja poreza na nekretnine nastaje danom izvršnosti uporabne dozvole godine za koju se utvrđuje porez odnosno danom početka korištenja nekretnine koja se koristi bez uporabne dozvole.

6.2. Utvrđivanje poreza na nekretnine i poreza na dohodak od iznajmljivanja soba i postelja putnicima i turistima

Prema čl. 25. st. 4. prijedloga Zakona o lokalnim porezima i nadalje je ostala na snazi odredba prema kojoj:

Obveza plaćanja poreza na dohodak od iznajmljivanja kuća, stanova, soba i postelja te objekata za robinzonski smještaj putnicima i turistima i organiziranja kampova

prema odredbama propisa o porezu na dohodak, obveza plaćanja drugih poreza s osnove obavljanja djelatnosti te prijava prostora kao nekomercijalnog smještaja ***nema utjecaja na utvrđivanje statusa nekretnine za potrebe utvrđivanja poreza na nekretnine.***

Prema navedenom, činjenica da se nekretnina koristi za obavljanje djelatnosti iznajmljivanja kuća, stanova, soba i postelja putnicima i turistima prema odredbama Zakon o porezu na dohodak, nije od utjecaja na utvrđivanje poreza na nekretnine, jer se radi o dva različita poreza, koji se utvrđuju s dvije različite osnove na temelju dva različita zakona.

Navedeno je PU potvrdila i u ranijim mišljenjima pod brojem: MF KLASA:410-15/22-01/14; URBROJ:513-07-21-01/22-2 od 11. studenog 2022. godine te mišljenju KLASA:410-01/19-01/1603; URBROJ:513-07-21-01/19-2 od 7. listopada 2019. godine, koja se mogu pronaći na mrežnim stranicama PU, u kojima je istaknuto da su porez na kuće za odmor (a sada porez na nekretnine) i porez na dohodak u paušalnom iznosu s osnove obavljanja djelatnosti iznajmljivanja stanova, soba i postelja putnicima i turistima te organiziranja kampova, dva različita poreza, pri čemu se:

- prema čl. 57. st. 2. Zakona o porezu na dohodak, porez na dohodak ostvaren od imovine po osnovi iznajmljivanja stanova, soba i postelja putnicima i turistima, i organiziranjem kampova, može utvrđivati u paušalnom iznosu po osnovi obavljanja djelatnosti, dok se
- prema čl. 20. Zakona o lokalnim porezima - vlasniku kuće za odmor (a sada vlasniku nekretnine) utvrđuje obveza plaćanja poreza na kuće za odmor (odnosno poreza na nekretnine) ako se nekretnina koristi povremeno ili sezonski (odnosno ako se nekretnine ne koristi za stalno stanovanje vlasnika).

Prema tome, vlasnik nekretnine se ne oslobađa od obveze plaćanja poreza na nekretnine, bez obzira što je i obveznik plaćanja poreza na dohodak s osnove obavljanja djelatnosti iznajmljivanja, jer su to dva različita porezna oblika.

7. Visina poreza na nekretnine

Vlasnici nekretnina plaćat će porez na nekretnine godišnje u povećanom rasponu od **0,60 do 8,00 eura/m²** korisne površine nekretnine, određene propisom kojim se uređuju uvjeti i mjerila za izračun zaštićene najamnine, umjesto dosadašnjih 0,60 do 5,00 eura/m² korisne površine u kojoj visini se plaćao porez na kuću za odmor. Stvarnu visinu poreza na nekretnine u određenim zakonskim granicama, propisuje svojom odlukom predstavničko tijelo JLS.

Utvrđena **korisna površina nekretnina** koja se određuje propisom kojim se uređuju uvjeti i mjerila za izračun zaštićene najamnine, koristi se i kod utvrđivanja obveze komunalne naknade. To znači da se jednom utvrđena korisna površina koristi i u postupku utvrđivanja poreza na nekretnine i u postupku utvrđivanja komunalne naknade.

Međutim, ako JLS svojom odlukom ne propiše visinu poreza na nekretnine, porez se određuje u iznosu od **0,60 euro/m²** korisne površine nekretnina. U tom slučaju se PU smatra nadležnim tijelom za utvrđivanje i naplatu poreza na nekretnine.

Visinu poreza na nekretnine, svojim odlukama JLS mogu propisati **različito** ovisno o:

- mjestu, ulici, naselju ili zoni gdje se nekretnina nalazi.

Pri tome je odlukom moguće propisati da na visinu poreza na nekretnine utječu i **drugi kriteriji** kao što je starost nekretnine i prisutnost sadržaja koji povećavaju vrijednost nekretnine, ali sve u zakonski određenom rasponu, najviše do 8,00 eura/m² korisne površine nekretnine.

8. Koje nekretnine su oslobođene od plaćanja poreza na nekretnine

Prema čl. 27. prijedloga Zakona o lokalnim porezima, utvrđeno je da se porez na nekretnine ne plaća na stambene nekretnine:

1. koje služe za stalno stanovanje
2. koje se iznajmljuju na temelju ugovora o najmu za stalno stanovanje, što znači da je nekretnina u određenom poreznom razdoblju iznajmljena najmanje 10 mjeseci.
3. javne namjene i nekretnine namijenjene institucionalnom smještaju osoba
4. koje se u poslovnim knjigama trgovačkih društava vode kao nekretnine namijenjene prodaji, ako je od dana unosa u poslovne knjige do 31. ožujka godine za koju se utvrđuje porez proteklo manje od šest mjeseci
5. preuzete u zamjenu za nenaplaćena potraživanja, ako je od dana preuzimanja do 31. ožujka godine za koju se utvrđuje porez proteklo manje od šest mjeseci
6. koje uslijed proglašenja prirodnih nepogoda u određenom poreznom razdoblju nisu podobne kao stambeni prostor
7. u ostalim slučajevima kada se iz svih okolnosti može utvrditi da je onemogućena stambena namjena nekretnine, što je porezni obveznik dužan dokazati
8. u vlasništvu RH
9. u vlasništvu JLS koje se nalaze isključivo na teritoriju te JLS. Za nekretnine koje JLS ima na teritoriju neke druge JLS, plaćao bi se porez na nekretnine.

Od obveze plaćanja poreza na nekretnine mogu se osloboditi socijalno ugroženi građani pod uvjetima koje svojom odlukom odredi predstavničko tijelo JLS.

8.1. Dokazivanje stambene namjene nekretnine

Radi dokazivanja da se radi o stambenoj nekretnini koja služi za stalno stanovanje i koja je oslobođena od plaćanja poreza na nekretnine, porezni obveznik je na poziv poreznog tijela dužan dokazati činjenicu stalnog stanovanja, pri čemu se **činjenica stalnog stanovanja ne smatra dokazanom, ako porezni obveznik samo prijavi prebivalište na nekretnini.**

Naime, u poreznom postupku a pri utvrđivanju poreza na nekretnine, nadležno porezno tijelo je ovlašteno koristiti odredbe **Općeg poreznog zakona** (Nar. nov., br. 115/16. – 114/22. dalje: OPZ). Navedenim odredbama OPZ, propisano je da u poreznom postupku teret dokaza za činjenice koje smanjuju ili ukidaju porez, snosi porezni obveznik. Stoga nadležno porezno tijelo za potrebne dokazivanja činjenica stalnog stanovanja, treba uzeti u obzir i činjenice o **središtu životnih interesa** poreznog obveznika kao što su mjesto njegova zaposlenja, mjesto izabranog obiteljskog liječnika, mjesto školovanja djece, mjesto prebivališta uže obitelji te ostalih bitnih činjenica koje je potrebno sveobuhvatno promatrati, a koje mogu poreznog obveznika osloboditi od plaćanja poreza na nekretnine.

Nadalje, porezno tijelo je ovlašteno prikupljati podatke potrebne za dokazivanje činjenice stalnog stanovanja i od drugih osoba koje raspolažu tim podacima, a osobito od osoba koje raspolažu s podacima o korištenju dijelova infrastrukture.

U suprotnom, porezni obveznik je dužan dokazati da je **onemogućena stambena namjena nekretnine**, koja se u smislu prijedloga Zakona o lokalnim porezima utvrđuje temeljem

nemogućnosti korištenja infrastrukture ili opreme ili uređaja koji zamjenjuju priključak na infrastrukturu.

Prema tome, porezni obveznik koji nekretninu koristi za stalno stanovanje ili dugoročni najam, može biti oslobođen plaćanja poreza na nekretnine, te je na poziv poreznog tijela dužan isto dokazati koristeći se odgovarajućim dokaznim podacima.

9. Donošenje rješenja o porezu na nekretnine

Neovisno o tome je li nadležno porezno tijelo JLS ili PU, radi utvrđivanje i naplate poreza na nekretnine, donosi se **rješenje za svaku kalendarsku godinu** i to prema stanju, namjeni i vlasništvu nekretnine utvrđenom na dan **31. ožujka godine za koju se utvrđuje porez**. Porez na nekretnine plaća u roku od 15 dana od dostave rješenja o utvrđivanju poreza, pri čemu izjavljena žalba ne odgađa njegovo izvršenje.

Međutim, sve promjene koje nastanu tijekom godine, a od utjecaja su na utvrđivanje porezne obveze, primjenjuju se od sljedeće kalendarske godine.

Pravne i fizičke osobe koje su vlasnici nekretnina, a o čijim se obvezama odlučivalo u prvostupanjskom poreznom postupku i koji su od nadležnog poreznog tijela zaprimili rješenje kojim se utvrđuje obveza plaćanja poreza na nekretnine, imaju pravo podnijeti **žalbu** u propisanom roku od dana primitka rješenja, ako nisu zadovoljni izrekom rješenja te visinom utvrđenog poreza. Žalba se podnosi nadležnoj ispostavi PU ili nadležnom općinskom ili gradskom tijelu koje je donijelo rješenje, a predaje se elektronički, neposredno ili preporučeno putem pošte. Osim u roku, žalba na porezno rješenje mora biti dopuštena te izjavljena od ovlaštene osobe koja je žalbu obvezna i potpisati.

U žalbi, pravna ili fizička osoba kao žalitelj, treba navesti svoje ime i prezime, OIB, porezni akt protiv kojeg podnosi žalbu – klasu i urudžbeni broj, žalbene razloge radi kojih se zahtjeva poništenje, izmjena ili ukidanje rješenja, kao i dokaze kojima se žalbeni navodi obrazlažu.

Ako se žalbeni navodi prihvate, nadležno porezno tijelo će u ponovnom postupku. doneseno rješenja o porezu na nekretnine zamijeniti novim rješenjem. Međutim, u slučaju da se žalbeni navodi ne mogu prihvatiti, tada se žalba zajedno sa svim prilozima, prosljeđuje Samostalnom sektoru za drugostupanjski upravni postupak na daljnji postupak.

Iznimno, nadležno porezno tijelo neće donositi rješenje o porezu na nekretnine u slučaju kada se poreznog obveznika oslobađa od obveze plaćanja poreza na nekretnine.

10. Prijava podataka za utvrđivanje poreza na nekretnine

Prema čl. 49.a i 49.b. prijedloga Zakon o lokalnim porezima, utvrđeno je da je obveznik poreza na nekretnine dužan **do 31. ožujka godine** za koju se utvrđuje porez, nadležnom poreznom tijelu prijaviti promjenu podataka bitnih za utvrđivanje obveze plaćanja poreza na nekretnine, a osobito:

- promjenu obračunske površine nekretnine,
- promjenu namjene nekretnine koja utječe na obračun poreza, te
- dokaze koji utječu na ostvarivanje uvjeta za oslobođenje od plaćanja poreza na nekretnine.

Nadalje, za potrebe utvrđivanja poreza na nekretnine, nadležna porezna tijela prikupljat će podatke o poreznim obveznicima i predmetu oporezivanja iz raspoloživih evidencija, te su ovlaštena izvoditi dokazne postupke radi utvrđivanja porezne obveze.

Stoga su JLS na čijem se području nalazi nekretnina i PU, dužne razmjenjivati podatke o nekretnini i poreznom obvezniku.

- **Ako se JLS smatra nadležnom poreznim tijelom**, PU će omogućiti nadležnoj JLS dohvat podataka iz Evidencije OIB i Evidencije prometa nekretnina, koristeći podatke iz Informacijskog sustava PU kao i ostale podatke koji mogu utjecati na utvrđivanje poreza na nekretnine.
- **Ako se PU smatra nadležnim poreznim tijelom**, nadležna JLS dostavlja PU podatke iz evidencije komunalne naknade, te ostale podatke koji mogu utjecati na utvrđivanje poreza na nekretnine uključujući podatke o osobama koje su oslobođene od plaćanja poreza na nekretnine kao socijalno ugrožene osobe, te podatke o starosti nekretnine i podatke o prisutnosti sadržaja koji povećavaju vrijednost nekretnine.

11. Raspodjela prihoda od poreza na nekretnine

Prema odredbama Zakona o lokalnim porezima koji se primjenjuje do kraja 2024. godine, prihod od porez na kuće za odmor u cijelosti pripada JLS.

Međutim, prema prijedlogu Zakona o lokalnim porezima, porez na nekretnine je zajednički porez čiji se prihod dijeli između države i JLS na čijem se području nekretnina nalazi.

Prihod od poreza na nekretnine raspodjeljuje se:

1. 80% ▶ udio JLS na čijem se području nekretnina nalazi
2. 20% ▶ udio državnog proračuna, a koji se koristi za pomoć jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Naime, zadržavanjem 20% prihoda od poreza na nekretnine u državnom proračunu, omogućit će se da država kroz instrument fiskalnog izravnanja ispravlja fiskalne nejednakosti koje postoje između pojedinih općina i gradova.

12. Prekršajne odredbe

Odredbama čl. 56. prekršajnih odredbi prijedloga Zakona o lokalnim porezima, propisane su novčane kazne za pravne i fizičke osobe te građene, koji nadležnom poreznom tijelu do 31. ožujka godine za koju se utvrđuje porez, ne prijave promjenu podataka bitnih za utvrđivanje obveze plaćanja poreza na nekretnine. Visina visokih novčanih kazni prikazana je u tabeli u nastavku.

Tablica 2. Novčane kazne

Porezni obveznici	Novčana kazna u €
pravna osoba	1.000,00 do 6.630,00
odgovorna osoba u pravnoj osobi	1.000,00 do 6.630,00
fizička osoba obrtnik ili fizička osoba koja obavlja drugu samostalnu djelatnost	1.000,00 do 6.630,00
fizička osoba	1.000,00 do 6.630,00

Posebno se napominje da će se postupci utvrđivanja i naplate lokalnih poreza uključujući i prekršajne odredbe, koji su započeti po Zakonu o lokalnim porezima koji se još primjenjuje do 31. prosinca 2024. godine, završiti prema odredbama toga Zakona.

13. Usporedni prikaz utvrđivanja poreza na kuće za odmor i poreza na nekretnine

Koje se razlike pojavljuju pri utvrđivanju poreza na kuće za odmor u odnosu na porez na nekretnine, prikazano je u tabeli u nastavku.

Tablica 3. Odredbe Zakona o lokalnim porezima koje se primjenjuju do 31. prosinca 2024. i od 1. siječnja 2025. godine

Zakon o lokalnim porezima primjena do 31. prosinca 2024. godine	Prijedlog zakona o lokalnim porezima primjena od 1. siječnja 2025. godine
• Porez na kuće za odmor	• Promjena u nazivu – porez na nekretnine
• Opcijski porez ▶ porez na kuće za odmor -porez na potrošnju -porez na korištenje javnih površina	• Obvezno uvođenje ▶ porez na nekretnine za sve JLS Opcijski porez – porez na potrošnju - porez korištenje javnih površina
• Pripadnost prihoda JLS na čijem području se nalazi kuća za odmor	• Zajednički prihod - porez na nekretnine se dijeli u omjeru 80% JLS i 20% RH
• Raspon poreza 0,60 do 5,0 € m2 korisne površine kuće za odmor	• Raspon poreza 0,60 do 8,00 € m2 korisne površine nekretnine Ako JLS ne propiše visinu poreza na nekretnine ▶ 0,60 eura/m2 korisne površine nekretnine
• Rok donošenja Odluke predstavničkog tijela JLS, najkasnije do 15. prosinca tekuće godine za primjenu od 1. siječnja slijedeće godine	• Usklađenje Odluke predstavničkog tijela JLS s odredbama Zakona o lokalnim porezima, najkasnije do 28.veljače 2025. za primjenu od 1. siječnja 2025.godine
• Predmet oporezivanja ▶ kuća za odmor = svaka zgrada ili dio zgrade ili stan koji se koriste povremeno ili sezonski	• Predmet oporezivanja ▶ nekretnina = svaka stambena zgrada ili stambeni dio stambeno-poslovne zgrade ili stan te svaki drugi samostalni funkcionalni prostor namijenjen stanovanju
• Kućom za odmor ne smatraju se gospodarske zgrade koje služe za smještaj poljoprivrednih strojeva, oruđa i drugog pribora	• Nekretninom ne smatraju se gospodarstvene zgrade koje služe samo se za smještaj poljoprivrednih strojeva, oruđa i drugog pribora te nekretnine za koje se prema odluci o komunalnoj naknadi određuje koeficijent namjene za proizvodni ili neproizvodni poslovni prostor
• Porezni obveznici poreza na kuće za odmor: ▶ pravne i fizičke osobe koje su vlasnici kuća za odmor	• Porezni obveznici poreza na nekretnine: ▶ domaće i strane, pravne i fizičke osobe koje su vlasnici nekretnina na dan 31. ožujka godine za koju se utvrđuje porez, - korisnici nekretnina prema propisa kojim se uređuje komunalno gospodarstvo - osoba koja je u zemljišnim knjigama upisana kao nositelj prava upravljanja, korištenja ili raspolaganja tom nekretninom
• Oslobođenja od plaćanja poreza na kuće za odmor - zbog ratnih razaranja i prirodnih nepogoda (poplava, požar, potres) te starosti i trošnosti -za vrijeme smještaja prognanika i izbjeglica -na odmarališta u vlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave koja služe za smještaj djece u dobi do 15 godina.	• Oslobođenja od plaćanja poreza na nekretnine -stambene nekretnine koje služe za stalno stanovanje -koje se iznajmljuju najmanje 10 mjeseci na temelju ugovora o najmu, -socijalno ugroženi građani prema odlukama JLS, te druga oslobođenja prema prijedlogu čl. 27. Zakona o lokalnim porezima.

14. Zaključak

Kako bi se povećala fiskalna autonomija te smanjila ovisnost JLS o prijenosima središnje države, predlaže se promjena u Zakonu o lokalnim porezima, kojim se odredbama mijenja naziv poreza na kuće za odmor u porez na nekretnine, te propisuje obveza uvođenja poreza na nekretnine u svim JLS. Porez na nekretnine utvrđuje se prema podacima o vlasniku nekretnine i stanju nekretnine na dan 31. ožujka godine za koju se utvrđuje porez, pri čemu je pitanje vlasništva nad nekretninama, utvrđeno u zemljišnim knjigama. Nekretninom se ne smatraju gospodarstvene i poslovne zgrade. Porezni obveznik koji nekretninu koristi za stalno stanovanje ili dugoročni najam, može biti oslobođen od plaćanja poreza na nekretnine, te je na poziv poreznog tijela, isto dužan dokazati koristeći se odgovarajućim dokaznim podacima.

Obveznik poreza na nekretnine dužan je do 31. ožujka godine za koju se utvrđuje porez poreznom tijelu prijaviti promjenu podataka bitnih za utvrđivanje obveze plaćanja poreza na nekretnine, a osobito promjenu obračunske površine nekretnine odnosno promjenu namjene nekretnine.

Za potrebe plaćanja poreza na nekretnine, predstavničko tijelo svojom odlukom utvrđuje:

- visinu poreza na nekretnine ovisno o mjestu, ulici, naselju ili zoni gdje se nekretnina nalazi - starost i prisutnost sadržaja kao drugim kriterijima
- uvjete kojima se ostvaruje oslobođenje za socijalno ugrožene osobe,
- nadležno porezno tijelo za utvrđivanje i naplatu poreza na nekretnine.

Porez na nekretnine plaća se godišnje od 0,60 do 8,00 eura/m² korisne površine nekretnine, određene propisom kojim se uređuju uvjeti i mjerila za izračun zaštićene najamnine, a koja se obveza utvrđuje rješenjem koje donosi nadležno porezno tijelo. Iznimno, porezno tijelo neće donositi rješenje o porezu na nekretnine u slučaju kada se poreznog obveznika oslobađa od obveze plaćanja poreza na nekretnine.

Nadalje, porezno tijelo ovlašteno je prikupljati podatke potrebne za dokazivanje činjenice stalnog stanovanja od drugih osoba koje raspolažu tim podacima, te od osoba koje raspolažu s podacima o korištenju dijelova infrastrukture. Jednako tako, JLS na čijem se području nalazi nekretnina i PU, dužne su razmjenjivati podatke o nekretnini i poreznom obvezniku.

Porezni obveznici koji nadležnom poreznom tijelu do 31. ožujka godine za koju se utvrđuje porez, ne prijave promjenu podataka bitnih za utvrđivanje obveze plaćanja poreza na nekretnine, mogu se kazniti novčanom kaznom u visini od 1.000,00 do 6.630,00 €.

www.tim4pin.hr

tim4pimagazin

Narudžbenicu za pretplatu na časopis možete pronaći na našoj internet stranici **www.tim4pin.hr**

Pregledajte našu ponudu edukacija iz područja financija, računovodstva, revizije, prava i menadžmenta u javnom i neprofitnom sektoru na internet stranici

www.tim4pin.hr

Godišnji obračun poreza na dohodak od nesamostalnog rada za 2024. godinu

Mirjana Mahović Komljenović *

Za radnike i druge fizičke osobe koje ostvaruju dohodak od nesamostalnog rada, poslodavci i isplatitelji primitaka i mirovina, obvezni su sastaviti godišnji obračun poreza na dohodak, ako je porezno opterećenje u kalendarskoj godini kao poreznom razdoblju bilo različito ili ako radnici nisu iskoristili osobni odbitak u cijelosti, radi čega je porez na dohodak uplaćen u većem iznosu. Godišnji obračun poreza iz plaća poslodavac obavlja sa zadnjom isplatom plaće u prosincu a najkasnije do 31. prosinca 2024. godine, kako bi radnicima mogao vratiti više uplaćeni porez ili tražiti od radnika da uplate manje plaćeni iznos poreza. Stoga je svrha sastavljanja godišnjeg obračuna da se radnicima odmah po učinjenom obračunu, vrati preplaćeni porez ako je isti u vidu predujma više plaćen tijekom godine. Međutim, utvrđivanje godišnjeg poreza na dohodak iz plaće za 2024. godinu, poslodavci mogu obaviti samo za one radnike i ostale fizičke osobe, ako su bili zaposleni kod istog poslodavca u cijelom poreznom razdoblju, te ako nisu mijenjali prebivalište ili uobičajeno boravište između pojedinih gradova i općina. Za radnike za koje poslodavac ne radi godišnji obračun poreza na dohodak, pravo na povrat poreza mogu ostvariti podnošenjem obrasca ZPP DOH ili u posebnom postupku kojeg po službenoj dužnosti provodi Porezna uprava.

1. Uvod

Prema čl. 47. st. 1. i 2. Zakona o porezu na dohodak (Nar. nov., br. 115/16. do 114/23.– dalje: Zakon) te čl. 25. st. 5. Pravilnika o porezu na dohodak (Nar. nov. br. 10/17. do 143/23. – dalje: Pravilnik), propisana je obveza utvrđivanja godišnjeg obračuna poreza na dohodak od nesamostalnog rada za sve poslodavce i isplatitelje primitaka i mirovine.

Godišnji obračun poreza na dohodak, poslodavci i isplatitelji primitaka (plaće) i mirovine, obvezni su obaviti u mjesecu prosincu tekuće godine a najkasnije do 31. prosinca, ako tijekom godine dohodak od nesamostalnog rada (plaća odnosno mirovina) nije redovito mjesečno isplaćivana ili je porezno opterećenje u pojedinim mjesecima bilo različito radi čega je porez uplaćen u većem iznosu.

To znači da godišnji obračun poreza iz plaće za 2024. godinu treba obaviti u prosincu, a najkasnije do 31. prosinca 2024., i to u pravilu sa zadnjom isplatom dohotka od nesamostalnog rada, ako su zadovoljeni propisani uvjeti za obvezno sastavljanje godišnjeg obračuna.

Budući prema čl. 92.st.4. Zakona o radu (Nar. nov., br. 93/14. do 64/23.), poslodavac može isplatiti radniku plaću u mjesecu u kojem je obavljen rad (na zadnji radni dan u tom mjesecu) ili do 15-og dana u tekućem mjesecu za obavljeni rad u prethodnom mjesecu, to proizlazi da poslodavac obavlja godišnji obračun plaće za prosinac u prosincu 2024. godine ili sa isplatom plaće u prosincu a koja se odnosi na studeni 2024. godine.

Prema čl. 91. st. 1. t. 7. i st 4. Zakona, za poslodavca kao isplatitelja primitka od nesamostalnog rada odnosno mirovine, pravnu osobu propisana je visoka novčana kazna od 1.320,00 € do 6.630,00 € ako za svoje radnike i fizičke osobe ne sastavi godišnji obračun poreza na dohodak od nesamostalnog rada, dok kazna za odgovornu osobu u pravnoj osobi iznosi 260,00 € do 1.320,00 €.

Jednako tako, novčanom kaznom od 660,00 € do 3.980,00 € kaznit će se fizička osoba obrtnik i osoba koja obavlja drugu samostalnu djelatnost za prekršaj ako za svoje radnike ne izvrši godišnji obračun poreza na dohodak od nesamostalnog rada.

Primicima po osnovi nesamostalnog rada odnosno plaćom smatraju se svi primici koje poslodavac u novcu ili u naravi isplaćuje ili daje radniku po osnovi radnog odnosa prema propisima koji uređuju radni odnos. Plaćom se također smatraju i prigodne nagrade, nagrade za radne rezultate, otpremnine, premije dopunskog i dodatnog zdravstvenog osiguranja, kada prelaze propisane neoporezive iznose, u kojem slučaju isplaćena razlika iznad neoporezivog dijela podliježe plaćanju poreza na dohodak na način propisan za dohodak od nesamostalnog rada.

2. Razlozi za godišnji obračun poreza pri zadnjoj isplati plaće

Godišnjim obračunom poreza na dohodak iz plaće, poslodavci omogućavaju radnicima korištenje poreznih prava koja nisu iskoristili tijekom godine, te im se na godišnjoj razini izravnava porezna osnovica. Radi navedenog, radnici više ne moraju čekati godišnji obračun za 2024. godinu kojeg provodi Porezna uprava (dalje: PU) u posebnom postupku po službenoj dužnosti, te dostavlja rješenje poreznom obvezniku do 30. lipnja 2025. godine.

* Mr. sc. Mirjana Mahović Komljenović,dipl.oec, Ministartsvo financija -Porezna uprava, Novi Zagreb

Prema odredbama čl. 47. Zakona, poslodavac i isplatitelj primitaka, obvezno sastavlja godišnji obračun poreza na dohodak od nesamostalnog rada, u slijedećim slučajevima:

- ako tijekom godine dohodak od nesamostalnog rada nije redovito mjesečno isplaćivan, radi čega radnici nisu mogli iskoristiti pravo na osobne odbitke na godišnjoj razini ili je po toj osnovi porezno opterećenje u pojedinim mjesecima bilo različito, te je porez uplaćen u većem iznosu (primjerice u jednom mjesecu su isplaćene dvije plaće radi čega je porez na dohodak uplaćen u većem iznosu zbog primjene više porezne stope nego na godišnjoj razini),
- ako su radnici tijekom poreznog razdoblja koristili pravo na rodiljni, roditeljski ili posvojiteljski dopust, bolovanje iznad 42 dana ili drugi dopust za koji se prema posebnim propisima isplaćuje naknada plaće na teret sredstava obveznih osiguranja, uz uvjet da su navedeno pravo koristili manje od 12 mjeseci poreznog razdoblja, te
- u svim drugim slučajevima kada je porezno opterećenje u poreznom razdoblju bilo različito, te bi na temelju godišnjeg obračuna radnik ostvario razliku za povrat preplaćenog poreza ili razliku za uplatu manje uplaćenog poreza, a radi ravnomjernog godišnjeg oporezivanja odnosno izravnanja porezne osnovice.

Prema navedenom, svrha sastavljanja godišnjeg obračuna je da se radnicima odmah po učinjenom obračunu sa zadnjom isplatom plaće u prosincu, vrati preplaćeni porez ako je isti u vidu predujma više plaćen tijekom godine, odnosno da se uplati razlika poreza ako je isti nedovoljno uplaćen tijekom godine.

3. Način utvrđivanja godišnjeg obračuna poreza na dohodak od nesamostalnog rada za 2024. godinu

Kako bi za radnike utvrdio godišnji porez na dohodak, poslodavac koristi podatke iz obračunske platne liste te podatke koji su iskazani u Obrascu JOPPD. Godišnji obračun porez na dohodak od nesamostalnog rada obavlja se **za svakog radnika posebno**, a utvrđuje se od porezne osnovice – godišnjeg primitka od nesamostalnog rada umanjenog za uplaćene doprinose za MO osiguranje I. i II. stupa te za osobni odbitak na godišnjoj razini na temelju podataka iz Obrasca PK.

Naime, prema čl. 47. st. 4. Zakona, izričito je propisano da poslodavac i isplatitelj primitka, u godišnjem obračunu treba koristiti **isključivo** podatke o ukupnom iznosu godišnjeg osobnog odbitka, na temelju podataka koji su iskazani na poreznoj kartici radnika odnosno obrascu PK, uzimajući u obzir od kada vrijede iskazani podaci.

Na utvrđenu godišnju poreznu osnovicu, primjenjuju se dvije porezne stope (niža i viša) koje su propisane za grad/ općinu prema prebivalištu ili uobičajenom boravištu poreznog obveznika, kako je to prikazano u tablici:

Tablica 1. Stope porez na dohodak [1]

Porezne stope koje propisuju JLS	Ako predstavničko tijelo JLS ne donese odluku	Mjesečna porezna osnovica	Godišnja porezna osnovica
Niža porezna stopa	20%	do 4.200,00 €	do 50.400,00 €
Viša porezna stopa	30%	Iznad 4.200,00 €	iznad 50.400,00 €

Godišnji obračun poreza na dohodak od plaće, poslodavac je obvezan utvrditi od svih primitaka koje je radnik ostvario tijekom godine a koji se po čl. 21. Zakona smatraju plaćom, te drugim primicima iz čl. 22. Zakona o doprinosima (Nar. nov. br. 84/08.- 114/23.) koji se oporezuju na način propisan za dohodak od nesamostalnog rada.

Tablica 2. Godišnji obračun poreza na dohodak od nesamostalnog rada za 2024. godinu

Red. br.	OPIS
1.	Ukupni bruto primici po osnovi nesamostalnog rada (plaće) utvrđeni prema čl. 21. Zakona
2.	Doprinosi iz plaće za mirovinsko osiguranje po stopi od 20% - Doprinosi za MO I. stup – 15% - Doprinosi za MO II. stup - 5%
3.	Ostvaren godišnji dohodak (red.br.1. – red.br.2)
4.	Godišnji osobni odbici (prema podacima iz Obrasca PK)
5.	Godišnja porezna osnovica (red.br. 3. – red.br. 4.)
6.	Utvrđivanje poreza na dohodak - Niža porezna stopa - na godišnju poreznu osnovicu do 50.400,00 € - Viša porezna stopa - na poreznu osnovicu iznad 50.400,00 €
7.	Ukupno godišnji porez po nižoj i višoj poreznoj stopi
8.	Uplaćeno poreza za 2024. godinu
9.	Razlika poreza za povrat ili za uplatu (red.br.7 - red.br.8.)

Obavljajući godišnji obračun plaće za 2024. godinu, poslodavci trebaju voditi računa o primjeni čl. 21. a Zakona o doprinosima, kojim je odredbama propisano **umanjenje mjesečne osnovice za obračun doprinosa za mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti (MO I. stup).**

Pravo na umanjenje mjesečne osnovice za MO I. stupa imaju svi radnici čiji iznos bruto plaća za mjesec obračuna ne prelazi iznos od 1.300,00 eura. Tako je za iznos mjesečne bruto plaće do 700,00 eura, umanjenje fiksno i iznosi 300,00 eura, dok u slučaju kada je mjesečna bruto plaća niža od 300,00 eura tada se iznos umanjenja može koristiti do iznosa obračunane bruto plaće.

Za mjesečne bruto plaće od 700,01 do 1.300,00 eura iznos umanjenja mjesečne osnovice izračunava se kao umnožak koeficijenta 0,5 i razlike ukupan iznos bruto plaća za

[1] Prema Zakonu o porezu na dohodak (Nar. nov. br. 114/23) te Zakonu o lokalnim porezima (Nar. nov., br. 114/23), od 1. siječnja 2024. godine ukinut je prirez porezu na dohodak, te se istovremeno dopustilo da ovisno o broju stanovnika, općine i gradovi sami propišu nižu i višu stopu poreza na dohodak za godišnje poreze (nesamostalni rad, samostalnu djelatnost i drugi dohodak) u granicama propisanim Zakonom o porezu na dohodak. Ako JLS nisu propisale nižu i višu stopu poreza na dohodak, tada se primjenjuje niža stopa od 20% i viša stopa od 30%.

određeni mjesec i najvišeg iznosa bruto plaće na koju se primjenjuje pravo na umanjenje mjesečne osnovice od 1.300,00 eura, odnosno:

0,5 * (1.300,00 –ukupan iznos bruto plaća za određeni mjesec).

Pravo na umanjenje mjesečne osnovice imaju svi radnici bez obzira na broj dana provedenih u osiguranju određenog mjeseca te rade li na puno ili nepuno radno vrijeme.

3.1. Postupanje s utvrđenom razlikom poreza

Pri godišnjem obračunu poreza na dohodak iz plaće, uspoređuje se iznos utvrđene godišnje porezne obveze i uplaćenog predujma poreza tijekom godine, te utvrđuje razlika najčešće za povrat više plaćenog poreza na dohodak, kojeg je poslodavac obvezan vratiti radniku.

U slučaju **povrata više plaćenog poreza** utvrđenog godišnjim obračunom, poslodavac može:

- odmah vratiti radniku preplaćeni iznos poreza na dohodak, a koji se može prebiti sa njegovom obvezom poreza na dohodak kod zadnje isplate plaće,
- umanjiti tekuće porezne obveze ostalih radnika s područja iste općine ili grada, ili
- podnijeti zahtjev za povrat ili preknjiženje poreza elektroničkim putem nadležnoj ispostavi PU prema svom sjedištu ili prebivalištu, ako je iznos povrata veći od obveze poreza na dohodak kod zadnje isplate plaće, putem aplikacije SNU– Specifikacije nepovezanih uplata a prema čl. 25. st. 4. Pravilnika. U tom slučaju poslodavac može radnicima obaviti povrat poreza tek kada primi više plaćeni porez ili može radnicima obaviti povrat poreza na teret vlastitih sredstava.

Međutim, zahtjev za povrat ili preknjiženje više plaćenog poreza na dohodak, poslodavac može podnijeti PU samo ako su podneseni svi obrasci JOPPD, ako su zaduženja i naplaćene kamate po obrascima JOPPD povezane s uplatama te ako nisu iskazana dugovanja na knjigovodstvenim karticama o kojima PU vodi analitičku knjigovodstvenu evidenciju.

3.2. Uvjeti za sastavljenje godišnjeg obračuna

Odredbama čl. 25. st. 5. Pravilnika, propisana su **dva uvjeta** prema kojima je poslodavac i isplatitelj primitaka i mirovina, obvezan sastaviti godišnji obračun poreza na dohodak od nesamostalnog rada, i to za:

- radnike i fizičke osobe koji su kod njega bili zaposleni i ostvarivali plaću ili mirovinu u cijelom poreznom razdoblju (od 1.1. do 31.12. 2024. godine), te
- radnike koji nisu mijenjali prebivalište ili uobičajeno boravište između gradova i općina.

Prema navedenom, poslodavac ima obvezu sastavljanja godišnjeg obračuna poreza na dohodak za radnike kojima je u pojedinom mjesecu isplaćena veća plaća, otpremnina, jubilarna nagrada ili neka druga naknada u iznosu većem od Zakonom i Pravilnikom propisanog neoporezivog iznosa, zbog čega je obračun poreza obavljen primjenom veće porezne stope nego na godišnjoj razini te zbog isplate naknade plaće na teret sredstava obveznih osiguranja, osim ako to pravo nije korišteno svih 12 mjeseci poreznog razdoblja.

Međutim, poslodavac ne može sastaviti godišnji obračun za radnike koji kod njega nisu bili zaposleni cijelu godinu te za radnike koji su mijenjali mjesto prebivališta između gradova i općina.

Tako primjerice poslodavac ne sastavlja godišnji obračun poreza za radnika koji je u tijeku 2024. godine iz grada Samobora u kojem je propisana niže stopa poreza na dohodak od 18%, promijenio prebivalište u Grad Zagreb, s propisanim nižoj stopa poreza na dohodak 23,6%. No, takvi radnici svoje pravo na povrat poreza za 2024. godinu mogu ostvariti u posebnom postupku kojeg PU obavlja po službenoj dužnosti ili podnošenjem obrasca ZPP-DOH koji se za 2024. godinu podnosi do 28. veljače 2025. godine.

Tablica 3. Sastavljanje godišnjeg obračuna

Red. br.	Godišnji obračun se sastavlja	Godišnji obračun se ne sastavlja
1.	• tijekom godine dohodak od nesamostalnog rada **nije redovito** mjesečno isplaćivan	• tijekom godine dohodak od nesamostalnog rada je redovito mjesečno isplaćivan, ali su radnici **mijenjali prebivalište/uobičajeno** boravište između gradova i općina
2.	• radnici su tijekom poreznog razdoblja koristili pravo na rodiljni, roditeljski ili posvojiteljski dopust, bolovanje iznad 42 dana, **manje od 12 mjeseci** poreznog razdoblja	• radnici su tijekom poreznog razdoblja koristili pravo na rodiljni, roditeljski ili posvojiteljski dopust, bolovanje iznad 42 dana, **svih 12 mjeseci** poreznog razdoblja
3.	• kada je porezno **opterećenje** u poreznom razdoblju bilo različito (isplata bonusa, otpremnina, i sl.) iznad neoporezivog iznosa	• radnik nije ostvario plaću kod istog poslodavca u cijeloj 2024. godini **od 1.1.2024. – 31.12.2024. godine**

4. Godišnji obračun i neredovita isplata plaća tijekom godine

Razlog za sastavljanje godišnjeg obračuna je i neredovita isplate plaće tijekom godine, budući je propisana obveza obračuna godišnjeg obračuna neovisno od toga što poslodavac nije isplaćivao redovito neto plaću svojim radnicima.

Međutim, osim propisanih odredbi u Zakonu o porezu na dohodak, u slučaju neisplate plaće treba uvažavati i odredbe Zakona o radu.

Naime, prema čl. 93. Zakona o radu, poslodavac je dužan, najkasnije 15 dana od dana isplate plaće, naknade plaće, otpremnine ili naknade za neiskorišteni godišnji odmor, radniku dostaviti obračun iz kojeg je vidljivo kako su ti iznosi utvrđeni.

Poslodavac koji na dan dospjelosti ne isplati plaću, naknadu plaće, otpremninu ili naknadu za neiskorišteni godišnji

odmor ili ih ne isplati u cijelosti dužan je do kraja mjeseca u kojem je dospjela njihova isplata radniku dostaviti:

1. obračun u kojem će biti iskazan ukupan iznos plaće, naknade plaće, otpremnine ili naknade plaće za neiskorišteni godišnji odmor u propisanom sadržaju
2. obračun iznosa plaće, naknade plaće, otpremnine ili naknade plaće za neiskorišteni godišnji koji je bio dužan isplatiti u propisanom sadržaju.

Nadalje, u slučaju neredovitih isplata plaća, treba uvažavati i odredbe čl. 25.st.5. Zakona, prema kojim odredbama ako poslodavac ili isplatitelj primitka na dan dospjelosti ne isplati plaću, a istodobno je prema zakonu kojim se uređuju radni odnosi, obvezan dostaviti radniku **obračun iznosa koji je bio dužan isplatiti (a koji obračun je i završna isprava),** tada i predujam poreza od nesamostalnog rada obračunava i dospijeva na naplatu istodobno s nastankom obveze dostave obračuna radniku o dospjelim, a neisplaćenom primitku.

Primjerice, ako plaća za rujan 2024. godine nije isplaćena tijekom listopada, poslodavac je bio dužan do 31. listopada 2024. godine uručiti radniku obračun dospjele a neisplaćene plaće i uplatiti doprinose te predujam porez na dohodak.

Prema tome, radi odredbe propisane čl. 25.st.5. Zakona, (koja je u primjeni od 1. siječnja 2017. godine), poslodavac u slučaju neredovite isplate plaće tijekom godine, više nema obvezu sastavljanja godišnjeg obračuna plaće, jer je radniku priznao pravo na mjesečni osobni odbitak bez obzira što u tom mjesecu nije radniku isplatio plaću.

Stoga se ne utvrđuje razlika poreza za povrat radniku, jer je poslodavac priznavao osobni odbitak i za one mjesece u godini u kojima radnicima nije isplatio ugovorenu plaću, budući istodobno s nastankom obveze dostave radniku obračunanog iznosa kojeg je bio dužan isplatiti, dospijeva na naplatu i obračunani predujam poreza na dohodak od nesamostalnog rada. Kada naknadno isplati plaću za neki od proteklih mjeseci, poslodavac više ne obračunava porez na dohodak, budući je porez već obračunao.

5. Godišnji obračun poreza kada se naknada plaće isplaćivala na teret sredstava HZZO-a ili državnog proračuna

Poslodavac je obvezan sastaviti godišnji obračun poreza na dohodak za radnike koji su u dijelu godine koristili neko pravo, primjerice radi nesposobnosti na rad zbog bolovanja, korištenja prava na rodiljni, roditeljski ili posvojiteljski dopust, dopust radi skrbi i njege djeteta s težim smetnjama u razvoju za koji se prema posebnim propisima isplaćuje naknada plaće na teret sredstava HZZO ili proračuna RH. Zbog isplate neoporezivih naknada na teret sredstava HZZO ili proračuna RH, radnici tijekom godine nisu bili u mogućnosti iskoristiti svoje pravo na 12 mjesečnih osobnih odbitaka. Radi navedenog u godišnjem obračunu poreza na dohodak, navedeni radnici ostvarit će pravo na ukupan godišnji iznos osobnog odbitka i na izravnanje porezne osnovice, te na povrat tijekom godine preplaćenog poreza.

Međutim, poslodavac **nema obvezu sastavljanja godišnjeg obračuna** poreza na dohodak iz plaće za one radnike kojima nije isplaćivana plaća, već su isti ostvarili pravo na naknadu plaće na teret HZZO i državnog proračuna tijekom **svih 12 mjeseci u godini,** budući su navedene naknade neoporezive, te nije ni bilo uplate poreza po toj osnovi.

Primjer 1: korištenje prava na rodiljni dopust

Fizička osoba Laura Car s prebivalištem u Zagrebu (niža porezna stopa 23,60 %) prestala je koristiti pravo na rodiljni dopust s 31. 8 2024. godine te se vratila na posao i od 1.9. 2024. godine, prema sklopljenom ugovoru o radu s poslodavcem, prima mjesečnu bruto plaću u iznosu od 1.600,00 €. Prema dostavljenoj PK kartici, radnica ostvaruje pravo samo na **osnovni osobni odbitak u iznosu od 560,00 € mjesečno** (dijete uzdržava suprug.) Poslodavac redovito isplaćuje plaću koja je za mjesec rujan radnici isplaćena 10. listopada 2024. godine. Poslodavac je obvezan napraviti godišnji obračun plaće u kojem radnici priznaje 12 mjesečnih osobnih odbitaka, a kako porezne osnovice nema (osobni odbici su veći od ostvarenog dohotka), radnica će ostvariti povrat poreza u iznosu od 509,76 €, a koliko iznosi uplaćeni porez za 2024. godinu.

Godišnji obračun plaće za 2024. za radnicu Lauru Car iza Zagreba

Mjesec isplate	Iznos plaće	Doprinosi iz plaće (MO I i II stup)	Dohodak	Osobni odbitak	Porezna osnovica	Porez po nižoj stopi	Porez po višoj stopi	Ukupno porez	Neto plaća za za isplatu
listopad	1.600,00	320,00	1.280,00	560,00	720,00	169,92	-	169,92	1.110,08
studeni	1.600,00	320,00	1.280,00	560,00	720,00	169,92	-	169,92	1.110,08
prosinac	1.600,00	320,00	1.280,00	560,00	720,00	169,92	-	169,92	1.110,08
I-XII	**4.800,00**	**960,00**	**3.840,00**	**1.680,00**	**2.160,00**	**509,76**		**509,76**	**3.330,24**
godišnji obračun	4.800,00	960,00	3.840,00	6.720,00	-	-	-	-	-
Razlika						**-509,76**		**-509,76**	**1.619,84**

Godišnji obračun poreza za 2024. godinu, poslodavac sastavlja na slijedeći način:

Red. br.	Opis	Godišnji obračun za 2024.
1.	Godišnji iznos bruto plaće (3 x 1.600,00)	4.800,00
2.	Doprinosi iz plaće za MO I i II stup 20%	960,00
3.	Dohodak	3.840,00
4.	Godišnji osobni odbitak (12 x 560,00)	6.720,00
5.	**Godišnja porezna osnovica**	**-**
6.	porez po nižoj stopi grad Zg 23,60% (do 50.400,00 €)	-
7.	Porez po višoj stopi -// - 35,40% (iznad 50.400,00 €)	-
8.	ukupno godišnji porez	-
9.	uplaćeni porez I-XII 2024.	509,76
10.	**više uplaćeno porez**	**509,76**

Na temelju godišnjeg obračuna, poslodavac će radnici zajedno sa isplatom plaće u prosincu 2024. godine vratiti na tekući račun preplaćeni porez za 2024. godinu u iznosu od 509,76 €, što uvećano za plaću iznosi 1.619,84 € (1.110,08 + 509,76).

6. Godišnji obračun poreza iz plaće zbog neravnomjernog poreznog opterećenja

Poslodavci koji su tijekom godine radnicima redovito isplaćivali plaću, ali s različitim poreznim opterećenjem u pojedinim mjesecima, radi čega je došlo do oporezivanja primjenom veće porezne stope nego na godišnjoj razini, imaju obvezu sastavljanja godišnjeg obračuna poreza iz plaće. u kojem se utvrđuje pravo radnika na povrat preplaćenog poreza na dohodak.

To mogu biti slučajevi kada tijekom poreznog razdoblja poslodavac isplaćuje radnicima osim plaće veći iznos bonusa ili trinaestu plaću kao nagradu za uspješno obavljen posao, jubilarnu nagradu, otpremninu, isplatu oporezive otpremnine u mjesecu zajedno sa isplatom plaće za taj mjesec, naknade, potpore ili ostale nagrade u iznosu većem od neoporezivog iznosa koji je propisan Pravilnikom.

Primjerice, zbog isplate većeg iznosa bonusa u mjesecu studenom 2024. godine zajedno sa isplatom plaće za mjesec listopad 2024. godine, poslodavac je radniku iz Osijeka obračunao i obustavio porez po stopi od 20% na mjesečnu poreznu osnovicu do 4.200,00 € i po stopi od 30% na mjesečnu poreznu osnovicu iznad 4.200,00 €. Međutim, na temelju godišnjeg obračuna poreza na dohodak iz plaće proizlazi da radnik treba platiti porez na dohodak samo po stopi od 20%. Stoga se sastavljanjem godišnjeg obračuna poreza iz plaće za radnika, izravnava porezna osnovica i utvrđuje pravo na povrat tijekom godine više plaćenog poreza, a zbog ravnomjernog oporezivanja na godišnjoj razini.

Napominje se da će godišnji obračun poreza iz plaće zbog neravnomjernog poreznog opterećenja poslodavci sastavljati samo za radnike s velikom plaćom, budući se stopa poreza na dohodak od 30% primjenjuje na godišnju poreznu osnovicu iznad 50.400,00 eura.

7. Godišnji obračun poreza zbog promjene osobnog odbitka tijekom godine

Pri utvrđivanju predujma poreza na dohodak od nesamostalnog rada, radnicima se priznaje osobni odbitak kao neoporezivi dio dohotka isključivo na temelju podataka iz porezne kartice – Obrasca PK, kojom raspolažu poslodavci i isplatitelji primitaka.

Na zahtjev i uz suglasnost radnika koji ostvaruje primitke od nesamostalnog rada, poreznu karticu poslodavcu dostavlja PU elektroničkim putem, dok za umirovljenika – korisnika mirovine, poreznu karticu Hrvatskom zavodu za mirovinskog osiguranje, elektroničkim putem PU dostavlja po službenoj dužnosti. Međutim, iznimno ako poslodavac nije korisnik sustava ePorezna ili ako nije ishodio suglasnost radnika ili umirovljenika, poreznu karticu može PU izdati i u papirnatom obliku. Radnik koji ostvaruje plaću može imati samo jedan Obrazac PK.

Prema članku 28. Pravilnika, kod utvrđivanja dohotka od nesamostalnog rada, osobni odbitak može se koristiti samo kod onog poslodavca odnosno isplatitelja plaće i mirovine kod kojega se nalazi porezna kartica radnika. Ako radnik ostvaruje primitke i kod drugih poslodavaca odnosno isplatitelja plaće, ne smije istodobno koristiti osobni odbitak, već su ti poslodavci dužni obračunati porez na dohodak od nesamostalnog rada ne uzimajući u obzir osobni odbitak.

Iznimno, ako radnik ostvaruje dohodak od nesamostalnog rada kod dva ili više poslodavaca u nepunom radnom vremenu ili ako ostvaruje plaću kod dva ili više isplatitelja, može koristiti osobni odbitak kod više isplatitelja, ali uz uvjet da je zatražio **raspodjelu osobnog odbitka** prema isplatiteljima. U tom slučaju će PU na Obrascu PK evidentirati omjer (postotak) raspodjele osobnog odbitka prema poslodavcima, pri čemu svaki poslodavac može koristiti osobni odbitak

samo do utvrđenog postotka, bez obzira što u pojedinim mjesecima ostvareni dohodak može prelaziti taj iznos.

7.1. Raskid radnog odnosa i uvid u poreznu karticu bivšeg radnika

Prema odredbama čl. 26. st. 6. te čl. 83. st. 5. Zakona sa primjenom od 1. siječnja 2020. godine, propisano je da radi raskida radnog odnosa odnosno prestanku rada, poslodavac i isplatitelj plaće pri isplati plaće bivšim radnicima za posljednji mjesec rada kod tog poslodavca, **ima uvid u poreznu karticu bivšeg radnika te neiskorišteni odnosno iskorišteni iznos osobnog odbitka,** a najkasnije do dana dospjelosti plaće za posljednji mjesec rada, te isti može koristiti podatke o osobnim odbicima.

Prema tome, korištenjem elektroničke usluge ePorezna poslodavcu je omogućen uvid u poreznu karticu radnika koji više nije kod njega u radnom odnosu, te može pri isplati plaće bivšem radniku za posljednji mjesec rada a najkasnije do isplate plaće ili do dana dospjelosti plaće za posljednji mjesec rada kod tog poslodavca, uzeti u obzir **neiskorišteni iznos** osobnog odbitka radnika. Radi navedenog, radnik više ne mora čekati provođenje posebnog postupka utvrđivanja godišnjeg poreza na dohodak kojeg PU provodi po službenoj dužnosti, kako bi iskoristio pravo na osobni odbitak na koji ima pravo za taj mjesec.

7.2. Evidentiranje promjena osobnog odbitka tijekom godine

Prema čl. 26. st. 4. Zakona, svaku promjenu podataka koja utječe na neoporezivi dio dohotka (promjene u vezi s uzdržavanim članovima, promjene prebivališta ili uobičajenog boravišta), radnik, umirovljenik i fizička osoba koja ostvaruje primitke iz čl. 21. Zakona, obvezna je prijaviti PU u roku od 30 dana od dana nastanka promjene:

- putem svog poslodavca uz suglasnost radnika,
- izravno putem sustava građani, ili
- iznimno, putem nadležne ispostave PU,

te dostaviti odgovarajuće isprave, kako bi poslodavac temeljem upisane promjene u Obrascu PK mogao ispravno obračunati i obustaviti porez iz plaće. **Prihvaćene i evidentirane promjene poslodavac primjenjuje pri slijedećim isplatama plaća i mirovina.**

To može biti slučaj kada je kod radnika tijekom godine došlo do povećanja osobnog odbitka zbog rođenja djeteta, nastupa vlastite invalidnosti ili invalidnosti za uzdržavane članove uže obitelji, a koje povećanje faktora osobnog odbitka nije bilo upisano u poreznu karticu - Obrazac PK u roku kojim bi se osiguralo da se nastala promjena uzme u obzir prije prve slijedeće isplate plaće.

Ako promjenu podataka na Obrascu PK, radnik nije obavio na vrijeme, poslodavcu nije bila poznata promjena faktora osobnog odbitka u trenutku isplate plaće, radi čega se u pojedinim mjesecima porez na dohodak obračunava i plaća po višim stopama nego što bi to trebalo na godišnjoj razini.

Tako je primjerice radnik kojem se rodilo dijete 15. travnja 2024. godine, promjenu porezne kartice i povećanje osobnog odbitka za uzdržavano dijete na temelju izvoda iz matice rođenih, trebao prijaviti nadležnoj ispostavi PU prema svom prebivalištu ili uobičajenom boravištu te dostaviti poslodavcu do 15. svibnja 2024. godine. Prema čl. 17.st.4. Zakona, kada se podaci koji utječu na iznos osobnog odbitka promijene u poreznoj kartici u tijeku mjeseca, pravo na osobni odbitak uvijek se zaokružuje na pune mjesece i to u korist poreznog obveznika. Prema navedenom, radnik ostvaruje pravo na uvećani osobni odbitak za rođeno dijete već od travnja 2024. godine, a kako je obrazac PK ispravljen u svibnju kada je već obračunan i obustavljen porez iz plaće za travanj 2024. godine (koja se isplaćuje do 10-tog u mjesecu po proteku mjeseca), to se uvećani osobni odbitak može iskoristiti **dobrovoljnim sastavljanjem godišnjeg obračuna poreza na dohodak** od strane poslodavca u prosincu 2024.godine.

Dobrovoljno sastavljanje godišnjeg obračuna poreza iz plaće, poslodavac obavlja na isti način kao i u slučajevima kada je to obvezan učiniti, što znači samo za radnike koji su kod njega radili tijekom cijele godine te nisu mijenjali prebivalište ili uobičajeno boravište između gradova i općina.

Međutim, ako poslodavac nije odlučio dobrovoljno sastaviti godišnji obračun poreza, pravo na godišnje osobne odbitke radnici mogu ostvariti putem zahtjeva za priznavanjem prava u posebnom postupku podnošenjem Obrasca ZPP- DOH. Ako su građani korisnici elektroničke usluge **e-građani**, Obrazac ZPP-DOH za 2024. godinu podnose elektroničkim putem korištenjem usluga koje se nude putem jedinstvenog portala Porezne uprave.

Jednako tako, Obrazac ZPP-DOH može se podnijeti i korištenjem mobilne aplikacija **mPorezna.** Korištenjem usluge mPorezna poreznim obveznicima je omogućeno i podnošenje zahtjeva za izmjenom podataka na poreznoj kartici u vezi s uzdržavanim članovima uže obitelji i djecom, promjenom prebivališta ili uobičajenog boravišta kao i druge promjene koje imaju utjecaja na neoporezivi dio dohotka.

8. Primjeri utvrđivanja godišnjeg iznosa poreza na dohodak

U primjerima u nastavku prikazuje se utvrđivanje godišnjeg iznosa poreza na dohodak za 2024. godinu a koju poslodavac obavlja sa zadnjom isplate plaće u prosincu 2024. godine.

Primjer 2. povećanje osobnog odbitka u tijeku mjeseca

Radniku Luki Babić s prebivalištem u Samoboru (niža stopa poreza 18 %), poslodavac isplaćuje plaću do 10. u mjesecu za prethodni mjesec, u bruto iznosu od 2.100,00 €. Prema podacima iz obrasca PK radnik ostvaruje pravo na osnovni osobni odbitak u iznosu od **560,00 €.**

Međutim, radi rođenja djeteta (D1) dana 27. svibnja 2024. godine, radnik ima pravo na uvećani osobni odbitak od svibnja 2024. u iznosu od **840,00 €** za uzdržavano prvo di-

jete (Osnovni osobni odbitak – 560,00 + D1= 280,00; (0,5 x 560,00), za što je poslodavcu dostavio poreznu karticu s izmijenjenim podacima 22. lipnja 2024. godine.

Budući je poslodavac u mjesecu lipnju već isplatio radniku plaću za svibanj i priznao osobni odbitak od 560,00 € (prije nego što mu je radnik dostavio poreznu karticu s izmijenjenim podacima), pravo na uvećanje osobnog odbitka može se ostvariti tek pri slijedećim isplatama plaće za lipanj u srpnju 2024. godine.

Mjesečni obračun plaće obavljen je na slijedeći način:

Red. br.	Opis	Mjesečni obračun plaće u razdoblju 1 – 5 mj (osobni odbitak 560,00 €)	Mjesečni obračun plaće u razdoblju 6-12 mj (osobni odbitak 840,00 €)
1.	Bruto plaća	2.100,00	2.100,00
2.	Doprinosi iz plaće 20%	420,00	420,00
3.	Dohodak	1.680,00	1.680,00
4.	Osnovni osobni odbitak	560,00	840,00
5.	**Porezna osnovica**	**1.120,00**	**840,00**
6.	porez po nižoj stopi 18% (do 4.200,00 €)	201,60	151,20
7.	porez po višoj stopi 27% (iznad 4.200,00 €)	-	-
8.	ukupno porez	201,60	151,20
9.	**Neto plaća radnika**	**1.478,40**	**1.528,80**
10.	Doprinosi za ZO 16,5%	2.446,50	2.446,50

U prosincu 2024. godine poslodavac će sastaviti godišnji obračun poreza na dohodak u kojem će radniku priznati za 4 mjeseca osobni odbitak u iznosu od 560,00 € (umjesto za obračunanih 5 mjeseci) te za 8 mjeseci u iznosu od 840,00 € (umjesto za obračunanih 7 mjeseci).

Godišnji obračun poreza za 2024. godinu, poslodavac sastavlja na slijedeći način:

Red. br.	OPIS	Obračun plaće tijekom 2024.	Utvrđivanje godišnjeg obračuna za 2023.
1.	Godišnji iznos bruto plaće	25.200,00	25.200,00
2.	Doprinosi iz plaće za MO I i II stup 20%	5.040,00	5.040,00
3.	Dohodak	20.160,00	20.160,00
4.	Godišnji osobni odbitak	8.680,00 (5 x 560,00 = 2.800,00 7 x 840,00) = 5.880,00)	8.960,00 (4 x 560,00 = 2.240,00 8 x 840,00) = 6.720,00
5.	**Godišnja porezna osnovica**	**11.480,00**	**11.200,00**
6.	porez po nižoj stopi 18% (do 50.400,00 €)	2.066,40	2.016,00
7.	Porez po višoj stopi 27% (iznad 50.400,00 €)	-	-
8.	ukupno godišnji porez	2.066,40	2.016,00
9.	**više uplaćeno poreza** (2.066,40 – 2.016,00)		**50,40**

Iznos više obračunanog poreza koji je utvrđen u godišnjem obračunu u iznosu od **50,40 €**, poslodavac vraća radniku pri isplati plaće za mjesec studeni koja se isplaćuje 10. prosinca 2024. godine.

Primjer 3: isplata bonusa zajedno s plaćom

Pravna osoba Lipa d.o.o. sa sjedištem u Zagrebu, ima cijelu godinu zaposlenog jednog radnika, Ivana Ivić s prebivalištem u Zaprešiću (niža porezna stopa 20%, viša porezna stopa 30%) koji prema sklopljenom ugovoru o radu prima mjesečnu bruto plaću u iznosu od 2.000,00 €. Prema dostavljenoj PK kartici ostvaruje pravo osobni odbitak u iznosu od 560,00 € mjesečno jer nema uzdržavanih članova. Poslodavac je radniku u listopadu 2024. godine isplatio nagradu za radne rezultate koja zajedno s plaćom iznosi 6.000,00 €, radi čega je došlo do oporezivanja jednog dijela porezne osnovice, primjenom više stope poreza od 30%. Radi navedenog je potrebno izravnati poreznu osnovicu na godišnjoj razini.

Red. br.	Opis	Obračun plaće
1.	Iznos bruto plaće za listopad 2024. i oporeziva nagrada za radne rezultate (2.000,00 + 4.000,00)	6.000,00
2.	Doprinosi iz plaće za MO I i II stup 20%	1.200,00
3.	Dohodak	4.800,00
4.	Osobni odbitak	560,00
5.	**Porezna osnovica**	**4.240,00**
6.	Porez po nižoj stopi 20% (do 4.200,00 €) = 840,00 Porez po višoj stopi od 30% (iznad 4.200,00 €) = 12,00	852,00
7.	Neto isplata	3.948,00
8.	Doprinosi za ZO 16,5%	990,00
9.	Ukupni trošak plaće	6.990,00

WEBINARI U PRIPREMI!

* 05.12.2024. Novine u obračunu plaća i poreznim propisima, obvezne odluke gradova i općina i uvođenje poreza na nekretnine od 1. 1. 2025.
* 06.12.2024. Stručno usavršavanje: Planiranje nabave za 2025. godinu; Aktualna pitanja iz prakse u izradi te pregledu i ocjeni troškovnika
* 13.12.2024. Primjena novog Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu

Informacije i prijave: https://tim4pin.hr/edukacije

Godišnji obračun plaće za 2024. za radnika Ivana Ivić, OIB:55555555557, iz Zaprešića

Mjesec isplate	Iznos plaće	Doprinosi iz plaće	Dohodak	Osobni odbitak	Porezna osnovica	Porez po nižoj stopi 20%	Porez po višoj stopi 30%	Ukupno porez (niža i viša stopa)	Neto plaća za isplatu
siječanj	2.000,00	400,00	1.600,00	560,00	1.040,00	208,00		208,00	1.392,00
veljača	2.000,00	400,00	1.600,00	560,00	1.040,00	208,00		208,00	1.392,00
ožujak	2.000,00	400,00	1.600,00	560,00	1.040,00	208,00		208,00	1.392,00
travanj	2.000,00	400,00	1.600,00	560,00	1.040,00	208,00		208,00	1.392,00
svibanj	2.000,00	400,00	1.600,00	560,00	1.040,00	208,00		208,00	1.392,00
lipanj	2.000,00	400,00	1.600,00	560,00	1.040,00	208,00		208,00	1.392,00
srpanj	2.000,00	400,00	1.600,00	560,00	1.040,00	208,00		208,00	1.392,00
kolovoz	2.000,00	400,00	1.600,00	560,00	1.040,00	208,00		208,00	1.392,00
rujan	2.000,00	400,00	1.600,00	560,00	1.040,00	208,00		208,00	1.392,00
listopad	**6.000,00**	**1.200,00**	**4.800,00**	**560,00**	**4.240,00**	**840,00**	**12,00**	**852,00**	**3.948,00**
studeni	2.000,00	400,00	1.600,00	560,00	1.040,00	208,00		208,00	1.392,00
I-IX	**26.000,00**	**5.200,00**	**20.800,00**	**6.160,00**	**14.640,00**	**2.920,00**	**12,00**	**2.932,00**	**17.868,00**
prosinac	2.000,00	400,00	1.600,00	560,00	1.040,00	208,00		208,00	1.392,00
I-XII	**28.000,00**	**5.600,00**	**22.400,00**	**6.720,00**	**15.680,00**	**3.128,00**	**12,00**	**3.140,00**	**19.260,00**
godišnji obračun	28.000,00	5.600,00	22.400,00	6.720,00	15.680,00	3.136,00	-	3.136,00	19.264,00
Razlika						**-8,00**	**12,00**	**-4,00**	**-4,00**

Poslodavac sastavlja godišnji obračun poreza 13. prosinca 2024. godine prema obračunskoj ispravi odnosno platnoj listi radnika, a koji se utvrđuje na slijedeći način:

Red. br.	Opis	Godišnji obračun 2023.
1.	Godišnji iznos bruto plaće (11mj x 2.000,00 € + 6.000,00 € za 1 mj)	28.000,00
2.	Doprinosi iz plaće za MO I i II stup 20%	5.600,00
3.	Dohodak	22.400,00
4.	Godišnji osobni odbitak (12 mj x 560,00)	6.720,00
5.	**Godišnja porezna osnovica**	**15.680,00**
6.	Porez po nižoj stopi 20% (do 50.400,00 €) Porez po višoj stopi od 30% (iznad 50.400,00 €)	3.136,00 -
7.	Uplaćeno poreza I-XII	3.140,00
8.	**Više uplaćeno poreza**	**4,00**

Na temelju godišnjeg obračuna i ravnomjerno raspoređene porezne obveze po mjesecima, poslodavac će radniku zajedno sa isplatom plaće u prosincu 2024. godine vratiti preplaćeni porez za 2024. godinu u iznosu od 4,00 €, što uvećano za neto plaću iznosi 1.396,00 €. (1.392,00 + 4,00)

8.1. Iskazivanje podataka u obrascu JOOPD

U O**brazac JOPPD** - izvješću o primicima, porezu na dohodak te doprinosima za obvezna osiguranja, upisuju se podaci o isplati plaće u zadnjem mjesecu kalendarske godine, te podaci iz godišnjeg obračuna poreza na dohodak, koji je obavljen dana 13. prosinca 2024. godine (oznaka izvješća 24348).

Podaci se iskazuju na Obrascu JOPPD na str B u zasebnim recima:

- posebno iznos plaće za 11 mjesec koja je isplaćena u prosincu,
- posebno iznos godišnjeg obračuna poreza za 2024. godinu

U JOPPD obrascu na str A pod V.1. ukupan iznos predujma poreza na dohodak po osnovi nesamostalnog rada (1.1. + 1.2.), iskazuje se više plaćeni porez u iznosu od 4,00 € s negativnim predznakom „-„.., a koji iznos predstavlja razliku preplaćenog poreza iskazanog na str B JOPPD (zbroj stupca 14.1. i 14.2.). Prema podacima iz primjera godišnjeg obračuna poreza na dohodak za radnika Ivana Ivić, na str. B JOPPD obrasca upisuje se sijedeći podaci:

Oznaka stupca	Naziv stupca	šifra
6.2.	Oznaka primitka / obveze doprinosa	0406 – obveze po konačnom godišnjem obračunu poreza na dohodak i prireza po osnovi dohotka od nesamostalnog rada (iz priloga 3)
10.1. i 10.2.	Razdoblje obračuna od; razdoblje obračuna do	Cijela godina od 1.1. 2024. do 31.12.2024.
14.1.	Iznos obračunanog poreza na dohodak	Može biti negativan s predznakom minus „-„ porez = 4,00 €
16.2.	Iznos za isplatu	Iznos preplaćenog poreza koji se vraća radniku (4,00 €)

Obrazac JOPPD dostavlja se PU na dan isplate plaće ili najkasnije slijedeći dan, a vraćeni porez na dohodak uvećava neto plaću radnika.

pitajcentar@tim4pin.hr

I. OIB podnositelja izvješća 55555555557 II. Oznaka izvješća 24348 III. Vrsta izvješća 1 - iznosi u eurima i centima-

IV. Redni broj stranice 1__/__1

1. Redni broj	2. Šifra općine/grada prebivališta /boravišta	4. OIB stjecatelja/osiguranika	6.1. Oznaka stjecatelja/osiguranika	7.1. Obveza dodatnog doprinosa za MO za staž s povećanim trajanjem	8. Oznaka prvog/zadnjeg mjeseca u osiguranju po istoj osnovi	10. Ukupni sati rada prema kojima se radi obračun	10.0.Ukupni neodrađeni sati rada (10.-odrađeni sati rada)	11. Iznos primitka (oporezivi)	12.1. Doprinos za mirovinsko osiguranje	12.3. Doprinos za zdravstveno osiguranje
	3. Šifra općine/grada rada	5. Ime i prezime stjecatelja/osiguranika	6.2. Oznaka primitka/obveze doprinosa	7.2. Oznaka načina umanjenja mjesečne osnovice za obračun doprinosa za MO na temelju generacijske solidarnosti	9. Oznaka punog/nepunog radnog vremena ili rada s polovicom radnog vremena	10.1. Razdoblje obračuna od	10.2. Razdoblje obračuna do	12. Osnovica za obračun doprinosa	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	12.4. Doprinos za zaštitu zdravlja na radu
1.	05346	55555555557	0001	0	3	176	8	2.000,00	300,00	330,00
	05436	Ivan Ivić plaća	0001	0	1	1.11.2024.	30.11.2024.	2.000,00	100,00	0,00
2.	05346	55555555557	0001	0	3	0	0	0,00	0,00	0,00
	05346	Ivan Ivić god. obračun	0406	0	1	1.1.2024.	31.12.2024.	0,00	0,00	0,00

12.5. Doprinos za zapošljavanje	12.7. Dodatni doprinos za mirovinsko osiguranje za staž osiguranja koji se računa s povećanim trajanjem - II STUP	12.9. Iznos umanjenja mjesečne osnovice za obračun doprinosa za MO na temelju generacijske solidarnosti	13.2. Izdatak - uplaćeni doprinos za mirovinsko osiguranje	13.4. Osobni odbitak	14.1. Iznos obračunanog poreza na dohodak	15.1. Oznaka neoporezivog primitka	16.1. Oznaka načina isplate	17. Obračunani primitak od nesam. rada (plaća)
12.6. Dodatni doprinos za mirovinsko osig. za staž osiguranja koji se računa s povećanim trajanjem	12.8. Poseban doprinos za korištenje zdravstvene zaštite u inozemstvu	13.1. Izdatak	13.3. Dohodak	13.5. Porezna osnovica	14.2. Iznos obračunanog prireza porezu na dohodak	15.2. Iznos neoporezivog primitka	16.2. Iznos za isplatu	
0,00	0,00	0,00	400,00	560,00	208,00	0	1	2.000,00
0,00	0,00	0,00	1.600,00	1.040,00	0,00	0	1.392,00	
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-4,00	0	1	0,00
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	4,00	

9. Ispravak pogreške u godišnjem obračunu u obrascu JOPPD

Nakon provedenog godišnjeg obračuna plaće, poslodavac može, naknadno uočiti pogreške u obračunu. Prema čl. 83. st. 11. i 12. Pravilnika, propisano je da se ispravak Obrasca JOPPD obavlja kada se naknadno utvrdi manji ili viši iznos poreza za povrat od iznosa iskazanog u već predanom obrascu JOPPD.

- Ako je za poreznog obveznika na izvornom Obrascu JOPPD iskazan povrat po godišnjem obračunu poreza na dohodak od nesamostalnog rada, a za kojega se naknadno utvrdi da je pogrešan, odnosno da treba iskazati manji iznos za povrat, ispravak iskazanog iznosa nije dozvoljen, već se ispravak iskazuje putem **dopune izvornog Obrasca JOPPD s oznakom vrste izvješća 3** u kojem će se iskazati iznos za koji se treba umanjiti iznos povrata iskazan u izvornom Obrascu JOPPD, ali s pozitivnim predznakom.
  (primjer: poslodavac pri godišnjem obračunu nije uočio da je radnik promijenio podatke na poreznoj kartici – primjerice raspodjela osobnog odbitka za dijete između supružnika. Poslodavac treba sastaviti novi godišnji obračun u kojem će za povrat poreza utvrditi manji iznos poreza na dohodak).
- Ako je za nekog stjecatelja primitka/osiguranika na izvornom Obrascu JOPPD iskazan povrat po godišnjem obračunu poreza na dohodak od nesamostalnog rada, a za kojega se naknadno utvrdi da je pogrešan, odnosno da treba iskazati veći iznos za povrat, ispravak iskazanog iznosa nije dozvoljen, već se ispravak iskazanog iznosa za povrat iskazuje putem **dopune izvornog Obrasca JOPPD s oznakom vrste izvješća 3** u kojem će se iskazati razlika za povrat s negativnim predznakom
  (primjer: nakon što je sastavljen godišnji obračun, poslodavac je utvrdio da se radniku rodilo dijete u 12 mj koje je upisano na PK, i radnik ima pravo na uvećani osobni odbitak za dijete, budući se promjena osobnog odbitka tijekom mjeseca zaokružuje u korist poreznog obveznika. Poslodavac sastavlja novi obračun uzimajući u obzir i olakšicu za novorođeno dijete i utvrđuje veći iznos za povrat).

9.1. Reobračun godišnjeg obračuna

Odredbom čl. 83. st.13. Pravilnika propisano je da ako je za nekog poreznog obveznika na izvornom obrascu iskazan povrat po godišnjem obračunu poreza na dohodak od nesamostalnog rada, a nakon toga uslijedi nova isplata primitka od kojega se utvrđuje dohodak od nesamostalnog rada, a za koju isplatitelj u trenutku godišnjeg obračuna nije znao ili nije mogao znati, novi godišnji obračun (**reobračun godišnjeg obračuna**) iskazuje se u **novom Obrascu JOPPD s oznakom vrste izvješća 1** na dan nove isplate, a

u kojemu se iskazuje razlika između iznosa povrata/uplate po godišnjem obračunu iskazanog u prethodnom Obrascu JOPPD i iznosa koji je izračunan u novom godišnjem obračunu u kojemu je uzet u obzir i naknadno isplaćeni primitak.

O isplati oporezivog primitka nakon izvršenog godišnjeg obračuna poreza na dohodak od nesamostalnog rada, MF je izdalo mišljenje Klasa: 410-01/15-01/3256, Urbroj:513-07-21-01/15-2 od 14. prosinca 2015. koje se može pronaći na mrežnim stranicama PU, iz kojeg se izdvaja dio:

U konkretnom slučaju, mišljenja smo da se godišnji obračun poreza na dohodak trebao sastaviti s drugom (zadnjom) isplatom oporezivog materijalnog prava prema ukupno ostvarenom godišnjem dohotku od nesamostalnog rada. Kako poslodavac nije postupio u skladu s navedenim, obvezan je kod predmetne isplate oporezivog materijalnog prava iz Kolektivnog ugovora izvršiti novi godišnji obračun uzimajući u obzir iznos za uplatu/povrat iz prethodnog godišnjeg obračuna, te sukladno članku 68. stavku 1. Pravilnika o porezu na dohodak (Narodne novine, broj 95/05, 96/06, 68/07, 146/08, 2/09, 9/09 - ispravak, 146/09, 123/10, 137/11, 61/12, 79/13, 160/13 i 157/14 – dalje u tekstu Pravilnik) vratiti razliku više obustavljenog i uplaćenog poreza ili obustaviti razliku manje plaćenog poreza na dohodak.

10. Zaključak

Poslodavac je obvezan je izvršiti godišnji obračun plaće za radnike koji su kod njega ostvarivali plaću u cijelom poreznom razdoblju, a nisu mijenjali prebivalište ili uobičajeno boravište između gradova i općina. Godišnji obračun poreza na dohodak obavlja se sa zadnjom isplatom plaće u 2024. godini (obično sa isplatom plaće u prosincu za mjesec studeni), za svakog pojedinog radnika posebno. Svrha godišnjeg obračuna je izravnanje porezne osnovice i ravnomjerno godišnje oporezivanje, ako je porezno opterećenje u pojedinim mjesecima bilo različito. Poslodavac u godišnjem obračunu isključivo koristi podatke kako su iskazani na poreznoj kartici uzimajući u obzir od kada vrijede iskazani podaci.

Godišnja obveza poreza na dohodak za 2024. godinu utvrđuje se primjenom dviju poreznih stopa: po nižoj i višoj stopi koje propisuje JLS, na godišnju poreznu osnovicu do 50.400,00 € i iznad 50.400,00 €. Pri godišnjem obračunu poreza na dohodak, uspoređuje se iznos utvrđene godišnje porezne obveze i tijekom godine uplaćenog predujma poreza, te utvrđuje razlika najčešće za povrat više plaćenog poreza na dohodak kojeg je poslodavac obvezan vratiti radniku. Godišnji obračun poreza na dohodak od nesamostalnog rada iskazuje se samo u Obrascu JOPPD. Poslodavci su dužni napraviti reobračun godišnjeg obračuna ako se naknadno utvrdi manji ili viši iznos poreza za povrat od iznosa koji je iskazan u već predanom Obrascu JOPPD.

IMATE PITANJE?

Slobodno nam se obratite sa Vašim dilemama i pitanjima. Tu smo za Vas.

pitajcentar@tim4pin.hr

Božićnica i druga prigodna darivanja

Pravo isplate božićnica i prigodnih darova zaposlenici u javnom i neprofitnom sektoru ostvaruju na temelju radnoga odnosa sukladno izvorima radnog prava. Porezni aspekt pri realizaciji ovih prava uređen je u poreznim propisima. U članku se podsjeća na ostvarivanje prava na prigodne božićne nagrade i ostala prigodna darivanja u državnom, javnom i neprofitnom sektoru.

1. Uvod

Pravo na isplatu božićnice i prigodnih darova **zaposlenici ostvaruju na temelju radnog odnosa**, u skladu s izvorima radnog prava koji obvezuju poslodavca, tj. u skladu s odredbama kolektivnog ugovora, pravilnika o radu, ugovora o radu, sporazuma i sl.

Pravo na neoporezivu isplatu božićnice i prigodnih nagrada utvrđuju porezni propisi. **Zakonom o porezu na dohodak** (Nar. nov., br. 115/16., 106/18., 121/19., 32/20., 138/20., 151/22. i 114/23.) i **Pravilnikom o porezu na dohodak** (Nar. nov., br. 10/17., 128/17., 106/18., 1/19., 80/19., 1/20., 74/20., 1/21., 102/22., 112/22., 156/22., 1/23., 3/23. – ispravak, 56/23. i 143/23.) propisani su, tako, **neoporezivi iznosi prigodnih nagrada (božićnice, regresa, i sl.) i ostalih materijalnih prava zaposlenika** te uvjeti za njihovu isplatu. Zaposleniku je moguće isplatiti prigodne nagrade i u **višim iznosima od propisanih neoporezivih iznosa, ali se u tom slučaju iznosi koji premašuju neoporezivu svotu, u poreznom smislu, smatraju plaćom zaposlenika**.

Prema odredbama Pravilnika o porezu na dohodak, do 31. 12. 2024. godine[1] utvrđeni su sljedeći neoporezivi iznosi prigodne godišnje nagrade (božićnice, regresa i sl.), darova djeci do 15 godina starosti, novčanih nagrada za radne rezultate i drugih oblika dodatnog nagrađivanja radnika (dodatna plaća, dodatak uz mjesečnu plaću i sl.) te darova u naravi:

Opis	Odredbe Pravilnika o porezu na dohodak	Neoporeziv godišnji iznos u eurima
Prigodne nagrade (božićnica, regres i sl.)	članak 7. stavak 2. točka 5.	**do 700,00**
Dar djetetu do 15 godina starosti	članak 7. stavak 2. točka 18.	**do 140,00**
Novčane nagrade za radne rezultate i drugi oblici dodatnog nagrađivanja radnika (dodatna plaća, dodatak uz mjesečnu plaću i sl.)	članak 7. stavak 2. točka 32.	**do 1.120,00**
Dar u naravi	članak 22. stavak 3. točka 7.	**do 133,00**

Budući da su neoporezivi iznosi nagrada i darova utvrđeni na **godišnjoj razini, prije isplate nužno je provjeriti koliki je iznos prigodnih nagrada i darova prethodno isplaćen odnosno darovan zaposleniku tijekom godine** (je li zaposleniku isplaćen regres za godišnji odmor i u kojem iznosu, je li već primio dar u naravi i sl.) kako bi se utvrdilo može li mu se do kraja godine još isplatiti neoporeziva razlika (usporedbom propisanih godišnjih neoporezivih iznosa i iznosa isplaćenih tijekom godine).

Pravo na isplatu navedenih neoporezivih prigodnih nagrada i darova na kraju godine odnosi se isključivo na osobe u radnom odnosu kod poslodavca. Osobe kojima se naknada za obavljeni rad odnosno za pružene usluge isplaćuje na temelju zaključenog ugovora o djelu, ne ostvaruju pravo na neoporezivu isplatu prigodnih nagrada ili darova.

Prema odredbama članka 172. Ovršnog zakona (Nar. nov., br. 112/12., 25/13., 93/14., 55/16., 73/17., 131/20., 114/22. i 6/24. – Odluka USH) **neoporezivi iznosi** prigodne nagrade (regres, **božićnica** i sl.), darova djeci do 15 godina starosti (koja su do dana 31. prosinca tekuće godine navršila 15 godina) te novčanih nagrada za radne rezultate i drugih oblika dodatnog nagrađivanja radnika **izuzeti su od ovrhe i isplaćuju se na zaštićene račune zaposlenika**.

2. Ostvarivanje prava na božićnicu i prigodne darove

2.1. Izvori prava

U praksi su česte dvojbe o izvoru prava na božićnicu i prigodne darove zaposlenika. Nerijetko se, naime, smatra da odredbe Pravilnika o porezu na dohodak utvrđuju ostvaruje li zaposlenik pravo na isplatu određenog materijalnog

[1] U saborskoj proceduri je donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak, čije bi odredbe trebale stupiti na snagu 1. siječnja 2025. godine. Jedna od predloženih promjena je povećanje osnovnog osobnog odbitka sa 560,00 na 600,00 eura. Kako se neki od iznosa neoporezivih naknada, nagrada, potpora i otpremnina utvrđuju množenjem osnovnog osobnog odbitka s propisanim koeficijentom, za očekivati je da će se ti neoporezivi iznosi povećati od početka siječnja 2025. godine (na primjer, potpora zbog invalidnosti radnika, potpora zbog smrti radnika ili člana njegove uže obitelji, potpora zbog neprekidnog bolovanja dužeg od 90 dana, jubilarne nagrade, otpremnine zbog odlaska u mirovinu i zbog otkaza ugovora o radu, potpora za novorođenče). Od prigodnih nagrada i darova koji se uobičajeno isplaćuju na kraju godine, jedino se iznos novčane nagrade za radne rezultate i drugih oblika dodatnog nagrađivanja radnika utvrđuje množenjem osnovnog osobnog odbitka s koeficijentom 2, pa bi se od početka siječnja 2025. godine njegov neoporeziv iznos trebao povećati s 1.120,00 eura na 1.200,00 eura.

prava. Međutim, Pravilnik o porezu na dohodak propisuje **neoporezive iznose** pojedinih primitaka zaposlenika, između ostaloga božićnice, prigodnog dara za dan Sv. Nikole koji ostvaruje dijete zaposlenika, novčane nagrade za radne rezultate, dara u naravi i sl., a samo pravo na njihovu isplatu i načine korištenja utvrđuju izvori radnog prava – kolektivni ugovori, pravilnici o radu, ugovori o radu, sporazumi, i sl.

U slučaju da je pravo na božićnicu i druge prigodne darove uređeno u više izvora radnog prava koji obvezuju poslodavca, u različitim iznosima i/ili uz različite uvjete, sukladno članku 9. stavku 3. Zakon o radu (Nar. nov., br. 93/14., 127/17., 98/19., 151/22. i 64/23. – Odluka Ustavnog suda; dalje u tekstu ZOR) **primjenjuje se za radnika najpovoljnije utvrđeno pravo.**

2.2. Prava zaposlenih u nepunom radnom vremenu

Nerijetko se u praksi postavljaju pitanja o načinu ostvarivanja prava iz radnog odnosa zaposlenika koji rade u nepunom radnom vremenu.

Prema odredbama članka 63. stavka 1. ZOR-a, poslodavac **je dužan osigurati iste uvjete rada zaposlenicima koji su zaposleni na temelju ugovora o radu u nepunom radnom vremenu, kao i zaposlenicima s ugovorom o radu u punom radnom vremenu**. To praktično znači da ako poslodavac isplaćuje božićnicu i ostale prigodne darove, isplaćuje ih i zaposlenicima zaposlenim u punom i zaposlenicima zaposlenim u nepunom radnom vremenu.

Međutim, važno je napomenuti da je člankom 62. stavkom 5. ZOR-a određeno da se plaća i druga materijalna prava zaposlenika (**jubilarna nagrada**, **regres**, **nagrada za božićne blagdane i slično**) utvrđuju i isplaćuju **razmjerno ugovorenom radnom vremenu**, **osim ako kolektivnim ugovorom**, **pravilnikom o radu ili ugovorom o radu nije drukčije uređeno**.

Navedene odredbe ZOR-a propisuju, dakle, da zaposlenik koji radi, na primjer, polovinu punog radnog vremena, ostvaruje pravo na polovinu ugovorene božićnice odnosno ostvaruje pravo na iznos božićnice utvrđen razmjerno ugovorenom radnom vremenu. Pravo na ukupan iznos božićnice ostvaruje samo ako je takvo pravo utvrđeno u nekom od izvora radnog prava koji obvezuje poslodavca, tj. ako je tako utvrđeno kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu ili ugovorom o radu.

2.3. Prava osoba koje rade kod više poslodavaca

Ako je zaposlenik zasnovao radni odnos s nepunim radnim vremenom istovremeno kod više poslodavaca, tj. u više ustanova, često se sklapaju sporazumi između tih ustanova radi usklađivanja pojedinih prava. Moguće je, tada, da zaposlenik, sukladno zaključenom sporazumu, **ima pravo na jedan puni iznos nagrade ili dara koji isplaćuje jedna od ustanova**. Međutim, ako je sporazumom ili kolektivnim ugovorom drugačije uređeno, **moguće je da zaposlenik dobije razmjerni dio nagrade odnosno dara od svakog pojedinog poslodavca** ili je moguće utvrditi da se svim zaposlenicima (i onima koji imaju ugovor o radu s punim i onima s nepunim radnim vremenom) **prigodna nagrada odnosno dar isplaćuje u punom iznosu**.

Kada se božićnica ili novčana nagrada za radne rezultate i drugi oblik dodatnog nagrađivanja zaposlenika isplaćuje **zaposleniku koji radi istovremeno kod dva ili više poslodavaca i/ili je tijekom poreznog razdoblja imao zasnovan radni odnos kod dva ili više poslodavaca, ali ne istodobno,** zaposlenik je obvezan, **za porezne svrhe**, prije isplate navedenih primitaka svakom poslodavcu podnijeti pisanu izjavu u kojoj treba navesti je li mu je drugi i/ili bivši poslodavac u tom poreznom razdoblju isplatio prigodnu nagradu (božićnicu, regres i sl.) ili novčanu nagradu za radne rezultate i u kojem iznosu te je li po toj osnovi obračunan i uplaćen predujam poreza na dohodak. Izjava nije potrebna ako poslodavac putem ePorezna zatraži uvid u podatke koji se odnose na isplatu navedenih neoporezivih primitka tom zaposleniku. Izjava zaposlenika odnosno potreba uvida u podatke Porezne uprave neophodna je zbog utvrđivanja prava na neoporezivu isplatu prigodne nagrade odnosno novčane nagrade za radne rezultate jer je neoporeziv iznos navedenih primitaka utvrđen sa stajališta primatelja (zaposlenika), a ne isplatitelja primitka (poslodavca).

Navedeno pojašnjavaju sljedeći primjeri:

- ako je jedan poslodavac tijekom godine zaposleniku već isplatio prigodnu nagradu (regres, božićnica i sl.) u iznosu od 300,00 eura, drugi poslodavac mu može neoporezivo isplatiti samo razliku do propisanog neoporezivog godišnjeg iznosa, tj. može neoporezivo isplatiti još 400,00 eura (700,00 eura – 300,00 eura = 400,00 eura), ili
- ako je jedan poslodavac tijekom godine zaposleniku isplatio novčanu nagradu za radne rezultate u iznosu od 500,00 eura, drugi mu može neoporezivo isplatiti razliku između toga iznosa i ukupnog godišnjeg neoporezivog iznosa od 1.120,00 eura, tj. može mu neoporezivo isplatiti 620,00 eura (1.120,00 eura – 500,00 eura = 620,00 eura).

Izjava zaposlenika odnosno uvid u podatke Porezne uprave nisu potrebni u slučaju kada se daruje dijete zaposlenika do 15 godina starosti odnosno kada se zaposleniku daje dar u naravi. Neoporezivi iznosi navedenih primitaka zaposlenika utvrđeni su, naime, sa stajališta poslodavca, a ne zaposlenika, pa svaki poslodavac može zaposleniku neoporezivo isplatiti darove po navedenim osnovama, i to:

- dar djetetu do 15 godina starosti (koje je do 31. prosinca tekuće godine navršilo 15 godina starosti) – do 140,00 eura godišnje
- dar u naravi – do 133,00 eura godišnje.

3. Porezna obilježja isplata prigodnih nagrada

3.1. Porezno obilježje božićnice

Sukladno odredbama Pravilnika o porezu na dohodak (članak 7. stavak 2. točka 5.), **poslodavac može zaposleniku tijekom godine neoporezivo isplatiti prigodne nagrade**

do 700,00 eura godišnje (božićnica, regres i sl.). Ako je, na primjer, poslodavac zaposleniku tijekom godine isplatio regres za godišnji odmor u iznosu od 300,00 eura i uskrsnicu u iznosu od 100,00 eura, za tu mu godinu može još neoporezivo isplatiti božićnicu u iznosu od 300,00 eura, a iznosi isplaćeni iznad toga iznosa podliježu obvezi plaćanja doprinosa i poreza, odnosno pribrajaju se plaći koja se isplaćuje u istom mjesecu.

Prema članku 92. Pravilnika o porezu na dohodak, **neoporeziv iznos božićnice može se isplatiti u gotovini ili na račun za plaćanje** koji zaposlenik ima kod banke. **Oporeziv iznos božićnice** isplaćuje se na **račun za plaćanje** jer gotovinska isplata oporezivog dijela božićnice nije dopuštena.

Poslodavac je dužan izvijestiti Poreznu upravu o iznosima isplaćene božićnice predajom obrasca JOPPD na dan isplate božićnice, a najkasnije sljedeći radni dan. Na B stranici obrasca JOPPD, za neoporeziv iznos božićnice unosi se (u polje 15.1) **oznaka 22** – Prigodne nagrade, do propisanog iznosa (božićnica, naknada za godišnji odmor i sl.) **za tekuće porezno razdoblje**.

Neoporezivi iznosi darova i nagrada koji su utvrđeni na godišnjoj razini, primjenjuju se na sve isplate **u tekućoj godini**, neovisno za koje razdoblje odnosno za koju godinu se isplaćuju, osim iznimno isplata koje se odnose na prigodne godišnje nagrade (regres, božićnica i sl.). Iako takva iznimka izrijekom nije propisana u člancima Pravilnika o porezu na dohodak, posredno je utvrđena u prilogu 4. obrasca JOPPD kojim su utvrđene oznake za neoporezive isplate. Tako se oznaka 22 upisuje za neoporezive prigodne nagrade za tekuće porezno razdoblje, a **oznaka 61** za neoporezive prigodne nagrade koje se odnose **na prethodna porezna razdoblja**. Ako poslodavac prigodnu nagradu ne isplati u 2024. godini (ne isplati niti regres, niti božićnicu), zbog navedene iznimke moguće je u 2025. godini isplatiti neoporezivo i 700,00 eura prigodne nagrade za 2024. godinu (prethodno razdoblje) i propisani neoporezivi iznos za tekuće razdoblje, tj. za 2025. godinu.

3.2. Porezno obilježje isplate dara za djecu

Prema odredbama članka 7. stavka 2. točke 18. Pravilnika o porezu na dohodak, poslodavac može zaposleniku koji ima dijete do 15 godini starosti (tj. koje je do dana 31. prosinca tekuće godine navršilo 15 godina) neoporezivo isplatiti/dati dar **u iznosu do 140,00 eura godišnje**. Ako zaposlenik radi kod više poslodavaca, svaki mu poslodavac može neoporezivo isplatiti do 140,00 eura za svako dijete do 15 godina starosti. Nadalje, ako kod istoga poslodavca rade i majka i otac djece do 15 godina starosti, poslodavac može svakom roditelju neoporezivo isplatiti do 140,00 eura dara za svako dijete.

Poslodavac može neoporezivi iznos dara za dijete do 15 godina starosti isplatiti zaposleniku u novcu (u gotovini ili na račun za plaćanje) ili mu dati dar u naravi.

Isplaćeni dar (u novcu ili naravi) poslodavac iskazuje u obrascu JOPPD te za neoporeziv iznos dara (pod 15.1) navodi oznaku: **21-** Dar djetetu do 15 godina starosti, do propisanog iznosa. Rok predaje obrasca JOPPD s iskazanim podacima o neoporezivom iznosu dara za dijete do 15 godina starosti je do 15. u mjesecu za isplatu u prethodnom mjesecu. Kako se dar djetetu do 15. godina starosti uglavnom isplaćuje tijekom mjeseca prosinca, JOPPD obrazac se predaje do 15. siječnja naredne godine, ali s danom i oznakom izvješća na dan 31. prosinca prethodne godine (za isplate u mjesecu prosincu 2024. godine, JOPPD obrazac koji se predaje do 15. siječnja 2025. godine ima oznaku 24366).

3.3. Novčane nagrade za radne rezultate i drugi oblici dodatnog nagrađivanja radnika

Poslodavac će isplatiti zaposleniku novčanu nagradu za radne rezultate i druge oblike dodatnog nagrađivanja ako je takvo pravo uređeno u izvorima radnog prava koji ga obvezuju.

Neoporeziv godišnji iznos ove nagrade, sukladno odredbama Pravilnika o porezu na dohodak (članak 7. stavak 2. točka 32.), utvrđuje se kao umnožak osnovnog osobnog odbitka i koeficijenta 2, što za 2024. godinu iznosi **1.120,00 eura** (560,00 x 2 = 1.120,00).

Prema odredbama članka 92. stavka 2. točke 5.4. Pravilnika o porezu na dohodak, nije dopušteno neoporeziv iznos nagrade za radne rezultate i druge oblike dodatnog nagrađivanja radnika isplatiti u gotovini pa ga poslodavac isplaćuje na račun zaposlenika.

Za neoporeziv iznos novčane nagrade za radne rezultate i druge oblike dodatnog nagrađivanja u obrascu JOPPD (pod 15.1.) se navodi **oznaka 63** – Novčane nagrade za radne rezultate i drugi oblici dodatnog nagrađivanja radnika (dodatna plaća, dodatak uz mjesečnu plaću i sl.). Obrazac JOPPD se predaje Poreznoj upravi na dan isplate novčane nagrade za radne rezultate ili najkasnije sljedeći radni rad.

3.4. Porezno obilježje isplate dara u naravi zaposlenicima

Zaposlenicima se, osim božićnice, dara za djecu, novčanih nagrada za radne rezultate i drugih oblika dodatnog nagrađivanja radnika, može dati i **dar u naravi,** kao dodatni oblik prigodnog darivanja.

Neoporeziv iznos dara u naravi, prema odredbama članka 22. stavka 3. točke 7. Pravilnika o porezu na dohodak iznosi 133,00 eura. Ako je poslodavac zaposleniku tijekom 2024. godine dao dar u naravi, na primjer, za Uskrs u iznosu od 80,00 eura, može mu do kraja ove godine neoporezivo dati razliku do ukupnog neoporezivog godišnjeg iznosa, tj. može mu dati dar u naravi do iznosa od 53,00 eura.

Neoporeziv dar u naravi mora biti u stvarima, uslugama ili pravima, što podrazumijeva da **ne može biti isplaćen u novcu**, već da:

- poslodavac zaposleniku daje dar koji mu je kupio
- zaposlenik sam bira dar u trgovini s kojom je poslodavac sklopio ugovor
- poslodavac daje zaposleniku darovni bon, poklon karticu i sl.

Dar u naravi se **ne iskazuje u obrascu JOPPD**.

Ako zaposlenik ima više poslodavaca tijekom godine, svaki poslodavac mu može neoporezivo dati dar u naravi do 133,00 eura.

U slučaju da poslodavac zaposleniku dade dar u vrijednosti koja premašuje navedeni iznos, razlika iznad neoporezive svote smatra se neto primitkom po osnovi nesamostalnoga rada zaposlenika, pa je poslodavac na taj iznos obvezan obračunati sva javna davanja (doprinose i porez na dohodak).

4. Darovi djeci u državnom i javnom sektoru

4.1. Pravo na darove djeci u državnim službama

Državni službenici i namještenici pravo na dar za djecu ostvaruju na temelju Kolektivnog ugovora za državne službenike i namještenike (Nar. nov., br. 56/22., 127/22. – Dodatak I., 58/23. – Dodatak II., 128/23. – Dodatak III. i 29/24.).

Članak 56. navedenog Kolektivnog ugovora utvrđuje da **svakom službeniku i namješteniku**, roditelju djeteta mlađeg od 15 godina i koje je navršilo 15 godina u tekućoj godini u kojoj se isplaćuje dar, pripada pravo na dar u prigodi dana Sv. Nikole. Pravo ostvaruje službenik i namještenik koji je na dan Sv. Nikole (6. prosinca) zaposlen u državnoj službi, neovisno o trajanju državne službe. Nadalje, propisano je da će o visini dara za djecu Vlada RH i sindikati državnih službi pregovarati svake godine prije donošenja Državnog proračuna za sjedeću godinu s tim da, ako se dogovor ne postigne, dar za dijete iznosi najmanje onoliko koliko je, sukladno zaključenom ugovoru između Vlade RH i sindikata, iznosila zadnja isplata dara za djecu.

U skladu s odredbama Dodatka I. Kolektivnom ugovoru za državne službenike i namještenike, dar u prigodi dana Sv. Nikole za 2023. godinu **iznosio je 100,00 eura**. Kako Vlada i sindikati državnih službi nisu postigli novi dogovor o visini ovoga dara za 2024. godinu, proizlazi da on ostaje nepromijenjen, tj. sukladno odredbama članka 56. stavka 3. Kolektivnog ugovora za državne službenike i namještenike iznosi najmanje onoliko koliko je iznosila njegova zadnja ugovorena i isplaćena visina.

Pravo na dar u prigodi dana Sv. Nikole za službenike i namještenike u državnim službama usklađeno je s poreznim propisima, odnosno, pravo na dar pripada roditelju djeteta koji koje je mlađe od 15 godina ili koje u tekućoj godini u kojoj se isplaćuje dar navršava 15 godina. Iznos dara koji za 2024. godinu pripada državnom službeniku i namješteniku za dijete do 15 godina starosti (100,00 eura) niži je od neoporezivog iznosa koji prema odredbama Pravilnika o porezu na dohodak iznosi **140,00 eura godišnje**.

Napominjemo da je člankom 56. Kolektivnog ugovora za državne službenike i namještenike izrijekom ugovoreno da svakom službeniku i namješteniku, roditelju djeteta mlađeg od 15 godina (i koje je navršilo 15 godina u tekućoj godini u kojoj se isplaćuje dar), pripada pravo na dar u prigodi dana Sv. Nikole što podrazumijeva da ga mogu ostvariti oba roditelja zaposlena u državnoj službi. Ako je drugi roditelj zaposlen u instituciji koja nije državna služba, zaposlenik državne službe ostvaruje pravo na dar sukladno navedenim odredbama Kolektivnog ugovora za državne službenike i namještenike, a za drugog roditelja ostvarivanje tog prava ovisi o izvorima radnog prava koji obvezuju instituciju čiji je zaposlenik.

4.2. Pravo na darove djeci u javnim službama

Dar u prigodi dana Sv. Nikole utvrđen je Temeljnim kolektivnim ugovorom za službenike i namještenike u javnim službama (Nar. nov., br. 29/24.; dalje u tekstu TKU).

Prema odredbama članka 79. TKU-a, svakom zaposleniku – **roditelju, posvojitelju ili skrbniku djeteta** mlađeg od 15 godina i koje je navršilo 15 godina u tekućoj godini u kojoj se isplaćuje dar, pripada pravo na dar u prigodi Dana Sv. Nikole **u punom iznosu neovisno radi li u punom ili nepunom radnom vremenu**. Navedenom odredbom TKU-a propisano je, dakle, da se roditelju, posvojitelju ili skrbniku koji radi u nepunom radnom vremenu, dar za dijete do 15 godina starosti ne utvrđuje razmjerno ugovorenom radnom vremenu, već mu pripada puni ugovoreni iznos dara.

Zaposlenici koji u nepunom radnom vremenu rade kod dva ili više poslodavaca ostvaruju isplatu dara od jednog poslodavca. Slijedom navedene odredbe TKU-a, zaposlenik koji radi, na primjer, u nepunom radnom vremenu u dvije škole, ostvaruje pravo na isplatu punog iznosa dara za dijete samo u jednoj školi.

Dar u prigodi Dana Sv. Nikole za 2023. godinu iznosio je 100,00 eura. Odredbama članka 79. stavka 3. TKU-a propisano je da će o visini dara za djecu Vlada RH i sindikati javnih službi pregovarati svake godine prije donošenja Državnog proračuna Republike Hrvatske za sljedeću godinu, s time da, ako se dogovor ne postigne, dar za dijete iznosi najmanje onoliko koliko je bila zadnja isplata dara za djecu. Kako Vlada RH i sindikati javnih službi nisu dogovorili novi iznos dara u prigodi Dana Sv, Nikole, proizlazi da on i **za 2024. godinu iznosi 100,00 eura**.

5. Pravo na isplatu božićnice u državnim i javnim službama

5.1. Pravo na isplatu božićnice u državnim službama

Pravo na isplatu božićnice je utvrđeno člankom 57**.** Kolektivnog ugovora za državne službenike i namještenike. Prema navedenom članku, **ugovorne strane su sporazumne da će Vlada službeniku i namješteniku isplatiti godišnju nagradu za božićne blagdane, najkasnije do 31. prosinca tekuće godine.** Pravo na božićnicu ostvaruje svaki službenik i namještenik koji je na Božić (25. prosinca) zaposlen u državnoj službi, neovisno o trajanju državne službe.

U skladu s odredbama Dodatka III. Kolektivnog ugovora za državne službenike i namještenike, božićnica za 2023. godinu iznosila je 300,00 eura.

Člankom 57. stavkom 3. i 4. ovoga Kolektivnog ugovora utvrđeno je da će ugovorene strane o visini godišnje nagrade za božićne blagdane za svaku slijedeću kalendarsku

godinu pregovarati prije donošenja Državnog proračuna Republike Hrvatske za sljedeću godinu i ugovoriti je Dodatkom tome Ugovoru, a ako se Dodatak ne potpiše do donošenja Državnog proračuna Republike Hrvatske za sljedeću godinu, godišnja nagrada iznosi najmanje onoliko koliko je bila njena zadnja isplata. Kako nije donijet novi Dodatak Ugovoru kojim bi se propisao novi iznos božićnice za 2024. godinu, proizlazi da ona i **za 2024. godinu iznosi 300,00 eura**.

5.2. Pravo na isplatu božićnica u javnim službama

Prema odredbama članka 80. Temeljnog kolektivnog ugovora za službenike i namještenike u javnim službama, zaposlenicima u javnim službama pripada pravo na isplatu godišnje nagrade za božićne blagdane **(božićnice) u punom iznosu, neovisno rade li u punom ili nepunom radnom vremenu.**

Zaposlenici **koji u nepunom radnom vremenu rade kod dva ili više poslodavaca, ostvaruju pravo na isplatu božićnice od jednog poslodavca.**

Pravo na božićnicu pripada svim zaposlenicima koji su na Božić (25. prosinca) u radnom odnosu kod poslodavca (dakle, i zaposlenicima koji u vrijeme dospijeća prava na isplatu božićnice koriste rodiljni ili roditeljski dopust, posvojiteljski dopust, dopust radi njege djeteta s teškoćama u razvoju ili su na dugotrajnom bolovanju). Pravo na isplatu božićnice ne pripada **zaposlenicima kojima na taj dan (25. prosinca) prava i obveze iz rada ili u svezi s radom miruju.**

Nadalje, navedenim člankom TKU-a ugovoreno je da će o visini božićnice Vlada RH i sindikati javnih službi pregovarati svake godine prije donošenja Državnog proračuna za sljedeću godinu, a ako se dogovor ne postigne, božićnica iznosi najmanje onoliko koliko je bila zadnja isplata božićnice, ugovorena u ugovoru koji su zaključili Vlada RH i sindikati.

Kako je božićnica za 2023. godinu iznosila 300,00 eura, a Vlada RH i sindikati nisu dogovorili njen novi iznos za 2024. godinu, proizlazi da božićnica i **za 2024. godinu iznosi 300,00 eura**.

Novi Zakon o upravnim sporovima

Bernard Iljazović *

Zakon o upravnim sporovima je temeljni izvor upravnosudskog postupovnog prava u Republici Hrvatskoj kojim se uređuje nadležnost, sastav suda i pravila postupka na temelju kojih upravni sudovi odlučuju o zakonitosti odluka javnopravnih tijela o pravima, obvezama i pravnim interesima fizičkih i pravnih osoba i drugih stranaka, te o zakonitosti postupanja javnopravnih tijela iz područja upravnog prava. Cilj Zakona je osigurati zakonitost i sudsku zaštitu prava i pravnih interesa fizičkih i pravnih osoba i drugih stranaka povrijeđenih pojedinačnim odlukama ili postupanjem javnopravnih tijela. S obzirom na kompleksnost i širinu novog Zakona, u nastavku teksta, naglasak će se staviti na značajnije promjene.

1. Uvod

Stupanjem na snagu novog Zakona o upravnim sporovima (u nastavku teksta: Zakon)[1] nastavlja se reforma upravnog spora, koja je započela prije skoro petnaest godina, odnosno 2010. godine.[2] Zakon je od svojeg prvotnog donošenja mijenjan i dopunjavan nekoliko puta u svrhu osiguranja veće razine pravne sigurnosti i zaštite prava stranaka.

2. Nadležnost i sastav suda

Člankom 12. Zakona propisana je stvarna nadležnost sudova koji rješavaju u upravnim sporovima.Naime, upravne sporove rješavaju upravni sudovi i Visoki upravni sud Republike Hrvatske.

Prvostupanjska nadležnost Visokog upravnog suda RH propisana je i posebnim zakonima, odnosno Zakonom o javnoj nabavi, Zakonom o pravu na pristup informacijama, Zakonom o elektroničkim komunikacijama, Zakonom o poštanskim uslugama, Zakonom o regulaciji tržišta željezničkih usluga i zaštiti prava putnika u željezničkom prijevozu, Zakonom o zaštiti tržišnog natjecanja, Zakonom o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi, Zakonom o registru birača.

Uzimajući u obzir značaj i ulogu Visokog upravnog suda RH u rješavanju najkompleksnijih upravnih sporova, a u svrhu dodatnog rasterećenja, novim Zakonom se ograničava njegova nadležnost određena posebnim zakonima. Stoga, u slučajevima kada se posebnim zakonom propisuje nadležnost Visokog upravnog suda RH, predlagatelj posebnog zakona dužan je razloge za takvo rješavanje upravnog spora detaljno obrazložiti.

Posebnim zakonima propisuje se i mjesna nadležnost Upravnog suda u Zagrebu, kao na primjer: Zakonom o naknadama u području intelektualnog vlasništva, Zakonom o kreditnim institucijama, Zakonom o zaštiti topografija poluvodičkih proizvoda, Zakonom o oznakama zemljopisnog podrijetla i oznakama izvornosti proizvoda i usluga, Zakonom o industrijskom dizajnu, Zakonom o autorskom pravu i srodnim pravima, Zakonom o žigu, Zakonom o patentu, Zakonom o izdavanju pokrivenih obveznica i javnom nadzoru pokrivenih obveznica.

S obzirom na veliku opterećenost Upravnog suda u Zagrebu naspram drugih upravnih sudova u Republici Hrvatskoj, a u svrhu njegovog dodatnog rasterećenja, odredbama novog Zakona drugačije se regulira mjesna nadležnost, odnosno da mjesna nadležnost više nije isključivo u nadležnosti Upravnog suda u Zagrebu. Propisivanje mjesne nadležnosti protivno odredbama Zakona nije dopušteno.

Općenito, odredbama o mjesnoj nadležnosti sudovi su postali dostupniji građanima i drugim strankama, a ujedno su se smanjili troškovi i vrijeme potrebno strankama za dolazak na sud zbog održavanja rasprava.

Uvedena je mogućnost da u posebnim slučajevima i pod određenim uvjetima u upravnim sporovima pred upravnim sudovima odlučuje vijeće. Naime, u upravnim sporovima, kada to zahtijeva složenost slučaja, sudac kojem je predmet dodijeljen u rad može takav predmet rješavati u vijeću od tri suca. Vijeće čine sudac kojem je predmet dodijeljen u rad kao predsjednik vijeća i dva suca kao članovi vijeća. Na primjer kada se rješava ogledni spor.

3. Rješavanje upravnog spora bez rasprave

U odnosu na dosadašnje zakonsko uređenje, dodan je novi razlog za rješavanje upravnog spora bez rasprave, dok se ostali razlozi nisu mijenjali. Prema tome, sud može presudom riješiti spor bez rasprave ako na temelju stanja spisa utvrdi da je pojedinačna odluka javnopravnog tijela nezakonita, a tuženik u odgovoru na tužbu ne traži održavanje rasprave i ne predlaže izvođenje dokaza.

4. Radnje u upravnom sporu

4.1. Proširenje tužbenog zahtjeva u sporu pokrenutom zbog propuštanja donošenja pojedinačne odluke (zbog šutnje uprave)

Javnopravno tijelo dužno je o donošenju pojedinačne odluke nakon pokretanja upravnog spora, osim tužitelja,

* Bernard Ilijazović, dipl. iur., Zagreb

[1] Zakon o upravnim sporovima, Nar. nov., br. 36/24., stupio na snagu 1. srpnja 2024. godine.

[2] Zakon o upravnim sporovima, Nar. nov., br. 20/10.

istodobno izvijestiti i sud pred kojim je spor pokrenut. Potom će sud pozvati tužitelja da u roku od 15 dana izjavi je li zadovoljan naknadno donesenom odlukom ili tužbeni zahtjev proširuje i na novu odluku.

Ako tužitelj izjavi da je zadovoljan naknadno donesenom odlukom ili ne da izjavu u roku, sud će donijeti rješenje o obustavi spora. Ukoliko, tužitelj izjavi da tužbeni zahtjev proširuje i na novu odluku, sud će nastaviti postupak ako protiv nove odluke nije dopušten redoviti pravni lijek u upravnom postupku.

4.2. Spajanje upravnih sporova

Uvedena je mogućnost spajanja upravnih sporova po službenoj dužnosti ili na prijedlog stranke radi ocjene zakonitosti pojedinačnih odluka, propuštanja donošenja pojedinačne odluke, postupanja ili upravnog ugovora, koji se temelje na istoj činjeničnoj i pravnoj osnovi.

Prema članku 107. Zakona, ako jedan ili više tužitelja pred istim sudom pokrenu dva ili više sporova protiv istog tuženika radi ocjene zakonitosti pojedinačnih odluka, propuštanja donošenja pojedinačne odluke, postupanja ili upravnog ugovora, koji se temelje na istoj činjeničnoj i pravnoj osnovi, ti se sporovi po službenoj dužnosti ili na prijedlog stranke mogu rješenjem spojiti radi zajedničkog raspravljanja. Nakon završetka raspravljanja spojeni predmeti mogu se razdvojiti radi donošenja zasebnih odluka.

Ukoliko više tužitelja pokrene spor radi ocjene zakonitosti iste pojedinačne odluke, istog propuštanja donošenja pojedinačne odluke, istog postupanja ili istog upravnog ugovora, ti će se sporovi po službenoj dužnosti ili na prijedlog stranke rješenjem spojiti radi zajedničkog raspravljanja i donošenja zajedničke odluke.

5. Sudske odluke – dopuna presude

Uvedena je i dopunska presuda, a koja može biti donesena samo na prijedlog stranke. Naime, stranka može u roku od 15 dana od dana dostave presude podnijeti prijedlog da se presuda dopuni, ako je sud propustio odlučiti o svim zahtjevima ili je propustio odlučiti o dijelu zahtjeva.

Sud će nepravodobni prijedlog odbaciti, odnosno neosnovani prijedlog odbiti rješenjem bez održavanja rasprave. Protiv rješenja prvostupanjskog suda o odbacivanju ili odbijanju prijedloga dopuštena je žalba.

Ako sud utvrdi da je prijedlog osnovan, tada će zakazat raspravu radi donošenja presude o zahtjevu koji nije riješen. Dopunska presuda može se donijeti i bez održavanja rasprave ako je zahtjev u pogledu kojeg se traži dopuna dovoljno raspravljen. Na podnošenje i druga pitanja odlučivanja o žalbi protiv dopunske presude primjenjuju se odredbe o žalbi protiv presude.

Ako je uz prijedlog za dopunsku presudu izjavljena i žalba protiv presude, sud će zastati s dostavom te žalbe drugostupanjskom sudu dok ne donese odluku o prijedlogu za dopunu presude i dok ne istekne rok za žalbu protiv te odluke. Ukoliko i protiv odluke o dopuni presude bude izjavljena žalba, prvostupanjski sud će je zajedno sa žalbom protiv presude dostaviti drugostupanjskom sudu.

6. Pravni lijekovi - žalba protiv presude

Protiv presude upravnog suda stranke mogu izjaviti žalbu zbog:

- bitne povrede odredaba upravnog spora
- pogrešno ili nepotpuno utvrđenoga činjeničnog stanja u sporu
- pogrešne primjene materijalnog prava.

Pri tome treba razlikovati bitne povrede odredaba upravnog spora koje su utjecale ili su mogle biti od utjecaja na donošenje zakonite i pravilne odluke i bitne povrede odredaba upravnog spora koje zbog svoje težine uvijek utječu na donošenje zakonite odluke, a koje su novim odredbama Zakona taksativno navedene (članak 126. st. 3.).

Bitna povreda odredaba upravnog spora postoji ako upravni sud tijekom spora nije primijenio ili je nepravilno primijenio odredbe Zakona, a to je bilo ili je moglo biti od utjecaja na donošenje zakonite i pravilne presude.

Bitna povreda odredaba upravnog spora uvijek postoji u sljedećim slučajevima:

1. ako je u donošenju presude sudjelovao sudac koji je prema članku 15. Zakona morao biti izuzet, ili ako je u donošenju presude sudjelovala osoba koja nema svojstvo suca
2. ako je sud pogrešno odlučio da ne postoje pretpostavke za vođenje spora iz članka 46. stavka 1. Zakona
3. ako je odlučeno o ocjeni zakonitosti pojedinačne odluke koja nije predmet spora
4. ako je sud riješio spor bez održavanja rasprave protivno članku 98. Zakona
5. ako stranki nije bila dana mogućnost da sudjeluje u upravnom sporu
6. ako je sud odbio zahtjev stranke da se u postupku služi svojim jezikom u skladu s člankom 11. Zakona, a stranka se zbog toga žali
7. ako stranku nije zastupao zakonski zastupnik, odnosno osoba ovlaštena za zastupanje
8. ako je protivno zakonu bila isključena javnost na raspravi.

Takvim zakonskim uređenjem, strankama u žalbenom postupku osigurava se veća razina zaštite njihovih prava.

7. Obnova spora

Značajna promjena u pogledu obnove spora kao izvanrednog pravnog lijeka jest da je obnova spora dopuštena kada je spor okončan odlukom sudom. Uz to, propisani su novi razlozi za obnovu spora.

Spor okončan odlukom suda obnovit će se na prijedlog stranke:

- ako je konačnom odlukom Europskog suda za ljudska prava odlučeno o povredi temeljnog ljudskog prava ili slobode na drukčiji način od odluke suda i ako je postu-

pak pred Europskim sudom za ljudska prava okončan prijateljskim rješenjem spora u skladu s člankom 39. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, odnosno jednostranim priznanjem povrede u skladu s člankom 62.A Poslovnika Europskog suda za ljudska prava
- ako odluka u oglednom postupku na temelju koje su riješeni ogledni sporovi bude poništena.

8. Zahtjev za izvanredno preispitivanje zakonitosti pravomoćne odluke

Novim odredbama Zakona, strankama se omogućuje izravan pristup Vrhovnom sudu Republike Hrvatske. Naime, zahtjev za izvanredno preispitivanje zakonitosti pravomoćne odluke izravno, može podnijeti protivna stranka ako je Državno odvjetništvo Republike Hrvatske bilo stranka u upravnom sporu ili je zastupalo tuženika u upravnom sporu i stranka ako Državno odvjetništvo Republike Hrvatske ne postupi u skladu s člankom 140. stavcima 4. i 5. Zakona.

Državno odvjetništvo Republike Hrvatske dužno je o svojoj odluci o prijedlogu stranke obavijestiti stranku što je prije moguće, a najkasnije u roku od 90 dana od dana podnošenja prijedloga (članak 140. st. 4. Zakona).

Ako Državno odvjetništvo Republike Hrvatske odluči da nema uvjeta za podnošenje zahtjeva za izvanredno preispitivanje zakonitosti pravomoćne odluke, ta negativna obavijest stranci mora biti obrazložena (članak 140. st. 5. Zakona).

Da bi stranke mogle samostalno podnijeti zahtjev moraju ispunjavati i određene uvjete u pogledu pravnog obrazovanja, odnosno da imaju završen sveučilišni diplomski studij prava, odnosno integrirani prijediplomski i diplomski sveučilišni studij prava i položen pravosudni ispit.

U zahtjevu se ne mogu iznositi nove činjenice, osim onih koje se odnose na osobito teške materijalne ili postupovne povrede zakona koje dovode u pitanje jedinstvenu primjenu prava i ravnopravnost svih u njegovoj primjeni. Posebice treba istaknuti da će Vrhovni sud Republike Hrvatske odbit neosnovan zahtjev.

Ako Vrhovni sud Republike Hrvatske utvrdi osobito tešku povredu zakona koja dovodi u pitanje jedinstvenu primjenu prava i ravnopravnost svih u njegovoj primjeni, presudom će usvojiti zahtjev i osporavanu odluku ukinuti i vratiti predmet na ponovno rješavanje ili je preinačiti.

9. Troškovi upravnog spora

S obzirom da odredbama prethodnog Zakona nisu bili detaljno uređeni troškovi upravnog spora, novim Zakonom se uklanjaju ti nedostatci, što će doprinijeti povećanju procesne discipline stranaka, skraćivanju trajanja upravnog spora i smanjenju troškova postupka.

Vrijednost predmeta spora i dalje se smatra neprocjenjivom.

Novina je da troškovi spora obuhvaćaju i zatezne kamate koje teku od dana donošenja odluke kojom je naloženo plaćanje troškova do isplate, ako ih stranka kojoj je naloženo plaćanje troškova ne podmiri u ostavljenom roku. O zateznim kamatama na iznos troškova spora sud odlučuje na zahtjev stranke.

9.1. Troškovi za izvođenje dokaza

Promjena u odnosu na prethodno zakonsko uređenje je da se posebno reguliraju troškovi za izvođenje dokaza.

Kad stranka predloži izvođenje dokaza, dužna je po nalogu suda unaprijed položiti iznos potreban za podmirenje troškova koji će nastati u povodu izvođenja dokaza.

Ukoliko izvođenje dokaza predlože obje stranke ili kad ga sud odredi po službenoj dužnosti, tada sud može odrediti da iznos potreban za podmirenje troškova polože obje stranke na jednake dijelove ili samo jedna stranka.

Sud će odustati od izvođenja dokaza ako iznos potreban za podmirenje troškova ne bude položen u roku što ga sud odredi. U tom će slučaju sud, s obzirom na sve okolnosti, po svojem uvjerenju cijeniti od kakve je važnosti što stranka nije u roku položila iznos potreban za podmirenje troškova.

Ako sud izvede dokaz iako predujam za njegovo izvođenje nije položen, rješenjem će naložiti stranki da u roku od osam dana od dana primitka tog rješenja određeni iznos plati svjedoku ili vještaku.

9.2. Snošenje troškova spora

Stranka je dužna neovisno o ishodu spora nadoknaditi protivnoj stranki troškove koje je uzrokovala svojom krivnjom ili slučajem koji se njoj dogodio.

S obzirom da su stranke često zloupotrebljavale prava koja im pripadaju u sporu, s ciljem stjecanja veće naknade troškova, neophodno je bilo prevenirati takva negativna postupanja.

Stoga se člankom 147. stavkom 8. Zakona propisuje da stranka koja zlouporabi prava koja joj pripadaju u sporu, nema pravo na naknadu troškova.

Treba naglasiti da će stranka koja teže zlouporabi prava koja joj pripadaju u sporu snositi i novčane sankcije, odnosno pravna osoba kaznit će se novčanom kaznom u iznosu od 330,00 do 6630,00 eura, a fizička osoba u iznosu od 60,00 do 1320,00 eura. Novčana kazna se može izreći i zastupniku stranke ako je on odgovoran za zlouporabu prava.

Kada kažnjena osoba ne plati izrečenu novčanu kaznu u ostavljenom roku ili o tome bez odgađanja ne obavijesti sud, sud će u daljnjem roku od osam dana na rješenje o izrečenoj novčanoj kazni staviti potvrdu o ovršnosti, te rješenje dostaviti Financijskoj agenciji radi izravne naplate novčane kazne provedbom ovrhe na novčanim sredstvima kažnjene osobe.

9.3. Odlučivanje o naknadi troškova spora

O naknadi troškova odlučuje sud na zahtjev stranke, u kojem je dužna navesti troškove za koje traži naknadu.

Zahtjev za naknadu troškova spora stranka je dužna postaviti najkasnije do zaključenja rasprave. U slučaju da je odluka donesena bez rasprave, stranka je dužna zahtjev za naknadu troškova postaviti u roku od 15 dana od dostave odluke kojom je spor okončan.

O troškovima spora sud može odlučiti zajedno s odlukom o glavnoj stvari ili posebnim rješenjem u roku od 15 dana od dana objave presude ili postavljanja zahtjeva stranke.

Protiv rješenja je dopuštena žalba, koja ima odgodni učinak, odnosno odgađa izvršenje rješenja.

9.4. Oslobođenje od plaćanja troškova spora

Pravo na oslobođenje od plaćanja troškova postupka i pravo na stručnu pravnu pomoć stranka ostvaruje na način i uz uvjete propisane propisom kojim se uređuje besplatna pravna pomoć, odnosno Zakonom o besplatnoj pravnoj pomoći.[3]

10. Izvršenje sudskih odluka

U odnosu na dosadašnje zakonsko uređenje, detaljnije se uređuje područje izvršenja sudskih odluka. U postupku izvršenja više nema podredne primjene Zakona o općem upravnom postupku, niti drugih propisa, nego se samo primjenjuju odredbe Zakona o upravnim sporovima.

10.1. Zahtjev za izvršenje presude

Ako tuženik, odnosno tijelo nadležno za izvršenje u izvršenju presude ne donese novu odluku u roku koji je određen presudom ili donese odluku koja je protivna izreci presude, pravnom shvaćanju ili primjedbama suda, tužitelj može sudu koji je donio presudu podnijeti zahtjev za izvršenje presude. Ukoliko je presudom naložena isplata, izvršenje se provodi u ovršnom postupku pred nadležnim tijelom.

Zahtjev za izvršenje presude sud dostavlja tuženiku, odnosno tijelu nadležnom za izvršenje, koje mora u roku od 15 dana dostaviti odgovor na zahtjev za izvršenje. U odgovoru se mora očitovati je li presuda izvršena i o tome dostaviti dokaz, a ako presuda nije izvršena, mora obrazložiti razloge. Ako nova odluka nije donesena u roku koji je određen presudom zbog opravdanih razloga, sud će tuženiku, odnosno tijelu nadležnom za izvršenje odrediti novi rok za izvršenje presude, sukladno okolnostima konkretnog slučaja.

10.2. Postupak po zahtjevu za izvršenje presude kad ne postoje opravdani razlozi za nedonošenje nove odluke u roku

Ako tuženik, odnosno tijelo nadležno za izvršenje bez opravdanih razloga ne donese novu odluku u roku koji je određen presudom ili ako u roku od 15 dana ne dostavi sudu odgovor na zahtjev za izvršenje, sud će čelniku nadležnog javnopravnog tijela rješenjem izreći novčanu kaznu u iznosu do 30% prosječne godišnje brutoplaće ostvarene u Republici Hrvatskoj u prethodnoj godini.

Sud će izricati daljnje novčane kazne unutar utvrđenog raspona sve dok tuženik, odnosno tijelo nadležno za izvršenje ne donese novu odluku u izvršenju presude. Novčana kazna uplaćuje se u korist prihoda državnog proračuna.

Ukoliko čelnik tijela u roku koji je sud odredio rješenjem ne dostavi dokaz o uplati novčane kazne, sud će rješenje o novčanoj kazni s potvrdom ovršnosti dostaviti Financijskoj agenciji radi provedbe ovrhe na novčanim sredstvima u skladu s odredbama zakona kojim se uređuje provedba ovrhe na novčanim sredstvima.

Ako Financijska agencija u roku od godine dana od dana primitka rješenja ne provede ovrhu na novčanim sredstvima čelnika tijela u cjelokupnom iznosu izrečene novčane kazne, tada će dostavit rješenje nadležnoj ispostavi Područnog ureda Porezne uprave prema prebivalištu kažnjene osobe radi prisilne naplate izrečene novčane kazne prema propisima o prisilnoj naplati poreza.

Kada je rješenje o izricanju novčane kazne poništeno ili preinačeno, čelnik tijela kojem je naplaćena izrečena novčana kazna može u roku od tri mjeseca od dana primitka tog rješenja u istom postupku zatražiti od suda da naloži Republici Hrvatskoj isplatu neosnovano naplaćenog iznosa novčane kazne. Zahtjev za isplatu na temelju rješenja kojim se nalaže Republici Hrvatskoj isplata neosnovano naplaćenog iznosa novčane kazne podnosi se Ministarstvu nadležnom za poslove pravosuđa.

10.3. Postupak po zahtjevu za izvršenje presude kad je nova odluka donesena protivno izreci presude, pravnom shvaćanju ili primjedbama suda

Ako tuženik, odnosno tijelo nadležno za izvršenje u izvršenju presude donese novu odluku koja je protivna izreci presude, pravnom shvaćanju ili primjedbama suda, sud će nakon primitka odgovora na zahtjev za izvršenje ili isteka roka za dostavu odgovora na zahtjev za izvršenje, presudom bez održavanja rasprave poništiti odluku koja je donesena protivno izreci presude, pravnom shvaćanju ili primjedbama suda i naložiti tuženiku, odnosno tijelu nadležnom za izvršenje da u određenom roku izvrši presudu, te čelniku nadležnog javnopravnog tijela izreći novčanu kaznu, sukladno članku 154. Zakona.

11. Ocjena zakonitosti općih akata

Novim odredbama Zakona detaljnije se razrađuje i postupak ocjene zakonitosti općih akata.

11.1. Pokretanje postupka

Postupak ocjene zakonitosti općeg akta Visoki upravni sud RH pokreće na zahtjev fizičke ili pravne osobe ili skupine osoba povezanih zajedničkim interesom koji smatraju da su im općim aktom povrijeđena njihova prava ili pravni interes.

11.2. Ocjena zakonitosti osporenog općeg akta

Propisuje se mogućnost Visokog upravnog suda RH da u postupku pokrenutom po zahtjevu za ocjenu zakonitosti

[3] Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći, NN, br. 143/13, 98/19.

općeg akta koji se vodi pred tim sudom, ocjeni zakonitost osporenog općeg akta koji je prestao važiti u tijeku postupka.

Kad u postupku utvrdi da opći akt nije bio suglasan sa zakonom ili statutom javnopravnog tijela, Visoki upravni sud RH donijet će presudu o utvrđenju nezakonitosti općeg akta, odnosno pojedinih njegovih odredaba, koja će se objaviti u Narodnim novinama.

U konačnici, ukida se supsidijarna primjena Zakona o parničnom postupku, što znači da se novim Zakonom uređuju pitanja vezana za poslovnu sposobnost i zastupanje stranaka, izvođenje dokaza, pribavljanje dokaza, održavanje reda i upravljanje raspravom u upravnom sporu.

12. Zaključak

Primjena novog Zakona u praksi donijet će pozitivne pomake u upravnom postupanju od proaktivnijeg pristupa suda u u rješavanju predmeta, skraćivanja trajanja upravnog spora, bolje procesne discipline stranaka do veće zaštite prava stranaka. Iako se strankama u upravnom sporu povećava razina zaštite njihovih prava, neophodno je i da same stranke budu više informirane i educirane o ostvarivanju zakonskih prava koja im pripadaju.

pitajcentar@tim4pin.hr

Sudska zaštita u postupcima imenovanja i razrješenja ravnatelja javnih ustanova

Dragan Zlatović *

Postupci imenovanja i razrješenja ravnatelja javnih ustanova nerijetko izazivaju prijepor, a takođe imaju za posljedicu i pokretanje određenih sudskih sporova. U članku se autor fokusira na niz posebnosti u sudskoj zaštiti u ovim postupcima.

1. Razrješenje ravnatelja

Kao i kod imenovanja tako i kod razrješenja ravnatelja javne ustanove uz opći okvir iz ZU propisan je i posebni okvir u specijalnoj regulaciji za pojedine ustanove odnosno područja njihova djelovanja. Dužnost ravnatelja javne ustanove prestaje mandata ili razrješenjem prije isteka mandata u skladu sa zakonom. Kada istekne mandat ravnatelju na koji je isti imenovan, njemu prestaje dužnost ravnatelja te se tada isti ne razrješuje, jer se tada radi o posebnoj osnovi za prestanak dužnosti ravnatelja. Ipak u praksi se često posebnom odlukom razrješuje ravnatelj javne ustanove zbog isteka mandata i drugom odlukom imenuje isti ili novi ravnatelj javne ustanove na novo mandatno razdoblje. Takvu praksu potvrđuje i sudska praksa u Republici Hrvatskoj.

Zakonitim se smatra rješenje kojim je imenovan novi ravnatelj ustanove te je utvrđeno da ta odluka stupa na snagu danom prestanka mandata ranijeg ravnatelja. Prema iznesenom slijedi da tuženik nije povrijedio Zakon na štetu tužitelja kada je u osporenom rješenju o imenovanju ravnatelja utvrdio da ta odluka stupa na snagu 8. rujna 2015., nakon što je tužitelju istekao mandat ravnatelja i doneseno rješenje o njegovom razrješenju dužnosti ravnatelja zbog isteka mandata, koje rješenje je tužitelj primio. – Visoki upravni sud RH, Usž-1089/2017-2, 9.11.2017.

Prema čl.44. ZU, ravnatelj ustanove može biti razriješen prije isteka vremena na koje je imenovan. Upravno vijeće odnosno tijelo iz čl. 38. st. 2. ZU (Vlada Republike Hrvatske, čelnik nadležnog tijela državne uprave ili predstavničko tijelo jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave – *op.aut.*) dužno je razriješiti ravnatelja:

1. ako ravnatelj sam zatraži razrješenje u skladu s ugovorom o radu,
2. ako nastanu takvi razlozi koji po posebnim propisima ili općim propisima o radu dovode do prestanka radnog odnosa,
3. ako ravnatelj ne postupa sukladno propisima ili općim aktima ustanove, ili neosnovano ne izvršava odluke tijela ustanove ili postupa protivno njima,
4. ako ravnatelj svojim nesavjesnim ili nepravilnim radom prouzroči ustanovi veću štetu ili ako zanemaruje ili nesavjesno obavlja svoje dužnosti tako da su nastale ili mogu nastati veće smetnje u obavljanju djelatnosti ustanove,
5. ako nastanu okolnosti iz članka 39. stavka 2. Zakona o ustanovama.

U tom smislu referentna je odredba čl. 239. st. 3. Zakona o trgovačkim društvima koji na odgovarajući način treba primijeniti i na ustanove u kulturi. Ovu odredbu Zakona o trgovačkim društvima primijenjenu na ustanove treba tumačiti tako što dužnost ravnatelja u ustanovi prestaje po zakonu nastupe li nakon donošenja odluke o imenovanju ravnatelja na njegovoj strani zakonom propisane okolnosti iz čl. 239. st. 2. Zakona o trgovačkim društvima koje bi da su postojale u vrijeme donošenja te odluke priječile imenovanje. Ravnatelj ustanove u kulturi kojemu dužnost ravnatelja prestaje zbog toga što je protiv njega donesena pravomoćna presuda suda ili mu je uvedena međunarodna mjera ograničenja raspolaganja imovinom dužan je bez odgađanja o tome obavijestiti ustanovu. Predsjednik upravnog vijeća ili drugog nadzornog tijela dužan je bez odgađanja od saznanja da su nastupile te okolnosti podnijeti registarskom sudu prijavu radi upisa prestanka ravnateljstva toj osobi u ustanovi. Dozna li registarski sud uz odgovarajuću primjenu odredbe članka 68. stavka 6. Zakona o trgovačkim društvima da je nastupila neka od tih okolnosti, po službenoj će dužnosti upisati u sudskom registru da je osobi prestalo ravnateljstvo te će o tome obavijestiti ustanovu. Ovdje je nužno osigurati pravodobnu obaviještenost ustanove kako bi se moglo obaviti imenovanje novog ravnatelja ili barem vršitelja dužnosti ravnatelja ustanove, jer ustanove nemaju kao trgovačka društva višečlanu upravu, nego se radi o monotipnom tijelu.

Odredbom članka 112. Zakona o radu propisano je da ugovor o radu prestaje kada radnik navrši šezdeset pet godina života i petnaest godina mirovinskog staža, osim ako se poslodavac i radnik drukčije ne dogovore. Dakle, ukoliko i poslodavac i radnik žele nastavak radnog odnosa i nakon što radnik navrši šezdeset pet godina života, dužni su se o tome sporazumjeti. Međutim, Zakon o radu u članku 1. određuje da se navedenim Zakonom uređuju radni odnosi u Republici Hrvatskoj, ako drugim zakonom ili međunarodnim ugovorom, koji je sklopljen i potvrđen u skladu s

* Izv. prof. dr. sc. Dragan Zlatović, prof. struč. stud. u trajnom izboru, Pročelnik Odjela upravnih studija, Veleučilište u Šibeniku

Ustavom Republike Hrvatske, te objavljen, a koji je na snazi, nije drukčije određeno. U slučaju ravnatelja ustanove taj poseban zakon jest Zakon o ustanovama kojim su propisani uvjeti za imenovanje i razrješenje ravnatelja ustanove. Sukladno odredbama navedenog Zakona ravnatelj ustanove može biti razriješen prije isteka vremena na koje je imenovan, a u slučajevima propisanim odredbom članka 44. stavka 2. Zakona o ustanovama upravno vijeće odnosno tijelo iz članka 38. stavka 2. ovog zakona ga je dužno razriješiti. Između ostalih, jedan od takvih slučajeva je i kada nastanu takvi razlozi koji po posebnim propisima ili propisima kojima se uređuju radni odnosi dovode do prestanka radnog odnosa. Slijedom navedenoga, mišljenja smo da radni odnos ravnatelja ustanove može prestati kad on navrši šezdeset pet godina života i petnaest godina mirovinskoga staža, neovisno o činjenici što mu mandat još nije istekao, osim ako se poslodavac i radnik sporazume da žele nastavak radnog odnosa. – mišljenje Ministarstva rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike, 18.10.2019.

U slučaju kada se radi o javnoj ustanovi koje su osnivači više subjekata iz čl.38.st.2. ZU, tada nije moguće razriješiti ravnatelja javne ustanove samo jednostranom odlukom jednog od tih subjekata osnivača.

U slučaju razrješenja ravnatelja imenovat će se vršitelj dužnosti ravnatelja, a ustanova je dužna raspisati natječaj za imenovanje ravnatelja u roku od 30 dana od dana imenovanja vršitelja dužnosti.

Odredbe o razrješenju ravnatelja javne ustanove posebno propisuju i posebni zakoni referentni za posebno područje djelovanja ustanova. Ta je regulacija raznovrsna pa navodimo samo numeraciju odredbi o tome sadržanih u specijalnom zakonodavstvu o javnim ustanovama u kulturi:

- reproduktivna kultura – čl. 25. i 26. Zakona o kazalištima;
- zaštita kulturnih i prirodnih dobara – čl.26. st.1. – 5. Zakona o muzejima te čl. 20.st.1. – 5. Zakona o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti;

Specijalne odredbe o posebnim slučajevima razrješenja intendanta odnosno ravnatelja kazališta prije isteka mandata izuzev onih sadržanih u generalnoj odredbi čl. 44 ZU nalazimo u čl.34. i 35. ZK. Tako su javna kazališta i javne kazališne družine dužne najmanje jednom godišnje podnijeti izvješće o ostvarenju programskog i financijskog poslovanja osnivaču te uvijek na zahtjev osnivača. Osim ovog izvješća, osnivaču se obvezno podnosi i programsko i financijsko izvješće o ostvarenju protekle kazališne sezone. Izvješća podnose intendant, odnosno ravnatelj, uz obvezno dostavljanje mišljenja kazališnog vijeća. Ako osnivač ne prihvati programsko odnosno financijsko izvješće, intendant odnosno ravnatelj kazališta i kazališne družine može biti razriješen dužnosti prije isteka mandata (čl.35.st.1. ZK). Prije donošenja odluke o razrješenju, intendantu, odnosno ravnatelju mora se pružiti mogućnost očitovanja o razlozima razrješenja. U slučaju navedenog razrješenja iz čl.35.st.1. ZK, osnivač može razriješiti i članove kazališnog vijeća koje je imenovao.

Tijekom spora prvostupanjski sud je izvršio uvid u dokumentaciju koja prileži spisu predmeta upravnog spora i postupka, detaljno nabrojane u točki 8. obrazloženja prvostupanjske presude, te je nakon razmatranja svih činjeničnih i pravnih pitanja utvrdio da tužbeni zahtjev nije osnovan. Pravilno se prvostupanjski sud pozvao na odredbu članka 25. stavka 3. Zakona o kazalištima ("Narodne novine", 71/06., 121/13., 26/14. i 98/19.) koji propisuje da intendanta nacionalnog kazališta na prijedlog kazališnog vijeća imenuje i razrješuje predstavničko tijelo osnivača, odnosno sporazumno predstavnička tijela osnivača, kada nacionalno kazalište ima više osnivača, a potvrđuje ministar kulture. Imenovanje i razrješenje vršitelja dužnosti intendanta nacionalnog kazališta obavlja se na isti način bez provođenja javnog natječaja i potvrđivanja ministra kulture. Također je prvostupanjski sud pravilno ukazao na odredbu članka 98. stavka 5. Zakona o općem upravnom postupku ("Narodne novine", 47/09.) kojom odredbom je propisano da obrazloženje rješenja sadržava kratko izlaganje zahtjeva stranke, utvrđeno činjenično stanje, razloge koji su bili odlučujući pri ocjeni pojedinih dokaza, razloge zbog kojih nije usvojen koji od zahtjeva stranaka, razloge donošenja zaključaka tijekom postupka, te propise na temelju kojih je stvar riješena. 10. Pravilno je u točki 15. obrazloženja prvostupanjske presude sud naveo da je tuženik osnovano postupio odbivši zahtjev tužitelja za potvrđivanje predmetne odluke o razrješenju, jer u toj odluci nisu precizirani niti konkretizirani, niti potkrijepljeni dokazi, razlozi zbog kojih je zainteresirana osoba razriješena dužnosti intendanta, a što je prvostupanjski sud valjano obrazložio. Razloge koji se navode u obrazloženju odluke o razrješenju valja dokazati, te nije dovoljno samo navesti da je zainteresirana osoba razriješena zbog neusvojenog izvješća o radu kazališta, zbog uvida u ravnateljske uvjete, te naknadnih odluka i aneksa koji pogoduju privilegiranim pojedincima, zbog konstantnog neiznošenja istine na izravna traženja i upite članova kazališnog vijeća o ugovorima i isplatama za vrijeme sudjelovanja na EPK itd., niti je dovoljno te razloge obrazlagati tijekom upravnog spora ili u žalbenim navodima, a u smislu naprijed citirane odredbe članka 98. stavka 5. ZUP-a na koju činjenicu je prvostupanjski sud valjano ukazao u obrazloženju svoje odluke. – Visoki upravni sud RH, Poslovni broj: Usž-1300/23-2 od 20.travnja 2023.

2. Nadležnost u sudskim postupcima vezanim za imenovanja i razrješenja ravnatelja javnih ustanova

Iako je sudska zaštita iz radnih odnosa u javnim ustanovama pretežito u nadležnosti redovnih sudova koji su nadležni za radne sporove, ipak upravni sudovi su nadležni u sporovima glede imenovanja i razrješenja ravnatelja nekih od ustanova.

Razgraničenje stvarne nadležnosti za sudsku zaštitu u predmetima imenovanja ravnatelja ustanova ovisi o kriterijima vrste ustanove i donositelja akta o imenovanju. U čl. 38. st. 2. Zakona o ustanovama (ZU) propisano je da se zakonom ili aktom o osnivanju može odrediti da ravnatelja javne ustanove imenuje Vlada Republike Hrvatske, čelnik nadležnog tijela državne uprave ili predstavničko tijelo jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave. Prema čl. 42. st. 3. ZU, ako ravnatelja ustanove imenuje tijelo iz članka 38. st. 2. toga Zakona, tužbom se pokreće upravni spor. Prema čl.22. Zakona o sudovima („Narodne novine", br. 28/13., 33/15., 82/15., 82/16. , 67/18. , 21/22., 60/22., 16/23., 155/23. i 36/24.), upravni sudovi, između ostaloga odlučuju i o tužbama protiv pojedinačnih odluka javnopravnih tijela, te o tužbama protiv postupanja javnopravnih tijela. Prema čl.8. Zakona o područjima i sjedištima sudova („Narodne novine", br. 67/18. i 21/22.), sjedišta i područja nadležnosti upravnih sudova su: Upravni

sud u Osijeku za područja Brodsko-posavske, Osječko-baranjske, Požeško-slavonske, Virovitičko-podravske i Vukovarsko-srijemske županije; Upravni sud u Rijeci za područja Istarske, Karlovačke, Ličko-senjske i Primorsko-goranske županije; Upravni sud u Splitu za područja Dubrovačko-neretvanske, Splitsko-dalmatinske, Šibensko-kninske i Zadarske županije, te Upravni sud u Zagrebu za područja Bjelovarsko-bilogorske, Koprivničko-križevačke, Krapinsko-zagorske, Međimurske, Sisačko-moslavačke, Varaždinske, Zagrebačke županije i Grada Zagreba.

U drugim slučajevima o tužbi odlučuje sud nadležan za radne sporove.

Bez obzira na to pripada li u odnosnom slučaju stvarna nadležnost za rješavanje sporova o imenovanju ravnatelja ustanove upravnome (specijaliziranom) ili općinskom (redovnom) sudu, sudska nadležnost pri rješavanju spora znatno je ograničena. Naime, odredbom članka 42. st. 2. ZU propisano je da osoba koja je podnijela prijavu na natječaj može pobijati tužbom odluku o imenovanju zbog bitne povrede postupka ili zbog toga što izabrani kandidat ne ispunjava uvjete koji su objavljeni u natječaju. Tako ova citirana norma sudsku zaštitu prava kandidata na natječaju za imenovanje ravnatelja ustanove ograničava samo na spomenuta dva razloga.

Prema čl. 45. ZU, razriješena osoba može odluku o razrješenju pobijati tužbom pred nadležnim sudom u roku od trideset dana od dana zaprimanja odluke o razrješenju ako smatra da nisu postojali razlozi za razrješenje iz čl. 44. st. 2. ZU ili da je u postupku donošenja odluke o razrješenju došlo do povrede koja je značajno utjecala na ishod postupka.

Naime, odredbom članka 98. stavka 5. Zakona o općem upravnom postupku propisano je da obrazloženje sadržava kratko izlaganje zahtjeva stranke, utvrđeno činjenično stanje, razloge koji su bili odlučujući pri ocjeni pojedinih dokaza, razloge zbog kojih nije usvojen koji od zahtjeva stranaka, razloge donošenja zaključaka u tijeku postupka te propise na temelju kojih je riješena upravna stvar. Kad žalba ne odgađa izvršenje rješenja, obrazloženje sadržava i pozivanje na zakon koji to propisuje. Dakle, obrazloženje se sastoji iz činjeničnog i pravnog dijela te se u činjeničnom dijelu navode podaci u vezi s činjenicama koje su utvrđene u postupku, a u pravnom dijelu navode se odgovarajuće odredbe materijalnog prava i razlozi podvođenja činjeničnog stanja pod te odredbe materijalnog prava. Naime, valjano obrazloženje po prirodi stvari predstavlja neophodnu pretpostavku, jer bez takvog obrazloženja nije moguće ocijeniti pravilnost utvrđenog činjeničnog stanja niti zakonitost pobijane odluke u upravnom sporu. Sud nalazi da tužitelj osnovano prigovara tome da tuženik pobijanim rješenjem o imenovanju ravnatelja nije dao valjano obrazloženje za takvu svoju odluku. Naime, tuženik je u pobijanom rješenju nedovoljno obrazložio kao nositelj diskrecijske ocjene razloge zbog kojih daje prednost izabranom kandidatu u odnosu na ostale kandidate te ne obrazlaže o kojem se radnom iskustvu izabranog kandidata radi tj. na kojim poslovima je isti radio. Tuženik je u pobijanom rješenju trebao obrazložiti iz kojih razloga daje prednost izabranom kandidatu, što je u predmetnom slučaju izostalo, jer se ne može sagledati niti ispitati činjenično stanje kao ni razlozi koji su bili odlučni pri ocjeni dokaza koji s obzirom na utvrđeno činjenično stanje upućuju na rješenje kakvo je dano u izreci. – Visoki upravni sud RH, Poslovni broj: Usž-922/15-3 3.2.2016.

Napominjemo da je odlukom Ustavnog suda RH promijenjena paradigma prema kojoj sada i kandidati koji su se prijavili na natječaj za imenovanje ravnatelja javne ustanove, a koji nisu izabrani mogu tražiti sudsku zaštitu.

Ustavni sud zaključio je da je trenutačna pravna situacija u kojoj neizabrani kandidati ne mogu osporavati izbor izabranog kandidata u postupcima zapošljavanja u javnoj službi neodrživa te je na to područje protegnuo nadležnost upravnih sudova, tumačeći djelovanje nositelja javnih službi kao postupanje javnopravnog tijela iz Zakona o općem upravnom postupku protiv kojega je zajamčena pravna zaštita prema ZUP-u i Zakonu o upravnim sporovima, ako je iskorištena pravna zaštita propisana ZUP-om. Naime, prema dosadašnjim pravnim shvaćanjima nije postojala izravna mogućnost sudske zaštite za neizabranog kandidata, odnosno niti jedan sud nije bio nadležan za možebitnu tužbu kojom bi neizabrani kandidat na javnom natječaju za zasnivanje radnog odnosa u javnim službama osporavao izbor izabranog kandidata. Upravni sudovi nisu bili nadležni jer su zauzeli gledište da nije riječ o stvari iz područja upravnog prava, a redoviti sudovi nisu bili nadležni jer radno zakonodavstvo ne predviđa sudsku zaštitu podnositelja kao kandidata kojeg poslodavac nije primio u radni odnos. Dakako, postoji posredan način osporavanja takvih izbora putem prijave nadležnoj inspekciji, odnosno podnošenja predstavke o potrebi pokretanja upravnog postupka po službenoj dužnosti (vidi čl. 42. ZUP-a), ali je takav oblik pravne zaštite neizravan te osoba koja je inicirala pokretanja postupka, čak i kada se postupak pokrene, nije stranka u tome postupku, pa se teško može reći da joj je omogućena zaštita njezinih prava ili interesa. Stajalište iz odluke Ustavnog suda Republike Hrvatske U-III-4016/2015 od 17. prosinca 2019.

3. Razgraničenje stvarne nadležnosti za sudsku zaštitu u predmetima imenovanja ravnatelja ustanova ovisno o kriterijima vrste ustanove i donositelja akta o imenovanju

Na ustanove u kulturi (npr. centri za kulturu, domovi kulture i sl.) čija djelatnost nije regulirana posebnim zakonom (npr. Zakon o kazalištima, Zakon o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti, zakon o muzejima i dr.) primjenjuju se odredbe Zakona o ustanovama („Narodne novine“, br. 76/1993., 29/1997., 47/1999., 35/2008., 127/2019., 151/2022.) kao *lex generalis* te odredbe Zakona o kulturnim vijećima i financiranju javnih potreba u kulturi («Narodne novine» br. 83/2022.) kao *lex specialis*.

Vezano za nadležnosti i ostvarivanje sudske zaštite u postupcima imenovanja ravnatelja u ovim ustanovama odredbom čl. 38. Zakona o ustanovama propisano je kako u načelu ravnatelja imenuje i razrješava upravno vijeće, ako posebnim zakonom u smislu članka 35. stavka 1. Zakona o ustanovama nije drugačije određeno (misli se na drugo kolegijalno tijelo – op. aut.) . Zakonom ili aktom o osnivanju može se odrediti da ravnatelja javne ustanove imenuje Vlada Republike Hrvatske, čelnik nadležnog tijela državne uprave ili predstavničko tijelo jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Prema čl. 40. Zakona o kulturnim vijećima i financiranju javnih potreba u kulturi ravnatelja ustanove u kulturi kojoj je osnivač Republika Hrvatska imenuje i razrješuje ministar nadležan za kulturu, uz prethodno mišljenje upravnog vijeća, ako je ono osnovano. Ako je Republika Hrvatska suosnivač ustanove u kulturi, ravnatelja imenuje i razrje-

šuje ministar nadležan za kulturu, uz prethodno pribavljeno mišljenje suosnivača i upravnog vijeća, ako je ono osnovano, a sukladno aktu o osnivanju.

Ravnatelja ustanove u kulturi kojoj je osnivač pravna osoba u pretežitom vlasništvu Republike Hrvatske ili jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave imenuje i razrješuje nadležno tijelo te pravne osobe propisano posebnim zakonima i statutom.

Posebno je regulirano odredbom čl. 40. st. 3. ovog Zakona da ravnatelja ustanove u kulturi kojoj je osnivač ili suosnivač jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave imenuje i razrješuje izvršno tijelo odnosno izvršna tijela više osnivača sporazumno, uz prethodno mišljenje upravnog vijeća, ako je ono osnovano, a način raspisivanja i provedbe postupka javnog natječaja za imenovanje ravnatelja pobliže se uređuje statutom ustanove i ugovorom osnivača. Dakle, ovaj Zakon kao *lex specialis* je prenio ovlast glede imenovanja ravnatelja ustanove u kulturi u ovoj situaciji s predstavničkog na izvršno tijelo jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave kao osnivača.

Kako ovim Zakonom nije propisana posebna sudska zaštita u postupcima imenovanja ravnatelja ustanova u kulturi imaju se primijeniti odredbe Zakona o ustanovama.

Dakle u situaciji kada je ustanovi u kulturi osnivač jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave ravnatelja te ustanove imenuje u zakonom propisanoj proceduri izvršno tijelo osnivača.

Prema čl. 42. st. 2. Zakona o ustanovama, osoba koja je podnijela prijavu na natječaj može pobijati tužbom odluku o imenovanju zbog bitne povrede postupka ili zbog toga što izabrani kandidat ne ispunjava uvjete koji su objavljeni u natječaju. Ako ravnatelja ustanove imenuje tijelo iz članka 38. stavka 2. Zakona o ustanovama tužbom se pokreće upravni spor. U drugim slučajevima o tužbi odlučuje sud nadležan za radne sporove.

U slučaju ustanova u kulturi na koje se primjenjuje Zakon o kulturnim vijećima i financiranju javnih potreba u kulturi odluka o imenovanju ravnatelja koju donosi izvršno tijelo osnivača predstavljala bi upravni akt i analognom primjenom čl. 42. st. 3. Zakona o ustanovama upravni sudovi bi bili nadležni u sudskim postupcima osporavanja ove odluke.

4. Primjer rješenja o imenovanju ravnatelja ustanove u kulturi s poukom o sudskoj zaštiti

REPUBLIKA HRVATSKA
GRAD _____
GRADONAČELNIK

KLASA: UP/I-_____
URBROJ: _____
_____, _____ 2024.

Na temelju članka 40. stavka 3. Zakona o kulturnim vijećima i financiranju javnih potreba u kulturi („Narodne novine“, br. 83/22.) i članka ___. stavka ____. Statuta Centra za kulturu _____, gradonačelnik Grada _____ u postupku imenovanja ravnatelja Centra za kulturu _____ donosi

R J E Š E NJ E

Za ravnatelja Centra za kulturu _____ imenuje se Ivan Ivić, mag. art., s danom _____ 2024. na mandatno razdoblje od četiri godine.

O b r a z l o ž e nj e

Sukladno odredbi članka 40. stavka 3. Zakona o kulturnim vijećima i financiranju javnih potreba u kulturi („Narodne novine“, br. 83/22.) ravnatelja ustanove u kulturi kojoj je osnivač ili suosnivač jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave imenuje i razrješuje izvršno tijelo, uz prethodno mišljenje upravnog vijeća, ako je ono osnovano, a način raspisivanja i provedbe postupka javnog natječaja za imenovanje ravnatelja pobliže se uređuje statutom ustanove i ugovorom osnivača.

Prava i obveze osnivača Centra za kulturu _____ obavlja Grad _____ na temelju Rješenja Ministarstva kulture i prosvjete KLASA: _____ URBROJ: _____ od _____ 1994.

Upravno vijeće Centar za kulturu _____ je na _____. sjednici dana _____ 2024. donijelo Odluku o raspisivanju javnog natječaja za izbor i imenovanje ravnatelja Centra za kulturu _____, koji natječaj je objavljen u „Narodnim novinama „, br. __/24. od ____2024. i na mrežnim stranicama Centra za kulturu _____.

U propisanom roku na natječaj je pristiglo __prijava. Upravno vijeće Centra za kulturu ____ razmotrilo ej sve prijave i utvrdilo da __ prijavljenih kandidata u cijelosti ispunjavaju uvjete natječaja, dok ___kandidat ne ispunjava uvjet natječaja glede propisanog radnog iskustva u području kulture. Kandidati koji ispunjavaju natječajne uvjete pozvani su na razgovor pred Upravnim vijećem Centra za kulturu, koji razgovori su obavljeni dana _____ 2024.

Nakon obavljenih razgovora s kandidatima na _____. sjednici Upravnog vijeća za kulturu _____ od _____ 2024., Upravno vijeće Centra za kulturu _____ je dalo prethodno mišljenje da se kandidat Ivan Ivić, mag. art., imenuje za ravnatelja Centra za kulturu _____,

Kandidat Ivan Ivić ..... (obrazložiti mišljenje i ispunjavanje uvjeta i kompetencije kandidata, kao i njegov program rada).

Uvidom u natječajnu dokumentaciju utvrđeno je da kandidat Ivan Ivić, mag. art., ispunjava uvjete za ravnatelja centra za kulturu ____ propisane zakonom i Statutom Centra za kulturu ___.

Stoga je gradonačelnik Grada _____ riješio kao u izreci ovog Rješenja.

UPUTA O PRAVNOM LIJEKU:

Protiv ovog Rješenja može se pokrenuti upravni spor pred Upravnim sudom u _____, u roku od 30 dana od dana dostave ovog Rješenja.

Tužba se predaje neposredno Upravnom sudu u _____, neposredno u pisanom obliku, usmeno na zapisnik kod toga Suda ili se šalje poštom, odnosno dostavlja u elektroničkom obliku putem informacijskog sustava.

Svi prijavljeni kandidati imaju prema članku 42. stavku 1. Zakona o ustanovama („Narodne novine“, br. 76/93, 29/97, 47/99, 35/0 8, 127/19, 151/22) pravo pregledati natječajnu dokumentaciju.

Dostaviti:

1. *Ivan Ivić, _____*
2. *_____*
3. *_____*
4. *Pismohrana, ovdje*

Gradonačelnik Grada
_____

Materijalna prava zaposlenika u okviru projekata i programa – slučaj Programa „Zaželi“

Gordana Muraja *

Analiza propisa u primjeni pokazuje da su mnoga pitanja ostvarivanja materijalnih prava zaposlenika za rad na raznim projektima i programima otvorena. U članku se analizira ova problematika, a kao primjer je uzet slučaj zaposlenika na radu u okviru programa „Zaželi“.

1. Zaželi – program zapošljavanja žena

Osnovni koncept Programa “Zaželi” (dalje u tekstu: Program), koji se provodi u okviru Operativnog programa Europskog socijalnog fonda (dalje u tekstu ESF) „Učinkoviti ljudski potencijali”, može se svesti na sljedeći opis: prijavitelji se natječu za sredstva iz kojih se financira tzv. “projektno” zapošljavanje određenog broja teže zapošljivih žena, koje u razdoblju u kojem je taj rad financiran iz projekta pružaju socijalne usluge u zajednici.

Budući da je u okviru Programa ostvareno više poziva nezahvalno je davati univerzalne odgovore jer se uvjeti u različitim pozivima mogu i razlikovati. Iako je rok za prijavu na ovaj poziv istekao, ovaj članak polazi od Uputa za prijavitelje i Poziva na dostavu projektnih prijedloga “Zaželi – prevencija institucionalizacije”, ref. broj SF.3.4.11.01. objavljenima na mrežnim stranicama ***eufondovi.gov.hr.***

2. Primjena kolektivnog ugovor?

Korisnik navodi da je u tijeku provedba projekta u okviru Programa radi čijeg su ostvarenja zaposlene radnice za pomoć u kući. Radnica traži ostvarivanje prava na novčanu pomoć zbog smrti supružnika, a koje pravo službenicima i namještenicima jamči Temeljni kolektivni ugovor za službenike i zaposlenike u javnim službama (Narodne Novine, broj 29/24., dalje u tekstu TKU). Korisnik ukazuje da su sva materijalna prava na koja radnica ima pravo navedena u projektu iz kojeg se taj rad financira, a u skladu s time i u ugovoru o radu. Osim toga navodi da sam ugovor upućuje na pravne izvore koji će se na Ugovor primijeniti, a među njima nema i Temeljnog kolektivnog ugovora. Postavlja se pitanje: ima li radnica zaposlena na ovom projektu pravo na materijalna davanja i primitke utvrđene Temeljnim kolektivnim ugovorom?

3. Prihvatljivi prijavitelji Programa “Zaželi”

Prihvatljivi prijavitelji Programa podijeljeni su u tri skupine. Točka 2.6.1. Programa navodi 1. jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, 2. neprofitne organizacije koje imaju predviđeno djelovanje vezano uz obavljanje socijalne djelatnosti, i 3. ustanove koja imaju registriranu djelatnost pružanja usluga starijim osobama i/ili osobama s invaliditetom.

Iz popisa prihvatljivih prijavitelja vidljivo je da kod provedbe odobrenog projekta radnica[1] može biti zaposlena u jedinici lokalne i područne samouprave (dalje: JLS), u neprofitnoj organizaciji ili u ustanovi. Radi se o pravnim osobama koje se razlikuju po ustrojstvu i čije osnivanje i rad uređuju različiti propisi. Iako se na sve radnike kao opći propis primjenjuje Zakon o radu (NN, br. 93/14, 127/17, 98/19, 151/22, odluke USUD NN 046/23. i 64/23., dalje u tekstu ZR), službenički radni odnosi uređeni su posebnim zakonima. Neprofitne organizacije radne odnose autonomno uređuju, a osim ZR-a u području radnih odnosa ih ne veže nijedan poseban propis. U ustanovama koje obavljaju javnu službu u primjeni je već spomenuti TKU, a pritom još svaki poslodavac može donijeti i Pravilnik o radu kojim se također uređuju pitanja iz radnih odnosa.

Upravo ta razlika u ustrojstvu, ali i u propisima i aktima u primjeni u velikoj mjeri utječe na prava radnika iz radnog odnosa.

4. Radno-pravna pravila Projekta “Zaželi”

Projekt “Zaželi” tj. spomenute Upute za prijavitelje ne sadrže pravila za radni odnos radnica zaposlenih za rad na Projektu, iako je i njihovo zapošljavanje jedan od ciljeva projekta. U dijelu koji uređuje prihvatljivost troškova navodi se da se ostvareni mjesečni rezultat potvrđuje temeljem ugovora o radu između Korisnika/partnera i pružatelja usluge uz uvjete zaposlenja na puno radno vrijeme za poslove pružanja usluge potpore i podrške za najmanje 6 pripadnika ciljne skupine.

No, to je sve. Neizrečena predmnijeva je da odgovor na pitanje kako zaposliti radnice i koja prava radnici u radnom odnosu imaju daje važeće zakonodavstvo, te da se o

* Mag. iur. Gordana Muraja, odvjetnik, Odvjetnički ured MURAJA, odvjetnik.muraja.com

[1] Svi izrazi u ženskom ili muškom rodu na jednak način obuhvaćaju ženski i muški rod.

ispunjavanju propisanih uvjeta koje kao poslodavac mora ispuniti prema radnici treba pobrinuti prijavitelj, odnosno korisnik sredstava.

5. Kad Projekt provodi jedinica lokalne samouprave

Osim ZR-a radne odnose u jedinicama lokalne samouprave uređuje i poseban propis, konkretno Zakon o službenicima i namještenicima u lokalnoj i područnoj samoupravi (NN, br. 86/08, 61/11, 04/18 i 112/19., dalje u tekstu ZSSN). Ovim je Zakonom predviđena mogućnost zapošljavanja u okviru projekta, pa članak 28. stavak 3. utvrđuje da se za potrebe rada na aktivnostima vezanim uz upravljanje projektom koji se financira iz fondova ili programa EU osoba može primiti u službu, ali kaže taj isti članak, izričito: *Osobe koje se zapošljavaju na ostalim projektnim aktivnostima ne smatraju se službenicima i namještenicima lokalne jedinice te se na njih primjenjuju opći propisi o radu.*

Time je za odgovor na pitanje o pravima i obvezama radnika zaposlenog radi provedbe projekata koje financira EU poseban zakon osigurao podlogu: svakako je u primjeni ZR, između ostaloga i zato što se njegova primjena ne može isključiti jer je ZR prisilni propis. No, ako radnika koji radi na projektu na temelju izričite zakonske odredbe ne smatraju službenikom i namještenikom, jasno je da se na njega ne primjenjuje ni ZSSN, a iz toga slijedi da se na njega ne primjenjuju ni kolektivni ugovori / opći akti radnog prava važeći kod poslodavca.

Upravo na pravnu podlogu koju pruža ZSSN ukazala je i sudska praksa, primjerice odluka Upravnog suda u Rijeci, u predmetu u kojem je odlučivao upravo o takvom zahtjevu radnice, a koji se u odluci[2] 12 UsI-1499/2020-7 od 26. svibnja 2021. poziva na članak 28. stavak 3. ZSSN, a onda navodi:

7.1. Sukladno odredbi članka 5. stavku 1. Zakona o službenicima o prijmu u službu, rasporedu na radno mjesto te o drugim pravima i obvezama službenika kao i o prestanku službe odlučuje se rješenjem.

8. Suprotno navodima tužiteljice razvidno je da tužiteljica ne ulazi u krug osoba normiran člankom 5. stavkom 1. Zakona o službenicima prema kojem se o prijmu u službu, rasporedu na radno mjesto te o drugim pravima i obvezama odlučuje rješenjem. Stoga imajući u vidu odredbe članka 5. stavka 1. i članka 28. stavka 3. Zakona o službenicima tužiteljica se ne smatra službenikom ili namještenikom lokalne samouprave, već zaposlenikom u okviru Programa Zaželi bolji Donji Lapac koji je financiran sredstvima iz fondova Europske unije.

8.3. Dakle, početak rada tužiteljice, kao i njezina prava i obveze regulirani su Ugovorom o radu sklopljenom između tužiteljice i tuženika. Stoga bilo kakvo drugačije tumačenje nema pravno uporište u mjerodavnim odredbama Zakona o službenicima koji jasno i nedvosmisleno propisuje da se osobe zaposlene na ostalim projektnim aktivnostima, uključujući i tužiteljicu, ne smatraju službenicima i namještenicima lokalne jedinice pa se na njih primjenjuju opći propisi o radu.

[2] Odluka je dostupna na Portalu sudske prakse, prema stanju na dan 20.11.2024.

6. Kad Projekt provodi neprofitna organizacija

Neprofitna organizacija je u situaciji kao i svaki drugi poslodavac koji zapošljava: obvezuje je ZR i ugovor o radu koji je s radnicom zaključen, a ako ima više od 20 zaposlenih onda i pravilnik o radu kao opći akti koji je poslodavac u obvezi donijeti.

Otvara se zanimljivo pitanje o obvezi neprofitne organizacije na donošenje pravilnika o radu, u skladu s člankom 90.b. Zakona o radu. Ovaj članak ZR-a za situaciju u kojoj osnove i mjerila za isplatu plaće nisu uređena kolektivnim ugovorom, poslodavcu koji zapošljava najmanje 20 radnika nameće dužnost uređenja osnova i mjerila za isplatu plaće pravilnikom o radu. Neprofitne organizacije koji put mogu imati i mali broj stalno zaposlenih, a provoditi Projekt. Kada u okviru Projekta zaključe ugovor o radu na određeno vrijeme i pritom ispune uvjet, odnosno u nekom trenutku za trajanja provedbe Projekta imaju više od 20 zaposlenih radnika, jesu li kao poslodavac i obveznik primjene ZR-a u obvezi osnove i mjerila za isplatu plaće urediti pravilnikom o radu? ZR ne propisuje iznimke, a nema drugog propisa koji to čini pa slijedi da bi, po slovu zakona, neprofitne organizacije trebale donijeti pravilnik o radu ako u bilo kojem trenutku zapošljavaju više od 20 radnica.

7. Kad Projekt provodi ustanova

Ustanove se osnivaju za obavljanje djelatnosti za koje je zakonom određeno da se obavljaju kao javna služba. Djelatnosti koje se obavljaju kao javna služba uređuju posebni zakoni, pa su oni vrlo često i izvor radnog prava. Kad su u pitanju radni odnosi svaka je ustanova obveznik primjene Zakona o radu, a pojedine teme iz radnih odnosa uređuju i posebni propisi koji uređuju djelatnost koju ustanova obavlja. Radni odnosi u javnim službama uređeni su i kolektivnim ugovorima, kojima reprezentativni sindikati javnih službi i Vlada Republike Hrvatske ugovaraju uvjete i materijalna prava koja će Republika Hrvatska osigurati službenicima i zaposlenicima kojima je poslodavac. Za sve javne službe u primjeni je Temeljni kolektivni ugovor za službenike i zaposlenike u javnim službama.

U konkretnom slučaju i s obzirom na konkretan Projekt, među prihvatljivim prijaviteljima mogla se naći samo ustanova koja ima registriranu djelatnost pružanja usluga starijim osobama i/ili osobama s invaliditetom. Zakon o socijalnoj skrbi u članku 17. stavku 2. utvrđuje da djelatnost socijalne skrbi obavljaju ustanove socijalne skrbi kao javnu službu.

8. Mora li ugovor o radu upućivati na primjenu TKU

Ustanova koja provodi Projekt je, dakle, podnijela prijavu na jedan od otvorenih poziva, sredstva su osigurana. S radnicama koje će raditi na projektu zaključen je ugovor o radu, koji ne upućuje na primjenu TKU, nego je u odgovarajućem članku ugovora navedeno: „*Na sva prava*

i obveze iz radnog odnosa koje nisu regulirane ovim Ugovorom, primjenjivat će se odredbe važećeg Zakona o radu, drugih pozitivnih propisa Republike Hrvatske i općih akata poslodavca."

Bez obzira što nije izričito naveden u samom ugovoru, na primjenu TKU poslodavca obvezuje ZR koji člankom 8. propisuje da su u radnom odnosu *poslodavac i radnik dužni pridržavati se odredbi ZR-a i drugih zakona, međunarodnih ugovora koji su sklopljeni i potvrđeni u skladu s Ustavom Republike Hrvatske i objavljeni, a koji su na snazi, drugih propisa, kolektivnih ugovora i pravilnika o radu*.

ZR je naveden u ugovoru o radu kao izvor, a ZR obvezuje poslodavca na primjenu kolektivnog ugovora koji je kod njega na snazi. A kod poslodavca je na snazi Temeljni kolektivni ugovor za službenike i namještenike u javnim službama koji radnicima jamči i određena materijalna prava. Time je krug zatvoren.

Vidljivo je da se na sve radne odnose koje ustanova uspostavlja sa službenicima i zaposlenicima TKU primjenjuje i kad nije izričito ugovoren, odnosno da to što nije izričito ugovoren nema značaja za radni odnos između poslodavca i radnika.

Pritom je TKU i opći akt koji obvezuje poslodavca, a citirana odredba ugovora o radu u konkretnom slučaju upućuje na primjenu *općih akata poslodavca* pa se u konkretnom slučaju može reći i da je po toj osnovi ugovorena njegova primjena.

Osim materijalnih prava radnika TKU razrađuje i pojedine institute za koje ZR samo općenito navodi da radnik na njih ima pravo. Samo primjerice, pravo radnika na plaćeni dopust za osobne potrebe. ZR je čak i dosta detaljan u uređenju plaćenog dopusta, ali ipak ne uređuje pitanje na koliko dana i u kojem slučaju radnik ima pravo, kao što se razrađuje općim aktima radnog prava. Da bi radnik uopće mogao ostvariti pojedina prava, moraju postojati mjerila koja uređuju i na koliko dana plaćenog dopusta za koji slučaj radnik ima pravo, pa odredbe Zakona o radu u takvom slučaju jednostavno nisu dovoljne, a slično bi se moglo reći i za druga prava iz rada.

9. Može li se primjena TKU izrijekom isključiti?

Kad bi bilo dopušteno isključiti primjenu TKU, prema načelima prava, to bi moralo biti učinjeno izričitom odredbom pojedinačnog ugovora o radu. No kad bi to bio slučaj, a da za to nema jasne podloge u zakonu, takvo uređenje ne bi bilo u skladu s osnovnim načelima radnog prava koja svoj izraz imaju u različitim odredbama ZR-a, a koja poslodavcu nalažu da se prema svakom radniku treba odnositi u skladu s unaprijed utvrđenim pravilima, i koja mu zabranjuju svaki oblik diskriminacije.

Činjenica da su sredstva potrebna za isplatu plaće radnika osigurana kroz projektno financiranje i to *samo* u visini bruto II minimalne plaće ne može biti razlog da se radnici uskrate prava koja je stekla zaključivanjem ugovora o radu s određenim poslodavcem, a koja u okviru projekta možda i nisu financirana – jer ona nisu jasno i izričito isključena.

Kao što je vidljivo iz rješenja koje sadrži ZSSN, opisanih u dijelu 5. ovog članka, uskraćivanje prava mora imati jasnu podlogu u zakonu.

10.Zaključno – mogući koraci prema rješenju izazova

Kako je u članku prikazano, provedba Programa "Zaželi" otvorila je izazove kad se radi o ostvarivanju prava iz rada radnica zaposlenih na projektu kod korisnika koji je ustanova socijalne skrbi.

Najbolje rješenje bi bilo da se Zakon o socijalnoj skrbi dopuni odredbom kakvu sadrži članak 28. stavak 3. ZSSN. Međutim, to podrazumijeva cijeli zakonodavni postupak koji traje više mjeseci, a za početak traži spoznaju da zaista postoje pitanja koja bi trebalo normirati.

No, dok se propis ne promijeni, preostaje najbolje što se može učiniti. Bilo bi, u teoriji, moguće da prijavitelj, istovremeno s prijavom za sredstva za potrebe ostvarivanja projekta, osmisli poseban skup pravila kojima će jasno urediti radni odnos zaposlenih radnika koji se financiraju projektnim sredstvima te da ih izrazi u općem aktu ili u dijelu postojećeg pravilnika o radu koji se specifično odnosi na radne odnose radnika zaposlenih u okviru projekta.

Takvom načinu i dalje će nedostajati zakonska podloga, a mogle bi se pronaći i druge mane. Međutim, i bez zakonske podloge, situacija bi za poslodavca bila puno bolja ako bi prava zaposlenih radnica procjenjivao u skladu s posebnom odlukom donesenom sa specifičnim ciljem uređenja radnog odnosa u okviru projekta u provedbi, a na koju izričito upućuje ugovor o radu. Pritom svakako valja osigurati da se svaka radnica s kojom poslodavac zaključuje ugovor o radu na određeno vrijeme za rad na Projektu s aktom koji uređuje njen radni odnos upozna prije zaključivanja ugovora o radu.

Potreba za time je tim veća jer nije moguće pronaći da Program "Zaželi" sadrži odredbe kojima bi se uplitao u prava iz rada koja ostvaruju zaposlenici čiji se rad financira iz projektnih sredstava, što je i razumljivo budući da u različitim djelatnostima postoje različite obveze korisnika prema radniku. To je ujedno razlog zbog kojeg to neće biti moguće očekivati ni ubuduće. Zbog toga se kao najbolja moguća zamjena zakonodavnom rješenju nameće uređenje radnog odnosa radnika na projektu općim aktima radnog prava.

IMATE PITANJE?
pitajcentar@tim4pin.hr

Planiranje javne nabave za 2025. godinu

Ivica Pranjić *

Planiranje nabave je jedan od najvažnijih koraka za učinkovito i zakonito odvijanje postupaka javne i postupaka jednostavne nabave, jer samo kvalitetno planiranje nabave osigurava potpunu primjenu Zakona o javnoj nabavi (Nar. nov. 120/16 i 114/22; dalje: ZJN 2016), načela transparentnosti, te učinkovitu javnu nabavu i ekonomično trošenje sredstava. Javni naručitelji, osim obveze izrade Plana nabave, imaju i obvezu objave Plana nabave na internetskim stranicama, dok za sektorske naručitelje takva obveza ne postoji. U nastavku autor detaljno pojašnjava aktualnosti vezane uz izradu, donošenje, objavu i ažuriranje plana nabave za 2025. godinu.

1. Obveza izrade plana nabave

Obveznici primjene ZJN 2016 moraju donijeti plan nabave za poslovnu/proračunsku 2025. godinu. Pravilnikom o planu nabave, registru ugovora, prethodnom savjetovanju i analizi tržišta u javnoj nabavi (Nar.nov. 101/17, 144/20 i 30/23, dalje: Pravilnik), propisan je sadržaj, rok donošenja, način i rokovi objavljivanja, način promjene i druga pitanja u vezi s planom nabave i registrom ugovora i okvirnih sporazuma te sadržaj izvješća, način, rokovi objavljivanja i druga pitanja u vezi s prethodnim savjetovanjem i analizom tržišta. Osim predmeta nabave za koje obveznici primjene ZJN 2016 provode postupke javne nabave, plan nabave sadrži i predmete jednostavne nabave, čija je procijenjena vrijednost jednaka ili veća od 2.650,00 eura, a manja od iznosa iz članka 12. stavka 1. toč. 1. i 2. ZJN 2016.

Članak 28. ZJN 2016 propisuje obvezu izrade Plana nabave. Istim člankom propisano je da su svi naručitelji obvezni donijeti plan nabave. Identičnu obvezu naručiteljima propisuje i članak 3. Pravilnika. Plan nabave je obvezan **planski dokument** kojega naručitelji moraju izraditi i usvojiti za svaku proračunsku ili poslovnu godinu, pa tako i za 2025. godinu. Planom nabave se unaprijed, prije početka ili na samom početku poslovne ili proračunske godine, daju osnovne informacije o **predmetima nabave**, proc. vrijednostima predmeta nabave, evidencijskim brojevima, CPV oznakama, postupcima nabave koji će se provoditi za realizaciju predmeta nabave te drugim podacima propisanim Pravilnikom.

Plan nabave koristi i zainteresiranim gospodarskim subjektima i zainteresiranoj javnosti. Zainteresiranim gospodarskim subjektima informacije iz Plana nabave mogu poslužiti radi planiranja aktivnosti, te pravovremene pripreme i predaje ponuda, dok zainteresirana javnost kontrolira zakonitost i transparentnost planiranja i provođenja postupaka jednostavne i javne nabave kod naručitelja, sklapanje ugovora i izvršenje ugovora o javnoj nabavi.

2. Vrijednosni pragovi u 2025. godini

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o javnoj nabavi (Nar. nov. 114/22) usklađene su one odredbe ZJN 2016 u kojima su navedeni iznosi u kunama sa Zakonom o uvođenju eura kao službene valute u RH (Nar.nov. 57/22), radi prilagodbe uvođenju eura kao službene valute u RH. U tom smislu, izmijenjen je članak 12. stavak 1. ZJN 2016, kojim su određeni nacionalni pragovi za primjenu ZJN 2016 u kunama. tako da iste odredbe sada glase:

„(1) Ovaj Zakon ne primjenjuje se:

1. na nabavu
   a) robe i usluga te provedbu projektnih natječaja procijenjene vrijednosti manje od 26.540,00 eura – primjena 1. siječnja 2023.,
   b) radova procijenjene vrijednosti manje od 66.360,00 eura – primjena 1. siječnja 2023.,
2. na nabavu u diplomatskim misijama i konzularnim uredima Republike Hrvatske u inozemstvu
   a) robe i usluga te provedbu projektnih natječaja procijenjene vrijednosti manje od 126.080,00 eura – primjena 1. siječnja 2023.,
   b) radova procijenjene vrijednosti manje od 530.880,00 eura – primjena 1. siječnja 2023.“.

Člankom 4. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o javnoj nabavi izmijenjen je i članak 28. stavak 5. ZJN 2016, kojim je određena procijenjena vrijednost nabave za koju se predmeti nabave moraju objaviti u planu nabave, tako da ista odredba sada glasi: „U planu nabave i registru ugovora navode se svi predmeti nabave čija je vrijednost jednaka ili veća od 2.650,00 eura.“ – primjena 1. siječnja 2023.

Isto tako je člankom 1. Pravilnika o izmjenama Pravilnika o planu nabave, registru ugovora, prethodnom savjetovanju i analizi tržišta u javnoj nabavi izmijenjen članak 3. stavak 1. Pravilnika na način da je iznos od 20.000,00 kuna zamijenjen iznosom od 2.650,00 eura.

3. Rok donošenja i obveza objave plana nabave

Plan nabave donosi naručitelj, najkasnije u roku od 30 dana od dana donošenja proračuna ili financijskog plana. Tijekom proračunske ili poslovne godine, naručitelj može izmijeniti ili dopuniti plan nabave.

Primjena načela transparentnosti je propisana ZJN 2016, a jedan od načina implementacije navedenog načela kod naručitelja je javno objavljivanje, odnosno stavljanje na raspolaganje svih bitnih podataka i informacija o javnoj nabavi zainteresiranim dionicima. Zbog toga je uvedena obveza objave plana nabave na **internetskim stranicama. Obveza se odnosi samo na javne naručitelje, a** ne i na sektorske naručitelje, koji imaju obvezu izrade i usvajanja plana nabave, ali ne i njegove objave.

Projektom Nacionalnog plana oporavka i otpornosti unutar komponente „C2.3. R3-I9 Uspostava nove platforme Elektroničkog oglasnika javne nabave RH“ uspostavljen je novi Elektronički oglasnika javne nabave RH (dalje: novi EOJN RH) kao platforma za provođenje postupaka javne nabave. Novi EOJN RH se

* Ivica Pranjić Pročelnik je Službe za nabavu i opće tehničke poslove u ustanovi Hrvatski restauratorski zavod, Zagreb

nalazi na internetskoj adresi: https://eojn.hr/, a pušten je u punu produkciju za sve naručitelje od 1. siječnja 2024., od kada nastaje obveza primjene novog EOJN RH za sve naručitelje.

Prema navedenom, javni naručitelji planove nabave za 2025. obvezno objavljuju u novom EOJN RH, neovisno o danu kada će navedeni plan biti donesen i objavljen (u 2024. ili u 2025. godini).

Javni naručitelj je obvezan plan nabave za 2025. i sve njegove kasnije promjene objavljivati u standardiziranom obliku u novom EOJN RH, u roku od osam dana od donošenja ili promjene. Dakle, javni naručitelji imaju obvezu donošenja **osnovnog plana nabave** u roku od 30 dana od dana donošenja proračuna ili financijskog plana, te dodatni rok od osam dana za njegovu objavu u novom EOJN RH.

Javni naručitelji imaju obvezu objaviti sve izmjene plana nabave u roku od osam dana od dana promjene. Dostavljene planove nabave i kasnije promjene, EOJN RH bez odgode (odmah) javno objavljuje u strojno čitljivom te otvorenom obliku. To znači da će, nakon što naručitelj unese i odabere opciju *objavi plan nabave*, EOJN RH istog trenutka osnovni plan nabave i sve promjene plana nabave objaviti u EOJN RH i učiniti iste javno dostupnima. Naručitelji mogu unijeti i objaviti *samo jedan dokument plana nabave* po godini, po jednom naručitelju (po jedinstvenom OIB-u). Nakon što se objavi plan nabave nije moguće više brisati objavljeni plan nabave niti unijeti novi cjeloviti plan nabave. Naručitelji mogu samo mijenjati odnosno ažurirati objavljeni plan nabave, odnosno stavke objavljenog plana nabave.

4. Dostupnost i oblik objave plana nabave u EOJN RH

Objavljeni plan nabave i sve njegove kasnije promjene iz tekuće godine moraju biti javno dostupne u EOJN RH do 30. lipnja sljedeće godine (članak 4. stavak 4. Pravilnika). U skladu s navedenom odredbom, plan nabave za 2025. mora biti dostupan (objavljen) na internetskim stranicama EOJN RH do 30. lipnja 2026. EOJN RH pohranjuje objavljene planove nabave najmanje šest godina od njihove objave na način koji omogućava očuvanje integriteta podataka. Očuvanje integriteta podataka znači da EOJN RH mora osigurati dokaze da podatci koje su naručitelji objavili u Planu nabave i svim kasnijim promjenama Plana nabave nisu naknadno mijenjani, odnosno da su isti izvorni.

Novi EOJN RH je na internetskim stranicama: *www.eojn.hr/, pod linkom: https://dev.azure.com/deanfirkelj/Upute%20EOJN/_wiki/wikis/Upute%20EOJN%20RH/371/Predlo%C5%A1ci*, objavio predložak za uvoz plana nabave za 2025. u standardiziranom obliku, na način koji omogućava učitavanje i automatski prijenos sadržanih podataka u sustav.

Važno je naglasiti da su svi podaci iz predloška plana nabave koje unose javni naručitelji *obvezni* osim podataka o posebnom režimu nabave i napomena.

Slika 1. Predložak plana nabave za 2025. godinu

Rbr	Evidencijski broj nabave	Zakonski okvir	Predmet javne nabave	Vrsta ugovora	CPV	Procijenjena vrijednost (EUR)	Vrsta postupka	Društvene i druge posebne usluge	Predmet podijeljen u grupe	Tehnika / Okvirni sporazum	Financiranje iz EU fondova	Planirani početak postupka	Planirano trajanje ugovora / O.S. / SDN	Napomena	Provodi središnje tijelo za nabavu	Provodi drugi naručitelj

U predlošku plana nabave za 2025. nalaze se i pojašnjenja za unos u pojedine stupce tablice, pa je tako:

- za stupac Redni broj (Rbr) navedeno da se redni broj stavke automatski generira i da se stupac Rbr ne dira;
- crveno označena polja su obvezna za upis, narančasta polja su uvjetno obavezna za upis, a plava polja su neobvezna;
- stavke se upisuju red za redom – bez praznih redova tako da se počinje upisivati od 4. reda;
- zabranjeno je brisanje kolona, dodavanje kolone, preimenovanje zaglavlja, brisanje redova iznad 4. reda;
- CPV oznaka se upisuje izborom iz padajuće liste ili se direktno upisuje ako je poznata. Popis svih CPV-ova nalazi se u kartici CPV;
- ako planiranu nabavu provodi središnje tijelo za nabavu, u stupcu Provodi središnje tijelo za nabavu upisuje se podatak DA, a novi EOJN RH onda od korisnika, traži upis konkretnog središnjeg tijelo za konkretnu planiranu nabavu.

Slika 2. Mjesto u novom EOJN RH gdje se nalazi CPV rječnik:

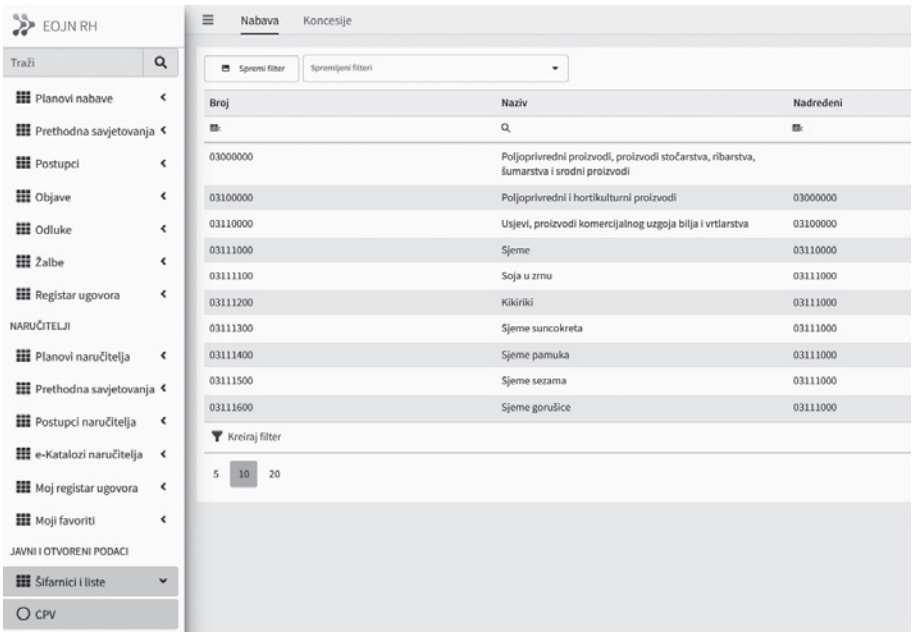

5. Način unosa osnovnog plana nabave

Prije unosa plana nabave za 2025., korisnik naručitelja, nakon prijave u sustav, pod karticom Planovi naručitelja odabire opciju Novi plan.

Slika 3. Odabir opcije Novi plan u novom EOJN RH:

Nakon otvaranja novog plana nabave, naručitelj je obvezan unijeti godinu za koju se unosi novi plan nabave.

Slika 4. Prikaz traženih podataka nakon odabira Novi plan:

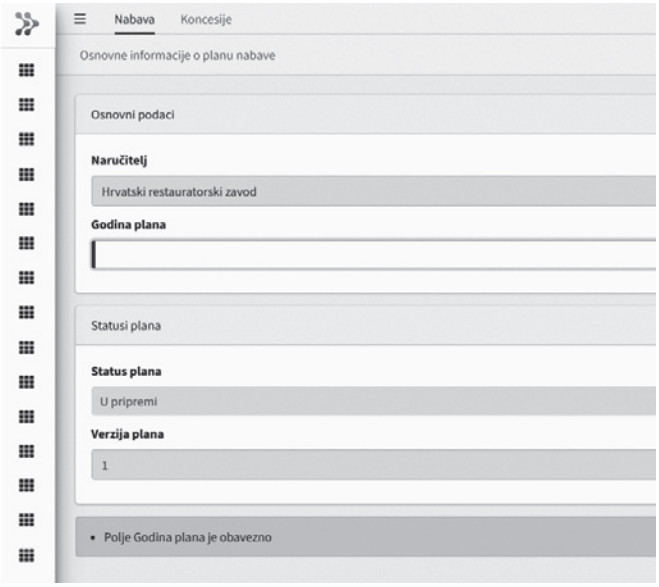

Nakon unosa 2025. godine pod Godina plana, korisniku se omogućava nastavak unosa plana nabave.

Slika 5. Kartica na kojoj se unosi plan nabave za odabranu godinu 2025.

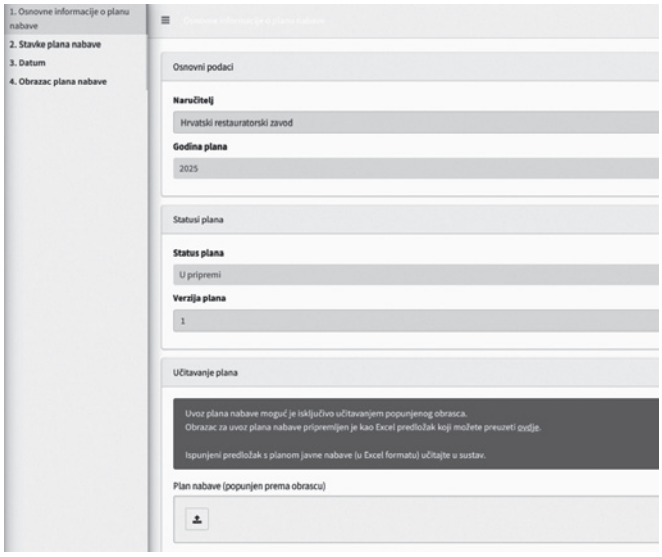

Osnovni plan nabave za 2025. godinu, može se u EOJN RH unijeti na dva načina.

Prvi način je putem unaprijed popunjene javno objavljene standardizirane tablice (obrasca) predloška plana nabave, koja se može preuzeti sa stranica novi EOJN RH („*Predložak za uvoz plana nabave možete preuzeti ovdje*“). Navedeni predložak plana nabave je u .xlsx formatu, a javni naručitelj ga popunjava, lokalno, na svom računalu. Navedenu tablicu naručitelji mogu učitati pod – Plan nabave (popunjen prema obrascu). Na taj način korisnici mogu učitati i objaviti osnovni plan nabave u obliku unaprijed popunjene tablice predloška plana nabave. Jednom učitani i objavljeni plan nabave predstavlja osnovni plan nabave i on se ne može u cijelosti zamijeniti novim planom već se isključivo mogu učitavati i objavljivati izmjene i dopune tog osnovnog plana nabave.

Drugi način unosa plana nabave u EOJN RH je da naručitelji pojedinačne stavke plana nabave, putem opcije „Stavke plana“ unose direktno kroz modul Plan nabave, jednu po jednu na način da odaberu opciju + za prvu i svaku drugu stavku plana nabave. Dakle, nakon unosa prve i svake druge stavke plana nabave, korisnik odabire + i unosi sljedeću stavku plana nabave. Nakon unosa pojedinačnih stavaka plana nabave javni naručitelji putem opcije „*Objavi plan*“ objavljuju sve pojedinačno unesene stavke plana. Uputno je da ovu mogućnost koriste oni javni naručitelji koji imaju manji broj stavaka plana nabave koje treba unijeti pa ih mogu unositi jednu po jednu. Za one javne naručitelje koji imaju veći broj stavaka u planu nabave uputno je plan nabave unositi u obliku unaprijed popunjene tablice Predloška plana nabave.

Slika 6. Prikaz podataka koje potrebno popuniti za svaku stavku plana nabave

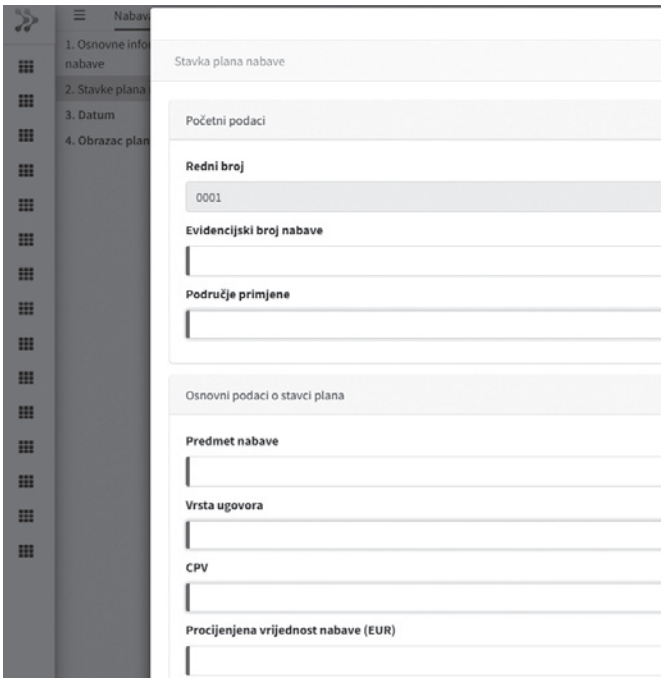

Slika 7. Prikaz unesenih podataka za jednu stavku plana nabave

Nakon učitavanja tablice s unaprijed popunjenom tablicom plana nabave ili ručnog unosa stavku po stavku u novi EOJN RH, u sljedećem koraku korisnik naručitelja navodi datum donošenja plana nabave i datum za objavu kada želi da plan nabave bude javno objavljen u novi EOJN RH.

Slika 8. Unos podataka o datumu donošenja i objave plana nabave:

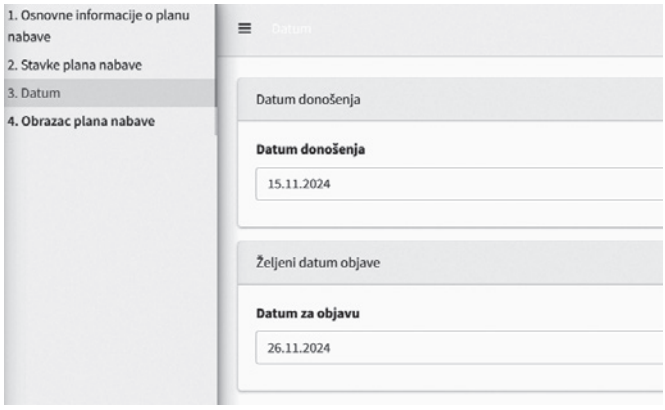

U sljedećem se koraku kreira plan nabave (stvara) bilo od učitane tablice po predlošku plana nabave, bilo od pojedinačno unesenih stavaka plana nabave. Nakon kreiranja, stvara se tablica osnovnog plana nabave za 2025. U sljedećem koraku korisnik može preuzeti i pregledati osnovnu tablicu plana nabave. Ako je tablica točna, korisnik može odabrati Da želi objaviti plan nabave ili Ne ne želi objaviti plan nabave.

pitajcentar@tim4pin.hr

Slika 9. Odabir opcije kreiraj plan nabave

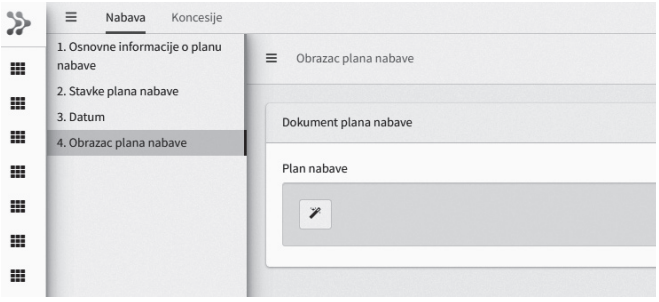

Slika 10. Prikaz excel tablice kreiranog plana nabave

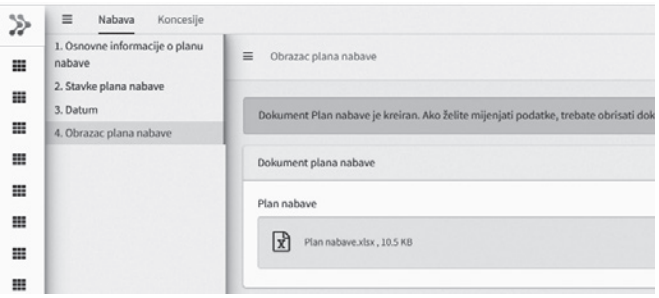

Slika 11. Odabir opcije objave plana nabave

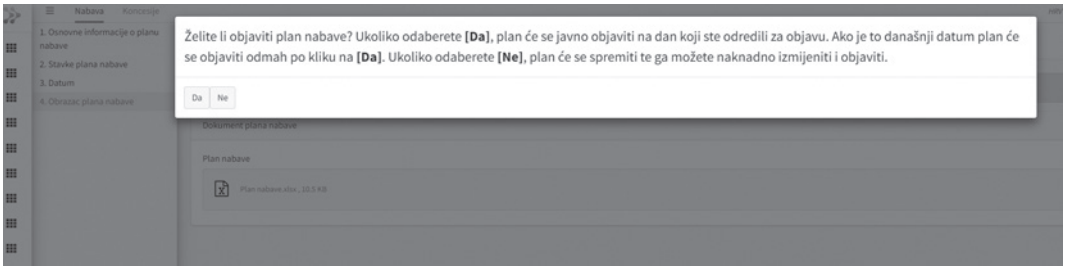

6. Način unosa izmjene Plana nabave

Izmjene i dopune Plana nabave (ažuriranje plana nabave) moguće je unositi i objavljivati putem novog EOJN RH i to na sljedeći način:

- korisnik se prijavljuje za naručitelja za kojega provodi izmjenu plana nabave,
- korisnik odabire objavljeni plan nabave za koji želi napraviti promjenu,
- korisnik ulazi u proces izmjene plana nabave na način da odabire u izborniku Procesi – opciju Izmjena/dopuna plana nabave,
- u koraku Stavke plana nabave, nalazi se popis objavljenih stavki plana javne nabave. Na tom se koraku dodaju nove stavke (ikona plus), mijenjaju ili brišu postojeće stavke plana (ikona ključ)
- odabirom opcije izmjena stavke plana, otvara se prozor za uređivanje određene stavke plana. U vrsti izmjena odabire se "Izmjena" i mijenjaju se potrebni podatci u postojećoj stavci plana.
- Za brisanje stavke, nakon odabira ikone ključa, otvara se opcija odustanak. Odabirom navedene opcije odustanak briše se postojeća stavka.
- Nakon obavljenih promjena vidljiv nam je Popis izmjena stavki plana,
- U sljedećem koraku navodi se podatak o datumu i datumu željene objave izmjene plana nabave,
- U sljedećem se koraku odabire opcija kreiranje nove verzije plana nabave
- Nakon toga imamo mogućnost pregledati izmijenjeni obrazac plana nabave, te ako je isti ispravan u zadnjem koraku, korisnik šalje izmjenu plana na objavljivanje, koja će odmah biti vidljiva u EOJN RH.

Nakon izmjene konkretne stavke plana, u planu nabave će biti vidljive sve izmjene i dopune stavke plana nabave Zbog navedenog načina ažuriranja Plana nabave (unosa promjena za svaku pojedinu stavku plana), predlaže se naručiteljima da, ovisno o mogućnostima, prilagode proces izrade i usvajanja izmjena i dopuna Plana nabave sukladno prethodno definiranom načinu unosa izmjena i dopuna Plana nabave kroz EOJN RH. Mišljenja smo da bi bilo svrhovito i učinkovito *svaku pojedinu izmjenu i dopunu Plana nabave (ili više stavaka istovremeno),* koja se mora objaviti u EOJN RH, provesti na način da istu donese čelnik tijela naručitelja, koji je donio i osnovni Plan nabave, te da registrirani korisnik naručitelja, s pravima – admin naručitelja, svaku pojedinu izmjenu i dopunu Plana nabave, bez odgode, unosi i objavljuje u EOJN RH i to prije početka postupka javne nabave ili jednostavne nabave.

Smatramo da ne bi bilo svrhovito niti učinkovito skupljati promjene periodično – kroz neki vremenski period (primjerice mjesec dana) i nakon toga donositi izmjene i dopune Plana koje se tek onda mogu unositi i objaviti u EOJN RH, pogotovo jer čelnik tijela naručitelja odobrava svaku konkretnu izmjenu i dopunu Plana nabave prije njene konkretne realizacije. Na ovakav način će se osigurati da sve izmjene i dopune Plana nabave budu donesene i javno objavljene u EOJN RH prije konkretne realizacije pojedine stavke Plana nabave.

Navedeni način je teško primjenjiv kod naručitelja kojemu plan nabave i sve izmjene plana donosi (usvaja) upravljačko tijelo, npr. Upravno ili Kazališno vijeće ili sl. Navedeno upravljačko tijelo se u pravilu sastaje svega nekoliko puta godišnje, a ustanova često ima potrebu plan nabave mijenjati više puta tijekom godine. U tom slučaju često nije moguće da izmjene plana nabave donese upravljačko tijelo prije započinjanja postupka nabave. Zbog toga se takvim naručiteljima preporučuje da postupke nabave provode sukladno svojim potrebama, te da redovito skupljaju izmjene plana nabave i podnose ih Upravnom ili Kazališnom vijeću na donošenje na redovitim ili izvanrednim sjednicama.

Naručitelji moraju voditi računa da su sve izmjene plana nabave tijekom godine vidljive u novom EOJN RH. Neovisno o broju stavaka koje se mijenjaju ili nadopunjavaju u planu nabave, svaka izmjena je vidljiva u EOJN RH. Primjerice, uvidom u EOJN RH za 2024. godinu vidljivo je da neki naručitelji imaju više desetaka izmjena plana nabave. Postavlja se pitanje kvalitete planiranja ako naručitelj sredinom studenog ima pedeset i više izmjena plana nabave. Zbog toga je preporuka da se planovi nabave

rade pažljivije, detaljnije, da u izradi plana nabave sudjeluju svi zainteresirani dionici kod naručitelja kako bi izmjena plana nabave tijekom godine bilo što manje.

7. Pravo korisnika na unos i izmjene Plana nabave

Samo prethodno registrirani korisnik naručitelja, kojemu je dodijeljena korisnička uloga: „***Admin naručitelja***“ (korisnička uloga s najvećim pravima) ima pravo i mogućnost unositi i objavljivati osnovni Plan nabave i sve kasnije izmjene i dopune Plana. Prema navedenom, EOJN RH nije predvidio posebnu korisničku ulogu kod naručitelja samo za unos i objavu podataka vezanih uz Plan nabave. *Admin naručitelja* predstavlja hijerarhijski najvišu korisničku ulogu koja se automatski dodjeljuje tzv. nultom (prvom) korisniku nakon registracije novog naručitelja.

Svi podaci navedeni u Planu nabave su javno dostupni svim zainteresiranim osobama, subjektima i dionicima. Zainteresirane osobe za uvid i preuzimanje podataka i tablica s planovima nabave, ne moraju biti registrirani kao korisnici u EOJN RH, već podatke mogu preuzimati slobodno, neograničeno i bez naknade. Preuzimanje podataka obavlja se odabirom dijela aplikacije EOJN RH „*Planovi nabave*“. Nakon otvaranja dijaloškog okvira zainteresirana osoba odabire godinu za koju pretražuje planove nabave, te pomoću tražilice izabire javnog naručitelja koji je objavio Plan nabave za određenu godinu.

Slika 12. Prikaz načina pretraživanja planova nabave

FILTER Pretraži... Spremljeni filteri

Godina	Naručitelj	OIB	Grad	Status	Datum posljednje objave
2024	OSNOVNA ŠKOLA VIKTORA CARA EMINA	21940297306	Lovran	Izmjenjen	26.11.2024
2024	GRAD VODNJAN - DIGNANO	15554218499	Vodnjan - Dignano	Izmjenjen	26.11.2024
2024	LUČKA UPRAVA ZADAR	03457471323	Zadar	Izmjenjen	26.11.2024
2024	SISAČKO - MOSLAVAČKA ŽUPANIJA	82215698659	Sisak	Izmjenjen	26.11.2024
2024	Zavod za prostorno uređenje Varaždinske županije	22949553687	Varaždin	Izmjenjen	26.11.2024
2024	OŠ "Pehlin"	88681209899	RIJEKA	Izmjenjen	26.11.2024
2024	OPĆINA KRIŽ	94115544733	Križ	Izmjenjen	26.11.2024
2024	KOM-ILOK d.o.o.	31574808968	Ilok	Izmjenjen	26.11.2024
2024	KAZNIONICA U LIPOVICI-POPOVAČI	22519877219	POPOVAČA	Izmjenjen	26.11.2024
2024	GRAD ČAZMA	81963437417	Čazma	Izmjenjen	26.11.2024

Kreiraj filter

Slika 13. Prikaz rezultata pretraživanja planova nabave

FILTER Pretraži... Spremljeni filteri

Godina	Naručitelj	OIB	Grad	Status	Datum posljed
2025			grad zagreb	(Sv...	
2025	DJEČJI VRTIĆ POLETARAC	92781436923	Grad Zagreb	Objavljen	26.11.2024
2025	DOM ZA STARIJE OSOBE MAKSIMIR	90093318654	Grad Zagreb	Objavljen	22.11.2024
2025	HRVATSKA AKADEMIJA ZNANOSTI I UMJETNOSTI	61989185242	Grad Zagreb	Izmjenjen	20.11.2024
2025	UČENIČKI DOM TINA UJEVIĆA	96928432593	Grad Zagreb	Objavljen	15.11.2024
2025	UČENIČKI DOM HRVATSKI UČITELJSKI KONVIKT	06497759145	Grad Zagreb	Objavljen	13.11.2024

[Godina] Jednako '2025' I (svi uvjeti moraju biti ispunjeni) [Grad] Sadrži 'grad zagreb'

5 10 20 Stranica 1

Slika 14. Izvještaj o planu nabave jednog korisnika:

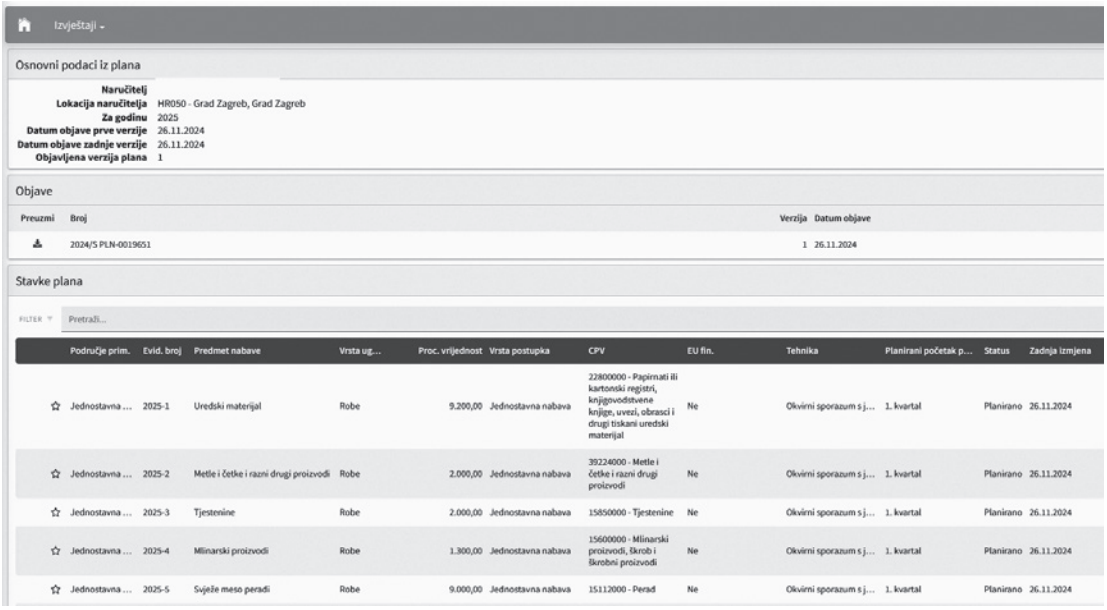

Izvještaji

Osnovni podaci iz plana

Naručitelj	
Lokacija naručitelja	HR050 - Grad Zagreb, Grad Zagreb
Za godinu	2025
Datum objave prve verzije	26.11.2024
Datum objave zadnje verzije	26.11.2024
Objavljena verzija plana	1

Objave

Preuzmi	Broj	Verzija	Datum objave
	2024/S PLN-0019651	1	26.11.2024

Stavke plana

FILTER Pretraži...

Područje prim.	Evid. broj	Predmet nabave	Vrsta ug...	Proc. vrijednost	Vrsta postupka	CPV	EU fin.	Tehnika	Planirani početak p...	Status	Zadnja izmjena
Jednostavna ...	2025-1	Uredski materijal	Robe	9.200,00	Jednostavna nabava	22800000 - Papirnati ili kartonski registri, knjigovodstvene knjige, uvezi, obrasci i drugi tiskani uredski materijal	Ne	Okvirni sporazum s j...	1. kvartal	Planirano	26.11.2024
Jednostavna ...	2025-2	Metle i četke i razni drugi proizvodi	Robe	2.000,00	Jednostavna nabava	39224000 - Metle i četke i razni drugi proizvodi	Ne	Okvirni sporazum s j...	1. kvartal	Planirano	26.11.2024
Jednostavna ...	2025-3	Tjestenine	Robe	2.000,00	Jednostavna nabava	15850000 - Tjestenine	Ne	Okvirni sporazum s j...	1. kvartal	Planirano	26.11.2024
Jednostavna ...	2025-4	Mlinarski proizvodi	Robe	1.300,00	Jednostavna nabava	15600000 - Mlinarski proizvodi, škrob i škrobni proizvodi	Ne	Okvirni sporazum s j...	1. kvartal	Planirano	26.11.2024
Jednostavna ...	2025-5	Svježe meso perađi	Robe	9.000,00	Jednostavna nabava	15112000 - Perađ	Ne	Okvirni sporazum s j...	1. kvartal	Planirano	26.11.2024

EOJN RH nudi mogućnost zainteresiranim gosp. subjektima (potencijalnim ponuditeljima) da u planovima nabave pojedinih naručitelja označe svoje favorite (stavke plana nabave) koje žele pratiti i za koje žele dobivati notifikacije (mail poruke) od EOJN RH o svim promjenama u navedenim stavkama plana nabave. Promjene se ne odnose samo na objavljene izmjene i dopune navedenih stavki, već i promjene koje se odnose na objavu prethodnog savjetovanja za te stavke, objavu postupka nabave i dr.

8. Obvezni sadržaj Plana nabave za 2025. godinu

Pravilnik, u članku 2. propisuje sadržaj Plana nabave. Plan nabave za predmete nabave koji ne predstavljaju jednostavnu nabavu, sadrži sljedeće podatke:

1. evidencijski broj nabave,
2. predmet nabave,
3. brojčana oznaka predmeta nabave iz Jedinstvenog rječnika javne nabave (CPV),
4. procijenjena vrijednost nabave u EUR,
5. vrsta postupka (uključujući posebne režime nabave i jednostavnu nabavu),
6. navod planira li se predmet podijeliti na grupe,
7. navod sklapa li se ugovor ili okvirni sporazum,
8. navod financira li se ugovor ili okvirni sporazum iz fondova EU, ako su podaci o izvoru financiranja poznati prilikom izrade plana nabave,
9. planirani početak postupka,
10. planirano trajanje ugovora ili okvirnog sporazuma,
11. napomena, ako je potrebno.

U slučaju jednostavne nabave, u Plan nabave naručitelji obvezno unose sljedeće podatke:

1. evidencijski broj nabave
2. predmet nabave
3. brojčana oznaka predmeta nabave iz Jedinstvenog rječnika javne nabave (CPV)
4. procijenjena vrijednost nabave u EUR
5. vrsta postupka (uključujući posebne režime nabave i jednostavnu nabavu).

U slučaju jednostavne nabave, naručitelji mogu unijeti i ostale podatke navedene u članku 2. stavku 1. Pravilnika, odnosno u točki od 1 do 11 iz prethodnog popisa.

Predložak plana nabave za 2025. godinu djelomice se razlikuje od obveznog sadržaja plana nabave iz Pravilnika. Tako se u predlošku plana nabave za 2025., osim 11 podataka koji se traže Pravilnikom, traže još neki dodatni podaci, i to:

- zakonski okvir ili područje primjene koji je obvezan podatak – gdje korisnik naručitelja bira jednu od opcija: javna nabava, javna nabava – obrana i sigurnost, jednostavna nabava i obnova;
- ako nabavu provodi središnje tijelo za javnu nabavu ili drugi naručitelj (povremena zajednička nabava), korisnik odabire ispravnu opciju, te je u tom slučaju, ako je odredio da nabavu provodi središnje tijelo za nabavu ili se radi o povremenoj zajedničkoj nabavi, obvezan dodatno popuniti podatke o središnjem tijelu ili naručitelju koji provodi zajedničku nabavu, te odabrati predmet središnje odnosno zajedničke nabave,
- redni broj stavke plana nabave.

Plan nabave i dalje ne mora biti strukturno povezan s financijskim planom, odnosno proračunom, odnosno, ne mora sadržavati oznaku pozicije na kojoj su sredstva za realizaciju predmeta nabave planirana odnosno osigurana. Navedeni podatak nije obvezan sadržaj plana nabave, odnosno nije dio obrasca u standardiziranom obliku koji na raspolaganje stavlja EOJN RH i koji je objavljen u EOJN RH, ali preporuka naručiteljima je da navedeni podatak navedu u Planu nabave izrađenom za svoje potrebe (***Detaljni Plan nabave***), u kojemu će biti navedeni podaci o svim predmetima nabave pa tako i predmetima nabave procijenjene vrijednosti manje 2.650,00 eura i predmetima nabave na koje se primjenjuje izuzeće od primjene ZJN 2016.

Prethodno navedeno smatra se važnim zbog obveze izrade Statističkog izvješća o javnoj nabavi za prethodnu godinu (članak 441. ZJN 2016). U Statističkom izvješću, između ostalog, objavljuju se podaci o jednostavnoj nabavi i to iznosi nabavljenih radova, robe ili usluga bez PDV-a u razdoblju od 1.1. do 31.12. svake godine za koju se izrađuje statističko izvješće. Sve navedeno je važno i radi efikasnijeg upravljanja troškovima, te zbog izbjegavanja mogućih pogrešaka donošenja odluka o odabiru u predmetima za koje sredstva nisu osigurana u financijskom planu odnosno u proračunu.

9. Predmeti nabave koji se obvezno unose u Plan nabave za 2025. godinu

Naručitelji su obvezni **u Plan nabave za 2025. godinu** unijeti sve predmete nabave čija je procijenjena vrijednost **jednaka ili veća od 2.650,00 eura**. Predmete nabave čija je procijenjena vrijednost manja od 2.650,00 eura naručitelji **nisu obvezni** unijeti u Plan nabave. Javni naručitelji nisu obvezni u Plan nabave koji se objavljuje u EOJN RH unijeti one stavke Plana nabave na koje se primjenjuje ***izuzeće od primjene ZJN 2016*** i stavke čija je procijenjena vrijednost nabave manja od 2.650,00 eura.

Međutim, uputno bi bilo da i te predmete nabave čija je procijenjena vrijednost nabave manja od 2.650,00 eura, naručitelji vode u *detaljnom planu nabave*, s tim da taj dio Plana nabave ne moraju objavljivati. Na taj način naručitelj ima pregled nad svim predmetima nabave, s tim da u slučaju da nabava pojedinog predmeta nabave, proc. vrijednosti do 2.650,00 eura, tijekom godine prijeđe iznos od 2.650,00 eura, naručitelj je obvezan i te predmete nabave uvrstiti u Plan nabave. Dakle, preporučuje se javnim naručiteljima da u Plan nabave za 2025. godinu, koji se javno objavljuje ne unose stavke čija je procijenjena vrijednost manja od 2.650,00 eura, što će im osigurati određenu fleksibilnost tijekom godine kod otvaranja novih predmeta nabave čija je procijenjena vrijednost nabave manja od 2.650,00 eura bez provođenja procedure izmjena plana nabave. Naime, predmeti nabave koji se odnose na usluge otklanjanja izvanrednih kvarova, nabavu rezervnih dijelova i potrošnog materijala za hitne popravke, usluge hitnih intervencija i sl., su najčešće proc. vrijednosti nabave manje od 2.650,00 eura bez PDV-a, pa u slučaju hitne potrebe za istima naručitelj ima mogućnost bez javne objave izmjene Plana nabave iste realizirati.

10. Određivanje predmeta nabave

Članak 203. ZJN 2016 propisuje da predmet nabave određuje naručitelj na način da predstavlja tehničku, tehnološku, funkcionalnu, oblikovnu i/ili drugu objektivno odredivu cjelinu. Naručitelji mogu podijeliti predmet nabave na grupe na temelju objektivnih kriterija, primjerice prema vrsti, svojstvima, namjeni, mjestu i/ili vremenu ispunjenja, u kojem slučaju određuju predmet i veličinu pojedine grupe, uzimajući u obzir mogućnost pristupa malih i srednjih gospodarskih subjekata postupku javne nabave. Ako javni naručitelj u postupku javne nabave velike vrijednosti nije podijelio predmet nabave na grupe, obvezan je u dokumentaciji o nabavi te u izvješću o javnoj nabavi naznačiti glavne razloge za takvu odluku. Ova odredba se ne primjenjuje na sektorske naručitelje.

11. Određivanje evidencijskog broja

ZJN 2016 a niti njegovi podzakonski akti ne donose definiciju evidencijskog broja, niti propisuju način na koji se određuje (struktura, sadržaj). Iz pojedinih odredbi ZJN 2016 i podzakonskih akata proizlazi obveza vođenja evidencije rednih brojeva nabave (evidencijskog broja nabave), primjerice kod navođenja obveznih podataka na omotnici ponude ili navođenja informacije o evidencijskom broju nabave u zapisniku o javnom otvaranju ponuda, zapisniku o pregledu i ocjeni zahtjeva za sudjelovanje, zapisniku o pregledu i ocjeni ponuda.

Evidencijski broj nabave mora se navesti u Planu nabave, ali i u registru sklopljenih ugovora i okvirnih sporazuma, a on se može odrediti kao običan niz brojeva (1,2,3...), odnosno kao podatak deklaratorne naravi iz kojeg je vidljiv samo redni broj predmeta nabave i dodatno ukupan broj predmeta nabave. On se može odrediti i kao kombinacija brojeva i slova iz koje se može iščitati redni broj predmeta nabave, je li predmet nabave roba, usluge ili radovi, sklapa li se ugovor ili okvirni sporazum, te radi li se o nabavi male ili velike vrijednosti.

12. Određivanje brojčane oznake predmeta nabave iz Jedinstvenog rječnika javne nabave (CPV)

Pravilnik propisuje obvezu navođenja brojčane oznake predmeta nabave iz Jedinstvenog rječnika javne nabave (CPV), kao obvezni sadržaj Plana nabave. Naglašava se da se ne radi o određivanju predmeta nabave putem CPV oznake, već se radi o obvezi naručitelja da za svoje predmete nabave koje objavljuje u Planu nabave, odredi brojčanu oznaku predmeta nabave iz Jedinstvenog rječnika javne nabave – (CPV) broj, koji najbolje opisuje odnosno označava predmet nabave. Pri tome naručitelji mogu odrediti bilo koji CPV broj koji se sastoji od 8 znakova **bez navođenja** crtice i devete znamenke koja služi za provjeru prethodnih znamenki (kontrolni broj).

U Planu nabave svakog naručitelja objavljenom u starom EOJN RH prikazuje se samo brojčana oznaka iz Jedinstvenog rječnika javne nabave bez navođenja tekstualnog značenja navedene brojčane oznake, dok se u Planu nabave objavljenom u novom EOJN RH prikazuje i brojčana oznaka i tekstualno značenje iz Jedinstvenog rječnika javne nabave, za svaku stavku plana nabave.

13. Pragovi velike nabave, male nabave i jednostavne nabave

Europska komisija je na temelju delegirane ovlasti iz EU direktiva 2014/23/EU, 2014/24/EU, 2014/25/EU te 2009/81/EZ donijela akte kojima su od 1. siječnja 2024. utvrđene vrijednosti europskih pragova (nabava velike vrijednosti). Naglašava se da će ovi pragovi biti važeći do 31. prosinca 2025., a da će se novi pragovi, prema dosadašnjoj praksi donošenja delegiranih uredbi Komisije o izmjenama važećih direktiva javne nabave, primjenjivati od 1. siječnja 2026.

U nastavku se navode pragovi velike i male vrijednosti prema trenutno važećim direktivama Europske komisije:

o EURO	o PRIMJENA
o 80.000	o Odvojena nabava pojedine grupe – nabava roba ili usluga
o 143.000	o Robe/usluge/projektni natječaji Državna tijela RH
o 221.000	o Robe/usluge/projektni natječaji ostali javni naručitelji i decentralizirani javni naručitelji
o 443.000	o Robe/usluge/projektni natječaji sektorski naručitelji
o 750.000	o Društvene i druge posebne usluge javni naručitelji
o 1.000.000	o Društvene i druge posebne usluge sektorski naručitelji i odvojena nabave pojedine grupe – radovi
o 5.538.000	o Radovi svi naručitelji

14. Određivanje procijenjene vrijednosti nabave

Prema članku 17. ZJN 2016, izračunavanje procijenjene vrijednosti nabave temelji se na ukupnom iznosu, bez poreza na dodanu vrijednost (PDV), uključujući sve opcije i moguća obnavljanja ugovora, što se izričito određuje u dokumentaciji o nabavi. Način izračunavanja procijenjene vrijednosti nabave ne smije se koristiti s namjerom izbjegavanja primjene ZJN 2016 ili odredaba istog Zakona koje se primjenjuju na nabavu male, odnosno velike vrijednosti. Nabava se ne smije dijeliti s namjerom izbjegavanja primjene ZJN 2016 ili odredaba ZJN 2016 koje se primjenjuju na nabavu male, odnosno velike vrijednosti. Naručitelj je obvezan u obavijesti javne nabave navesti procijenjenu vrijednost nabave. Ako je predmet nabave podijeljen na više grupa, izračunavanje procijenjene vrijednosti nabave temelji se na ukupnoj procijenjenoj vrijednosti svih grupa predmeta nabave.

Kod okvirnog sporazuma i dinamičkog sustava nabave izračun procijenjene vrijednosti nabave temelji se na maksimalnoj procijenjenoj vrijednosti bez PDV-a svih ugovora koji se predviđaju sklopiti na temelju okvirnog sporazuma ili dinamičkog sustava nabave tijekom njihova trajanja.

Prilikom izrade Plana nabave za postupke nabave koji završavaju sklapanjem okvirnog sporazuma na više godina, često se postavlja pitanje unosi li se u Plan nabave za iduću godinu vrijednost pojedinačnog ugovora koji će se sklopiti na temelju sklopljenog okvirnog sporazuma u tekućoj godini. Odgovor je ne, odnosno naručitelj nije obvezan unositi vrijednost pojedinačnog ugovora u Plan nabave jer u Plan nabave se unose samo **predmeti nabave za koje se provode postupci javne nabave ili postupci jednostavne nabave** čija je procijenjena vrijednost nabave jednaka ili veća od 2.650,00 eura. Dakle, pod pretpostavkom da je okvirni sporazum sklopljen 2024. na 4 godine, i da je postupak planiran, započeo i proveden u 2024., isti je unesen u Plan nabave za 2024. godinu i ne unosi se dodatno u Plan nabave za 2025. godinu.

Procijenjenu vrijednost predmeta nabave čini ukupna procijenjena vrijednost svih pojedinačnih ugovora koji će se sklopiti na temelju okvirnog sporazuma. Bez obzira na navedeno, vrijednost pojedinačnog ugovora treba biti osigurana u proračunu/financijskom planu za onu godinu u kojoj će isti biti sklopljen. Također, kod predmeta nabave kod kojih je postupak javne nabave provelo središnje tijelo sukladno članku 186. ZJN 2016, predmet nabave se sa svim obveznim podacima unosi u Plan nabave središnjeg tijela koji će postupak i provoditi, a procijenjena vrijednost nabave je zbroj procijenjenih vrijednosti nabave svakog pojedinog naručitelja uključenog u središnju nabavu. Pojedini naručitelj u svom Planu nabave navodi predmet nabave i svoju procijenjenu vrijednost nabave, ali uz napomenu da za taj predmet nabave postupak nabave provodi središnje tijelo za javnu nabavu.

Člankom 23. ZJN 2016 je propisano da ako je predmet nabave podijeljen na više grupa predmeta nabave, izračunavanje procijenjene vrijednosti nabave temelji se na ukupnoj procijenjenoj vrijednosti svih grupa predmeta nabave.

Na odvojenu nabavu pojedine grupe predmeta nabave primjenjuju se pravila koja vrijede za ukupnu procijenjenu vrijednost predmeta nabave. Iznimno od navedenog, ako je predmet nabave velike vrijednosti podijeljen na više grupa, na odvojenu nabavu pojedine grupe ili više grupa predmeta nabave, ako zbrojena procijenjena vrijednost tih grupa ne prelazi 20 % ukupne procijenjene vrijednosti svih grupa predmeta nabave, mogu se primijeniti pravila koja vrijede za:

1. nabavu male vrijednosti, ako je procijenjena vrijednost pojedine grupe ili grupa za robu ili usluge manja od 80.000,00 eura, odnosno za radove manja od 1 milijun eura ili
2. jednostavnu nabavu, ako je procijenjena vrijednost pojedine grupe ili grupa predmeta nabave manja od pragova za primjenu ZJN 2016.

Također, ako je predmet nabave male vrijednosti podijeljen na više grupa, na odvojenu nabavu pojedine grupe ili grupa predmeta nabave mogu se primijeniti pravila koja vrijede za jednostavnu nabavu:

1. ako je procijenjena vrijednost pojedine grupe ili grupa predmeta nabave manja od pragova za primjenu ZJN 2016, i
2. ako zbrojena procijenjena vrijednost tih grupa ne prelazi 20% ukupne procijenjene vrijednosti svih grupa predmeta nabave.

15. Određivanje planiranog početka postupka

Jedan od obveznih podataka u Planu nabave je planirani početak postupka. Ne traži se podatak o točnom datumu početka postupka nabave već o planiranom početku. To znači da naručitelji kod izrade Plana nabave, u Planu nabave navode kvartal u kojemu naručitelj planira ili ima namjeru pokrenuti postupak nabave. Ako i u odnosu na taj podatak dođe do izmjena, tada naručitelj može kroz izmjene Plana nabave korigirati i planirani početak postupka nabave.

16. Usvajanje/donošenje Plana nabave

Naručiteljima – javnim i sektorskim, Zakonom o javnoj nabavi i Pravilnikom propisana je obveza donošenja Plana nabave za proračunsku ili poslovnu godinu, te je određeno da Plan nabave *donosi čelnik naručitelja*. ZJN-om 2016, a niti Pravilnikom nije propisano tko je konkretno kod pojedinog naručitelja čelnik koji donosi Plan nabave. Uobičajena situacija kod javnih i sektorskih naručitelja je da Plan nabave izrađuju stručne službe naručitelja. Izrađeni i pripremljeni Prijedlog plana nabave dostavlja se odgovornoj osobi: županu, gradonačelniku, načelniku, ravnatelju, predsjedniku uprave, direktoru ili drugoj odgovornoj osobi (čelniku tijela).

O *ovlasti odgovorne osobe – čelnika naručitelja* određenoj Zakonom ili podzakonskim propisom, Statutom, društvenim ugovorom, izjavom o osnivanju ili drugim aktom ovisi tko će donositi Plan nabave. Aktom je propisana ovlast odgovorne osobe odnosno *visina ovlaštenja za sklapanje ugovora ili izdavanje narudžbenica za nabavu robe, usluga i radova*.

Sukladno članku 39. Zakona o proračunu, Sabor, kao predstavničko tijelo, donosi proračun na razini podskupine ekonomske klasifikacije do kraja tekuće godine za iduću proračunsku godinu i projekciju na razini skupine ekonomske klasifikacije za sljedeće dvije proračunske godine do konca tekuće godine i to u roku koji omogućava primjenu proračuna s 1. siječnja godine za koju se donosi proračun.

Izmjene i dopune proračuna provode se po postupku za donošenje proračuna i projekcija. Odgovornost za planiranje i izvršavanje proračuna je na izvršnom tijelu. Prema navedenom, proračun se donosi na razini podskupine ekonomske klasifikacije dok plan nabave, kao akt izvršenja proračuna, razrađuje pojedinačne stavke svake podskupine pa je zato Plan nabave akt izvršnog tijela o izvršenju proračuna koji se izrađuje sukladno odredbama ZJN 2016. Takvim aktom je najčešće propisano usvajanje financijskog plana ili proračuna, financijskih izvještaja za godinu ili određeni dio godine, ali ne i Plana nabave. Razlog tome je što u trenutku pisanja i usvajanja statuta vjerojatno nije postojala obveza izrade i donošenja Plana nabave za proračunsku ili poslovnu godinu.

Ako procijenjena vrijednost nabave u Planu nabave planiranih predmeta nabave s PDV-om, odnosno osigurana sredstva u Planu nabave, prelaze iznos ovlaštenja odgovorne osobe predviđen Statutom ili drugim aktom, potrebna je suglasnost mjerodavnog tijela, županijskog, gradskog ili općinskog vijeća, upravnog vijeća, školskog odbora, fakultetskog vijeća, nadzornog odbora ili drugog mjerodavnog tijela na predloženi Plan nabave. Primjer: ravnatelj škole ima ovlaštenje da samostalno bez suglasnosti školskog odbora, za 2024. godinu potpisuje ugovore do 65.000,00 eura s PDV-om, odnosno 52.000,00 eura bez PDV-a (za stavke koje su oporezive stopom od 25% PDV-a).

Ako su u Planu nabave sadržane stavke odnosno predmeti nabave čija procijenjena vrijednost nabave prelazi 52.000,00 eura, ravnatelju je potrebna suglasnost školskog odbora za sklapanje takvih ugovora. Samo usvajanje Plana nabave od strane mjerodavnog tijela ne predstavlja istovremeno i suglasnost na sklapanje ugovora o javnoj nabavi odnosno okvirnog sporazuma. Iz tog razloga se preporučuje da se *odlukom o davanju suglasnosti na predloženi Plan nabave odmah ovlaštenoj osobi daje suglasnost i za sklapanje ugovora* o javnoj nabavi odnosno okvirnog sporazuma ili izdavanja narudžbenica za nabavu roba, usluga ili radova koje su navedene u planu nabave.

17. Plan nabave i privremeno financiranje

Člankom 44. Zakona o proračunu propisano je da ako Sabor, odnosno predstavničko tijelo ne donese proračun prije početka proračunske godine, privremeno se, na osnovi odluke o privremenom financiranju, nastavlja financiranje poslova, funkcija i programa državnih tijela i tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i drugih proračunskih i izvanproračunskih korisnika u visini koja je nužna za njihovo obavljanje i izvršavanje te prava primatelja sredstava proračuna utvrđena zakonima i drugim propisima donesenim na temelju zakona (u nastavku: *privremeno financiranje*). Rashodi financirani iz izvora financiranja opći prihodi i primici, doprinosi i namjenski primici, osim sredstava učešća za pomoći, sredstva učešća za zajmove i sredstava refundacija iz pomoći EU-a, planiraju se najviše do 25 posto ukupno izvršenih rashoda iz ovih izvora financiranja iz posljednjeg objavljenog godišnjeg izvještaja o izvršenju proračuna. Privremeno financiranje se obavlja najduže za prva tri mjeseca proračunske godine. U razdoblju privremenog financiranja proračunski korisnici ne smiju preuzimati nove obveze na teret razdoblja nakon privremenog financiranja, osim obveza za financiranje projekata koji se sufinanciraju iz sredstava EU.

Člankom 4. Pravilnika je propisano da se odredbe članka 3., koje se odnose na donošenje Plana nabave, predmete nabave koji moraju biti obuhvaćeni Planom nabave, rok donošenja Plana nabave, mogućnost izmjene i dopune Plana nabave, način izrade izmjene ili dopune Plana nabave, *primjenjuju i u slučaju privremenog financiranja*.

U tom slučaju, Plan nabave se izrađuje, usvaja, objavljuje, mijenja i nadopunjava za period privremenog financiranja, odnosno za prva tri mjeseca proračunske godine, kojim se planiraju oni predmeti nabave koji su nužni za obavljanje temeljnih funkcija naručitelja. Nedostatak ovog pristupa je što će se nakon usvajanja proračuna morati provesti postupak javne nabave za preostalu vrijednost predmeta nabave, što će zahtijevati dodatno vrijeme, uz mogućnost da naručitelj ostane bez isporuka koje su mu potrebne u tom vremenu. U ovom slučaju kod ponovnog pokretanja postupka javne nabave u istoj godini za isti predmet

nabave, postupak se provodi u odnosu na ukupno procijenjenu vrijednost za cijelu godinu.

Druga mogućnost je sačiniti Plan nabave za razdoblje cijele godine, s time da se predvidi sklapanje okvirnog sporazuma kojim se ne stvara ugovorna obveza i mogućnost sklapanja više ugovora temeljem istoga. To bi značilo da će se temeljem tako sklopljenog okvirnog sporazuma sklopiti ugovor o javnoj nabavi za razdoblje važenja privremenog financiranja, a po usvajanju proračuna i za preostali iznos osiguranih sredstava na razini godine.

18. Izmjene Plana nabave

Planiranje nabave predstavlja plansku aktivnost, a Plan nabave planski je dokument kojim se završava faza planiranja. Međutim, s obzirom na to da se Plan nabave donosi za proračunsku ili poslovnu (financijsku) godinu, nije realno za očekivati da će realizacija i izvršenje Plana nabave u potpunosti pratiti planirane stavke, odnosno da neće biti odstupanja od donesenog Plana nabave. Tijekom proračunske ili poslovne godine su česti neočekivani događaji koji izravno utječu na prethodno usvojeni Plan nabave kao npr. odobrenje dodatnih financijskih sredstava za sufinanciranje pojedinog projekta, smanjenje prihoda u proračunu ili financijskom planu, povećanje rashoda i drugo.

Uslijed ovakvih događanja potrebno je *izmijeniti plan nabave*. Ponekad je potrebno pristupiti nabavi novih roba, radova ili usluga koje Planom nabave ranije nisu planirane. Razlog tome može biti primjerice elementarna nepogoda ili druga slična prirodna katastrofa, globalna pandemija virusa COVID-19 ili nepredvidivi događaj koji se ranije nije mogao predvidjeti niti planirati. U takvim situacijama potrebno je izraditi *izmjenu ili dopunu Plana nabave*.

Spoznaja da će planirani početak postupka javne nabave umjesto u ožujku, započeti u lipnju, ne treba predmnijevati obveznu izmjenu Plana nabave samo u toj stavci. Međutim s obzirom na to da javni naručitelj Plan nabave mijenja i nadopunjava u EOJN RH direktno, on može bez odgode pristupiti izmjeni navedene stavke, te isto više ne predstavlja značajan problem niti komplikaciju. Izmjene i dopune Plana obuhvaćaju i brisanje pojedinih predmeta nabave iz razloga što npr. nije izdana važeća dozvola ili nije dana suglasnost nekog od nadležnih tijela. Neovisno o razlogu izmjena i dopuna Plana nabave, *sve izmjene i dopune plana nabave moraju biti pripremljene i donesene, te vidljivo naznačene u odnosu na osnovni plan nabave*.

S obzirom na to da se Plan nabave unosi i objavljuje u formatu i prema uputama koje je pripremio sustav EOJN RH, isti sustav obvezan je osigurati da sve izmjene i dopune Plana nabave budu jasno vidljive u odnosu na osnovni Plan nabave. Plan nabave usvaja se na nadzornom tijelu, upravnom vijeću, školskom odboru, fakultetskom vijeću, a kod jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, ovisno o visini procijenjene vrijednosti na županijskom, gradskom ili općinskom vijeću. Na isti način treba usvojiti i izmijenjeni i dopunjeni Plan nabave, a tek nakon usvajanja ga objaviti na stranicama EOJN RH.

Za točnost objavljenih podataka odgovoran je javni naručitelj. Broj izmjena i dopuna Plana nabave u jednoj proračunskoj odnosno poslovnoj godini nije ograničen, tako da ih naručitelj može pripremiti, odobriti i objaviti više puta. S obzirom da naručitelj može započeti postupak javne nabave i kada nema osigurana sredstva za nabavu i kada nema planirani predmet nabave u Planu nabave, naručitelj može započeti postupak javne nabave i *prije nego što formalno obavi izmjenu Plana nabave*. Preporučuje se naručitelju da zbog primjene drugih propisa ne donosi odluku o odabiru prije nego što pripremi, usvoji i objavi Plan nabave ili izmjene Plana nabave i prije nego što osigura sredstva za realizaciju ugovora.

19. Prekršajna odgovornost i Plan nabave

Sukladno članku 437. ZJN 2016, nad provedbom ZJN 2016 i njegovih podzakonskih propisa provodi se upravni nadzor. Upravni nadzor koji se provodi tijekom provedbe postupka javne nabave ne zaustavlja njegov tijek. Upravni nadzor provodi tijelo državne uprave nadležno za trgovinu i politiku javne nabave (Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja) u svrhu sprječavanja, otklanjanja i otkrivanja nepravilnosti koje mogu nastati ili su nastale kao posljedica povrede odredbi ZJN 2016 i njegovih podzakonskih propisa. Člankom 438. stavkom 3. ZJN 2016 je propisano da ako tijelo državne uprave nadležno za trgovinu i politiku javne nabave u provođenju upravnog nadzora utvrdi jednu ili više nepravilnosti koje imaju obilježja prekršaja propisanog ZJN 2016, protiv naručitelja i odgovorne osobe može podnijeti optužni prijedlog pred nadležnim prekršajnim sudom ili o tome obavijestiti nadležno državno odvjetništvo.

Ako se javni naručitelji, pravne osobe, ne pridržavaju obveze objave Plana nabave ili registra ugovora te svih njihovih promjena na internetskim stranicama, kaznit će se za prekršaj novčanom kaznom od 1.320,00 do 13.270,00 eura, sukladno članku 443. stavku 2. ZJN 2016. Kazna je predviđena i za odgovornu osobu u pravnoj osobi ili odgovornu osobu u državnom tijelu ili u jedinici lokalne i područne (regionalne) samouprave u iznosu od 660,00 do 2.650,00 eura.

20. Zaključno

Naručitelji (javni i sektorski) su obvezni plan nabave za 2025. godinu donijeti u eurima. Javni naručitelji imaju obvezu plan nabave za 2025. godinu objaviti u EOJN RH, dok se ista obveza ne odnosi na sektorske naručitelje. Javni naručitelji obvezni su plan nabave za 2025. godinu objaviti u novom EOJN RH. Aktualni europski pragovi (nabava velike vrijednosti) koji su trenutno na snazi vrijedit će do 31. prosinca 2025. godine, a novi pragovi će se, prema dosadašnjoj praksi donošenja delegiranih uredbi Komisije o izmjenama važećih direktiva javne nabave, primjenjivati od 1. siječnja 2026. godine. Ostale odredbe vezane uz pripremu, donošenje, objavu, izmjene plana nabave nisu promijenjene.

WEBINARI U PRIPREMI!

* 05.12.2024. Novine u obračunu plaća i poreznim propisima, obvezne odluke gradova i općina i uvođenje poreza na nekretnine od 1. 1. 2025.
* 06.12.2024. Stručno usavršavanje: Planiranje nabave za 2025. godinu; Aktualna pitanja iz prakse u izradi te pregledu i ocjeni troškovnika
* 13.12.2024. Primjena novog Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu

Informacije i prijave:
https://tim4pin.hr/edukacije

Praksa Državne komisije za kontrolu postupaka javne nabave

Dionici u sustavu javne nabave, osim poznavanja zakonodavnog okvira, moraju biti upoznati i s praksom Državne komisije za kontrolu postupaka javne nabave kao tijela nadležnog za rješavanje o žalbama u vezi s postupcima sklapanja ugovora o javnoj nabavi, okvirnih sporazuma i projektnih natječaja, na koje se primjenjuje Zakon o javnoj nabavi. Upravo kroz praksu Državne komisije često se dolazi do odgovora na pitanja kako postupiti u pojedinoj situaciji, pa se u ovoj rubrici obrađuju aktualne odluke Državne komisije te se daje prikaz najvažnijih stavova.

Dokazivanje specifičnog iskustva stručnjaka kao kriterija ekonomski najpovoljnije ponude[1]

Ako je naručitelj bio investitor u referentnim projektima te raspolaže traženim dokumentima, zbog transparentnosti postupka navedene je činjenice trebao konstatirati u zapisniku o pregledu i ocjeni

*... u žalbi na Odluku o odabiru ponude žalitelj navodi da odabrana ZP nije dokazala specifično iskustvo nominiranog **Stručnjaka 1** na način kako je traženo toč. 20. dokumentacije (Kriterij za odabir ponude), što je naručitelj propustio utvrditi te da je stoga pregled i ocjenu proveo protivno članku 290. stavku 1. ZJN 2016. Ističe da odabrani ponuditelj za Stručnjaka 1, I.Š., nije dostavio niti jednu presliku Potvrde projekta ili drugi jednakovrijedni dokument, a koji je izričito tražen u toč. 20. dokumentacije.*

Naručitelj u odgovoru na žalbu navodi da je nominirani Stručnjak 1, ovlašteni inž. el. I.Š., dostavio jedanaest ovjerenih preslika naslovnih stranica glavnih ili izvedbenih projekata željezničkih signalno – sigurnosnih uređaja. Ističe da presliku „Potvrde projekta ili druge jednakovrijedne dokumente", u ovom slučaju za I.Š., nije bilo potrebno dostaviti, jer su svi projekti koji su navedeni u preslikama naslovnih stranica projekta rađeni za naručitelja HŽ Infrastruktura d.o.o. i sukladno tome ti podaci postoje kod naručitelja. Pojašnjava da su u natječajnoj dokumentaciji potvrde projekata predviđene kako bi se osigurala vjerodostojnost projekata koji su napravljeni za druge investitore. Stoga ističe da je potvrda projekta za I.Š., dokument koji bi trebao izdati naručitelj samom sebi.

Državna komisija je utvrdila da su točkom 20. dokumentacije kao kriteriji za odabir ponude propisani cijena ponude i specifično iskustvo stručnjaka (broj izrađenih projekata). Za Stručnjaka 1, Ovlaštenog inž. el., propisano je da se boduje broj izrađenih projekata željezničkih signalno-sigurnosnih uređaja, na način da se za 1 do 3 projekta dobiva 10 bodova, za 4 do 6 projekata 15 bodova te za 7 i više projekata 20 bodova. Dalje je propisano da u svrhu dokazivanja specifičnog iskustva stručnjaka, ponuditelj u ponudi mora dostaviti sljedeće dokumente: za stručnjake 1 i 3 treba dokazati broj izrađenih projekata i to dostavom preslike naslovnih stranica ili rješenja o imenovanju projektanta glavnih ili izvedbenih projekata željezničkih signalno – sigurnosnih uređaja te dostavom preslike Potvrde projekta ili druge jednakovrijedne dokumente. Dakle, odabrana ZP nije dostavila tražene preslike Potvrda projekta ili drugi jednakovrijedni dokument za niti jedan od 11 projekata na kojima je bio angažiran Stručnjak 1 I.Š. Iz sadržaja zapisnika o pregledu i ocjeni ponuda razvidno je da je naručitelj prihvatio svih 11 projekata I.Š., za koje su dostavljene naslovnice projekata te ponudu bodovao s maksimalnih 20 bodova.

*Iako odabrana ZP u ponudi nije dostavila jedan od dokaza traženih odredbama dokumentacije, koji je trebalo dostaviti u svrhu bodovanja ponude prema kriteriju stručnog iskustva stručnjaka, naručitelj je ponudi dodijelio maksimalan broj bodova, čime je postupio protivno odredbama članka 290. stavka 1. ZJN 2016. Naručitelja ne ekskulpira činjenica na koju upućuje u žalbenom postupku da je je on bio **investitor** u svim projektima koje je odabrana ZP nominirala u svrhu bodovanja ponude, jer dokaz tražen dokumentacijom o nabavi nije dostavljen. Ako naručitelj raspolaže traženim dokumentima i navodi da je on bio investitor u referentnim projektima, zbog zakonske obveze da njegovo postupanje u postupku javne nabave bude transparentno, navedene je činjenice trebao konstatirati u zapisniku o pregledu i ocjeni ponuda, što je propustio učiniti. Žalbeni navod je osnovan.*

[1] Rješenje Državne komisije: Klasa: UP/II-034-02/24 - 01/146, od 29. travnja 2024.

Zahtjev za nastavak postupka javne nabave[2]

Zahtjev se temelji na zaštiti javnog interesa i mogućem ugrožavanju zdravlja ljudi, pa je naručitelj učinio vjerojatnim postojanje okolnosti na kojima temelji zahtjev

Naručitelj Ministarstvo, objavio je 11. siječnja 2021. u EOJN RH poziv na nadmetanje s dokumentacijom, u otvorenom postupku, br.: 2021/S OF2-0000684, radi nabave biomase iz drva - sječka.

Na Odluku o odabiru ponude I.-š. d.o.o., objavljenu u EOJN RH 22. veljače 2021., žalbu je 3. ožujka 2021. izjavio F.- obrt za šumarske usluge, trg. i prijevoz. Povodom žalbe žalitelja, koja sprječava nastavak postupka javne nabave ili nastanak ugovora o javnoj nabavi i okvirnog sporazuma, naručitelj je postavio zahtjev za odobrenje nastavka postupka javne nabave, zaprimljen 11. ožujka 2021. Naručitelj u zahtjevu predlaže odobrenje nastavka postupka javne nabave radi sprječavanja mogućeg nastanka štete uslijed prekida opskrbe sječkom tijekom sezone grijanja, radi zaštite javnog interesa jer je kao tijelo državne uprave u obvezi provoditi i osigurati sve zakonske pretpostavke koje ureduju životne uvjete za osobe lišene slobode, te radne uvjete službenika i namještenika naručitelja.

Zakonodavac je kao pravilo propisao da žalba izjavljena na odluku o odabiru sprječava nastavak postupka javne nabave kako ne bi došlo do sklapanja ugovora dok traje spor o zakonitosti odluke. Istovremeno je zakonodavac kao iznimku dopustio mogućnost da se odobri nastavak postupka, kojim se omogućuje se nastavak postupka pa i sklapanje ugovora koji bi se temeljio na odluci o odabiru čija zakonitost je u žalbenom postupku dovedena u pitanje, a o čemu još nije odlučeno. Zaštitno dobro koje zakonodavac štiti propisivanjem odgodnog učinka žalbe na odluku o odabiru je zakonitost samog ugovora koji bi se trebao temeljiti na zakonitoj odluci o odabiru. Da bi se dopustio nastavak postupka i sklapanje ugovora koji se temelji na odluci o odabiru čija zakonitost je još uvijek upitna, zakonodavac je u članku 423. stavku 1. ZJN 2016 propisao koji su to pretežiti interesi koje je potrebno uvažiti kao prevladavajući i kojima je potrebno ustupiti prednost u pravnoj zaštiti u odnosu na zaštitu zakonitosti odluke o odabiru pa i samog ugovora. Tako je propisano da su šteta koja je nerazmjerno veća od vrijednosti predmeta nabave, javni interes, žurnost nabave te život i zdravlje ljudi razlozi iz kojih naručitelj može postaviti zahtjev.

Naručitelj u zahtjevu ukazuje na zaštitu javnog interesa i moguće ugrožavanje zdravlja ljudi. U konkretnom slučaju predmet nabave je sječka kao energent za potrebe grijanja kaznionice. Naručitelj u obrazloženju upućuje na obvezu osigurati odgovarajuće životne i radne uvjete, pa time i propisanu zagrijanost prostora u kojima borave osobe lišene slobode, odnosno službenici i namještenici naručitelja, ističući da uslijed prekida opskrbe sječkom tijekom sezone grijanja te uvjete ne bi bilo moguće osigurati. S obzirom na to da naručitelj svoj zahtjev temelji na zaštiti javnog interesa i mogućem ugrožavanju zdravlja ljudi, naručitelj je u zahtjevu učinio vjerojatnim postojanje okolnosti na kojima temelji svoj zahtjev.

Načelo tržišnog natjecanja[3]

Zakon ne zabranjuje sudjelovanje istog gosp. subjekta u ulozi člana različitih zajednica ponuditelja

... u žalbi na Odluku o odabiru žalitelj navodi da je naručitelj ponudu ZP G. G. d.o.o. i Tehnom. d.o.o. te ponudu ZP V.G. d.d. i Tehnom. d.o.o. odbio kao nepravilne iz razloga što je isti gospodarski subjekt – Tehnom. d.o.o. dao ponudu u dvije različite zajednice ponuditelja smatrajući da je time došlo do povrede načela tržišnog natjecanja odnosno zbog povrede članka 8. Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja. Žalitelj navodi da je smisao odredbi o tržišnom natjecanju da u postupku sudjeluje veći broj različitih gospodarskih subjekata (ponuditelja) koji će nuditi cijene koje predstavljaju rezultat tržišnog natjecanja, odnosno da iz tog načela proizlazi da je cilj sudjelovanje što većeg broja kvalitetnijih ponuda.

Državna komisija navodi da je jedno od osnovnih načela javne nabave načelo tržišnog natjecanja. Odredbama ZJN 2016 nije zabranjeno sudjelovanje istog gospodarskog subjekta u ulozi člana različitih zajednica ponuditelja. Toč. 10.5. dokumentacije o nabavi propisano je da ponuditelj koji je samostalno podnio ponudu ne smije istodobno sudjelovati u zajedničkoj ponudi, a toč. 5.8. dokumentacije propisano je da svaki ponuditelj može podnijeti samo jednu ponudu. Iz prethodno opisanog proizlazi da ZJN 2016 ne zabranjuje opisani način sudjelovanja gospodarskog subjekta u različitim zajednicama ponuditelja u istom postupku javne nabave, a navedeno proizlazi i iz odredbi dokumentacije, prema kojoj je zabranjeno samo ponuditelju koji je samostalno podnio ponudu istodobno sudjelovanje u zajedničkoj ponudi te je propisano da jedan ponuditelj može podnijeti samo jednu ponudu, što nije slučaj u predmetnoj situaciji, koju je naručitelj neopravdano kvalificirao na način da je predmetne ponude ocijenio nepravilnima.

U konkretnom slučaju naručitelj nije žalbenom tijelu predočio dokaze kojima bi potvrdio svoja utvrđenja u zapisniku o pregledu i ocjeni ponuda, a posebice nije dostavio dokaz da konkretni slučaj predstavlja kršenje članka 8. Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja. Naručitelj u konkretnom slučaju nije dokazao da se radi o nepravilnim ponudama niti da se radi o kršenju načela tržišnog natjecanja. Žalbeni navod je osnovan.

[2] Rješenje Državne komisije: Klasa: UP/11-034-02/21-01/195, od 12. ožujka 2021.

[3] Rješenje Državne komisije: Klasa: UP/II-034-02/18-01/263 od 14. svibnja 2018.

Podsjetnik na obvezu izrade programa rada i financijskog plana neprofitnih organizacija za 2025. godinu

U tekstu podsjeća na obvezu izrade godišnjeg programa rada i financijskog plana neprofitnih organizacija - obveznica vođenja dvojnog knjigovodstva. Zakonska je obveza ove programske i plansko financijske akte usvojiti do kraja godine poslovne godine. Donosi ih najviše upravljačko tijelo neprofitne organizacije.

1. Uvod

Neprofitne organizacije, obveznice vođenja dvojnog knjigovodstva, u izradi financijskih planova dužne su se pridržavati pravila vezanih uz oblik i sadržaj financijskih planova, ali i rokova njihova donošenja.

Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija[1] (u nastavku: Zakon) **u čl. 15 obvezuje neprofitne organizacije obveznice vođenja dvojnog knjigovodstva** na izradu **godišnjeg programa rada i financijskog plana** za njegovu provedbu sukladno odredbama Zakona. **Pravilnikom o sustavu financijskog upravljanja i kontrola te izradi i izvršavanju financijskih planova neprofitnih organizacija**[2] (u nastavku: Pravilnik), između ostaloga, propisuje se metodologija izrade financijskog plana, njegova izmjena te način i uvjeti izvršavanja financijskog plana. **Izradi financijskog plana prethodi godišnji program rada i planom se prikazuje kako će se planirani program rada financirati. Oblik i saržaj programa rada nisu propisani već ih organizacije pripremaju prema svojim potrebama.**

Neprofitne organizacije koje vode dvojno knjigovodstvo, a koje udovoljavaju uvjetima iz Zakona za vođenje jednostavnog knjigovodstva, ali o tome nisu donijele Odluku o vođenju jednostavnog knjigovodstva i primjeni novčanog računovodstvenog načela **nemaju obvezu primjenjivati odredbe ovoga Pravilnika u dijelu planiranja**. **Od propisane metodologije izrade financijskih planova izuzete su političke stranke i vjerske zajednice**.

2. Način i rokovi donošenja financijskog plana

Prijedlog financijskog plana neprofitne organizacije za sljedeću, 2025. godinu priprema zakonski zastupnik i dostavlja ga najvišem tijelu neprofitne organizacije, odnosno tijelu koje je na temelju statuta ovlašteno za njegovo donošenje.

Financijski plan za 2025. godinu obvezno je donijeti najkasnije do 31. prosinca 2023.

3. Obvezni sadržaj financijskog plana

Financijski planovi neprofitnih organizacija obvezni su sadržavati:

1. plan prihoda i rashoda,
2. plan zaduživanja i otplata te
3. obrazloženje financijskog plana.

Sadržaj plana prihoda i rashoda, plana zaduživanja i otplata te obrazloženje propisan je Pravilnikom i njega se neprofitna organizacija mora pridržavati.

2.1. Plan prihoda i rashoda

Plan prihoda i rashoda izrađuje se prema ekonomskoj klasifikaciji čime prikazuje vrste rashoda koja se tijekom iduće godine planiraju utrošiti te vrste prihoda (izvora) iz kojih će se a planirani rashodi financirati. Plan prihoda i rashoda mora se izraditi i donijeti **najmanje na razini skupine računa** iz Računskog plana za neprofitne organizacije koji je objavljen kao sastavni dio Pravilnika o neprofitnom računovodstvu i računskom planu[3].

To je minimalna razina na kojoj se moraju iskazati planirani prihodi i rashodi. Poželjno je, a svakako i transparentnije da se financijski plan izrađuje i na detaljnijoj razini, kao što je prikazano primjerom u nastavku koji sadrži plan na trećoj razini (podskupine Računskog plana).

[1] Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija (Nar. nov., br. 121/14; 114/22)

[2] Pravilnik o sustavu financijskog upravljanja i kontrola te izradi i izvršavanju financijskih planova neprofitnih organizacija (Nar. nov., br. 119/15, 134/22)

[3] Pravilnik o neprofitnom računovodstvu i računskom planu (Nar. nov., br. 1/15, 25/17, 96/18, 103/18 i 134/22)

www.tim4pin.hr

Primjer 1.: Plan prihoda i rashoda za 2025. godinu

	Plan prihoda i rashoda	2025.
3	**PRIHODI**	**1.499.500**
32	**Prihodi od članarina i članskih doprinosa**	**3.000**
321	Članarine	3.000
34	**Prihodi od imovine**	**500**
341	Prihodi od financijske imovine	500
35	**Prihodi od donacija**	**395.000**
351	Prihodi od donacija iz proračuna	10.000
353	Prihodi od trgovačkih društava i ostalih pravnih osoba	250.000
355	Ostali prihodi od donacija	135.000
36	**Ostali prihodi**	**101.000**
361	Prihodi od naknade štete i refundacija	100.000
363	Ostali nespomenuti prihodi	1.000
37	**Prihodi od povezanih neprofitnih organizacija**	**1.000.000**
371	Tekući prihodi od povezanih neprofitnih organizacija	1.000.000

KORIŠTENJE PRENESENOG VIŠKA PRIHODA	**50.000**

4	**RASHODI**	**1.549.500**
41	**Rashodi za radnike**	**466.500**
411	Plaće	389.500
412	Ostali rashodi za radnike	10.000
413	Doprinosi na plaće	67.000
42	**Materijalni rashodi**	**894.400**
421	Naknade troškova radnicima	46.400
422	Naknade članovima u predstavničkim i izvršnim tijelima, povjerenstvima i slično	25.900
424	Naknade ostalim osobama izvan radnog odnosa	98.100
425	Rashodi za usluge	361.000
426	Rashodi za materijal i energiju	43.000
429	Ostali nespomenuti materijalni rashodi	320.000
43	**Rashodi amortizacije**	**32.000**
44	**Financijski rashodi**	**10.000**
443	Ostali financijski rashodi	10.000
45	**Donacije**	**100.000**
451	Tekuće donacije	100.000
46	**Ostali rashodi**	**46.600**
462	Ostali nespomenuti rashodi	46.600

522	**UKUPNO PRENESENI VIŠAK PRIHODA IZ PRETHODNIH GODINA**	**100.000**
1.	Višak koji se koristi u 2025.	50.000
2.	**Ostatak viška prihoda iz prethodnih godina**	**50.000**

Radi boljeg razumijevanja i transparentnosti, plan na detaljnijoj razini može sadržavati i obrazloženja prihoda i rashoda. Planiranje prihoda i rashoda u financijskim planovima treba pratiti način iskazivanja prihoda i rashoda u računovodstvenim evidencijama koje su temelj za praćenje njegova izvršenja. Prihodi i rashodi **planiraju se** u skladu s računovodstvenim **načelom nastanka događaja** (čl. 26. Zakona), odnosno na način kako se vodi i računovodstvo neprofitne organizacije.

U financijskom planu neprofitne organizacije **mora biti vidljiv planirani rezultat poslovanja** za koji se očekuje da će neprofitna organizacija ostvariti na dan 31. prosinca godine koja prethodi godini za koju se donosi financijski plan. Financijski plan koji ne uključuje rezultat poslovanja, ne pruža cjelovit financijski okvir za donošenje odluka o budućoj potrošnji i izvorima financiranja. U plan je potrebno uključiti i prenesene rezultate iz prethodnih godina.

Neprofitne organizacije koje posluju s gubitkom trebaju financijskim planom pokazati i obrazložiti uzroke zbog kojih su manjkovi nastali te planirati načine za njihovo pokriće. Manjkovi se mogu pokriti ili na teret novih izvora financiranja, odnosno rasta prihoda ili smanjenjem ukupne rashodovne strane u visini nastalih manjkova (kroz jednu ili više godina). Preneseni rezultat u računovodstvenim evidencijama iskazan je na podskupini računa 522 Višak/manjak prihoda. Višak i manjak se i u financijskom planu planira na računima podskupine 522, odnosno njegove analitike 5221 Višak prihoda i 5222 Manjak prihoda. Činjenica je da je konačni rezultat poslovanja možda poznat tek u veljači godine za koju se donosi financijski plan. Zbog toga se prilikom planiranja tj. izrade financijskog plana u obzir uzima planirani/procijenjeni rezultat poslovanja tekuće godine.

Važno je napomenuti da preneseni manjkovi, odnosno viškovi iz prethodnih godina ne moraju biti nužno pokriveni, odnosno iskorišteni (utrošeni) u godini za koju se sastavlja financijski plan. To je izrijekom navedeno u čl. 16. st. 1. Pravilnika.

Radi bolje ilustracije u nastavku dajemo pojednostavljene primjere mogućih načina uključivanja rezultata (viška ili manjka) u financijski plan neprofitne organizacije.

Primjer 2. Pokriće cjelokupnog prenesenog manjka

3	**PRIHODI TEKUĆE GODINE**	**387.000**
31	Prihodi od prodaje roba i pružanja usluga	90.000
32	Prihodi od članarina i članskih doprinosa	120.000
34	Prihodi od imovine	2.000
35	Prihodi od donacija	160.000
36	Ostali prihodi	15.000
4	**RASHODI TEKUĆE GODINE**	**337.000**
41	Rashodi za radnike	172.000
42	Materijalni rashodi	87.000
43	Rashodi amortizacije	19.000
44	Financijski rashodi	12.000
45	Donacije	5.000
46	Ostali rashodi	42.000

522 POKRIĆE MANJKA PRENESENOG IZ PRETHODNIH GODINA	**50.000**

Neprofitna organizacija koja procjenjuje da će godinu završiti s manjkom prihoda, u modelu financijskog plana na kraju iskaza plana rashoda uključuje i kategoriju prenesenog manjka. Iskaz procjene prenesenog manjka u financijskom planu je obvezan, ali je na samoj neprofitnoj organizaciji da odluči hoće li taj manjak pokriti u 2025. (u cijelosti ili djelomično) ili neće. U Primjeru 2. procijenjeni preneseni manjak od 50.000 kn planira se u cijelosti

pokriti u 2025. i to iz prihoda 2025., dok se u Primjeru 3. prikazuje na koji način u financijski plan uključiti pokriće dijela manjka. Manjak se u financijskom planu ne iskazuje na računima razreda 4, već se u financijski plan uključuje kao bilančna pozicija - 5222 Manjak prihoda.

Primjer 3. Pokriće dijela prenesenog manjka

3	**PRIHODI TEKUĆE GODINE**	**357.000**
31	Prihodi od prodaje roba i pružanja usluga	88.000
32	Prihodi od članarina i članskih doprinosa	110.000
34	Prihodi od imovine	1.500
35	Prihodi od donacija	145.000
36	Ostali prihodi	12.500
4	**RASHODI TEKUĆE GODINE**	**347.000**
41	Rashodi za radnike	180.000
42	Materijalni rashodi	93.000
43	Rashodi amortizacije	19.000
44	Financijski rashodi	12.000
45	Donacije	5.000
46	Ostali rashodi	38.000
POKRIĆE DIJELA MANJKA PRENESENOG IZ PRETHODNIH GODINA		**10.000**
522 UKUPNO PRENESENI MANJAK IZ PRETHODNIH GODINA		**50.000**
1.	Za pokriće u 2025. godini	10.000
2.	Ostatak manjka za pokriće u narednim godinama	40.000

Ako neprofitna organizacija procjenjuje da će poslovnu godinu završiti s viškom prihoda, taj rezultat iskazuje i u financijskom planu za 2025. godinu. Međutim, na samoj je neprofitnoj organizaciji da odluči hoće li taj višak koristiti (u cijelosti ili djelomično) ili neće.

2.2. Plan zaduživanja i otplata

Sadržaj **plana zaduživanja i otplata** definiran je čl. 14. Pravilnika. Prilikom izrade financijskog plana u planu zaduživanja i otplata potrebno je navesti visinu planiranih:

- primitaka od dugoročnog zaduživanja na temelju primljenih kredita i zajmova, primitaka od prodaje vrijednosnih papira, dionica i udjela u glavnici, primitaka od povrata glavnice danih zajmova te
- izdataka od danih dugoročnih zajmova, ulaganja u vrijednosne papire, dionice i udjele u glavnici te otplata glavnice primljenih dugoročnih kredita i zajmova.

Plan zaduživanja i otplata mora sadržavati **i najviši iznos** do kojega se neprofitna organizacija može jednokratno **kratkoročno zadužiti**, kao i najviši iznos do kojega neprofitna organizacija može jednokratno **dati kratkoročne zajmove**. Tako se najvišem tijelu neprofitne organizacije, najčešće je to skupština, daje veća kontrola nad raspolaganjem sredstvima neprofitne organizacije, a ujedno i mogućnost ograničavanja zaduživanja. To se u praksi, u velikom broju slučajeva, pokazalo kao potrebno, a uzimajući u obzir da se planom prihoda i rashoda ne vide priljevi od zaduživanja, kao niti odljevi na temelju otplata ranije primljenih zajmova i kredita.

Primjer 4. Plan zaduživanja i otplata

Neprofitna organizacija planira u 2025. uzeti kredit za nabavu opreme na rok od sedam godina. Vrijednost opreme iznosila bi 75.000 eura.

Pregled uvjeta zaduživanja i troška kreditiranja

Valuta kredita	eura
Traženi iznos kredita	75.000
Rok otplate	7
Troškovi uključeni u iznos kredita (DA/NE)	DA
Odobreni iznos kredita	77.977
Trošak naknade za obradu kreditnog zahtjeva	750
Trošak premije osiguranja tražbine kredita	1.871
Trošak upisa fiducije	355,55
Efektivna kamatna stopa (EKS)	3,92%
Mjesečni anuitet	1.157
Kamata za razdoblje otplate kredita	19.613
Ukupan iznos za plaćanje	97.590

Neprofitna organizacija neće se tijekom 2025. godine kratkoročno zaduživati, niti davati kratkoročne zajmove.

2.3. Obrazloženje plana

Obrazloženje plana je obvezni element financijskog plana propisan Zakonom i mora imati sljedeći sadržaj:

- obrazloženje pojedinih skupina prihoda i rashoda te
- obrazloženje programa, aktivnosti i projekata koji se planiraju provoditi u onoj godini za koju se donosi financijski plan.

U obrazloženju se navode i okolnosti te parametri koji su uzeti u obzir prilikom izračuna potrebnih sredstava za svaku od skupina prihoda i rashoda.

4. Godišnji program rada neprofitne organizacije

Osnovu za izradu financijskog plana predstavlja **godišnji program rada** neprofitne organizacije. **Godišnji program rada** trebao bi, u slobodnoj formi, najmanje sadržavati:

1. **Uvod** (u kojem se osvrće na osnovne zadaće neprofitne organizacije, a predstavlja i poveznicu s programom rada i njegovim ostvarenjem za prethodnu godinu).
2. **Osnovne ciljeve** neprofitne organizacije u 2025. godini.
3. **Aktivnosti** i **razvojne projekte** u 2025. godini koji se provode radi ostvarenja postavljenih ciljeva.
4. **Resurse** potrebne za ostvarivanje planiranih ciljeva (ljudske i financijske).

Obrazloženje programa, aktivnosti i projekata mora sadržavati **poveznicu** s godišnjim programom rada i potrebnim sredstvima za njihovu provedbu. Ako neprofitna organizacija ima više organizacijskih dijelova (podružnica), u obrazloženju treba pokazati koji će se programi provoditi u kojim organizacijskim dijelovima (relevantno za veće neprofitne organizacije), koliko se sredstava namjerava uložiti u svaki od programa te koji su im izvori financiranja.

Pripreme za provođenje godišnjeg popisa kod neprofitnih organizacija

Davor Vašiček *

U članku se, kao i svake godine, podsjeća na temeljne pripremne pravne i organizacijske aspekte provođenja popisa te ukazuje na posebnosti pojedinih postupaka. O poreznom i računovodstvenom statusu inventurnih razlika, rashodovanju i otpisu bit će riječi u sljedećem broju časopisa s obzirom na to da računovodstvena i porezna obrada popisnih elaborata slijedi tek po stvarnim i formalno pravno reguliranim odstupanjima knjigovodstvenog od stvarnog stanja. Za očekivati je da će Ministarstvo financija tijekom prosinca 2024. godine, kao i prethodnih godina, dati posebnu Uputu kojom se precizira provođenje redovitog popisa.

1. Obveza, predmet i organizacija popisa

1.1. Zakonska podloga

Potreba i važnost provedbe redovnog popisa cjelokupne imovine i obveza za neprofitne organizacije suštinski je bitna u kontekstu realnog iskazivanja financijskog položaja i financijskog rezultata. Obveza provođenja sveobuhvatnog popisa koncem poslovne godine propisana je čl. 19. do 21. Zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija (Nar. nov., br. 121/14; 114/22).

Popisom treba utvrditi stvarno stanje:

- **vlastite** imovine **(nefinancijske i financijske**)
- **obveza**
- **aktivnih i pasivnih stavki izvanbilančnih zapisa.**

Popis uključuje imovinu evidentiranu u izvanbilančnoj evidenciji (npr. sredstva u financijskom najmu – leasingu, fiducijarna i hipotekarna vlasništva i sl.) **kao i potencijalne obveze** koje se također prate u izvanbilančnoj evidenciji (npr. dana jamstva, instrumente osiguranja i sl.). Radi se naime o elementima koji mogu imati značajan utjecaj na poslovanje u budućnosti. To su:

- tuđa imovina dobivena na korištenje
- dana jamstva
- dana kreditna pisma
- instrumenti osiguranja plaćanja,
- potencijalne obveze po osnovi sudskih sporova u tijeku i
- ostali izvanbilančni zapisi. „

Analitička knjigovodstva i evidencije imovine obvezno se usklađuju s podacima u glavnoj knjizi.

1.2. Organizacija popisa

Računovodstvenim propisima naložena je obveza zakonskog predstavnika da osniva povjerenstvo/a za popis, određuje datum popisa, rokove obavljanja popisa i dostavljanja izvještaja s priloženim popisnim listama. Zakonski predstavnik proračunskog i neprofitnog subjekta o tome obvezno donosi pisanu odluku. Odlukom se određuje koliko se i koja povjerenstava za popis osnivaju, formira se središnje povjerenstvo (ako se to ocijeni potrebnim), postavlja se plan i predmet popisa, utvrđuju rokovi obavljanja popisa i dostavljanja izvještaja te imenuju predsjednici i članovi povjerenstava. Povjerenstva za popis osnivaju se prema stvarnim potrebama, odnosno veličini kao i organizacijskim i poslovnim specifičnostima organizacije.

Povjerenstvo za popis, u pravilu, ima predsjednika i najmanje dva člana. Broj članova povjerenstva mora zadovoljiti potrebu sveobuhvatnosti popisa te dane rokove u kojima popis mora biti izvršen.

Predsjednik i članovi povjerenstva trebaju biti neutralni u odnosu na predmet popis koji obavljaju. To znači da, kada god je to moguće, to ne mogu biti zaposlenici koji upravljaju materijalnim i novčanim vrijednostima koje su predmet popisa te zaposlenici koji obavljaju kontrolu i nadzor. Time se osigurava veći stupanj nepristranosti popisa. U nekim slučajevima vrlo malih poslovnih subjekata zbog malog broja zaposlenika nije moguće u potpunosti osigurati ovaj princip. Popis će se u tim slučajevima provesti raspoloživim resursima, a odgovornost za njegovu vjerodostojnost je na čelniku. Pri izboru predsjednika i članova povjerenstva treba imati na umu i njihovu stručnost kao jamstvo kvantitativne i kvalitativne vjerodostojnosti informacija o stvarnom stanju imovine i obveza.

Sve osobe odgovorne za popis trebaju biti upoznate sa svojim obvezama koje proizlaze iz dodijeljenih im zadataka, ali i odgovornosti. Predsjednik i članovi povjerenstva za popis odgovorni su za:

- točnost stanja utvrđenog popisom,
- pravilno sastavljanje popisnih lista,
- pravodobno obavljanje popisa i
- vjerodostojnost i točnost izvještaja o obavljenom popisu.

U nastavku daje se pojednostavljeni primjer odluke o popisu neprofitne organizacije koja je za potrebe popisa osnovala više od jednog povjerenstva.

* Prof.dr.sc. sc. Davor Vašiček, Sveučilište u Rijeci Ekonomski fakultet

Klasa:
Urbroj:
Rijeka, 2. prosinca 2024. godine

Na osnovi odredbe čl. 20. Zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija (Nar. nov., br. 121/14; 114/22) i članka xx. Statuta XXX, čelnik YYY, donosi

O D L U K U
o popisu imovine, obveza i potraživanja

I. *U svrhu utvrđivanja stvarnog stanja imovine i obveza te vjerodostojnosti knjigovodstvenih evidencija, na dan 31. prosinca 2024. godine, nalaže se provođenje popisa:*

1. Nefinancijske imovine
- neproizvedene dugotrajne imovine
- proizvedene dugotrajne imovine
- plemenitih metala i ostalih pohranjenih vrijednosti
- sitnog inventara
- nefinancijske imovine u pripremi
- proizvedene kratkotrajne imovine

2. Financijske imovine
- novca na računima i u blagajni
- depozita i jamčevnih pologa
- danih zajmova
- vrijednosnih papira
- dionica i udjela u glavnici
- potraživanja.

3. Obveza
4. Izvanbilačnih zapisa

II. *Za obavljanje popisa osnivaju se sljedeća povjerenstva:*

1. Središnje povjerenstvo u sastavu:
predsjednica
član
član
rezervni član

2. Povjerenstvo za popis nefinancijske imovine u sastavu:
predsjednik
član
član
rezervni član

3. Povjerenstvo za popis financijske imovine, potraživanja, obveza i izvanbilančnih zapisa u sastavu :
predsjednica
član
član
rezervni član

III. *U svako povjerenstvo imenuju se predsjednik i dva člana te rezervni član. Ako predsjednik ili član povjerenstva nije u mogućnosti sudjelovati u radu povjerenstva, rezervni član mijenja člana povjerenstva, a prvi član mijenja predsjednika. Član povjerenstva može biti svaki zaposlenik koji ne rukuje niti je odgovoran za predmet popisa.*

IV. *Organizaciju sveukupnog popisa provodi Središnje povjerenstvo, a organizaciju popisa pojedinih oblika imovine i obveza predsjednik za to imenovanog povjerenstva.*

V. *Povjerenstva će do 9. siječnja 2025. dostaviti izvještaje o obavljenom popisu Središnjem povjerenstvu. U svojim izvještajima povjerenstva su dužna konstatirati naturalne razlike, stanje/funkcionalnost imovine te po mogućnosti obaviti procjenu viškova i manjkova.Uz navedeno, povjerenstva će navesti uzroke nastalih razlika te po potrebi predložiti otpis, odnosno rashodovanje imovine.*

VI. *Središnje povjerenstvo će objediniti izvještaje povjerenstava i izraditi skupni izvještaj o obavljenom popisu, preispitati utvrđene viškove i manjkove te prijedloge za otpis, odnosno rashodovanje i dostaviti ga do 15. siječnja 2025. čelniku .*

Čelnik:

Dostaviti: članovima Povjerenstava

2. Pripremne radnje

Prije samog provođenja fizičkog popisa potrebno je da povjerenstvo za popis i odjeli u kojima se obavlja popis obave pripremne radnje. Temeljitim pripremnim radnjama olakšava se sama provedba te osigurava izvršenje popisa u predviđenim rokovima. Pripremne radnje popisnog povjerenstva čine:

- plan rada u kojem su popisani svi poslovi popisa,
- utvrđivanje rokova obavljanja pojedinih poslova popisa, i
- pribavljanje popisnih lista.

Središnje povjerenstvo, ako je osnovano, pismenim putem obavještava predsjednike i članove povjerenstva o obvezi i rokovima pripremnih radnji. Pripremne radnje obvezni su obaviti i odjeli u kojima se obavlja popis, a one se sastoje od:

- osiguranja dostupnosti imovine popisu,
- omogućavanja dostupnosti dokumentacije o imovini i obvezama koje su predmet popisa,
- provjera postojanja inventarnih brojeva na imovini,
- kod potraživanja i obveze potrebno je provjeriti je li za svako potraživanje odnosno obvezu, za koju postoji pravni temelj, ispostavljen dokument te jesu li svi poslovni događaji iz dokumenata proknjiženi,
- usklađivanja podataka evidentiranih u pomoćnim knjigama i evidencijama sa stanjem u glavnoj knjizi.

Sve osobe odgovorne za popis trebaju biti upoznate sa svrhom popisa, njihovim zadacima, odgovornošću i drugim pitanjima važnim za početak popisa.

3. Provedba popisa

Prvi zadatak povjerenstva za popis pri provedbi samog popisa sastoji se od utvrđivanja, mjerenja i prebrojavanja materijalnih predmeta popisa. Podaci konstatirani popisom unose se pojedinačno u naturalnim izrazima u popisne liste. Popisne liste se zatim potpisuju od strane predsjednika te svih članova povjerenstva čime se potvrđuje njihova vjerodostojnost. Nakon unošenja stvarnog i knjigovodstvenog stanja u popisne liste utvrđuju se količinske razlike između stanja utvrđenog popisom i knjigovodstvenog stanja. Ustanovljene razlike se vrijednosno obračunavaju. Povjerenstvo za popis utvrđuje uzroke tih razlika i daje prijedlog njihove likvidacije. Kod popisivanja imovine i obveza potrebno je utvrditi redoslijed obavljanja popisa

materijalne i nematerijalne imovine, potraživanja i obveza te uočiti razlike. Nematerijalna imovina, potraživanja i obveze popisuju se na temelju dokumentiranosti njihovih iskaza u knjigovodstvenim evidencijama. Popis zapravo predstavlja provjeru njihove pravne i knjigovodstvene utemeljenosti. Sve promjene nastale od dana popisa do datuma pod kojim se provodi popis (31. prosinac 2024.) moraju se pridodati ili oduzeti od popisom utvrđenog stvarnog stanja u popisnim listama, ovisno o poslovnim događajima i transakcijama, tako da se dobije stvarno stanje na datum 31. prosinca 2024. godine.

4. Izvještaj o obavljenom popisu

Svako povjerenstvo obvezno je nakon obavljenog popisa sastaviti izvještaj o rezultatima obavljenog popisa i uz njega priložiti popisne liste. Središnje povjerenstvo (ako je osnovano), uz izvještaje povjerenstava, sastavlja izvještaj o općim opažanjima pri popisu.

Izvještaj povjerenstva o obavljenom popisu treba sadržavati:

- **mišljenja o utvrđenom manjku odnosno višku,**
- **prijedlog načina knjiženja utvrđenog manjka odnosno viška,**
- **mišljenje o sumnjivim i spornim potraživanjima kao i nenaplativim te zastarjelim potraživanjima,**
- **mišljenje o načinu likvidacije trajno neupotrebljive dugotrajne nefinancijske imovine i obustavljenih investicija,**
- **primjedbe i izjave zaposlenika koji rukuju materijalnim i novčanim vrijednostima o ustanovljenim razlikama i eventualne druge primjedbe,**
- **objašnjenje viškova odnosno manjkova koji su nastali kao posljedica mogućih pogrešaka zbog zamjene pojedinih vrsta odnosno dimenzija istovrsnog materijala, sitnog inventara i dr. i**
- **prijedlog mjera za otklanjanje nedostataka.**

5. Usklađivanje knjigovodstvenog i stvarnog stanja

Nakon razmatranja izvještaja o obavljenom popisu čelnik/zakonski predstavnik **obvezno odlučuje** o:

1. načinu likvidacije utvrđenih manjkova,,
2. načinu knjiženja utvrđenih viškova
3. visini otpisa nenaplativih i zastarjelih potraživanja i obveza,
4. rashodovanju proizvedene dugotrajne imovine i sitnog inventara te
5. mjerama protiv osoba odgovornih za manjkove, oštećenja, neusklađenosti knjigovodstvenog i stvarnog stanja, zastaru i nenaplativost potraživanja i slično.

Na temelju odluka zakonskog predstavnika potrebno je uskladiti stanja imovine, obveza i izvora iskazanih u knjigovodstvu s njihovim stvarnim stanjima ustanovljenim u izvještaju o popisu. Utvrđene popisne (inventurne) razlike – viškove i manjkove evidentira se u knjigovodstvenim evidencijama na temelju naloga za knjiženje koje u tu svrhu sastavlja voditelj računovodstva, a daje zakonski predstavnik.

U nastavku daje se primjer Odluke o otpisu potraživanja i obveza.

Na osnovi članka 21. Zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija (Nar. nov., br. 121/14; 114/22) i članka xx. Statuta XXX ravnatelj XXX na sjednici održanoj 20. siječnja 2025., donijelo je ovu

O D L U K U

o otpisu potraživanja i obveza na dan 31. prosinca 2024. godine

I. Ovom odlukom, na osnovi prijedloga Središnjeg povjerenstva za popis imovine, obveza i potraživanja sa stanjem na dan 31. prosinca 2024. godine, otpisuje se:

1. potraživanja u ukupnom iznosu od… eura s osnova:
a) eura
b) eura
c) eura

2. obveze u ukupnom iznosu od… eura s osnova:
a) eura
b) eura

Tablice s pojedinačno navedenim prijedlozima za otpis potraživanja i obveza po pravnim i fizičkim osobama sastavni su dio Odluke.

II . Zadužuju se nadležne službe XXX da izvrše otpis potraživanja i obveza iz točke I. Odluke u poslovnim knjigama.

III. Odluka stupa na snagu danom donošenja.

Klasa:
Ur. broj:
Sisak, 20. siječnja 2025.

Ravnatelj/ čelnik

Prema računovodstvenim propisima zakonski predstavnik obvezan je na temelju izvještaja o popisu i priloženih popisnih lista odlučiti, između ostalog, i o rashodovanju sredstva, opreme i sitnog inventara. **Pritom valja voditi računa o mogućim statutarnim ograničenjima zakonskog predstavnika u pogledu pojedinačne vrijednosti o kojoj on može samostalno odlučivati.**

Imovina koja više nije za upotrebu rashoduje se na temelju odluke o rashodovanju. Odlukom o rashodovanju utvrđuje se imovina koja je za rashodovanje uz navođenje njezine nabavne i sadašnje vrijednosti te ispravka vrijednosti. Istim se aktom može utvrditi kako će se dalje postupati s rashodovanom imovinom, iako se u praksi to često propisuje posebnim odlukama. Rashodovanu imovinu moguće je uništiti ili otuđiti. Govoreći o otuđenju, misli se ponajprije na prodaju ili doniranje. Bitno je naglasiti da **se isknjiženje imovine iz knjigovodstvene evidencije ne provodi na temelju odluke o rashodovanju, već izvornih dokumenata o primopredaji pri prodaji ili donaciji (ako se rashodovana imovina prodala ili donirala), odnosno komisijskog zapisnika o uništenju rashodovane imovine (ako se rashodovana imovina dala uništiti) ili odgovarajućeg dokumenta o preuzimanju imovine od strane specijaliziranih subjekata za zbrinjavanje otpada.**

Odgovori na vaša pitanja

U nastavku objavljujemo naše odgovore na neka specifična pitanja. Vjerujemo da će odgovori poslužiti i ostalim čitateljima u poslovnim situacijama koje se mogu pojaviti u njihovom poslovanju.

Javna nabava – promjena ugovora tijekom izvršenja

Pitanje: *Ako je sklopljen ugovor o javnoj nabavi za određenu uslugu ili materijal i ako datumski ugovor nije istekao, ali je vrijednosno izvršen, da li je potrebno sklopiti aneks ugovora zbog povećanja vrijednosti nabave materijala ili usluga? Do kojeg postotka se može podići vrijed/nost ugovora bez novog postupka javne nabave? Da li se smiju povećavati rezervacije, odnosno vrijednost ugovora bez sklopljenog aneksa?*

Odgovor:

a) Člankom 314. stavkom 1. ZJN 2016 propisano je da "Javni naručitelj smije izmijeniti ugovor o javnoj nabavi tijekom njegova trajanja bez provođenja novog postupka javne nabave samo u skladu s odredbama članaka 315. – 320. ovoga Zakona". Dakle, ugovor o javnoj nabavi može se izmijeniti sukladno navedenim zakonskim odredbama samo tijekom njegova trajanja (izvršenja), tj. prije njegova isteka. Nadalje, člancima 315. do 320. ZJN 2016 propisane su zakonske osnove odnosno uvjeti za izmjenu ugovora o javnoj nabavi tijekom njegova izvršenja. U tom smislu, člankom 320. ZJN 2016 propisano je: „Javni naručitelj smije izmijeniti ugovor o javnoj nabavi tijekom njegova trajanja bez provođenja novog postupka javne nabave ako su kumulativno ispunjeni sljedeći uvjeti:
   1. vrijednost izmjene manja je od europskih pragova iz članka 13. ovoga Zakona
   2. vrijednost izmjene manja je od 10 % prvotne vrijednosti ugovora o javnoj nabavi robe ili usluga, odnosno manja je od 15 % prvotne vrijednosti ugovora o javnoj nabavi radova
   3. izmjena ne mijenja cjelokupnu prirodu ugovora".

   Dakle, ako je vrijednost izmjene manja je od europskih pragova, te ako je vrijednost izmjene manja od 10 % prvotne vrijednosti ugovora o javnoj nabavi robe ili usluga, odnosno manja je od 15 % prvotne vrijednosti ugovora o javnoj nabavi radova, te ako se izmjenom ne mijenja cjelokupnu priroda ugovora, javni naručitelj može nabaviti robu/usluge odnosno radove do navedenih vrijednosti, bez provođenja novog postupka javne nabave. Međutim, potrebno je svakako sklopiti anex osnovnom ugovoru o javnoj nabavi. Napominje se da je na samom naručitelju teret dokaza odnosno obrazloženje potrebe sklapanja anexa osnovnom ugovoru o javnoj nabavi, tj. obrazloženje potrebe za dodatnim robama/uslugama/radovima.

b) Nadalje, javni naručitelj smije izmijeniti ugovor o javnoj nabavi tijekom njegova trajanja bez provođenja novog postupka javne nabave, također i sukladno članku 316. ZJN 2016, radi nabave dodatnih radova, usluga ili robe od prvotnog ugovaratelja koji su se pokazali potrebnim, a nisu bili uključeni u prvotnu nabavu, ako promjena ugovaratelja:
   1. nije moguća zbog ekonomskih ili tehničkih razloga, kao što su zahtjevi za međuzamjenjivošću i interoperabilnošću s postojećom opremom, uslugama ili instalacijama koje su nabavljene u okviru prvotne nabave, i
   2. prouzročila bi značajne poteškoće ili znatno povećanje troškova za javnog naručitelja.

   Povećanje cijene ne smije biti veće od 30 % vrijednosti prvotnog ugovora, neovisno o tome je li učinjena jedna ili nekoliko izmjena. U ovom slučaju javni naručitelj obvezan je za svaku izmjenu ugovora na temelju članka 316 ZJN 2016, poslati obavijest o izmjeni ugovora na objavu u EOJN RH, u roku od 30 dana od dana izmjene ugovora.

c) Također, sukladno članku 317. ZJN 2016, javni naručitelj smije izmijeniti ugovor o javnoj nabavi tijekom njegova trajanja bez provođenja novog postupka javne nabave ako su kumulativno ispunjeni sljedeći uvjeti:
   1 do potrebe za izmjenom došlo je zbog okolnosti koje pažljiv javni naručitelj nije mogao predvidjeti (dakle, u slučaju nepredviđenih okolnosti)
   2. izmjenom se ne mijenja cjelokupna priroda ugovora
   3. svako povećanje cijene nije veće od 50 % vrijednosti prvotnog ugovora.

   I u ovom slučaju, kada mijenja ugovor o javnoj nabavi sukladno članku 317. ZJN 2016, javni naručitelj obvezan je za svaku izmjenu ugovora poslati obavijest o izmjeni u EOJN RH, u roku od 30 dana od dana izmjene ugovora. Rok za žalbu u slučaju sklapanja izmjene ugovora tijekom njegova trajanja iz članaka 316. i 317. ovoga Zakona iznosi 10 dana od objave obavijesti o izmjeni u odnosu na slučajeve i okolnosti koje opravdavaju izmjenu ugovora.

d) Zaključno, javni naručitelj obvezan je provesti novi postupak javne nabave u skladu s odredbama ZJN 2016, u slučaju značajnih izmjena ugovora o javnoj nabavi tijekom njegova trajanja, a koje su navedene u članku 321. ZJN 2016.

Pravilnik o javnoj nabavi i praćenje izvršenja ugovora

Pitanje: *Postoji li obveza donošenja pravilnika o javnoj nabavi unutar institucije kao interni akt prema kojem su jasno definirane procedure postupka javne nabave, konkretno za samo izvršenje ugovora. Na koji način je prema Zakonu definirano praćenje izvršenja ugovora, tko je odgovoran za to? Da li je dovoljno praćenje financijskog izvršenja ugovora u računovodstvu ili treba pratiti šire od toga?*

Odgovor: ZJN 2016 ne propisuje nikakvu obvezu za naručitelje iz koje bi proizlazilo da naručitelji moraju donijeti Pravilnik o javnoj nabavi kojim bi bile jasno definirane procedure postupka javne nabave, pa niti samo izvršenje ugovora o javnoj nabavi. Procedure provedbe postupaka javne nabave propisane su samim ZJN 2016.

Jedino u slučaju jednostavne nabave do pragova iz članka 12. ZJN 2016, na koju se ZJN 2016 ne primjenjuje, naručitelji su obvezni donijeti opći akt o jednostavnoj nabavi (za nabavu robe i usluga te provedbu projektnih natječaja procijenjene vrijednosti manje od 26.540,00 eura, te radova procijenjene vrijednosti manje od 66.360,00 eura), kojim će regulirati postupke jednostavne nabave do navedenih vrijednosti odnosno pragova iz članka 12. ZJN 2016. Obveza donošenja općeg akta o jednostavnoj nabavi propisana je člankom 15. ZJN 2016.

Kada je u pitanju izvršenje ugovora o javnoj nabavi, ZJN 2016 u članku 313. stavku 1. propisuje da ugovorne strane izvršavaju ugovor o javnoj nabavi u skladu s uvjetima određenima u dokumentaciji o nabavi i odabranom ponudom.

Stavkom 2. istoga članka ZJN 2016 propisano je da je javni naručitelj obvezan kontrolirati je li izvršenje ugovora o javnoj nabavi u skladu s uvjetima određenima u dokumentaciji o nabavi i odabranom ponudom. Stavkom 3. je propisano da se „Na odgovornost ugovornih strana za ispunjenje obveza iz ugovora o javnoj nabavi, uz odredbe ovoga Zakona, na odgovarajući način primjenjuju odredbe zakona kojim se uređuju obvezni odnosi“, tj. Zakona o obveznim odnosima.

Dakle, naručitelj je obvezan kontrolirati odnosno pratiti ne samo financijsko izvršenje ugovora o javnoj nabavi, već također nadzirati izvršava li se ugovor o javnoj nabavi po pravilima struke, količinski i sl., te u skladu s uvjetima određenima u dokumentaciji o nabavi i odabranom ponudom.

U tom smislu, naručitelj će odrediti osobu ili osobe (odjel, služba, sektor ili sl.) koje će pratiti izvršenje ugovora. Npr. u županiji će pročelnik nekog županijskog ureda koji je zadužen za praćenje izvršenja ugovora o javnoj nabavi, odrediti nekog od zaposlenika samog ureda za praćenje izvršenja nekog konkretnog ugovora o javnoj nabavi.

Prilikom imenovanja određene osobe za praćenje izvršenja nekog konkretnog ugovora o javnoj/jednostavnoj nabavi, potrebno je voditi računa i o Zakonu o fiskalnoj odgovornosti i Uredbi o sastavljanju i predaji Izjave o fiskalnoj odgovornosti i izvještaja o primjeni fiskalnih pravila. Sastavni dio predmetne Uredbe je i Upitnik o fiskalnoj odgovornosti u kojemu su navedena pitanja (JAVNA NABAVA i RAČUNOVODSTVO) koja se odnose na izvršenje ugovora o nabavi, a na koja je svaki naručitelj obvezan odgovoriti i o kojim odgovorima ovisi sadržaj Izjave o fiskalnoj odgovornosti koju potpisuje čelnik tijela.

Kod javne nabave radova, ako je to obveza po posebnim propisima, imenovati će se i stručni nadzor nad izvođenjem radova, neovisan od samog izvoditelja radova, a koja usluga se nabavlja na tržištu, sukladno propisima o javnoj nabavi.

Jednostavne nabave i unos u EOJN

Pitanje: *Pitanje je vezano u registar ugovora u EOJN. Radi se o jednostavnim nabavama koje se nabavljaju putem narudžbenica tijekom godine i neke nabave od više različitih dobavljača, na početku godine ne znamo koliko će biti dobavljača. Zanima nas kada se takve nabave unose/ objavljuju u registar ugovora u eojn, na kraju godine zbrajaju se i objavljuju ukupan iznos po svakom pojedinom dobavljaču ili se objavljuju po donošenju plana nabave na početku godine? Te nabave se nalaze u planu nabave.*

Odgovor: Na Vaše pitanje primjenjuje se sljedeći pravni okvir:

1. **Zakon o javnoj nabavi** (Nar.nov.br. 120/16 i 114/22; dalje: ZJN 2016), koji u čl. 28. propisuje obvezu naručitelja (i javnog i sektorskog) da ažurno vodi registar ugovora o javnoj nabavi i okvirnih sporazuma. U Registru ugovora se navode svi predmeti nabave čija je vrijednost jednaka ili veća od 2.650,00 eura.
2. **Pravilnik o planu nabave, registru ugovora, prethodnom savjetovanju i analizi tržišta u javnoj nabavi** (Nar. nov. br. 101/17, 144/20 i 30/23; dalje: Pravilnik), u čl. 6. navodi da je Naručitelj obvezan ustrojiti registar ugovora i okvirnih sporazuma za predmete nabave čija je vrijednost bez PDV-a jednaka ili veća od 2.650,00 eura u roku od 30 dana od dana sklapanja prvog ugovora ili okvirnog sporazuma. Naručitelj je obvezan ažurirati Registar ugovora prema potrebi, a najmanje jednom u 6 mjeseci.

U slučaju jednostavne nabave, ako naručitelj predmet nabave nabavlja putem narudžbenica, u registar ugovora unosi se ukupni iznos za taj predmet nabave neovisno o broju narudžbenica izdanih tijekom godine. Na temelju gore navedenog pravnog okvira, **upute su sljedeće**:

- Registar ugovora se mora ustrojiti u roku od 30 dana od dana sklapanja prvog ugovora ili okvirnog sporazuma ili izdane narudžbenice za poslovnu odnosno proračunsku godinu.
- Registar ugovora se mora ažurirati tijekom godine prema potrebi, a najmanje jednom u 6 mjeseci.
- Jednostavna nabava se može realizirati putem ugovora ili putem izdanih narudžbenica.
- Jednostavna nabava – predmeti nabave navedeni u planu nabave, čija proc. vrijednost nabave jednaka ili

veća od 2.650,00 eura se također evidentira u registru ugovora.
- U Registar se unose oni ugovori odnosno narudžbenice koji su sklopljeni odnosno izdane narudžbenice.
- U Registar se za svaku pojedinu stavku plana nabave može unijeti više ugovora odnosno narudžbenica.
- Za **predmete jednostavne nabave** realizirane putem narudžbenica dovoljno je na kraju godine unijeti podatke o realizaciji (izdanim narudžbenicama) tijekom godine **po dobavljačima** (zasebno za svakog dobavljača). Npr., ako je naručitelj za neki predmet nabave iz plana nabave izdavao tijekom godine narudžbenice prema dva dobavljača, obvezan je u Registar krajem godine unijeti zbrojene narudžbenice za svakog pojedinog dobavljača. Tako će naručitelj za predmetnu stavku plana nabave imati dva upisa u Registar za dva različita dobavljača pri čemu će za svakog dobavljača zbrojiti sve izdane narudžbenice.

Obzirom na sadržaj Registra ugovora, unose se sljedeći podaci kako slijedi:

1. evidencijski broj nabave – NAVESTI IZ PLANA NABAVE.
2. predmet nabave – NAVESTI IZ PLANA NABAVE
3. brojčana oznaka predmeta nabave iz Jedinstvenog rječnika javne nabave (CPV) – NAVESTI IZ PLANA NABAVE
4. broj objave iz EOJN RH, ako postoji – NE POSTOJI
5. vrsta postupka (uključujući posebne režime nabave i jednostavnu nabavu) – JEDNOSTAVNA NABAVA
6. naziv i OIB ugovaratelja – NAVESTI OIB S NARUDŽBENICE
7. naziv i OIB podugovaratelja, ako postoje – NAVESTI AKO POSTOJI
8. datum sklapanja ugovora ili okvirnog sporazuma u pisanom obliku, uključujući ugovore na temelju okvirnog sporazuma – NAVESTI DATUM PRVE NARUDŽBENICE
9. rok na koji je ugovor ili okvirni sporazum sklopljen, uključujući ugovore na temelju okvirnog sporazuma – NAVESTI DATUM DO KADA JE ROK ISPORUKE ZADNJE NARUDŽBENICE
10. iznos bez PDV-a na koji je ugovor ili okvirni sporazum sklopljen, uključujući ugovore na temelju okvirnog sporazuma – NAVESTI ZBROJENI IZNOS SVIH IZDANIH NARUDŽBENICA ZA DOBAVLJAČA BEZ PDV-a
11. iznos PDV-a - NAVESTI ZBROJENI IZNOS PDV-a SVIH IZDANIH NARUDŽBENICA ZA DOBAVLJAČA
12. ukupni iznos s PDV-om na koji je ugovor ili okvirni sporazum sklopljen, uključujući ugovore na temelju okvirnog sporazuma - NAVESTI ZBROJENI IZNOS SVIH IZDANIH NARUDŽBENICA ZA DOBAVLJAČA S PDV-om
13. datum kada je ugovor ili okvirni sporazum, uključujući ugovore na temelju okvirnog sporazuma, izvršen u cijelosti ili navod da je isti raskinut prije isteka roka na koji je sklopljen – NAVESTI DATUM ZADNJE ISPORUKE PO ZADNJOJ NARUDŽBENICI
14. ukupni isplaćeni iznos ugovaratelju s PDV-om na temelju sklopljenog ugovora ili okvirnog sporazuma, uključujući ugovore na temelju okvirnog sporazuma – NAVESTI ZBROJENI IZNOS ISPLAĆEN DOBAVLJAČU NA TEMELJU SVIH IZDANIH NARUDŽBENICE S PDV-om
15. obrazloženje ako je iznos koji je isplaćen ugovaratelju veći od iznosa na koji je ugovor ili okvirni sporazum sklopljen, uključujući ugovore na temelju okvirnog sporazuma, odnosno razlozi zbog kojih je isti raskinut prije isteka njegova trajanja – NAVESTI AKO JE IZNOS VEĆI.

Isplata plaće zaposleniku na bolovanju

Pitanje: *Zaposlenik je na dužem bolovanju (od 2023.) i želi mu se isplatiti autorski ugovor-djelo proizlazi iz ugovorenog opisa rada autora kao zaposlenika iz ugovora o radu, pa se naknada smatra primitkom po osnovi nesamostalnog rada plaćom iz čl. 21. stavka 1. b i f Zakona o porezu na dohodak (NN 115/16, 106/18,121/19, 32/20, 138/20, 151/22, 114/23. djelo je nastalo u 2021. godini. Može li se zaposleniku isplatiti plaća ili autorski ugovor ako je zaposlenik na bolovanju?*

Odgovor: Ako se zaposleniku koji je na dužem bolovanju želi isplatiti autorska naknada za djelo koje stvori kao autor za vrijeme trajanja radnog odnosa kod poslodavca, izvršavajući svoje obveze iz ugovora o radu, takva se naknada, u poreznom smislu, smatra njegovim primitkom po osnovi nesamostalnoga rada pa se, stoga, oporezuje na isti način kao i plaća. Kako je zaposlenik privremeno spriječen raditi zbog bolesti i ostvaruje naknadu plaće po toj osnovi, isplata naknade za obavljeno autorsko djelo u istom mjesecu smatrala bi se njegovim ostalim primitkom po osnovi nesamostalnoga rada (u JOPPD obrascu pod 6.2. se navodi oznaka 0021). Skrećemo vam pažnju da je člankom 53. točkom 4. Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju izrijekom propisano da se pravo na isplatu naknade plaće na teret sredstva HZZO-a obustavlja ako osigurana osoba za vrijeme privremene nesposobnosti radi, odnosno obavlja poslove na osnovi kojih je obvezno zdravstveno osigurana, obavlja ugovorene poslove na temelju ugovora o djelu te bilo koje druge poslove kao što su poljoprivredni radovi i sl.. Zbog ove odredbe, u slučaju kontrole isplate naknade za bolovanje, trebalo bi HZZO-u obrazložiti da je autorsko djelo, za koje se tijekom korištenja prava na bolovanje isplaćuje naknada koja se oporezuje kao ostali primitak po osnovi nesamostalnoga rada, stvoreno tijekom 2021. godine.

Beneficifrani radni staž

Pitanje: *Da li se mjeseci beneficiranog staža (prema Rješenju za osobu s invaliditetom 12 mjeseci se računa kao 15 mjeseci) zaposlenika u ukupan staž? Da li se navedeno uzima u obzir prilikom mjesečnog uvećanja od 0.5% dodatka za radni staž na osnovnu plaću za svaku navršenu godinu radnog staža ? Da li se beneficirani staž uzima u obzir za jubilarnu nagradu? Da li se naknada plaće od HZZO zbog bolovanja po prestanku zaposlenja ili dr. rada prema propisima obveznog zdravstvenog osiguranja (skrb djeteta do 6. mjeseci života) ili kao osnova osiguranja za roditelja koji obavlja roditeljsku dužnost u prvoj godini djetetova života koji je u Elektroničkom zapisu HZMO prikazan kao trajanje staža osiguranja računa u ukupan staž?*

Odgovor: Potrebno je razlikovati pojam **staža osiguranja** od **radnog staža**. Sukladno odredbama Zakona o stažu osiguranja s povećanim trajanjem, Vašemu zaposleniku, kojemu je utvrđena invalidnost, za 12 mjeseci efektivnog rada priznaje se 15 mjeseci staža osiguranja, čime mu se snižava dobna granica za odlazak u mirovinu. Dobna granica za odlazak u mirovinu se snižava po jednu godinu za svakih pet godina provedenih u osiguranju za koje se 12 mjeseci računa kao 15 mjeseci. Dakle, zbog činjenice da mu se staž osiguranja računa s povećanim trajanjem, zaposlenik će ranije ostvariti pravo na odlazak u mirovinu. Međutim, staž osiguranja s povećanim trajanjem računa se u radni staž **samo u stvarnom trajanju** (članak 18. stavak 5. Zakona o plaćama u državnoj službi i javnim službama).

Slijedom navedenoga, dodatak za radni staž u iznosu 0,5 % na osnovnu plaću za svaku navršenu godinu radnog staža, utvrđuje se samo za ukupne mjesece (godine) efektivnog rada, a ne i za mjesece koji se uzimaju u obzir kod utvrđivanja staža osiguranja. Kod utvrđivanja prava na jubilarnu nagradu, također se u obzir uzima radni staž u stvarnom trajanju (a ne povećani, zbog prava na računanje staža s povećanim trajanjem). Prema odredbama članka 28. i 29. Zakona o mirovinskom osiguranju u staž osiguranja (ali ne i u radni staž) računa se:

- razdoblje za koje osiguranik, nakon prestanka radnog odnosa, ostvaruje pravo na naknadu plaće zbog privremene nesposobnosti za rad prema propisima iz obveznog zdravstvenog osiguranja
- razdoblje koje je osoba provela izvan radnog odnosa, a bila je osigurana po osnovi obavljanja roditeljske dužnosti sukladno odredbama članka 14. Zakona o mirovinskom osiguranju.

Umanjenje osnovice za obračun umanjenja doprinosa za I. stup MIO

Pitanje: *Djelatnica se zaposlila kod nas u listopadu 2024. Do tada je radila kod drugog poslodavca. Kako primjeniti mogućnost umanjenja osnovice za MIO na koje ima pravo?*

Odgovor: Prema odredbama članak 21.a stavka 6. Zakona o doprinosima, ako se za osiguranika tijekom mjeseca uspostavi novo osiguranje po osnovi radnog odnosa, radi korištenja umanjenja osnovice za plaćanje doprinosa za I. stup mirovinskog osiguranja, osiguranik (zaposlenik) **mora dati izjavu svim poslodavcima o broju poslodavaca i iznosu bruto plaće kod svakog poslodavca u tom mjesecu**. Ako osiguranik ne dostavi izjave svim poslodavcima, ne može se koristiti umanjenje osnovice za plaćanje doprinosa za I. stup mirovinskog osiguranja, iako je ukupna bruto plaća kod svih poslodavaca do 1.300,00 eura.

Obračun honorara nerezidentu iz Bosne i Hercegovine

Pitanje: *Kako obračunati autorski honorar s državljaninu BiH?*

Odgovor: Ako isplaćujete autorsku naknadu rezidentu Bosne i Hercegovine, obveze za javna davanja utvrđujete ovisno o činjenici imate li ili nemate u trenutku isplate:

- obrazac da je osoba u sustavu socijalnog osiguranja Bosne i Hercegovine (obrazac BH/HR 1 koji ne smije biti stariji od 6 mjeseci, a izdaje ga nadležno tijelo zdravstvenog osiguranja u Bosni i Hercegovini)
- od poreznog tijela Bosne i Hercegovine ovjereni obrazac „Zahtjev za umanjenje porezne obveze, izuzimanje od porezne obveze ili povrat više plaćenog poreza na dohodak na licence prema Ugovoru između Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja porezima na dohodak i na imovinu“ (obrazac ne smije biti stariji od 12 mjeseci, a propisan je odredbama članka 86. Pravilnika o porezu na dohodak).

Ako imate navedene obrasce u trenutku isplate autorskog honorara, tada ne obračunavate doprinose za obvezna osiguranja, a porez na dohodak, u skladu s odredbama članka 12. Ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja između Hrvatske i Bosne i Hercegovine obračunavate po stopi od 10 % na bruto iznos naknade (bez priznavanja prava na 30 % paušalnih izdataka).

Ako u trenutku isplate nemate navedene obrasce, tada doprinose i porez na dohodak obračunavate u skladu s odredbama Zakona o doprinosima i Zakona o porezu na dohodak, tj. umanjujete bruto iznos honorara za 30 % paušalno priznatih izdatka te na tako utvrđenu osnovicu obračunavate:

- doprinose za mirovinsko osiguranje:
  - po stopi od 7,5 % za I. stup mirovinskog osiguranja i stopi od 2,5% za II. stup mirovinskog osiguranja (ako je autor kojemu isplaćujete naknadu osiguran u oba mirovinska stupa), tj. po stopi od 10 % za I. stup mirovinskog osiguranja (ako je autor kojemu isplaćujete naknadu osiguran samo u I. mirovinskom stupu)
- doprinos za zdravstveno osiguranje po stopi od 7,5%.

Na utvrđenu poreznu osnovicu (bruto iznos honorara umanjen za 30 % paušalno priznatih izdataka i doprinose za mirovinsko osiguranje) obračunavate porez na dohodak po nižoj poreznoj stopi, utvrđenoj prema sjedištu isplatitelja, ako rezident Bosne i Hercegovine nema prebivalište/uobičajeno boravište u Hrvatskoj. Utvrđeni neto iznos naknade isplaćujete na račun rezidenta Bosne i Hercegovine (u pravilu, na njegov račun u inozemstvu).

pitajcentar@tim4pin.hr

1. Neoporezivi iznosi naknada, potpora, nagrada, dnevnica i otpremnina

Tablica 1. Pregled neoporezivih iznosa naknada, potpora, nagrada, dnevnica i otpremnina[1]

RB.	Vrsta isplate	Neoporezivi primici (u eurima i centima)
I.	Naknade	
1.	Prijevozni troškovi na službenom putovanju (čl.7.st.2.t.27. Pravilnika o porezu na dohodak)	u visini stvarnih troškova
2.	Troškovi noćenja na službenom putovanju (čl.7.st.2.t.28. Pravilnika o porezu na dohodak)	u visini stvarnih troškova bez ograničenja kategorije hotela
3.	Troškovi prijevoza na posao i s posla (mjesni i međumjesni) (čl.7.st.2.t.29. i 30. Pravilnika o porezu na dohodak)	u visini stvarnih troškova prema cijeni mjesečne odnosno pojedinačne prijevozne karte javnog prijevoza odnosno do visine cijene mjesečne odnosno pojedinačne prijevozne karte[2]
4.	Uporaba privatnog automobila u poslovne svrhe (čl.7.st.2.t.31. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 0,50 po prijeđenom kilometru
II.	Dnevnice, terenski dodatak i naknada za odvojeni život	
1.	Dnevnice za službeno putovanje u tuzemstvu koje traje više od 12 sati dnevno i dnevnica za rad na terenu u tuzemstvu (čl.7.st.2.t.19. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 30,00[3] (do 70 % ako je osiguran jedan obrok do 40 % ako su osigurana dva obroka)
2.	Dnevnice za službeno putovanje u tuzemstvu koje traje više od 8 sati, a manje od 12 sati dnevno (čl.7.st.2.t.20. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 15,00 (do 70 % ako je osiguran jedan obrok do 40 % ako su osigurana dva obroka)
3.	Dnevnice za službeno putovanje u inozemstvo koje traje više od 12 sati dnevno i dnevnica za rad na terenu u inozemstvu (čl.7.st.2.t.21. Pravilnika o porezu na dohodak)	do iznosa utvrđenih propisima o izdacima za službena putovanja za korisnike državnog proračuna (Odluka Vlade RH, NN, br. 16/24)
4.	Dnevnice za službeno putovanje u inozemstvo koje traje više od 8 sati, a manje od 12 sati dnevno (čl.7.st.2.t.22. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 50 % iznosa utvrđenih propisima o izdacima za službena putovanja za korisnike državnog proračuna
5.	Dnevnice za službena putovanja *per diem* koje se radnicima isplaćuju iz proračuna Europske unije radi obavljanja poslova njihovih radnih mjesta, a u svezi s djelatnosti poslodavca (čl.7.st.2.t.26. Pravilnika o porezu na dohodak)	do propisanog iznosa (objavljeno na www.tim4pin.hr)
6.	Pomorski dodatak (čl.7.st.2.t.23. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 40,00 dnevno
7.	Pomorski dodatak na brodovima međunarodne plovidbe (čl.7.st.2.t.24. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 60,00 dnevno
8.	Naknada za odvojeni život (čl.7.st.2.t.13. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 280,00 mjesečno
III.	Otpremnine i darovi	
1.	Otpremnina (pri odlasku u mirovinu) (čl.7.st.2.t.14. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 1.400,00
2.	Otpremnina zbog poslovno i osobno uvjetovanih otkaza ugovora o radu prema Zakonu o radu (čl.7.st.2.t.15. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 896,00 (za svaku navršenu godinu rada kod toga poslodavca)
3.	Otpremnine zbog ozljede na radu i profesionalne bolesti (čl.7.st.2.t.16. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 1.200,00 (za svaku navršenu godinu rada kod toga poslodavca)
4.	Dar djetetu do 15 godina starosti (koje je do 31. prosinca tekuće godine navršilo 15 godina starosti) (čl.7.st.2.t.18. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 140,00 godišnje
5.	Dar u naravi (čl.22.st.3.t.7. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 133,00 godišnje
6.	Godišnja prigodna nagrada (božićnica, naknade za godišnji odmor i sl.) (čl.7.st.2.t.5. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 700,00 godišnje (ukupno kod svih poslodavaca)
7.	Nagrade za radne rezultate i drugi oblici dodatnog nagrađivanja radnika (dodatna plaća, dodatak uz mjesečnu plaću i sl.) (čl.7.st.2.t.32. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 1.120,00 godišnje (ukupno kod svih poslodavaca)
8.	Naknade za podmirivanje troškova ugostiteljskih, turističkih i drugih usluga namijenjenih odmoru radnika prema propisima ministarstva nadležnog za turizam (čl.7.st.2.t.33. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 400,00 godišnje (ukupno kod svih poslodavaca)
9.	Novčane paušalne naknade za podmirivanje troškova prehrane radnika (čl.7.st.2.t.34. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 1.200,00 godišnje (ukupno kod svih poslodavaca)
10.	Troškovi prehrane radnika nastali za vrijeme radnog odnosa kod poslodavaca na temelju vjerodostojne dokumentacije (čl.7.st.2.t.35. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 1.800,00 godišnje pod uvjetom da računi o obavljenim uslugama prehrane glase na poslodavca i da su podmireni bezgotovinskim putem. Neoporezivi primitak priznaje se za mjesec u kojem je usluga prehrane obavljena
11.	Troškovi smještaja radnika nastali za vrijeme radnog odnosa kod poslodavaca na temelju vjerodostojne dokumentacije (čl.7.st.2.t.36. Pravilnika o porezu na dohodak)	do visine stvarnih izdataka podmirenih bezgotovinskim putem. Neoporezivi primitak priznaje se za mjesec u kojem je usluga smještaja obavljena, a ako se isplaćuje radniku, priznaje se u mjesecu isplate

[1] Čl. 7., st. 2. Pravilnika o porezu na dohodak (NN, br. 10/17, 128/17, 106/18, 1/19, 80/19, 1/20, 74/20, 1/21, 102/22, 112/22, 156/22, 1/23, 3/23, 56/23 i 143/23).

[2] Čl. 7. st.33. Pravilnika o porezu na dohodak: Naknade troškova prijevoza na posao i s posla međumjesnim javnim prijevozom i/ili naknade stvarnih izdataka prema cijeni mjesečne odnosno pojedinačne prijevozne karte mjesnim javnim prijevozom ne odnose se na isplate radnicima koji cijeli mjesec nisu radili odnosno koji su cijeli mjesec proveli na bolovanju ili plaćenom odnosno neplaćenom dopustu u skladu s posebnim propisima ili su cijeli mjesec radilina izdvojenom mjestu rada sukladno propisu koji uređuje radne odnose.

[3] Čl. 7., st. 13. Pravilnika o porezu na dohodak: Ako je na službenom putovanju odnosno radu na terenu, na teret poslodavca, osiguran jedan obrok (ručak ili večera) neoporezivi iznos dnevnice koji se isplaćuje u novcu umanjuje se za 30 % odnosno za 60 % ako su osigurana dva obroka (ručak i večera). Doručak koji je uračunat u cijenu noćenja smatra se troškom noćenja i ne smatra se osiguranom prehranom. Smatrat će se da je osobi prehrana osigurana i ako je osiguran obrok (ručak i/ili večera):
- u cijeni kotizacije za prisustvovanja seminarima, stručnim savjetovanjima i slično
- u cijeni karte za putovanje brodom
- u cijeni zrakoplovne putničke karte, zbog prekida putovanja ili
- iz sredstava reprezentacije poslodavca.

RB.	Vrsta isplate	Neoporezivi primici (u eurima i centima)
12.	Naknade za troškove redovne skrbi djece radnika isplaćene na račun radnika na temelju vjerodostojne dokumentacije ustanova predškolskog odgoja te drugih pravnih ili fizičkih osoba koje na temelju posebnih propisa i odluka nadležnog tijela skrbe o djetetu predškolske dobi (čl.7.st.2.t.37. Pravilnika o porezu na dohodak)	do visine stvarnih izdataka
13.	Novčane paušalne naknade za podmirivanje troškova radnika za rad od kuće (čl.7.st.2.t.39. Pravilnika o porezu na dohodak)	Do 4,00 po danu rada od kuće, a najviše do 70,00 mjesečno
IV.	Potpore	
1.	Zbog invalidnosti zaposlenika (čl.7.st.2.t.1. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 560,00 godišnje
2.	U slučaju smrti zaposlenika (osim potpora koje poslodavci isplaćuju djeci radnika – one su neoporezive u ukupnom iznosu) (čl.7.st.2.t.2. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 1.120,00
3.	Jednokratne potpore koje djeci u slučaju smrti roditelja isplaćuju ili daju jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave na temelju svojih općih akata te pravne i fizičke osobe (čl.7.st.2.t.2. Pravilnika o porezu na dohodak)	u ukupnom iznosu isplate
4.	Jednokratne potpore u slučaju smrti člana uže obitelji radnika (bračnog druga, roditelja, roditelja bračnog druga, djece, drugih predaka i potomaka u izravnoj liniji, posvojene i udomljene djece i djece na skrbi te punoljetne osobe kojoj je porezni obveznik imenovan skrbnikom prema posebnom zakonu) (čl.7.st.2.t.3. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 560,00
5.	Potpore zbog neprekidnog bolovanja radnika dužeg od 90 dana. Razdoblje bolovanja duže od 90 dana ne mora se odnositi na jednu kalendarsku godinu (čl.7.st.2.t.4. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 560,00 godišnje
6.	Potpora za novorođenče (čl.7.st.2.t.25. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 1.400,00
7.	Darovanje za zdravstvene potrebe (operativne zahvate, liječenja, nabavu lijekova i ortopedskih pomagala te troškove prijevoza i smještaja u zdravstvene ustanove), rješavanje kojih nije plaćeno obveznim, dopunskim, dodatnim i privatnim zdravstvenim osiguranjem niti na teret sredstava fizičke osobe, pod uvjetom da je darovanje, odnosno plaćanje nastalih izdataka za tu namjenu obavljeno na žiroračun primatelja dara ili zdravstvene ustanove te na temelju vjerodostojnih isprava. (čl.4.st.2. Pravilnika o porezu na dohodak)	u visini stvarnih izdataka za tu namjenu
8.	Udžbenici, radne bilježnice i bilježnice koje jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave daju učenicima osnovnih i srednjih škola na redovitom školovanju odnosno novčane naknade koje isplaćuju za te svrhe na temelju svojih općih akata i za koje su sredstva planirana u proračunima tih jedinica (čl.8.st.2.t.10. Zakona o porezu na dohodak[4])	u visini stvarnih izdataka za tu namjenu
9.	Formalni i neformalni programi obrazovanja nezaposlenih osoba i drugih socijalno ugroženih skupina koje bez naplate organiziraju pravne i/ili fizičke osobe, a koji se financiraju iz državnog proračuna i/ili proračuna lokalne i područne (regionalne) samouprave i/ili iz fondova i programa Europske unije i drugih međunarodnih fondova (čl.8.st.2.t.11. Zakona o porezu na dohodak)	u visini stvarnih izdataka za tu namjenu
10.	Premije dobrovoljnog mirovinskog osiguranja koje poslodavac uplaćuje u korist svojeg radnika, uz njegov pristanak, tuzemnom dobrovoljnom mirovinskom fondu, koji je registriran u skladu s propisima koji uređuju dobrovoljno mirovinsko osiguranje (čl.9.st.1.t.18. Zakona o porezu na dohodak)	67,00 eura mjesečno, odnosno 804,00 eura godišnje
11.	Premije dodatnog i dopunskog zdravstvenog osiguranja na temelju vjerodostojne dokumentacije (čl.7.st.2.t.38. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 500,00 godišnje podmirene bezgotovinskim putem (ukupno kod svih poslodavaca)
12.	Potpora djetetu umrlog ili bivšeg radnika, kod kojeg je nastupio potpuni gubitak radne sposobnosti,za školovanje do 15. godine života odnosno do završetka osnovnoškolskog obrazovanja (čl.7.st.2.t.17. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 560,00 mjesečno
13.	Sredstva koja se fizičkim osobama dodjeljuju iz fondova i programa EU po tijelima akreditiranim[5]u skladu s pravilima EU, za provedbu aktivnosti mobilnosti u okviru programa i fondova Europske unije, a u svrhe obrazovanja i stručnog usavršavanja za pokriće izdataka prijevoznih troškova, prehrane i smještaja te za realizaciju projektnih aktivnosti koje prijavljuju fizičke osobe (izdaci za najam prostora, osiguranje, opremu i materijale i drugo), a u skladu s financijskom uredbom Europske komisije (čl.5.st.12. Pravilnika o porezu na dohodak)	ukupan iznos primitaka
14.	Sredstva za pokriće troškova školovanja, usavršavanja i znanstvenih istraživanja, neovisno isplaćuje li navedene primitke poslodavac ili drugi isplatitelj, ako se ti primici ne ostvaruju u okvirima provedbe aktivnosti mobilnosti te pod uvjetom da se ne smatraju izvorom dohotka, na temelju vjerodostojnih isprava (ugovor, izvješće, račun i drugo) (čl.5.st.13. Pravilnika o porezu na dohodak)	najviše u visini propisanih u skladu s posebnim propisima prema kojima se programi provode
15.	Naknade za pokriće izdataka prijevoznih troškova, prehrane, smještaja i drugih prihvatljivih troškova propisanih pravilima i propisima tijela Europske unije, koje se isplaćuju dugoročnim i kratkoročnim stručnjacima u skladu s međunarodnim ugovorom za vrijeme rada na projektu financiranom od strane Europske unije za provedbu programa tehničke pomoći Europske unije pod uvjetom da su osigurane vjerodostojne isprave (ugovor, izvješće, obračun i dr.) (čl.5.st.14. Pravilnika o porezu na dohodak)	najviše u visini propisanoj pravilima i propisima tijela Europske unije prema kojima se projekti provode

[4] Zakon o porezu na dohodak (NN, br. 115/16, 106/18, 121/19, 32/20, 138/20, 151/22 i 114/23).

[5] Agencija za mobilnost i programe EU.

RB.	Vrsta isplate	Neoporezivi primici (u eurima i centima)
V.	Nagrade zaposlenicima	
1.	Za navršenih: • 10 godina radnog staža • 15 godina radnog staža • 20 godina radnog staža • 25 godina radnog staža • 30 godina radnog staža • 35 godina radnog staža • 40 godina radnog staža i svakih narednih 5 godina (čl.7.st.2.t.6.-12. Pravilnika o porezu na dohodak)	 do 280,00 do 336,00 do 392,00 do 448,00 do 504,00 do 560,00 do 672,00
VI.	Stipendije	
1.	Stipendije učenicima i studentima za redovno školovanje u tuzemstvu i inozemstvu na srednjim, višim i visokim školama te fakultetima (čl.6.st.1.t.4. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 560,00 mjesečno
2.	Stipendija koja se dodjeljuje studentima za izvrsna postignuća, a koje se dodjeljuju na temelju javnih natječaja kojima mogu pristupiti svi studenti pod jednakim uvjetima (čl.6.st.1.t.5. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 840,00 mjesečno
3.	Stipendije studentima u redovitom statusu na visokim učilištima, izabranima na javnim natječajima kojima mogu pristupiti svi studenti pod jednakim uvjetima koje isplaćuju, odnosno dodjeljuju zaklade, fondacije, ustanove i druge institucije, registrirane u Republici Hrvatskoj za odgojno-obrazovne ili znanstvenoistraživačke svrhe, koje djeluju u skladu s posebnim propisima i osnovane su s namjenom stipendiranja (čl.9.st.1.t.19. Zakona o porezu na dohodak)	u ukupnom iznosu isplate
VII.	Stipendije, nagrade i naknade športašima	
1.	Športske stipendije, koje se prema posebnim propisima isplaćuju športašima za njihovo športsko usavršavanje (čl.6.st.1.t.6. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 560,00 mjesečno
2.	Naknade športašima amaterima, prema posebnim propisima (čl.6.st.1.t.8. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 560,00 mjesečno
3.	Nagrade za športska ostvarenja[6] (čl.6.st.1.t.7. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 2.800,00 godišnje
VIII.	Primici učenika i studenata	
1.	Primici po posebnim propisima učenika i studenata na redovnom školovanju za rad preko učeničkih i studentskih udruga (čl.6.st.1.t.2. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 3.360,00 godišnje
2.	Nagrade učenicima za vrijeme praktičnog rada i naukovanja i naknade učenicima za vrijeme dualnog obrazovanja (čl.6.st.1.t.1. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 280,00 mjesečno

1.1. Isplate zaposlenicima

Iznose naknada, potpora i nagrada iz tablice 1. poslodavac može isplatiti neoporezivo samo zaposlenicima, bez obveze obračuna poreza i doprinosa. Ako isplatitelj isplaćuje na ime naknada, potpora i nagrada veće iznose zaposlenicima, razlika se pribraja plaći u tom mjesecu, obračunavaju se doprinosi te porez na dohodak i prirez (čl. 21. Zakona o porezu na dohodak).

[6] Pravilnik o pokriću obveznih doprinosa, trajnoj novčanoj naknadi, dodjeli nacionalne sportske stipendije i nagradama za sportska ostvarenja (NN, br. 41/23)

Oporezivim primicima po osnovi nesamostalnog rada ne smatraju se voda te topli i hladni napitci (osim napitaka koji u sebi sadrže alkohol), a koje poslodavac na svoj teret omogućuje radnicima za vrijeme radnog vremena.[7]

1.2. Isplate osobama koje nisu u radnom odnosu

Ako se prethodno navedeni iznosi isplaćuju osobama koje nisu u radnom odnosu, ukupno isplaćeni iznos smatra se drugim dohotkom.

Iznimka su neprofitne organizacije i proračunski korisnici. Osobama koje nisu u radnom odnosu neprofitne organizacije i proračunski korisnici mogu neoporezivo isplaćivati:

- Naknade troškova službenog putovanja (troškovi prijevoza, noćenja i dnevnica) i troškove korištenja osobnog automobila u službene svrhe, ako obavljaju poslove za potrebe tih organizacija i ako do trenutka isplate navedenih primitaka u istom poreznom razdoblju nisu ostvarile dohodak po osnovi nesamostalnog rada ili drugi dohodak u neprofitnim organizacijama uz naknadu, a do propisanog iznosa, prema članku 9., stavku 1., točki 11. Zakona o porezu na dohodak i članku 6., stavcima 7. i 8. Pravilnika o porezu na dohodak.
- Troškove noćenja i prijevoza na službenom putovanju osobama koje **primaju naknadu**, ali pod uvjetom da račun za noćenje i prijevoz glase na neprofitnu organizaciju ili proračunskog korisnika, prema članku 9., stavku 1., točki 12. Zakona o porezu na dohodak.
- Naknade za korištenje privatnog automobila u službene svrhe do 0,40 eura po prijeđenom kilometru koje se isplaćuju osobama s invaliditetom koje, u skladu s propisom kojim je uređen znak pristupačnosti u trenutku odlaska na službeni put, imaju pravo na znak pristupačnosti.

2. Naknade korisnika državnog proračuna

2.1. Osnovica za obračun naknada, potpora i otpremnina za mirovinu za korisnike državnog proračuna

Na temlju članka 38. Zakona o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2024. godinu (NN, br. 149/23), osnovica za obračun naknada i drugih primanja na temelju posebnih propisa (tzv. **proračunska osnovica**) u 2024. godini iznosi 441,44 eura.

[7] Članak 7. stavak 41. Pravilnika o porezu na dohodak.

Narudžbenicu za pretplatu na časopis, kao i brojne druge informacije o djelovanju našeg Centra, možete pronaći na internet stranici www.tim4pin.hr

2.2. Materijalna prava prema kolektivnim ugovorima za državne i javne službenike i namještenike

Tablica 2. Pregled materijalnih prava

Materijalno pravo	Državni službenici i namještenici*	Službenici i namještenici u javnim službama**
Dnevnica za službeni put u zemlji***	30,00 eur čl. 48.	30,00 eur čl. 62.
Dodatak za rad na terenu	30,00 eur čl. 49.	30,00 eur čl. 62. čl. 63.
Osnovica za isplatu jubilarne nagrade****	238,90 eur čl. 55.	238,90 eur čl. 67.
Regres za korištenje godišnjeg odmora	300,00 eur čl. 43.	300,00 eur čl. 58.
Godišnja nagrada za božićne blagdane (božićnica)	300,00 eur čl. 57.	300,00 eur čl. 69.
Dar djetetu u prigodi Dana sv. Nikole	100,00 eur čl. 56.	100,00 eur čl. 68.
Godišnja nagrada za uskršnje blagdane (uskrsnica)	100,00 eur čl. 57.a	100,00 eur čl. 69.a
Naknada za odvojeni život od obitelji	132,72 eur čl. 51. st. 7.	uredit će se granskim kolektivnim ugovorima. čl. 64.
Naknada troškova nastalih zbog obavljanja posla na izdvojenom mjestu rada, po danu	u iznosu koji je neoporeziv u skladu s posebnim propisom o porezu na dohodak, ako je takav rad ugovoren kao stalan ili kada razdoblje rada tijekom jednog kalendarskog mjeseca traje duže od sedam radnih dana čl. 52.	u iznosu koji je neoporeziv u skladu s posebnim propisom o porezu na dohodak, ako je takav rad ugovoren kao stalan ili kada razdoblje rada tijekom jednog kalendarskog mjeseca traje duže od sedam radnih dana čl. 66. a
Otpremnina prilikom odlaska u mirovinu	dvije osnovice za izračun plaće državnog službenika i namještenika koje će biti važeće na zadnji dan rada u državnoj službi prije odlaska državnog službenika i namještenika u mirovinu čl. 44.	dvije osnovice za izračun plaće zaposlenika, koja je važeća na zadnji dan rada u javnoj službi prije odlaska u mirovinu čl. 59.
Naknada za korištenje privatnog automobila u službene svrhe********	u visini neoporezivog iznosa prema poreznim propisima 0,50 eura po prijeđenom kilometru	u visini neoporezivog iznosa prema poreznim propisima 0,50 eura po prijeđenom kilometru čl. 66.

*Kolektivni ugovor za državne službenike i namještenike (NN, br. 56/22, 127/22, 58/23 i 128/23) - Članak 107. : Ugovorne strane su suglasne, ako Vlada sa sindikatima javnih službi, ugovori materijalna prava povoljnije od ugovorenih za državne službenike i namještenike, jednako će se primijeniti i na državne službenike i namještenike.

** Temeljni kolektivni ugovor za zaposlenike u javnim službama (NN, br. 56/22, 127/22, 58/23 i 128/23)

*** Ako dođe do promjene poreznih propisa kojima se neoporezivi iznos dnevnice povećava, od dana primjene toga propisa toliko se povećava iznos dnevnice. (TKU: čl.62.st.5.)

**** O visini osnovice za isplatu jubilarnih nagrada Vlada RH i sindikati javnih službi (čl.78.st.2. TKU) kao i sindikat državne službe (čl.55.st.3.) pregovarat će svake godine prije donošenja Državnog proračuna Republike Hrvatske za sljedeću godinu, s time da ako se dogovor ne postigne, osnovica za jubilarnu nagradu iznosi najmanje 240,00 eura neto.

2.3. Jubilarna nagrada

Tablica 3. Iznosi jubilarnih nagrada prema kolektivnim ugovorima

Godine neprekidne službe/rada u državnim tijelima i jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave	Osnovica u državnim i javnim službama: 1.800,00 kn* odnosno 238,90 eur	Neoporezivi iznosi jubilarnih nagrada u eurima i centima
1	2	3
5	240,00 eur	Oporezivo u cijelosti
10	300,00 eur	280,00
15	360,00 eur	336,00
20	420,00 eur	392,00
25	480,00 eur	448,00
30	600,00 eur	504,00
35	720,00 eur	560,00
40	960,00 eur	672,00
45	1.200,00 eur	672,00

* Za državne službenike i namještenike sukladno članku 55. Kolektivnog ugovora za državne službenike i namještenike, a za službenike i namještenike u javnim službama sukladno članku 67. Temeljnog kolektivnog ugovora za zaposlenike u javnim službama.

2.4. Dnevnice u zemlji

Prema **Odluci o visini dnevnice za službeno putovanje u zemlji i visini naknada za državne dužnosnike, suce i druge pravosudne dužnosnike te ostale zaposlene, koji se financiraju iz sredstava državnog proračuna, a čija prava nisu uređena kolektivnim ugovorima** (NN, br. 117/12), proračunskim korisnicima i izvanproračunskim fondovima, isplaćuju se iznosi naknada prikazani u tablici 4. Prema članku 8. stavku 3. Zakona o plaći i drugim materijalnim pravima pravosudnih dužnosnika (NN, br. 10/99 do 71/23) **suci i pravosudni dužnosnici imaju pravo na dnevnicu u visini određenoj za službenike u pravosudnom tijelu** (26,55 eura dnevno).

Tablica 4. Visina naknada za državne dužnosnike, suce i druge pravosudne dužnosnike te ostale zaposlene, koji se financiraju iz sredstava državnog proračuna, a čija prava nisu uređena kolektivnim ugovorima [8]

Vrsta naknade	Iznos
Dnevnice za službeni put u zemlji	19,91 eur dnevno
Troškovi noćenja	prema priloženom računu
Naknada troškova za korištenje privatnog automobila u službene svrhe	0,27 eur po prijeđenom kilometru
Terenski dodatak	19,91 eur dnevno
Naknada za odvojeni život od obitelji	132,72 eur mjesečno
Naknada za odvojeni život kada je osiguran smještaj na teret proračuna	66,36 eur mjesečno

[8] Odluka o visini dnevnice za službeno putovanje u zemlji i visini naknade za državne dužnosnike, suce i druge pravosudne dužnosnike, te ostale zaposlene koji se financiraju iz sredstava državnog proračuna, a čija prava nisu uređena kolektivnim ugovorima (NN, br. 117/12).

2.5. Dnevnice za inozemstvo

Odlukom o visini dnevnice za službeno putovanje u inozemstvo za korisnike koji se financiraju iz sredstava državnog proračuna (NN, br. 19/24), a u skladu s člankom 7., stavkom 2., točkama 21. i 22. Pravilnika o porezu na dohodak propisan je neoporezivi iznos **dnevnica za službeni put u inozemstvo**.

Pregled visina dnevnica dostupan je na :
https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2024_02_16_277.html

Sukladno članku 7. stavku 18. Pravilnika o porezu na dohodak, ako se za službeno putovanje u inozemstvo koristi zračni prijevoz, inozemna dnevnica se obračunava dva sata prije vremena predviđenog polijetanja zrakoplova iz posljednje zračne luke u Republici Hrvatskoj do vremena dolaska zrakoplova u prvu zračnu luku u Republici Hrvatskoj. Ako se za službeno putovanje u inozemstvo koristi brod, dnevnica se obračunava od sata polaska broda iz posljednjeg pristaništa u Republici Hrvatskoj do sata povratka broda u prvo pristanište u Republici Hrvatskoj. Za svako zadržavanje, odnosno proputovanje kroz stranu državu koje traje duže od 12 sati obračunava se dnevnica za tu stranu državu, a svako zadržavanje u stranoj državi kraće od 12 sati, obračunava se u vrijeme provedeno u idućoj državi u kojoj se provelo više od 12 sati. Ako je ukupno na putovanju osoba provela više od osam, odnosno više od 12 sati, a u inozemstvu manje od osam sati, tada se isplaćuje pripadajuća tuzemna dnevnica, uzevši u obzir ukupan broj sati provedenih na putovanju u tuzemstvu i inozemstvu.

3. Plaće

3.1. Osobni odbitak ili neoporezivi dio dohotka[9]

Osnovni osobni odbitak iznosi 560,00 eura. Dijelovi osobnog odbitka za uzdržavane članove uže obitelji i djecu te invalidnost/tjelesno oštećenje izračunavaju se primjenom propisanih koeficijenata i osnovnog osobnog odbitka.

Tablica 5. Uvećanje osobnog odbitka za uzdržavane članove uže obitelji i djecu te invalidnost/tjelesno oštećenje

R. br.	Osnova za uvećanje osnovnog osobnog odbitka	Koeficijent	Mjesečni iznos (u eur)
1.	Uzdržavani članovi uže obitelji[10]	0,5	280,00
2.	Prvo uzdržavano dijete	0,5	280,00
3.	Drugo uzdržavano dijete	0,7	392,00
4.	Treće uzdržavano dijete	1,0	560,00
5.	Četvrto uzdržavano dijete	1,4	784,00
6.	Peto uzdržavano dijete	1,9	1.064,00
7.	Šesto uzdržavano dijete	2,5	1.400,00
8.	Sedmo uzdržavano dijete	3,2	1.792,00
9.	Osmo uzdržavano dijete	4,0	2.240,00
10.	Deveto uzdržavano dijete	4,9	2.744,00
11.	Za svako daljnje uzdržavano dijete koeficijent osnovnoga osobnog odbitka progresivno se uvećava se za 1,1 ... više u odnosu prema koeficijentu za prethodno dijete		
12.	Invalidnost poreznog obveznika, svakog uzdržavanog člana uže obitelji i svakog uzdržavanog djeteta	0,3	168,00
13.	Invalidnost utvrđena po jednoj osnovi 100 % i/ili korištenje, na temelju posebnih propisa, prava na doplatak za pomoć i njegu poreznog obveznika odnosno prava na osobnu invalidninu, svakog uzdržavanog člana uže obitelji i svakog uzdržavanog djeteta. Korištenje uvećanja osnovnog osobnog odbitka po ovoj osnovi isključuje korištenje uvećanja osnovnog osobnog odbitka iz r. br. 12.	1,0	560,00

3.2. Utvrđivanje predujma poreza na dohodak od nesamostalnog rada[11]

Predujam poreza na dohodak od nesamostalnog rada obračunava se od porezne osnovice koju čini iznos svih primitaka od nesamostalnog rada ostvarenih tijekom jednog mjeseca, umanjen za uplaćene doprinose za obvezna osiguranja iz primitka ili doprinose za mirovinska osiguranja i za iznos mjesečnog osobnog odbitka, a na temelju porezne kartice.

Predujam poreza na dohodak od nesamostalnog rada obračunava se primjenom stopa utvrđenih prema članku 19.a Zakona o porezu na dohodak, i to:

– niže stope na mjesečnu poreznu osnovicu do visine 4200,00 eura te
– više stope na mjesečnu poreznu osnovicu koji prelazi iznos od 4200,00 eura.[12].

Porezne stope godišnjeg poreza na dohodak utvrđuju jedinice lokalne samouprave prema limitima propisanim Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak (Nar. nov., br. 114/23). Odluka predstavničkog tijela jedinice lokalne samouprave objavljuje se u Narodnim novinama najkasnije do 31. prosinca 2023., sa stupanjem na snagu 1. siječnja 2024. godine i primjenjuje se do donošenja nove odluke. Ako predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave nije donijelo odluku kojom propisuje visinu poreznih stopa u propisanom roku, određuje se niža stopa od 20 % i viša stopa od 30 %.

Sve objavljene stope godišnjeg poreza na dohodak možete vidjeti na web stranici Porezne uprave pod: Stope godišnjeg poreza na dohodak.

[9] Članak 14. Zakona o porezu na dohodak.

[10] Sukladno članku 14. uzdržavanim članovima uže obitelji smatraju se brački drug, roditelji poreznog obveznika, maćehe odnosno očusi koje punoljetno pastorče uzdržava, djeca nakon prvog zaposlenja te punoljetne osobe kojima je porezni obveznik imenovan skrbnikom prema posebnom zakonu, dok se djecom smatraju djeca koju roditelji, maćehe odnosno očusi, posvojitelji, udomitelji i skrbnici uzdržavaju. Djecom se smatraju i djeca nakon završetka redovnog školovanja do prvog zapošljavanja.

[11] Članak 24. Zakona o porezu na dohodak.

[12] Čl. 19. Zakona o porezu na dohodak. Od 1. siječnja predstavničko tijelo jedinica lokalne samouprave može svojom odlukom propisati visine poreznih stopa u granicama propisanim Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak (NN 114/23).

3.3. Doprinosi

3.3.1. Osnovice za obračun doprinosa u 2023. i 2024. godini

Doprinosi se obračunavaju prema stvarno isplaćenoj plaći, koja ne može biti manja od minimalne plaće.

Prema Uredbi o visini minimalne plaće za 2024. godinu (NN, br. 125/23), **minimalna plaća za razdoblje od 1. siječnja 2024. do 31. prosinca 2024. godine** utvrđena je u **bruto** iznosu **840,00 eura.**

Najniža mjesečna osnovica[13]

Ako je iznos isplaćene plaće (ili naknade bolovanja) manji od najniže osnovice za obračun doprinosa, tada doprinose treba obračunati na iznos **najniže mjesečne osnovice**, koja za 2024. godinu iznosi **592,80 eura**[14].

Najviša mjesečna osnovica

Najviša mjesečna osnovica za 2024. godinu iznosi **9.360,00 eura**[15]. Na iznos plaće koja je veća od najviše mjesečne osnovice ne obračunava se doprinos za mirovinsko osiguranje (I. i II. stup), ali samo kod obračunavanja mjesečne plaće za određeni mjesec. Kod isplate bonusa, naknada, nagrada i otpremnina, doprinos za mirovinsko osiguranje (I. i II. stup) obračunava se na ukupan bruto iznos isplate.

Najviša godišnja osnovica

Najviša godišnja osnovica za 2024. godinu **112.320,00 eura**[16] i primjenjuje se samo za doprinos za mirovinsko osiguranje za I. stup.

3.3.2. Stope doprinosa iz plaće i na plaću

Sukladno članku 2. Zakona o doprinosima (NN, br. 84/08 do 114/23), obveznim osiguranjima smatraju se:

1. obvezno mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti,
2. obvezno mirovinsko osiguranje za starost na temelju individualne kapitalizirane štednje,
3. obvezno zdravstveno osiguranje i obvezno zdravstveno osiguranje za slučaj ozljede na radu i profesionalne bolesti.

Tablica 6. Doprinosi iz plaće i na plaću

Doprinosi iz plaće	Stope
• Za mirovinsko osiguranje	20 %
• I. stup	15 %
• II. stup	5 %
Doprinosi na plaću	**Stope**
• Za zdravstveno osiguranje	16,5 %

Od 1. siječnja 2015. poslodavci koji zapošljavaju 20 i više radnika, ako nemaju 2 % zaposlenih osoba koje se prema posebnim propisima smatraju osobama s invaliditetom[17], plaćaju posebnu novčanu naknadu čija se osnovica utvrđuje kao umnožak **broja osoba s invaliditetom**, koje je obveznik bio dužan zaposliti i iznosa minimalne plaće za razdoblje za koje se obveza odnosi, a visina naknade obračunavala se po stopi od 30 % zaključno s 29. veljače 2020., a od 1. ožujka 2020. po stopi od 20 %.[18] Za 2023. godinu mjesečna naknada iznosi 140,00 eur, a za 2024. godinu **168,00 eura**.

Poslodavac je obvezan **na plaće radnika, kojima se staž računa s povećanim trajanjem**, uplatiti i povećani doprinos za mirovinsko osiguranje na bruto plaću radnika, prema stopama prikazanim u tablici 7.

Tablica 7. Staž osiguranja s povećanim trajanjem[19]

Za 12 mj. staža priznaje se	Ukupna stopa doprinosa	Stope doprinosa za radnike u I. stupu	Stope doprinosa za radnike u II. stupu
14 mjeseci	4,86 %	3,61 %	1,25 %
15 mjeseci	7,84 %	5,83 %	2,01 %
16 mjeseci	11,28 %	8,39 %	2,89 %
18 mjeseci	17,58 %	13,07 %	4,51 %

3.3.3. Posebni doprinos za zdravstvenu zaštitu u inozemstvu

Posebni doprinos za korištenje zdravstvene zaštite u inozemstvu plaćaju poslodavci i isplatitelji drugog dohotka (čl. 188. Zakona o doprinosima, NN, br. 84/08 do 114/23) za vrijeme izaslanja, službenog boravka ili službenog puta u inozemstvu. Doprinos se ne plaća za službena putovanja, boravak ili izaslanje u:

- **Države članice Europske unije** (od 1.7.2013.)
- **Veliku Britaniju i Sjevernu Irsku**
- **Države s kojima je međunarodnim ugovorom o socijalnom osiguranju uređeno pitanje korištenja zdravstvene zaštite u inozemstvu** (Bosna i Hercegovina, Crna Gora, Makedonija, Srbija, Turska - od 19.12.2013.)
- **Države članice Europskog gospodarskog prostora** (Norveška, Island i Lihtenštajn – od 12.04.2014.)
- **Švicarsku konfederaciju** (od 01.01.2017.)

[13] Prosječni iznos mjesečne plaće (bruto) isplaćene po jednom zaposlenom kod pravnih osoba u Republici Hrvatskoj u razdoblju siječanj – kolovoz prethodne godine, koju objavljuje Državni zavod za statistiku, pomnožen s koeficijentom 0,38.

[14] Naredba o iznosima osnovica za obračun doprinosa za obvezna osiguranja za 2024. godinu (NN, br. 150/23)

[15] Naredba o iznosima osnovica za obračun doprinosa za obvezna osiguranja za 2024. godinu (NN, br. 150/23)

[16] Naredba o iznosima osnovica za obračun doprinosa za obvezna osiguranja za 2024. godinu (NN, br. 150/23)

[17] Sukladno članku 4.a Pravilnika o utvrđivanju kvote za zapošljavanje osoba s invaliditetom (NN, 75/18, 120/18, 37/20 i 145/20) obveza kvotnog zapošljavanja osoba s invaliditetom ne odnosi se na: predstavništva stranih osoba, strana diplomatska i konzularna predstavništva, integrativne radionice i zaštitne radionice, poslodavce u sektoru proizvodnje tekstila, odjeće, kože, drva i namještaja te novoosnovane poslodavce u razdoblju od 24 mjeseca od dana upisa u odgovarajući registar odnosno dana ustrojavanja prema posebnom propisu.

[18] Članak 10. Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom (NN, br. 157/13, 152/14, 39/18 i 32/20).

[19] Sukladno čl. 13., st. 1., t. 3., te čl. 17, st. 1., t. 2. Zakona o doprinosima (NN, br. 84/08 do 114/23).

Tablica 8. Osnovica i stopa za obračun posebnog doprinosa za zdravstvenu zaštitu u inozemstvu za cijeli mjesec[20]

Osnovica za obračun doprinosa	2024.[21] euri i centi
	592,80
Stopa	20 %
Iznos doprinosa	118,56

Tablica 9. Dnevne osnovice i obveze za različit broj kalendarskih dana u mjesecu za uplatu posebnog doprinosa za zdravstvenu zaštitu u inozemstvu

	Broj dana u mjesecu Iznosi u eurima za 2024.		
	29	30	31
Dnevna osnovica	20,44	19,76	19,12
Dnevna obveza	4,09	3,95	3,82

Obveza uplate ovog doprinosa je do 15. dana u mjesecu za prethodni mjesec, na račun

Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje
HR6510010051550100001
poziv na broj: HR68 8508 – OIB isplatitelja doprinosa – oznaka izvješća JOPPD (GGXXX)

Ako radnik **boravi u inozemstvu dulje od 30 dana neprekidno** (radi obrazovanja, stručnog usavršavanja i sl.), tada se poseban doprinos za zdravstveno osiguranje plaća po stopi od 10 % na ugovorenu plaću u zemlji za jednake ili slične poslove u zemlji.

3.3.4. Oslobođenje od plaćanja doprinosa na plaću

Prema **Zakonu o doprinosima** (NN, br. 84/08 do 144/23):

a) **Poslodavci koji zaposle radnika kojemu je to prvo zaposlenje, uz uvjet da radnik u trenutku zaposlenja nema evidentiran mirovinski staž, oslobođeni su 1 godinu plaćanja doprinosa na plaću** (čl. 20., st. 2. i 3. Zakona).
b) **Poslodavci su oslobođeni do 5 godina plaćanja doprinosa na osnovicu, ako su 1. siječnja 2015. ili kasnije sklopili ugovor o radu na neodređeno vrijeme s osobom koja u trenutku sklapanja tog ugovora ima manje od 30 godina života** uz uvjet da radnik nije prethodno bio zaposlen kod tog poslodavca na neodređeno vrijeme (čl. 20., st. 4. i 5. i čl. 7. t. 54. Zakona).

Prema članku 106. Zakona o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji (NN, br. 121/17, 98/19, 84/21 i 156/23) poslodavac koji zaposli na neodređeno vrijeme dijete smrtno stradalog hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata ili dijete nestalog hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata starije od 29 godina, oslobađa se plaćanja doprinosa na plaću tih radnika u razdoblju do pet godina od zaključivanja ugovora o radu na neodređeno vrijeme, uz uvjet da s tim osobama nije prethodno već imao zaključen ugovor o radu na neodređeno vrijeme.

[20] Sukladno čl. 14., st. 3. Zakona o doprinosima: Iznimno od odredbe stavka 1. točke 2. ovoga članka, za osiguranu osobu koja boravi u inozemstvu na službenom putu, posebni doprinos za korištenje zdravstvene zaštite u inozemstvu obračunava se po stopi od 20 %.

[21] Naredba o iznosima osnovica za obračun doprinosa za obvezna osiguranja za 2024. godinu (NN, br. 150/23)

3.3.5. Umanjenje mjesečne osnovice za obračun doprinosa

Sukladno članku 4. (novi članak 21.a Zakona o doprinosima) **Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o doprinosima** (NN, br. 144/23) počevši od plaće za prosinac 2023. (bez obzira na to isplaćuje li se u prosincu 2023. ili u siječnju 2024.) mjesečna osnovica za obračun doprinosa za mirovinsko osiguranje za osiguranika čiji je ukupan iznos mjesečnih bruto plaća do 700,00 eura uključujući i iznos od 700,00 eura umanjuje se za 300,00 eura. Mjesečna osnovica za osiguranika čiji je ukupan iznos mjesečnih bruto plaća od 700,01 eura do 1.300,00 eura umanjuje se za iznos dobiven izračunom: 0,5x (1.300,00 – ukupan iznos bruto plaća za određeni mjesec). To umanjenje koristi se bez obzira na broj dana provedenih u osiguranju određenog mjeseca te bez obzira na to radi li se o radu u punom odnosno nepunom radnom vremenu. Ova odredba prvi put se primjenjuje pri obračunu plaće za prosinac 2023., bez obzira na to isplaćuje li se u prosincu 2023. ili u siječnju 2024.

3.4. Osnovice za obračun plaća u državnim i javnim službama za 2023. i 2024. godinu

Tablica 10. Pregled osnovica za obračun plaća u državnim i javnim službama za 2024.

	Bruto osnovica	Propis
Državni službenici i namještenici	u 2024 947,18 eur	Članak 35.b Kolektivnog ugovora za državne službenike i namještenike (NN 56/22, 127/22, 58/23, 128/23 i 29/24)
Javne službe	u 2024 947,18 eur	Članak 53. Temeljnog kolektivnog ugovora za zaposlenike u javnim službama (NN 29/24)
Državni dužnosnici	516,29 eur (3.890,00 kn)	Odluka o visini osnovice za obračun plaće državnih dužnosnika (NN, br. 151/14), primjenjuje se počevši s plaćom za prosinac 2014., koja je isplaćena u siječnju 2015. godine.
	947,18 eur	Odluka o visini osnovice za obračun plaće državnih dužnosnika (NN 88/24), primjenjuje se počevši s plaćom za mjesec srpanj 2024., koja se isplaćuje u mjesecu kolovozu 2024.
Pravosudni dužnosnici	706,50 eura bruto	Zakon o izmjenama i dopuni Zakona o plaćama sudaca i drugih pravosudnih dužnosnika (NN 71/23), primjena od 1. srpnja 2023.
	787,75 eur	Zakon o izmjeni Zakona o plaći i drugim materijalnim pravima pravosudnih dužnosnika, NN 35/24), primjena od 1. travnja 2024.

3.5. Minimalna plaća

Minimalna plaća je najniža plaća za rad radnika u punom radnom vremenu.

Uredbom o visini minimalne plaće **(NN, br. 125/23)** utvrđena je minimalna plaća za razdoblje od 1. siječnja do 31.

prosinca 2024. **u bruto iznosu od 840,00 eura. Primjenjuje se od 1. siječnja 2024.**

Uredbom o visini minimalne plaće (NN, br. 124/25) utvrđena je minimalna plaća za razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2025. u bruto iznosu od 970,00 eura. Primjenjuje se od 1. siječnja 2025.

Tablica 11. Iznos minimalne plaće

Razdoblje	Bruto iznos minimalne plaće za puno radno vrijeme	Objavljeno u NN, br.
od 1.6.2011. do 31.5.2012.	2.814,00 kn	58/11 i 60/11 – ispr.
od 1.6.2012. do 31.5.2013.	2.814,00 kn	60/12
od 1.6.2013. do 31.12.2013.	2.984,78 kn	51/13
od 1.1.2014. do 31.12.2014.	3.017,61 kn	156/13
od 1.1.2015. do 31.12.2015.	3.029,55 kn	151/14
od 1.1.2016. do 31.12.2016.	3.120,00 kn	140/15
od 1.1.2017. do 31.12.2017.	3.276,00 kn	115/16
od 1.1.2018. do 31.12.2018.	3.439,80 kn	122/17
od 1.1.2019. do 31.12.2019.	3.750,00 kn	109/18
od 1.1.2020. do 31.12.2020.	4.062,51 kn	106/19
od 1.1.2021. do 31.12.2021.	4.250,00 kn	119/20
od 1.1.2022. do 31.12.2022.	4.687,50kn (neto 3.750,00 kn)	117/21
od 1.1.2023. do 31.12.2023.	700,00 eur	122/22
od 1.1.2024. do 31.12.2024.	840,00 eur	125/23
od 1.1.2025. do 31.12.2025.	970,00 eur	124/24

4. Naknada plaće zbog bolovanja i druge nesposobnosti za rad

Za prva 42 kalendarska dana bolovanja, odnosno sedam dana za invalida rada, naknadu isplaćuje poslodavac na svoj teret u visini utvrđenoj kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu ili ugovorom o radu, uz obvezu obračunavanja i plaćanja doprinosa iz plaće i na plaću, te poreza na dohodak. Sukladno Zakonu o obveznom zdravstvenom osiguranju (NN, br. 80/13, 137/13, 98/19 i 33/23), Zakonu o rodiljnim i roditeljskim potporama (NN, br. 152/22) u tablici 12., dan je pregled osnovica i naknada po vrstama bolovanja i isplatiteljima, kada su zadovoljeni uvjeti prethodnog osiguranja, a isplaćuju se na teret Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje i državnog proračuna.

Tablica 12. Pregled osnovica i naknada po vrstama bolovanja na teret Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje i državnog proračuna

RB	Privremena nesposobnost za rad	Isplaćuje/na teret	Osnovica za naknadu		Visina naknade kod isplata prema stupcu 4
			Isplaćene barem dvije ili više plaća	Isplaćena jedna ili niti jedna plaća	
1	2	3	4	5	6
1.	Privremena nesposobnost za rad zbog bolesti – od **43. dana**, odnosno od **8. dana** za invalide rada	Isplaćuje poslodavac na teret HZZO-a	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	Najmanje 110,36 eur	70 %/ 80 %/ od osnovice, ne više od 565,04 eur*
2.	**Njega** oboljelog supružnika ili djeteta starijeg od tri godine – od prvog dana	Isplaćuje poslodavac na teret HZZO-a	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	Najmanje 110,36 eur	70 %/ 80 % / od osnovice, ne više od 565,04 eur
3.	Za **njegu oboljelog djeteta do tri godine života** – od prvog dana	Isplaćuje poslodavac na teret HZZO-a	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	Najmanje 110,36 eur	100 % od osnovice, ne više od 565,04 eur
4.	Privremena nesposobnost za rad **zbog ozljede na radu** ili profesionalne bolesti – od prvog dana	Isplaćuje poslodavac na teret HZZO-a	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	Najmanje 110,36 eur	100 % od osnovice, bez ograničenja
5.	Kada je radnik određen za **pratitelja bolesnika**	Isplaćuje poslodavac na teret HZZO-a	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	Najmanje 110,36 eur	70 % od osnovice, ne više od 565,04 eur
6.	Izoliran kao **kliconoša** ili zbog pojave zaraze, nesposoban za rad zbog transplantacije organa u korist druge osobe – od prvog dana	Isplaćuje poslodavac na teret HZZO-a	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	Najmanje 110,36 eur	100 % od osnovice, ne više od 565,04 eur
7.	**Komplikacije u vezi s trudnoćom i porođajem** – od prvog dana	Isplaćuje HZZO na svoj teret	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	Najmanje 110,36 eur	100 % od osnovice, ne više od 565,04 eur
8.	**Rodiljni dopust****, 98 dana, od kojih 28 dana prije dana očekivanog poroda te 70 dana nakon rođenja djeteta (obvezni rodiljni dopust), a nakon proteka obveznog rodiljnog dopusta do navršenih 6 mjeseciživota djeteta (dodatni rodiljni dopust) – od prvog dana	Isplaćuje HZZO na svoj teret	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	Najniža osnovica: 70 % proračunske osnovice (309,01 eur)	100 % od osnovice, bez ograničenja
9.	**Očinski dopust:** 10 radnih dana za jedno dijete 15 radnih dana u slučaju rođenja blizanaca, trojki ili istodobnog rođenja više djece	Isplaćuje HZZO na teret proračuna	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	Najniža osnovica: 70 % proračunske osnovice (309,01 eur)	100 % osnovice bez ograničenja
10.	**Roditeljski dopust:** od navršenih 6 mjeseci života djeteta a) 8 mjeseci ako pravo koriste oba roditelja, odnosno 6 mjeseci ako koristi jedan roditelj, za prvo i drugo rođeno dijete b) 30 mjeseci ako pravo koriste oba roditelja, odnosno 28 mjeseci ako koristi jedan roditelj, za rođene blizance, 3. i svako sljedeće dijete c) u polovici radnog vremena	Isplaćuje HZZO na teret proračuna	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	Najniža osnovica: 70 % proračunske osnovice (309,01 eur)	a) 100 % osnovice, ali ne više od 225,5 % proračunske osnovice mjesečno (995,45 eur) b) 125 % proračunske osnovice mjesečno (551,80 eur) c) 110 % pr. osnovice mjesečno (485,58 eur)
11.	**Stanka za dojenje djeteta**	Isplaćuje HZZO na teret proračuna	-	-	100 % proračunske osnovice (441,44 eur) ovisno o broju sati korištenja stanke
12.	**Prenatalni pregled** (slobodan dan)	Poslodavac na svoj teret	Redovna plaća		100 %

* Prema čl. 55 st. 3. Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju najviši mjesečni iznos naknade plaće za puno radno vrijeme ne može iznositi više od proračunske osnovice uvećane za 28 %.

** Prema čl. 32., st. 8. Zakona o rodiljnim i roditeljskim potporama (NN, br. 152/22), zaposleni ili samozaposleni roditelj, koji na dan koji prethodi danu započinjanja prava ne ispunjava uvjet prethodnog osiguranja u

trajanju od najmanje 6 mjeseci neprekidno ili 9 mjeseci s prekidima u posljednje dvije godine, za vrijeme korištenja rodiljnog dopusta od 1. siječnja 2023. ima pravo na naknadu, u iznosu od125 % proračunske osnovice (551,80 eur).

Naknada na teret HZZO-a isplaćuje se u visini od:

70 % – za prvih šest mjeseci neprekidnog bolovanja.

80 % – od prvog dana nakon isteka šest mjeseci do 18 mjeseci.

50 % zadnje isplaćene naknade plaće – nakon isteka 18 mjeseci neprekidnog bolovanja do tri godine.

Zaposlenicima koji su na neprekidnom bolovanju duljem od 18 mjeseci zbog liječenja zloćudnih bolesti i u drugim slučajevima iz članka 52., stavka 3. Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju (NN,br. 80/13, 137/13, 98/19 i 33/23), naknada plaće neće se umanjivati na 50 %.

Uvjet za isplatu naknade: Prethodno osiguranje – najmanje devet mjeseci neprekidno ili 12 mjeseci s prekidima u posljednje dvije godine (čl. 56. Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju). **Ako nije ispunjen uvjet:** 25 % proračunske osnovice (110,36 eur) za sve vrijeme trajanja bolovanja.

5. Drugi dohodak

Drugi dohodak je razlika između svakog pojedinačnog primitka umanjenog za propisane izdatke. Drugi dohodak ostvaruje se po osnovi primitaka koji se ne smatraju primicima određenim po osnovi: nesamostalnog rada (plaća i mirovina), od samostalne djelatnosti, od imovine i imovinskih prava, od kapitala, od osiguranja i propisanih izdataka. Prema odredbama Zakona o porezu na dohodak isplatitelji drugog dohotka su obvezni obračunati i platiti doprinose na sve primitke koje isplaćuju nakon 1. siječnja 2017., bez obzira na koje se razdoblje ti primici odnose.

5.1. Izdaci koji se priznaju pri utvrđivanju predujma poreza na dohodak od drugog dohotka

- Svota što je iz primitka uplaćena za obvezne doprinose.
- Paušalni izdatak u visini od 30 % primitka od:
  a) Autorske naknade što je isplaćena prema Zakonu o autorskom pravu i srodnim pravima (NN, br. 111/21).
  b) Primitka za profesionalnu djelatnost novinara, umjetnika i sportaša, koji su osigurani po toj osnovi i doprinose za obvezna osiguranja plaćaju prema rješenju Porezne uprave.
  c) Primitka nerezidenta za obavljanje umjetničke, artističke, zabavne, sportske, književne i likovne djelatnosti, djelatnosti u svezi s tiskom, radiom, televizijom i zabavnim priredbama.
- Dodatni paušalni izdatak u visini od 25 % primitka za umjetničke naknade.

Kod isplate drugog dohotka ne priznaje se osobni odbitak.

Obveznici koji ostvaruju drugi dohodak ne moraju voditi poslovne knjige i evidencije, osim kad se prijave u Registar poreznih obveznika s namjerom da dohodak utvrđuju kako je propisano za samostalne djelatnosti, kao razliku između poslovnih primitaka i izdataka na temelju podataka iz propisanih poslovnih knjiga i evidencija.

5.2. Stope doprinosa iz i na drugi dohodak

Tablica 13. Stope doprinosa iz i na drugi dohodak i porez na dohodak

R. br.	Opis	Ugovor o djelu	Ugovor o djelu – umirovljenik	Autorska naknada	Naknada umjetnicima
1.	**Primitak**				
2.	Paušalni izdatak	0 %	0 %	30 %	55 %
3.	**Osnovica za doprinos *(1 – 2)***				
4.	Doprinos za MO *(3 x stopa)*	10 %	10 %	10 %	10 %
4.a	MO I. stup	7,5 %	10 %	7,5 %	7,5 %
4.b	MO II. Stup	2,5 %	0 %	2,5 %	2,5 %
5.	**Dohodak /porezna osnovica *(1 – 2 – 4)***				
6.	Porez *na dohodak (5 x stopa)*	Niža stopa utvrđena prema članku 19.a Zakona			
7.	**Neto primitak *(1 – 4 – 6)***				
8.	Doprinos za ZO *(3 x stopa)*	7,5 %	7,5 %	7,5 %	7,5 %
9.	Trošak isplatitelja (1+8)				

Sukladno članku 19. Zakona o porezu na dohodak godišnji porez na dohodak plaća se po nižoj stopi na poreznu osnovicu do visine 50.400,00 eura te po višoj stopi na dio porezne osnovice koji prelazi iznos od 50.400,00 eura. Dohodak ostvaren do 31. prosinca 2023. oporezivat će se po Zakonu o porezu na dohodak (NN 115/16., 106/18., 121/19., 32/20., 138/20. i 151/22.).

Sukladno članku 24. stavku 5. Zakona o porezu na dohodak, predujam poreza na dohodak od nesamostalnog rada i mirovine umanjuje se za 50 % umirovljenicima po osnovi ostvarenog dohotka od mirovine, kao i poreznim obveznicima koji imaju prebivalište i borave na području jedinica lokalne samouprave razvrstanih u I. skupinu po stupnju razvijenosti prema posebnom propisu o regionalnom razvoju Republike Hrvatske i na području Grada Vukovara utvrđenog prema posebnom propisu o obnovi i razvoju Grada Vukovara.

Sukladno članku 40. stavku 3. Zakona o porezu na dohodak, predujam poreza na dohodak od drugog dohotka po osnovi primitaka učenika i studenata na školovanju za rad preko učeničkih i studentskih udruga plaća se po odbitku, po nižoj stopi od osnovice koju čini iznos primitka iznad propisanog neoporezivog iznosa primitaka učenika i studenata na školovanju za rad preko učeničkih i studentskih udruga i iznosa godišnjeg osnovnog osobnog odbitka.

Tablica 14. Pregled uplatnih računa i poziva na broj za doprinose i porez na dohodak na drugi dohodak

Doprinosi	Broj i naziv uplatnog računa/ IBAN konstrukcija računa	Poziv na broj primatelja
Doprinos za zdravstveno osiguranje	HR6510010051550100001 Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje	HR68 8540-OIB isplatitelja doprinosa – oznaka Izvješća JOPPD (GGXXX)
Doprinos za mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti	HR1210010051863000160 Državni proračun RH	HR68 8176-OIB isplatitelja doprinosa – oznaka Izvješća JOPPD (GGXXX)

Doprinosi	Broj i naziv uplatnog računa/ IBAN konstrukcija računa	Poziv na broj primatelja
Doprinos za mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje	HR761001005170003601 Doprinos za mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje	HR68 2291-OIB isplatitelja doprinosa – oznaka Izvješća JOPPD (GGXXX)
Porez i prirez	**Račun grada/općine prema prebivalištu primatelja dohotka**	**Poziv na broj primatelja**
Za sve vrste isplate drugog dohotka	Prema Naputku o načinu uplaćivanja prihoda proračuna, obveznih doprinosa te prihoda za financiranje drugih javnih potreba u 2024. godini (NN, br.15/24)	HR 68 1945-OIB isplatitelja poreza – oznaka Izvješća JOPPD (GGXXX)

6. Primici izuzeti od ovrhe

Članak 172. Ovršnog zakona (NN, br. 112/12 do 06/24) uređuje izuzimanja od ovrhe. Odredbama navedenog članka propisano je da su od ovrhe izuzeta:

1. primanja po osnovi zakonskog uzdržavanja, naknade štete zbog narušenja zdravlja ili smanjenja, odnosno gubitka radne sposobnosti i naknade štete za izgubljeno uzdržavanje, zbog smrti davatelja uzdržavanja,
2. primanja po osnovi naknade zbog tjelesnoga oštećenja prema propisima o invalidskom osiguranju,
3. primanja po osnovi socijalne skrbi,
4. primanja po osnovi privremene nezaposlenosti,
5. primanja po osnovi doplatka za djecu, osim ako posebnim propisom nije drugačije određeno,
6. primanja po osnovi stipendije i pomoći učenicima i studentima,
7. naknada za rad osuđenika, osim za tražbine po osnovi zakonskog uzdržavanja, te za tražbine naknade štete prouzročene kaznenim djelom osuđenika,
8. primanja po osnovi odličja i priznanja,
9. rodiljne i roditeljske novčane potpore, osim ako posebnim propisom nije drugačije određeno,
10. utvrđeni iznosi za uzdržavanje djeteta uplaćeni na poseban račun kod banke,
11. naknada troškova za službeno putovanje i naknada troškova prijevoza na posao i s posla do propisanih iznosa do kojih se ne smatraju oporezivim primicima po osnovi nesamostalnog rada,
12. dar za djecu do 15. godine života i potpore za novorođenče do propisanih iznosa do kojih se ne smatraju oporezivim primicima po osnovi nesamostalnog rada,
13. naknada za saniranje posljedica štete od katastrofa i elementarnih nepogoda,
14. potpore zbog invalidnosti radnika i neprekidnog bolovanja radnika duljeg od 90 dana, potpore za slučaj smrti radnika i smrti člana uže obitelji radnika, do propisanih iznosa do kojih se ne smatraju oporezivim primicima po osnovi nesamostalnog rada,
15. novčane paušalne naknade za podmirivanje troškova prehrane radnika, prigodne nagrade (božićnica, naknada za godišnji odmor i sl.), novčane nagrade za radne rezultate i drugi oblici dodatnog nagrađivanja radnika, nagrade radnicima za navršene godine radnog staža do propisanih iznosa do kojih se ne smatraju oporezivim primicima,
16. sredstva koja se uplaćuju namjenski, u svrhu provedbe projekata dodjelom bespovratnih sredstava odnosno potpore ili financijskih instrumenata, koji se financiraju iz nacionalnih sredstava i/ili proračuna Europske unije, osim u slučaju ovrhe od strane davatelja potpore,
17. novčane naknade žrtvama kaznenih djela nasilja počinjenih s namjerom,
18. dnevnice za službena putovanja u tuzemstvu i inozemstvu, dnevnice za rad na terenu u tuzemstvu i inozemstvu i dnevnice za službene putovanja per diem koje se radnicima isplaćuju iz proračuna Europske unije radi obavljanja poslova njihovih radnih mjesta, a u svezi s djelatnosti poslodavca do propisanih iznosa do kojih se ne smatraju oporezivim primicima,
19. pomorski dodatak i pomorski dodatak na brodovima međunarodne plovidbe do propisanih iznosa do kojih se ne smatraju oporezivim primicima,
20. naknada za pričuvnike pozvane na izvršavanje vojne obveze,
21. sindikalne socijalne potpore koje članovima sindikata na temelju važećih propisa isplaćuje sindikat,
22. sredstva predstavnika nacionalnih manjina koja se koriste za ostvarivanje manjinskih prava, sukladno odredbama ustavnog zakona kojim se uređuju prava nacionalnih manjina, ako su isplaćena na poseban račun za tu namjenu, vode se odvojeno od sredstava te osobe i izuzeta su od ovrhe, osim ovrhe u svezi s obavljanjem djelatnosti vezane za ostvarivanje manjinskih prava,
23. nagrade učenicima i studentima te troškovi sufinanciranja kupnje udžbenika učenicima,
24. sportske stipendije za sportaše s invaliditetom,
25. ostala primanja izuzeta od ovrhe po posebnim propisima.

Izmjenama i dopunama Ovršnog zakona (NN, br. 73/17) promijenjen je dio plaće koji je zaštićen od ovrhe u slučaju kad je neto plaća ovršenika manja od prosječne netoplaće u Republici Hrvatskoj i to u slučaju naplate tražbine po osnovi uzdržavanja djeteta te po drugoj osnovi.

Tablica 15. Iznos plaće, koji je zaštićen u ovršnom postupku nad plaćom (članak 173. Ovršnog zakona)

	Naplata tražbine po osnovi: - zakonskog uzdržavanja, -naknade štete nastale zbog narušenja zdravlja ili smanjenja, odnosno gubitka radne sposobnosti i -naknade štete za izgubljeno uzdržavanje zbog smrti davatelja uzdržavanja	Naplata tražbine po drugoj osnovi	Naplata tražbine po osnovi uzdržavanja djeteta
Iznos izuzet od ovrhe, ako je neto plaća ovršenika jednaka ili veća od 1.131,00 eur[22] (st.1.)	½ prosječne neto plaće u RH 565,50 eur	⅔ prosječne neto plaće u RH 754,00 eur	¼ prosječne neto plaće u RH 282,75 eur
Iznos izuzet od ovrhe, ako je neto plaća ovršenika manja od 1.131,00 eur (st.2)	½ neto plaće ovršenika	$^3/_4$ plaće ovršenika, ali ne više od ⅔ prosječne neto plaće u RH	¼ neto plaće ovršenika

[22] Prosječna neto plaća u pravnim osobama u RH za razdoblje siječanj – kolovoz 2022. (NN, br. 125/22).

7. Financijske obavijesti

Tablica 16. Stope zateznih kamata od 11. rujna 1996. do 29. lipnja 2013.

Razdoblje	Subjekti	Godišnja stopa	Propis
11. 9. 1996. – 30. 6. 2002.	Svi subjekti	18 %	Uredba o visini stope zatezne kamate (NN, br. 76/96)
1. 7. 2002. – 31. 12. 2007.		15 %	Uredba o visini stope zatezne kamate (NN, br. 72/02. i 153/04)
1. 1. 2008. – 30. 6. 2011.	Trgovački ugovori i ugovori između trgovaca i osoba javnog prava	17 %[23]	Zakon o obveznim odnosima (NN, br. 35/05 i 41/08) i Eskontna stopa HNB-a (NN, br. 1/08, 75/08, 1/09, 76/09, 82/10 i 1/11)
	Ostali odnosi	14 %	
1. 7. 2011. – 29. 6. 2013.	Trgovački ugovori i ugovori između trgovaca i osoba javnog prava	15 %[24]	Zakon o obveznim odnosima (NN, br. 35/05, 41/08 i 125/11.) i Eskontna stopa HNB-a (NN, br. 74/11, 11/12, 1/13 i 83/13)
	Ostali odnosi	12 %	

Tablica 17. Stope zateznih kamata od 30. lipnja 2013.

Razdoblje	Subjekti			Propis
	Ugovorni odnosi između trgovaca (poduzetnika) međusobno Ugovorni odnosi između trgovca (poduzetnika) i osoba javnog prava kada je osoba javnog prava (grad, općina, županija, RH i dr.) dužnik novčane obveze	Ugovorni odnosi Između trgovca (poduzetnika) i osoba javnog prava kada je osoba javnog prava vjerovnik novčane obveze	Ostali odnosi Potrošački ugovori (dužnici su građani kao potrošači) Trgovci kada sklapaju ugovore izvan svoje gospodarske djelatnosti Građanskopravni ugovori između građana međusobno Izvanugovorni odnosi	
30.6. – 31.12.2013.	12,40 %	15 %	12 %	NN 83/13
1.1. – 30.6.2014.	12,35 %	15 %	12 %	NN 1/14
1.7. – 31.12.2014.	12,29 %	15 %	12 %	NN 80/14
1.1. – 30.6.2015.	12,14 %	15 %	12 %	NN 1/15
1.7. – 31.7.2015.	12,13 %	15 %	12 %	NN 73/15
1.8. – 31.12.2015.	10,14 %	10,14 %	8,14 %	NN 85/15
1.1. – 30.6.2016.	10,05 %	10,05 %	8,05 %	NN 140/15
1.7. – 31.12.2016.	9,88 %	9,88 %	7,88 %	NN 60/16
1.1. – 30.6.2017.	9,68 %	9,68 %	7,68 %	NN 1/17
1.7. – 31.12.2017.	9,41 %	9,41 %	7,41 %	NN 64/17
1.1. – 30.6.2018.	9,09 %	9,09 %	7,09 %	NN 1/18
1.7. – 31.12.2018.	8,82 %	8,82 %	6,82 %	NN 59/18
1.1. – 30.6.2019.	8,54 %	8,54 %	6,54 %	NN 1/19
1.7. – 31.12.2019.	8,30 %	8,30 %	6,30 %	NN 64/19
1.1. – 30.6.2020.	8,11 %	8,11 %	6,11 %	NN 1/20
1.7. – 31.12.2020.	7,89 %	7,89 %	5,89 %	NN 75/20
1.1. – 30.6.2021.	7,75 %	7,75 %	5,75 %	NN 1/21
1.7. – 31.12.2021.	7,61 %	7,61 %	5,61 %	NN 74/21
1.1. – 30.6.2022.	7,49 %	7,49 %	5,49 %	NN 1/22
1.7. – 31.12.2022.	7,31 %	7,31 %	5,31 %	NN 75/22
1.1. – 30.6.2023.[25]	10,5 %	10,5 %	5,5 %	NN 1/23
1.7. – 31.12.2023.	12,0 %	12,0 %	7,0 %	NN 69/23
1.1.– 30.6.2024.	12,5 %	12,5 %	7,5 %	NN 156/23

[23] U ovom razdoblju bilo je moguće između navedenih subjekata ugovoriti stopu zatezne kamate, ali najviše do 21 % godišnje.

[24] U ovom razdoblju bilo je moguće između navedenih subjekata ugovoriti stopu zatezne kamate, ali najviše do 18 % godišnje.

[25] Ulaskom RH u eurozonu izmijenjen je i način utvrđivanja visine zateznih kamata. Sukladno izmjenama Zakona o obveznim odnosima (NN, br. 114/22., Uredba 156/22.) i Zakona o financijskom poslovanju i predstečajnoj nagodbi (NN, br. 114/22.) od 1. 1.2023. polazna osnovica za izračun zatezne kamate je kamatna stopa koju je Europska središnja banka primijenila na svoje posljednje glavne operacije refinanciranja koje je obavila prije prvog kalendarskog dana tekućeg polugodišta. Za referentno razdoblje ta kamatna stopa iznosi 4,00 %. Visina zatezne kamate utvrđuje se uvećanjem navedene referentne kamatne stope za 8 postotnih poena na odnose iz trgovačkih ugovora i ugovora između trgovca i osobe javnog prava, a u ostalim odnosima za 3 postotna poena.

Tablica 18. Prosječna plaća po zaposlenom u pravnim osobama RH*

Tromjesečno razdoblje	Iznos u eurima		Mjesec	Iznos u eurima		Godina	Iznos u eurima	
	bruto	neto		bruto	neto		bruto	neto
XI/2023.-I/2024.	1.664	1.213	**I/2024.**	1.695	1.239	2021.	1.274	946
XII/2023.-II/2024.	1.674	1.226	**II/2024.**	1.710	1.248	2022.	1.380	1.016
I/2024.-III/2024.	1.747	1.271	**III/2024.**	1.834	1.326	2023.	1.584	1.148
II/2024.-IV/2024	1.792	1.299	**IV/2024**	1.830	1.323			
III/2024.-V/2024.	1.832	1.324	**V/2024.**	1.832	1.324			
IV/2024.-VI/2024.	1.827	1.321	**VI/2024.**	1.819	1.315			
V/2024.-VII/2024.	1.824	1.318	**VII/2024.**	1.821	1.315			
VI/2024.-VIII/2024.	1.826	1.318	**VIII/2024.**	1.838	1.324			
VII/2024.-IX/2024.	1.829	1.320	**IX/2024.**	1.829	1.322			

* Izvor: Državni zavod za statistiku

8. Ostale informacije

Tablica 19. Otpremnine prema poreznim propisima i prema Zakonu o radu

RB	Prestanak ugovora o radu	Pravo na otpremninu	Pravo na otpremninu prema Zakonu o radu; NN, br. 93/14, 127/17, 98/19, 151/22 i 64/23 (čl. 126.) – nakon 2 godine neprekidnog rada	Mogućnost neoporezive isplate
1.	Poslovno uvjetovani otkaz	Pravo radnika na otpremninu određuje se kolektivnim ugovorom, ugovorom o radu, pravilnikom o radu, internim aktima poslodavca te Zakonom o radu	**Najmanje:** Otpremnina za svaku navršenu godinu rada kod toga poslodavca = 1/3 prosječne mjesečne plaće koju je radnik ostvario u posljednja tri mjeseca prije prekida radnog odnosa. **Najviše: Šest** prosječnih mjesečnih plaća koje je radnik ostvario u posljednja tri mjeseca prije prestanka radnog odnosa ako zakonom, kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu ili ugovorom o radu nije određeno drukčije	Do visine 896,00 eur za svaku navršenu godinu neprekidnog rada kod istog poslodavca (čl. 7., st. 2., r.br.15. Pravilnika o porezu na dohodak)
2.	Osobno uvjetovani otkaz			
3.	Osobno uvjetovani otkaz zbog ozljede na radu ili profesionalne bolesti		Radnik koji je pretrpio ozljedu na radu ili je obolio od profesionalne bolesti, te nakon završenog liječenja ne bude vraćen na posao pravo na otpremninu ostvaruje u najmanje dvostrukoj svoti od svote koja bi mu inače pripadala (čl. 42. Zakona o radu; NN, br. 93/14, do 64/23)	Do visine 1.120,00 eur za svaku navršenu godinu rada kod tog poslodavca (čl. 7., st. 2., r.br. 16. Pravilnika o porezu na dohodak)

RB	Prestanak ugovora o radu	Pravo na otpremninu	Pravo na otpremninu prema Zakonu o radu; NN, br. 93/14, 127/17, 98/19, 151/22 i 64/23 (čl. 126.) – nakon 2 godine neprekidnog rada	Mogućnost neoporezive isplate
4.	Odlazak u mirovinu	Pravo radnika na otpremninu određuje se kolektivnim ugovorom, ugovorom o radu, pravilnikom o radu, internim aktima poslodavca te Zakonom o radu		Najviše 1.400,00 eur (čl. 7., st. 2., r.br. 14. Pravilnika o porezu na dohodak)
5.	Sporazumni prestanak ugovora o radu			Svota koja se isplaćuje u cijelosti podliježe plaćanju poreza i doprinosa (kao dohodak od nesamostalnog rada)

Tablica 20. Pregled radnih sati po mjesecima u 2024. godini

Mjesec 2024. g	Broj dana	Radnih dana	Dana praznika	Ukupno sati	Radnih sati	Sati praznika
I	*23*	*22*	*1*	*184*	***176***	*8*
II	*21*	*21*	*0*	*168*	***168***	*0*
III	*21*	*21*	*0*	*168*	***168***	*0*
IV	*22*	*21*	*1*	*176*	***168***	*8*
V	*23*	*21*	*2*	*184*	***168***	*16*
VI	*20*	*20*	*0*	*160*	***160***	*0*
VII	*23*	*23*	*0*	*184*	***184***	*0*
VIII	*22*	*20*	*2*	*176*	***160***	*16*
IX	*21*	*21*	*0*	*168*	***168***	*0*
X	*23*	*23*	*0*	*184*	***184***	*0*
XI	*21*	*19*	*2*	*168*	***152***	*16*
XII	*22*	*20*	*2*	*176*	***160***	*16*
Ukupno u 2024. g.	*262*	*252*	*10*	*2096*	***2016***	*80*

Ukupan broj radnih sati u 2024. godini iznosi **2096**. Ovaj pregled sati vrijedi za 40 satni radni tjedan, u kojem je radno vrijeme raspoređeno u pet radnih dana.

Tablica 21. Oznake izvješća na obrascu JOPPD za dane u prosincu 2024.

Datum u mjesecu	Oznaka Obrasca JOPPD	Datum u mjesecu	Oznaka Obrasca JOPPD	Datum u mjesecu	Oznaka Obrasca JOPPD
1.	24336	12.	24347	23.	24358
2.	24337	13.	24348	24.	24359
3.	24338	14.	24349	25.	24360
4.	24339	15.	24350	26.	24361
5.	24340	16.	24351	27.	24362
6.	24341	17.	24352	28.	24363
7.	24342	18.	24353	29.	24364
8.	24343	19.	24354	30.	24365
9.	24344	20.	24355	31.	24366
10.	24345	21.	24356		
11.	24346	22.	24357		

Tablica 23. Blagdani i neradni dani u prosincu 2024.

25. prosinca, srijeda	Božić
26. prosinca, četvrtak	Sveti Stjepan

Tablica 22. Rokovi za podnošenje poreznih i drugih izvještaja u prosincu 2024. godine za proračune, proračunske korisnike, izvanproračunske korisnike i neprofitne organizacije

Obrasci	Rok predaje
Obrazac JOPPD	• na dan isplate primitka ili najkasnije sljedeći dan • u roku od 8 dana od primitka dohotka iz inozemstva
PDV za mjesečne obveznike	do 20. prosinca za studeni
Prijave za stjecanje dobara i primljene usluge iz drugih država članica EU (PDV-S)	do 20. prosinca za studeni
Objava informacija o trošenju sredstava na mrežnim stranicama JLP(R)S, proračunskih i izvanproračunskih korisnika	do 20. prosinca za isplate u studenom

Tablica 24. Novi ekonomsko-financijski propisi

Naziv propisa	Narodne novine, br.:	Stupanje na snagu
Uredba o visini minimalne plaće za 2025. godinu	124/24	1.1.25.
Uredba o postupku zapošljavanja u državnoj službi	124/24	26.10.25.
Prosječna mjesečna isplaćena neto plaća i prosječna mjesečna bruto plaća po zaposlenome u pravnim osobama Republike Hrvatske za razdoblje siječanj – kolovoz 2024.	124/24	
Izmjene i dopune Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2024. godinu i projekcija za 2025. i 2026. godinu	125/24	30.10.24.
Zakon o izmjenama i dopuni Zakona o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2024. godinu	125/24	30.10.24.
Uredba o ocjenjivanju učinkovitosti rada državnih službenika	127/24	1.1.25.
Uredba o postupku, kriterijima i načinu ocjenjivanja rada zaposlenih u javnim službama	127/24	1.1.25.
Odluka o visini, načinu i rokovima uplate sredstava trgovačkih društava u državnom vlasništvu u Državni proračun Republike Hrvatske za 2024. godinu	127/24	31.10.24.
Uredba o davanju na uporabu nekretnina u vlasništvu Republike Hrvatske tijelima državne uprave, drugim subjektima i jedinicama lokalne ili područne (regionalne) samouprave	128/24	14.11.24.
Odluka o izmjeni Odluke o minimalnim financijskim standardima za decentralizirane funkcije za zdravstvene ustanove u 2024. godini	128/24	14.11.24.
Odluka o izmjeni Odluke o visini poreznih stopa godišnjeg poreza na dohodak na području grada Rijeke	128/24	1.1.25.
Kriteriji financiranja i ugovaranja programa ostvarivanja kulturne autonomije nacionalnih manjina	129/24	16.11.24.
Polugodišnji izvještaj o izvršenju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2024. godinu	130/24	
Odluka o dodjeli sredstava za fiskalnu održivost dječjih vrtića za pedagošku godinu 2024./2025.	132/24	16.11.24.

pitajcentar@tim4pin.hr

SVEUČILIŠNA TISKARA

www.sveucilisnatiskara.hr

Trg Republike Hrvatske 14, 10000 Zagreb, Hrvatska
T: 385(01) 45 64 430, 45 64 428
F: 385(01) 45 64 427
E: info@sveucilisnatiskara.hr

Sretan Božić i nova godina!

SPI/ LOKALNA RIZNICA

LibusoftCicom
in2 GRUPA

Sustav koji povezuje korisnika s nadležnim proračunom te omogućava brzu, jednostavnu i kvalitetnu suradnju

U potpunosti zadovoljava zahtjeve Zakona o proračunu (NN 144/21)

SPI/ Lokalna riznica omogućava:

- interakciju u planiranju između proračuna JLP(R)S i proračunskih korisnika
- postavljanje zahtjeva za plaćanjem obveza na temelju vjerodostojnih dokumenata po pozicijama proračuna
- izvještavanje o realizaciji zahtjeva i plaćanju obveza JLP(R)S za proračunskog korisnika
- izvještavanje o uplatama vlastitih prihoda proračunskih korisnika
- preuzimanje izvoda podračuna proračunskih korisnika u standardnom FINA formatu
- snažnu povezanost sustava s FMC-om i Izjavom o fiskalnoj odgovornosti

Uz SPI/Lokalnu riznicu:

- **kontrolirate trošenje proračunskih sredstava**
- **štedite novac, vrijeme i ljudske resurse**
- **povećavate likvidnost**

SPI/Lokalnu riznicu koristi više od 400 zadovoljnih gradova, županija i proračunskih korisnika! Budite i vi među njima!

Remetinečka cesta 7a, 10 020 ZAGREB / centrala: 01/ 65 99 555 / marketing@spi.hr
LC poslovnice: LC Dalmacija - 021/314-265; LC Slavonija - 031/636 - 730; LC Istra - 091/6599 570